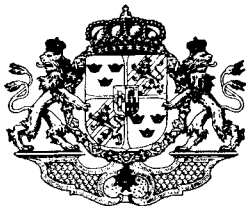

ARBETSSTATISTIK. H:1.

UTGIFVEN AF K. KÖMMERSKOLLEGIJ AFDELNING FÖR ARBETSSTATISTIK.

ARBETSLÖSHETEN I SVERIGE

UNDER VINTERN

1908—1909

STOCKHOLM

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

1910

[100186]

INLEDNING

TILL

Arbetsstatistik. H / utgifven af K. Kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik. – Stockholm, 1910- 1911

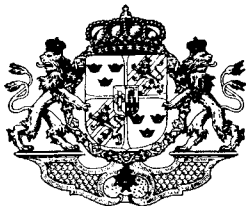
Täckningsår: 1908/09-1910=1-2.

I serien Arbetsstatistik H ingår:

- 1 Arbetslösheten i Sverige under vintern 1908-1909
- 2 Arbetslöshetsräkningen i Sverige den 31 januari 1910

ARBETSSTATISTIK. H:1.

UTGIFVEN AF K. KÖMMERSKOLLEGIJ AFDELNING FÖR ARBETSSTATISTIK.

ARBETSLÖSHETEN I SVERIGE

UNDER VINTERN

1908—1909

STOCKHOLM

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

1910

[100186]

Pour la table des matières voir page 7.
Pour le résumé français voir page 129.

Observation: 1 krona = 100 öre = 1.39 franc.

Genom nådigt bref den 4 december 1908 förordnade Kungl. Maj:t bland annat, att de uppgifter, som komme att insamlas vid de arbetslöshetsräkningar, hvilka af Kungl. Maj:t bestämts skola äga rum den 12 januari 1909 å olika orter i riket, och för hvilka Kungl. Kommerskollegium förständigades att låta utarbета och tillhandahålla, jämte erforderligt blankettryck, ett enhetligt program, skulle till Kollegium insändas för närmare bearbetande. I »Meddelanden» från Kollegii afdelning för arbetsstatistik 1909, häfte 1—2, har tidigare publicerats en preliminär redogörelse för hufvudresultaten af nämnda arbetslöshetsräkningar. En mera ingående bearbetning af det erhållna räknematerialet, hvilken därefter verkställts å afdelningen, föreligger numera fullbordad och öfverlämnas härmed till offentligheten.

Den här föreliggande redogörelsen meddelar därjämte resultaten af särskilda utredningar *dels* rörande antalet arbetslösa inom arbetarnas fackorganisationer den 1 mars 1909, hvilken utredning enligt Kollegii beslut verkställts för att fullständiga den bild af ställningen på arbetsmarknaden, som arbetslöshetsräkningarna gifvit, *dels* äfven rörande »De arbetslösas föreningar» och deras verksamhet under vintern 1908—1909. Slutligen lämnas en kortfattad öfversikt af de öfriga åtgärder, som från det allmännas sida vidtagits med anledning af arbetslösheten under sagda tid.

Den närmaste ledningen af hithörande arbeten har inom afdelningen handhåfts af amanuensen Otto Järte, hvilken ock utarbetat efterföljande redogörelser.

Stockholm i september 1910.

Kungl. Kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik

HENNING ELMQUIST.

/ Erik Sjöstrand.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

	Text.	Sid.
Förberedande utredningar		9.

Arbetslöshetsräkningen den 12 januari 1909.

Kap. 1.	Räkningens planläggning	18.
» 2.	Räkningens utförande	26.
» 3.	Räkнемaterialets bearbetning	33.
» 4.	Räkningens hufvudresultat	35.
» 5.	De arbetslösa inom olika näringar och landsdelar	42.
» 6.	De arbetslösa inom vissa yrkesgrupper m. m.	51.
» 7.	De arbetslösas åldersfördelning	63.
» 8.	De arbetslösas civilstånd och försörjningsplikt	67.
» 9.	Arbetslöshetens orsaker	75.
» 10.	Arbetslöshetens varaktighet	80.
» 11.	Arbetslöshetens varaktighet efter de arbetslösas ålder	90.
» 12.	De arbetslösa efter arbetsförhet, tillfällig arbetsförtjänst samt sista anställningens art	93.
» 13.	De arbetslösas födelse- och mantalsskrifningsort	102.
» 14.	De arbetslösas organisationsförhållanden	107.
De arbetslösa inom arbetarnes fackorganisationer den 1 mars 1909		110.
De arbetslösas föreningar under vintern 1908—09		119.
Det allmännas åtgärder mot arbetslösheten under vintern 1908—09		124.
Sammanfattning på franska		129.

Tabeller.

Tab. 1—17. Arbetslöshetsräkningen den 12 januari 1909.

Tab. 1.	Öfversikt af omfattningen af arbetslöshetsräkningen den 12 januari 1909	144.
» 2.	Öfversikt af arbetslöshetsräkningens anordnande å olika orter	145.
» 3.	De arbetslösa, fördelade efter orter och hufvudgrupper af näringar	153.
» 4.	De arbetslösa inom olika yrkesgrenar, fördelade efter ålder, civilstånd, försörjningsplikt m. m. (Män)	162.
» 5.	De arbetslösa inom olika yrkesgrenar, fördelade efter ålder, civilstånd, försörjningsplikt m. m. (Kvinnor)	170.
» 6.	De arbetslösa inom olika yrkesgrenar, fördelade efter arbetslöshetens orsaker och varaktighet m. m. (Män)	176.
» 7.	De arbetslösa inom olika yrkesgrenar, fördelade efter arbetslöshetens orsaker och varaktighet m. m. (Kvinnor)	184.
» 8.	De arbetslösa inom olika yrkesgrupper, fördelade efter civilstånd, försörjningsplikt m. m. (Män)	188.

	Sid.
Tab. 9. De arbetslösa inom olika yrkesgrupper, fördelade efter ålder, civilstånd, försörjningsplikt m. m. (Kvinnor)	190.
» 10. De arbetslösa inom olika yrkesgrupper, fördelade efter arbetslöshetens orsaker och varaktighet m. m. (Män)	192.
» 11. De arbetslösa inom olika yrkesgrupper, fördelade efter arbetslöshetens orsaker och varaktighet m. m. (Kvinnor)	194.
» 12. De arbetslösa inom olika yrkesgrupper, fördelade efter ålder, civilstånd, försörjningsplikt m. m. (Män och kvinnor)	196.
» 13. De arbetslösa inom olika yrkesgrupper, fördelade efter arbetslöshetens orsaker och varaktighet m. m. (Män och kvinnor)	198.
» 14. De arbetslösa i vissa större städer, fördelade efter ålder, civilstånd, försörjningsplikt m. m. (Män och kvinnor)	200.
» 15. De arbetslösa i vissa större städer, fördelade efter arbetslöshetens orsaker och varaktighet m. m. (Män och kvinnor)	202.
» 16. De på grund af värnplikt arbetslösa, inom olika yrkesgrupper, fördelade efter ålder, civilstånd, försörjningsplikt m. m.	204.
» 17. De på grund af värnplikt arbetslösa, inom olika yrkesgrupper, fördelade efter arbetslöshetens varaktighet m. m.	206.
Tab. 18. De arbetslösa inom arbetarnes fackorganisationer den 1 mars 1909	208.
» 19. De arbetslösa inom arbetarnes fackorganisationer den 1 mars 1909. Sammandrag	226.
» 20. Kommunala arbeten, anordnade under vintern 1908—09 i anledning af arbetslösheten	230.

Bilagor	235.
-------------------	------

TABLE DES MATIÈRES.

	Page.
Texte.	
Enquêtes préparatoires	9.
Recensement du chômage, le 12 janvier 1909.	
Chapitre 1. Plan du recensement	18.
» 2. Mise à exécution du recensement	26.
» 3. Révision des matériaux du recensement	33.
» 4. Résultat principal du recensement	35.
» 5. Les chômeurs dans différentes industries et parties du pays	42.
» 6. Les chômeurs dans certains groupes professionnels etc.	51.
» 7. Les chômeurs divisés par groupes d'âge	63.
» 8. État civil et charges des chômeurs	67.
» 9. Causes du chômage	75.
» 10. Durée du chômage	80.
» 11. Durée du chômage relativement à l'âge des chômeurs	90.
» 12. Les chômeurs d'après leur faculté de travail, leurs profits occasionnels et la nature de leur dernier travail	93.
» 13. Lieu de naissance des chômeurs et leur inscription dans les registres des paroisses	102.
» 14. Organisation des chômeurs	107.
Les chômeurs dans les organisations syndicales le 1er mars 1909	110.
Les associations des chômeurs durant l'hiver 1908—1909	119.
Les mesures publiques contre le chômage durant l'hiver 1908—1909	124.
Résumé français	129.

Tableaux.

Tab. 1—17. Recensement du chômage le 12 janvier 1909.

Tab. 1. Étendue du recensement du chômage du 12 janvier 1909	144.
» 2. Organisation du recensement du chômage dans les diverses localités	145.
» 3. Les chômeurs, divisés d'après les localités et les principaux groupes industriels	153.
» 4. Les chômeurs, dans différentes branches professionnelles, divisés d'après leur âge, leur état civil et leurs charges etc. (Hommes)	162.
» 5. Les chômeurs, dans différentes branches professionnelles, divisés d'après leur âge, leur état civil et leurs charges etc. (Femmes)	170.
» 6. Les chômeurs, dans différentes branches professionnelles, divisés suivant les causes et la durée du chômage etc. (Hommes)	176.
» 7. Les chômeurs, dans différentes branches professionnelles, divisés suivant les causes et la durée du chômage etc. (Femmes)	184.

	Page.
Tab. 8. Les chômeurs, dans différents groupes professionnels, divisés suivant leur état civil et leurs charges etc. (Hommes)	188.
» 9. Les chômeurs, dans différents groupes professionnels, divisés suivant leur âge, leur état civil et leurs charges etc. (Femmes)	190.
» 10. Les chômeurs, dans différents groupes professionnels, divisés suivant les causes et la durée du chômage etc. (Hommes)	192.
» 11. Les chômeurs, dans différents groupes professionnels, divisés suivant les causes et la durée du chômage etc. (Femmes)	194.
» 12. Les chômeurs, dans différents groupes professionnels, divisés d'après leur âge, leur état civil et leurs charges etc. (Hommes et femmes)	196.
» 13. Les chômeurs, dans différents groupes professionnels, divisés suivant les causes et la durée du chômage etc. (Hommes et femmes)	198.
» 14. Les chômeurs de quelques grandes villes, divisés d'après leur âge, leur état civil et leurs charges etc. (Hommes et femmes)	200.
» 15. Les chômeurs de quelques grandes villes, divisés suivant les causes et la durée du chômage etc. (Hommes et femmes)	202.
» 16. Les chômeurs par suite de service militaire, dans différents groupes professionnels, divisés d'après leur âge, leur état civil, leurs charges etc.	204.
» 17. Les chômeurs par suite de service militaire, dans différents groupes professionnels, divisés suivant la durée du chômage	206.
Tab. 18. Les chômeurs appartenant aux organisations syndicales le 1er mars 1909	208.
» 19. Les chômeurs appartenant aux organisations syndicales le 1er mars 1909. Résumé	226.
» 20. Travaux municipaux organisés dans l'hiver 1908—1909 à cause du chômage	230.

Annexes	235.
--------------------------	------

Förberedande utredningar.

Den betydande försämring, som till en del redan under år 1907 och sedermera med ökad styrka under åren 1908 och 1909 inträdde å den svenska arbetsmarknaden, gaf sig jämväl tillkänna genom *ökad arbetslöshet* för lönarbetareklassen. I ett land med utvecklad industri och under så nordlig breddgrad som Sverige måste emellertid arbetslösheten, isynnerhet under vintertiden, blifva en ständigt återkommande företeelse på arbetsmarknaden, äfven då goda konjunkturer äro rådande. Denna på klimatologiska orsaker eller på säsongförhållanden inom industrien beroende periodiska arbetslöshet mildras dock under goda tider genom större utsikter att erhålla tillfällig arbetsförtjänst inom andra yrken, hvaremot den skärpes genom ekonomiska kriser. I förra fallet brukar detta slags arbetslöshet ej heller påkalla allmän uppmärksamhet eller offentliga åtgärder och behöfver kanske i regel ej heller göra det, under förutsättning, att säsongarbetarna genom själfhjälpl, kollektivt organiserad eller individuell, förstått att använda den riskpremie, hvilken de i allmänhet åtnjuta genom sina högre arbetslöner under de tider, arbete inom yrket finnes att tillgå. Till följd af minskad företagsamhet och inskränkt produktion förlänges och utvidgas åter i senare fallet säsongarbetslösheten, så att jämnviktsförhållandet mellan tillgång och efterfrågan på arbetsmarknaden därigenom kan blifva betänkligt rubbadt.

Tecken till en sådan försämring började, som sagdt, visa sig redan under loppet af år 1907. Visserligen fortforo med oförminskad och delvis stegrad styrka de utomordentligt gynnsamma industriella konjunkturer, hvilka — med ett kort afbrott under åren närmast efter sekelskiftet — alltsedan midten af 1890-talet i Sverige liksom annorstädes synnerligen förmånligt återverkat på arbetsmarknaden. Men denna långvariga och ovanligt lifliga utveckling af all produktiv verksamhet hade å andra sidan efter hand bundit det rörliga kapitalet i sådan utsträckning, att en besvärande kreditknapphet uppstod. Följderna af denna stramhet på penningmarknaden gjorde sig i Sverige med särskild styrka gällande inom byggnadsverksamheten och dess hjälpiindustrier. Under våren och sommaren 1907 fortgingo arbetena med redan igångsatta företag, men några nya påbörjades i regel icke, så att så godt som all byggnadsverksamhet redan tidigt på hösten

ifrågavarande år afstannade på vissa orter. I samband därmed inträdde naturligtvis stagnation inom allt flera af de handtverksyrken, som äro beroende af byggnadsverksamheten, äfvensom inom de med denna nära förbundna tegel- och stenindustrierna samt vissa grenar af järn-, metall- och träförädlingsindustri. Eljest hade inom flertalet större industrier afsättningen under hela året varit så liflig, att produktionen endast med svårighet kunde tillfredsställa anspråken. Mot 1907 års slut förspordes dock äfven här på sina håll tydliga symptom till afmattning,¹ så att utsikterna för arbetsmarknaden vid vinterns inbrott ställde sig ganska mörka.

I den öfversikt af arbetsmarknaden under första kvartalet 1908, som på öfligt sätt publicerades i samma års »Meddelanden»², visade det sig också, att arbetsmarknadens läge afgjort försämrats i jämförelse med nästföregående kvartal och än mer i förhållande till första kvartalet år 1907. Nästan öfverallt och inom alla yrkesgrenar rapporterades afsevärd minskning ifråga om beställningar, inskränkt produktion, förkortad arbetstid, afskedande af personal, stark tillströmning af arbetssökande o. s. v. Ett växande öfverflöd på arbetskraft kunde äfven konstateras genom månadsredogörelserna för Sveriges offentliga arbetsförmedling.³

Under vintern 1907—08 rädde till följd däraf större arbetslöshet på den svenska arbetsmarknaden, än man förut under årtal bevitnat. Icke nog med att de af säsongarbetslöshet hemsökta fingo mycket svårt att skaffa sig det tillfälliga arbete, som under goda tider ofta brukade stå dem till buds; de arbetslösas skaror ökades genom de afskedanden, som ägde rum vid fabriker och verkstäder, hvilka eljest genom kontinuerlig drift pläga hafva användning för en permanent arbetsstyrka året rundt. Såväl till omfattning som varaktighet var sålunda arbetslösheten af alla tecken att döma under ifrågavarande vinter kännbarare än vanligt. Det dröjde därför icke länge, förrän man på sina håll inom arbetarnas egna led började återupplifva en del organisatoriska anordningar till arbetslöshetens bekämpande och den värsta nödens mildrande, hvilka med framgång praktiserats under föregående arbetslöshetsperioder. För dessa åtgärder har redogjorts i »Meddelanden» 1908.⁴ Af denna undersökning framgick, att genom arbetarekommunernas försorg bildats »De arbetslösas förening» i städerna Göteborg, Malmö, Gäfle, Karlskrona samt i Lomma och Sofielund invid Malmö; inom Kiruna arbetarekommun tillsattes en arbetsförmedlingskommitté för att i någon mån afhjälpa arbetslösheten. De uppgifter om antalet arbetslösa, hvilka inkommo

¹ Jfr. »Meddelanden från K. Kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik» 1908 sid. 219.

² »Meddelanden» 1908 (sid. 439—471).

³ Regelbundet sammanställda i »Meddelanden».

⁴ »Meddelanden» 1908 (sid. 243—247).

från dessa föreningar samt från fackföreningar på en del andra orter, voro gifvetvis långt ifrån uttömmande utan måste betecknas som minimisiffror. De voro i alla händelser tillräckliga att bestyrka den uppfattningen, att arbetsbristen var mycket större än under föregående vintrar.

Frånsedt vissa af Kungl. Domänstyrelsen vidtagna nödhjälpsarbeten i öfre Norrland, förekommo dock icke några åtgärder mot arbetslösheten från det allmännas sida under ifrågavarande vinter. Ännu hade icke arbetslösheten nått den omfattning, att vederbörande myndigheter ansågo sig böra inskrida med extra ordinära medel. En motion om riksdagsskrifvelse till Kungl. Maj:t angående utredning om arbetslösheten m. m., som väcktes i Andra kammaren af hr E. Wavrinsky i Stockholm, föranledde icke heller till någon åtgärd från Riksdagens sida.

Under normala förhållanden skulle på våren och sommaren 1908, genom produktionens igångsättande på alla områden, ställningen på arbetsmarknaden hafva förbättrats. Det motsatta blef emellertid fallet. De ingångna underrättelserna rörande arbetsmarknadens läge under andra och tredje kvartalen samt rapporterna från arbetsförmedlingsanstalterna under samma tid samstämma däri, att försämringen fortgått inom nästan alla yrkesgrenar, i synnerhet sådana som direkt drabbats eller på annat sätt berörts af de pågående stora och segslitna arbetskonflikterna. Det kunde därför befaras, att arbetslösheten under tillstundande vinter skulle antaga ett vida mer oroväckande omfång än föregående år varit fallet, så att särskilda åtgärder från det allmännas sida för att begränsa dess omfattning och mildra dess följder måhända måste vidtagas.

På grund häraf uppdrog ock herr statsrådet och chefen för Kungl. Civildepartementet den 30 oktober 1908 åt t. f. föreståndaren för Kungl. Kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik dr. Gunnar Huss att skyndsamt utarbета en promemoria om arbetslösheten i Sverige samt om kommunala åtgärder i anledning däraf. Denna utredning slutfördes trenne veckor senare och blef, jämlikt Kungl. Maj:ts den 27 november fattade beslut, omedelbart befordrad till trycket.

I den sålunda utarbetade promemorian lämnades inledningsvis en öfersikt af den svenska folkhushållningens ekonomiska läge och dess beroende af de ogynnsamma konjunkturerna på världsmarknaden, mot hvilken bakgrund den rådande arbetsbristen måste betraktas för att till uppkomst och utveckling kunna bedömas. Därvid framhölls, att finanskrisen i Förenta Staterna hösten 1907 påskyndade det bakslag, som öfverallt inom näringslivet förspordes vid denna tidpunkt. Den på grund af öfverproduktion och kreditknapphet oundvikliga tillbakagången fick härigenom ett krisartadt förlopp. Detta blef äfven fallet i Sverige. En långt drifven

öferspekulation hade här gjort affärsmarknaden föga motståndskraftig; i synnerhet blef penningkrisen mycket kännbar genom vårt stora beroende af den utländska lånemarknaden, som under sitt eget betryck måste hastigt indraga sina här lämnade krediter. Den djupgående depression inom hela landets ekonomiska lif, som häraf följde, återverkade på arbetsmarknaden under vintern 1907—08 på sätt ofvan skildrats.

Hvad värre var, och hvad man äfven med kännedom om krisens intensitet och internationella omfattning kunde förutse — lågkonjunkturerna fortsatte, som sagdt, under loppet af hela år 1908 att fästa sin prägel på den svenska folkhushållningen. För våra viktigaste exportnäringar förblef det utländska marknadsläget mycket ogynnsamt med ringa efterfrågan och oupphörligt fallande priser, hvilket i förening med den ihållande stagnationen inom byggnadsverksamheten menligt inverkade på motsvarande industrier. Därpå influerades i sin tur de öfriga yrkesgrenar ogynnsamt, hvilka äro afhängiga af köpkraften och konsumtionen hos de förras utfölvare. I hur hög grad genom denna affärlifvets nedgång produktionen inskränktes och företagsamheten förlamades, därom vittnade de i promemorian anförda siffrorna för handels-, bank- och kommunikationsstatistiken. På alla punkter kunde stark minskning i allmänna rörelsen konstateras. Samma sjunkande frekvens påvisades ifråga om antalet patentansökningar och registrerade nya aktiebolag. Endast antalet protesterade växlar och konkurser förededde, betecknande nog, ökning. Dessa intryck af det svåra ekonomiska läget förstärktes ytterligare genom de uttalanden, hvilka som svar på af Kommerskollegium till dem riktade förfrågningar afgåfvos af viktigare firmor och yrkesorganisationer i riket, och hvilka i promemorian offentliggjordes. Med få undantag intygade samtliga, att konjunkturerna allt sedan slutet af år 1907 betydligt försämrats, samt att därmed följt reducering af produktionen och afskedande af arbetare i större eller mindre utsträckning; mångenstädes hade man rent af sett sig nödsakad att nedlägga hela driften, för tillfället eller för alltid.

De utsikter beträffande läget å den svenska arbetsmarknaden under den stundande vintern, hvilka därefter i promemorian framställdes med ledning af de sålunda erhållna upplysningarna, måste blifva mindre gynnsamma. Visserligen hade, enligt ofvannämnda yrkesorganisationers meddelanden, den oundgängliga minskningen i produktionen i görligaste mån, genom förkortad arbetstid eller andra åtgärder, blifvit så anordnad, att det tillgängliga arbetet fördelats på så många arbetare som möjligt. Samma förhållande intygades äfven af den mängd enskilda arbetsgifvare, från hvilka uppgifter införskaffats genom Kommerskollegii ombud ute i orterna. Men därjämte hade afskedanden ägt rum i stor utsträckning, och just genom att

ställningen inom näringslivets olika grenar var så tryckt, kunde den under vintertiden regelbundet ledigblifna arbetskraften icke som under goda tider i någon afsevärd omfattning väntas blifva använd inom andra yrken. En ökad säsongarbetslöshet var därför att emotse. Någon grundad förhoppning kunde ej heller förefinnas, att afsevärd förbättring å arbetsmarknaden för den närmaste framtiden skulle inträffa. Fastän penningemarknaden i utlandet någorlunda syntes hafva hämtat sig efter krisen och ett relativt lågt diskonto vid de förnämsta börsplatserna tycktes kunna uppmuntra till förnyad företagsamhet, märktes där inga tecken härtill. Än mindre var detta händelsen i Sverige. Trots viss lättnad i penningetillgången och oaktadt sommarens goda skörd stärkt köpkraften hos landsbygdens befolkning, nödgades man, af yrkesorganisationernas förklaringar i denna punkt att döma, fortfarande räkna med mycket tryckta industriella konjunkturer; på en del håll befarades t. o. m. fortgående försämring af läget.

Promemorian lämnade vidare en redogörelse för vissa till buds stående uppgifter rörande arbetslöshetens omfattning inom viktigare yrken och å ett antal orter. Därom yttras bl. a.: »Äfven om de ofvan anförda uppgifterna om arbetslöshetens omfattning i inlot hänseende kunde mera exakt angifva det verkliga läget, utvisa de dock obestridligt, att på många platser arbetslöshet förekommer i oroväckande omfång, samt att det allmänna ekonomiska läget syntes vara af den art, att, därest icke särskilda åtgärder vidtagas, föga utsikt förefinnes för flertalet arbetslösa att under den instundande vintern erhålla något arbete.» Under sådana omständigheter ansåg sig promemorians författare kunna sammanfatta resultatet af den förebragta utredningen sålunda, »att då man otvifvelaktigt har att förvänta en ytterligare ökning af det redan nu (hösten 1908) betänkligt stora antalet arbetslösa, lär det vara af stor vikt att tillse, huruvida några åtgärder och i sådant fall hvilka omedelbart kunna från det allmännas sida vidtagas för att söka begränsa arbetslöshetens omfattning och mildra dess följder».

Efter att hafva framhållit, att det nu som tillförne torde böra anses vara närmast en kommunens sak att ingripa mot arbetslösheten, samt efter en kort skildring af de åtgärder, som de kommunala myndigheterna på olika orter företagit under föregående arbetslöshetsstillfällen och särskildt under hösten 1908, framhölls i promemorian, att dessa jämte andra åtgärder, som gjorts på vissa platser för arbetslöshetsfrågans belysande och de nödställdas bispringande, ehuru i och för sig tvifvelsutan välbetänkta, dock ingenstädes torde vara tillfyllest. För att kunna överblicka, i hvilken omfattning åtgärder mot arbetslösheten borde vidtagas, samt huru dessa lämpligast skulle utföras, var det framförallt nödvändigt att äga en *ingående kännedom*

om arbetslöshetens omfattning, hvilken för det dåvarande knappast på någon större ort stod till buds. Med ledning af de tillgängliga källor, som användts vid utredningen i fråga, kunde man blott komma till en ungefärlig uppskattning af antalet arbetslösa. Metoden att utfråga arbetsgifvarne direkt förde lika litet till målet som insamling af uppgifter från fackföreningarna. Den offentliga arbetsförmedlingen lämnade visserligen mycket godt material för bedömandet af arbetsmarknadens läge på de orter, där anstalter voro upprättade, och ägde sålunda lokalt en stor symptomatisk betydelse, men några fullt uttömmande uppgifter voro icke heller på den vägen att vinna.

Under sådana förhållanden återstod ingenting annat för ernående af en mera ingående kännedom om arbetslöshetens omfattning än att *anordna arbetslöshetsräkningar*, en utväg, som man i utlandet redan med framgång anlitat. Under den svåra arbetslöshetsperioden i början af 1890-talet hade äfven i Sverige dylika räkningar ägt rum på sådant sätt, att de arbetslösa genom tidningsannonser och på möten uppmanades anmäla sig å angifven tid och lokal. På några orter, där offentliga arbetsförmedlingsanstalter funnos, hade också under vintern 1907—08, som förut är omtaladt, de arbetslösa anmodats att anmäla sig. »Genom dessa åtgärder», säges det i promemorian, »har man otvifvelaktigt lyckats erhålla fullständigare uppgifter om arbetslösheten, än eljest varit möjligt; och det torde vara säkert, att man genom likartade, men mera systematiskt anordnade undersökningar skulle få än bättre resultat.»

I promemorian framlades därjämte ett programutkast till dessa föreslagna arbetslöshetsräkningar. Länsstyrelserna borde lämpligen anmodas att hos kommunerna framhålla betydelsen af, att arbetslöshetsräkningar företoges. Det betonades därvid, att något behof af räkningars anställande icke torde föreligga i åtskilliga af våra mindre städer och municipalsamhällen, som icke till sitt ekonomiska lif äro beroende af de näringsgrenar, inom hvilka starkare depression var rådande. Men å andra sidan ifrågasattes, huruvida icke stor vikt borde läggas vid, att räkningar anordnades äfven i vissa landskommuner. Åtskilliga uppgifter tydde nämligen på, att det inom vissa industrier på landsbygden förekom betydande arbetsbrist; dessutom var det för hela arbetslöshetsfrågans belysande af stort teoretiskt intresse att icke blifva hänvisad till statistiskt material rörande endast städer och stadslignande samhällen. Räkningarna borde vidare helst företagas på samma dag å alla orter (förslagsvis nämndes midten af januari samt eventuellt tiden omkring den 1 mars, då arbetslösheten vanligen torde kulminera) och utföras i enlighet med anvisningar, lämnade af Kommerskollegii arbetsstatistiska afdelning, samt med användande af räknekort, utarbetade och tryckta genom dess försorg. Det närmare planläggandet och utförandet skulle å

orter med offentliga arbetsförmedlingsanstalter kunna anförtros åt dessas styrelser (i Stockholm och Göteborg i samråd med vederbörande kommunalstatistiska myndigheter), men kunde annorstädes öfverlämnas åt en särskild af vederbörande kommunala myndighet utsedd kommitté, i hvilken plats borde beredas för någon representant för de arbetareorganisationer, hvilkas medverkan borde påkallas. De insamlade frågeformulären skulle efter verkställd räkning disponeras af de kommunala myndigheterna under den tid (högst 14 dagar), som erfordrades för att därur hämta nödiga upplysningar eller verkställa afskrifter, hvarefter de skulle insändas till Kommerskollegium, hvars arbetsstatistiska afdelning snarast möjligt borde offentliggöra räkningens preliminära resultat och därefter bearbeta det från skilda orter inkommande materialet. Att förmå de arbetslösa att samvetsgrant anmäla sig förmenades icke böra möta alltför stora svårigheter med tanke på det intresse, som öfverallt visas arbetslöshetsfrågan samt på grund af det synnerligen starkt utvecklade organisationsväsendet bland arbetarna.

För den händelse räkningar anordnades på detta enhetliga sätt, förväntades, att man därigenom skulle erhålla en värdefull kännedom om arbetslöshetens omfattning, orsaker m. m., hvilket blefve af stort värde för statsmakternas vidare åtgöranden. Hvad kostnaderna för staten beträffade, kunde dessa enligt den skisserade planen ej blifva så stora, att ur denna synpunkt betänkligheter borde möta. För kommunernas del torde utgifterna icke heller stiga till några afsevärda belopp, eftersom staten skulle bekosta allt behöfligt blanketttryck och tillhandagå med öfriga anvisningar samt arbetareorganisationerna säkerligen utan ersättning lämna sin medverkan.

I promemorian betonades till sist, att det icke var nog med att söka förmå kommunerna verkställa systematiska räkningar. Kommunerna måste redan dessförinnan undersöka de möjligheter, som stodo till buds för att med minsta förlust för kommunen och till största nytta för de arbetslösa anordna arbetstillfällen. Därvid vore det af stor vikt, att förberedande utredningar därom ofördröjligen påbörjades. Efter att ur praktisk och principiell synpunkt hafva diskuterat några önskemål beträffande arten af de arbeten, som kunde igångsättas till de arbetslösas understöd, d. v. s. *extra arbeten* och egentliga s. k. *nödhjälpsarbeten*, framhölls slutligen det behjärtansvärda uti att vederbörande myndigheter riktade landstings, hushållningssällskaps och kommuners uppmärksamhet på de *offentliga arbetsförmedlingsanstalternas* gagnande verksamhet. Särskildt under industriella depressionsperioder lätta de arbetsmarknaden i städerna genom sin sträfvän att till jordbruket återbörda ledig arbetskraft. Det var ett ovedersägligt faktum, att i de flesta trakter på landsbygden rådde stor brist på arbetskraft, samtidigt med att för landtarbete dugliga

arbetare — af hvilka en icke oväsentlig del voro sådana, som tidigare, lockade af de föregående årens goda arbetsförtjänster, inflyttat till städerna — gingo sysslolösa i stadssamhällena. Det vore obestriddt möjligt icke finge fortfaara till skada icke blott för näringslivet utan i själfva verket äfven för arbetarna och samhället. *Den naturliga återflyttningen till landet* skulle otvifvelaktigt underlättas, därest de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna dels kunde hos oss, liksom mångenstädes i utlandet, disponera särskilda medel att användas såsom *reselån* eller resebidrag åt arbetare, som genom deras försorg fått plats på landet, dels ägde rätt att för sådana arbetare påkalla väsentlig nedsättning i biljettprisen å järnvägarna. »Under alla förhållanden», slöt promemorian, »torde den fordran med rätta kunna ställas på kommunerna, att de icke öka arbetslösheten genom afskedande af egna arbetare, utan sörja för dessas sysselsättande, vare sig detta sker genom det tillgängliga arbetets fördelande (i samband med minskad individuell arbetstid) eller ock genom anordnande af extra eller nödhjälpsarbeten.»

* * *

Promemorian befordrades, som ofvan blifvit nämnt, i slutet af november 1908 till trycket. Redan den 4 december s. å. utfärdade Kungl. Maj:t nedanstående cirkulär till länsstyrelserna i samtliga län, hvarjämte öfverståthållarämbetet i Stockholm i bref af samma dag anbefalldes att i tillämpliga delar iakttaga hvad i nämnda cirkulär funnes föreskrifvet:

GUSTAF etc.

Vår ynnest, etc.

Enligt hvad inhämtade upplysningar gifva vid handen, synes för närvarande inom riket förekomma arbetslöshet i jämförelsevis stor utsträckning. Att med någon grad af sannolikhet beräkna dess omfattning med ledning allenast af nu föreliggande uppgifter torde dock möta svårigheter. Vi hafva därför ansett angeläget, att en så vidt möjligt fullständig kännedom erhålles rörande arbetslöshetens verkliga omfattning jämte orsakerna därtill. För sådant ändamål synes lämpligast, att öfver hela riket samtidigt under kontroll anordnas arbetslöshetsräkningar efter ett på förhand fastställt, enhetligt program. Med anledning häraf hafva Vi förständigt Vårt kommerskollegium att låta utarbета och tillhandahålla Eder, jämte erforderligt blankettryck, sådant program, innehållande jämväl bestämmelser om tiden och sättet för de insamlade uppgifternas insändande till kollegium för närmare bearbetande; och vilja Vi, som ansett dessa räkningar böra äga rum den 12 januari 1909, nu anbefalla Eder, att för vederbörande kommunala myndigheter i de orter, där anledning förefinnes antaga, att arbetslöshet i större utsträckning förekommer, framhålla önskvärdheten, att sådana arbetslöshetsräkningar genom deras för-

sorg komma till stånd, äfvensom meddela dem, att program därför jämte erforderliga blanketter kunna genom Eder erhållas.

Emellertid lärer säkerligen den rådande arbetslösheten i ej ringa grad vara att tillskrifva bristande kännedom om redan befintliga arbetstillfällen. Särskildt torde å många håll på landsbygden fortfarande råda brist på arbetskraft för landbrukets behov.

Vi hafva därför velat anmana Eder *dels* att inom Edert län fästa uppmärksamheten på möjligheten för arbetslösa att genom arbetsförmedlingsanstalter erhålla arbete, *dels ock* att själf genom sådana anstalter, kommunala myndigheter, bolag och enskilda personer eller genom andra lämpliga åtgärder skaffa upplysning om tillgängliga arbetstillfällen och därom sprida underättelser å orter inom länet med större arbetslöshet samt i synnerhet söka verka för att arbetslösa erhålla platser å landsbygden.

Då därjämte synes antagligt, att tidpunkten nu är lämplig särskildt för landbrukare att igångsätta företag, som i tider med klen tillgång på arbetskraft fått ligga nere, hafva Vi, som emellertid låtit vidtaga förberedande åtgärder i syfte att vissa större, redan beslutade arbeten för statens räkning må så snart ske kan påbörjas, funnit godt anbefalla Eder att genom personliga hänvänelser söka väcka intresse och verka för att lämpliga arbetsföretag må komma till stånd.

Slutligen bör Ni erinra vederbörande kommunala myndigheter om angelägenheten att i största möjliga utsträckning bereda dem, som utan eget förvållande äro arbetslösa, tillfällen till arbete, äfvensom påpeka, hurusom det bör ligga i vederbörande kommuners intresse att ställa medel till arbetsförmedlingsanstaltens förfogande att användas såsom reselån eller bidrag till resekostnader för arbetslösa, som fått sig arbete anvisadt å annan ort.

Ett antal exemplar af en på föranstaltande af chefen för Vårt civildepartement å kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik genom aktuarien, filosofie doktor Gunnar Huss utarbetad promemoria angående den nuvarande arbetslösheten i Sverige samt om kommunala åtgärder i anledning af arbetslöshet skall inom kort tillställas Eder för att genom Eder försorg tillhandahållas de kommunala myndigheter inom länet, Ni pröfvar lämpligt. Hvilket Eder till kännedom och efterrättelse, i hvad på Eder beror, härigenom i nåder meddelas.

Stockholms slott den 4 december 1908.

Under Hans Maj:ts

Min Allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Hugo Hamilton.

De sålunda af Kungl. Maj:t anbefallda åtgärderna liksom ock omförmälda promemoria och de däri framställda förslagen vunno genast allmän uppmärksamhet. Såväl inom arbetareklassen som inom öfriga kretsar syntes man med intresse omfatta de påbjudna arbetslöshetsräkningarna.

Arbetslöshetsräkningen den 12 januari 1909.

Kap. I. Räkningens planläggning.

Inom Kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik vidtogs omedelbart, efter det Kollegium fått mottaga det genom nådiga brefvet den 4 dec. 1908 meddelade nppdraget, förarbetena för uppgörandet af ett enhetligt program för räkningarna jämte erforderligt blankettryck. Det gällde därvid i främsta rummet att bestämma tillvägagångssättet för primärmaterialets insamlande, d. v. s. *metoden för arbetslöshetsräkningen*.

På grund däraf att arbetslöshetsfrågan inom socialstatistiken hittills vunnit jämförelsevis ringa beaktande, äro de därmed förbundna tekniskt-metodiska spörsmålen föga utredda. De praktiska erfarenheter, som på detta område hittills förvärfvats, härstamma hufvudsakligen från Tyskland, hvarest man också har att söka den sparsamma litteraturen i ämnet. De första riksräkningarna af arbetslösa i Tyskland ägde rum under år 1895 i samband med yrkesräkningen för Tyska riket den 14 juni nämnda år samt den sedvanliga femårsfolkräkningen den 2 december s. å. Genom lämpliga tillägsfrågor på formulären vid dessa yrkes- och folkräkningar försökte man utröna arbetslöshetens såväl omfattning som olika fördelning under sommar och vinter.¹ Denna metod var visserligen bekväm och till sitt resultat äfven ganska gifvande, men såsom direkt betingad af förbindelsen med yrkes- och folkräkningarna förbjöd den utan vidare sig själf för den planerade svenska riksräkningen af arbetslösa.

De öfriga metoder, hvilka vid denna skulle kunna komma i åtanke, voro antingen den s. k. *husräkningsmetoden* eller ock den s. k.

¹ Resultaten äro publicerade i *Vierteljahrshefte zur Statistik des Deutschen Reichs* (Jahrgang 1898) *Ergänzung zum Vierten Heft*, utgifvet af Kaiserl. Statist. Amt. Jfr vidare: »Statistiska arbetslöshetsundersökningar i Tyskland» i »*Meddelanden*» 1905 (sid. 342—349). Efter detta tyska mönster utfördes i samband med folk- eller yrkesräkningar arbetslöshetsräkningar för hela riket i *Frankrike* d. 29/s 1896, i *Belgien* d. 21/10 s. å., i *Danmark* (Köpenhamn) d. 1/2 1901 samt i *Italien* d. 10/2 s. å. Jfr härvid de officiella tyska publikationerna: »*Die Fortschritte der amtlichen Arbeitsstatistik in den wichtigsten Staaten*» Del I (1904) och Del II (1908) samt (särskildt för Danmark) »*Arbejdsløshedssstatistik fra Ud- og Indland*», *Bilag til Forslag til Lov om anerkendte Arbejdsløhedskasser* 1906.

Resultaten af de kommunala arbetslöshetsräkningar, som tämligen ofta förekommit i Tyskland under de sista femton åren, hafva utgivits af resp. städers statistiska byråer. I samband med folkräkningen i *Zürich* d. 1/12 1900 anställdes en arbetslöshetsräkning, som bearbetad föreligger i »*Die Ergebnisse der Eidgenössichen Volkszählung vom 1 Dec. 1900*», 2 Heft, Zürich 1902.

personliga anmälningsmetoden, bägge pröfvade vid kommunala arbetslöshetsräkningar i ett flertal tyska storstäder. Den förstnämnda tillämpas på sådant sätt, att på en viss bestämd dag särskilda på förhand utsedda räknare gå ur hus i hus, föreläggande hvarje anträffad arbetslös ett frågeformulär, hvilket antingen genast i enlighet med dennes muntliga upplysningar af räknaren ifylles eller också kvarlämnas för att sedermera afhämtas efter att af den arbetslöse hafva besvarats. Vid användandet af anmälningsmetoden åter är tillvägagångssättet följande. Medelst offentliga kungörelser, annonser i tidningarna och dylik upplysningsverksamhet uppmanas alla arbetslösa att på en bestämd dag under vissa timmar infinna sig i angifna lokaler, där under ledning och kontroll af räkneförrättare tillhållas dem frågeformulär, hvilka i tillämpliga delar ifyllas.

Båda dessa metoder äga sina förtjänster, men vidlådas samtidigt af en del ofullkomligheter. Hvad husräkningsmetoden beträffar, är den onekligen ur effektivitetens synpunkt den öfverlägsna. Men då den för sitt förverkligande fordrar tillgång på ett stort antal skolade och sitt grannliga värf väl vuxna räknare — en förutsättning, lika nödvändig som garanti för räknematerialets fullgodhet som vanskelig att i verkligheten uppfylla — erbjuder husräkningsmetoden redan härigenom i tillämpningen betydande praktiska svårigheter. Och äfven om i städerna, genom samverkan med fackföreningarna o. s. v., kvalificerade räknare i tillräckligt antal sannolikt skulle kunna erhållas, måste det dock alltid på många håll möta betänkligheter att vid en officiell undersökning anförtro insamlandet af primärmaterialet — utan möjlighet till en mera ingående kontroll — åt en större samling personer, i hvilkas naturliga intresse det kan ligga att uppbringa antalet arbetslösa till det största möjliga, och hvilkas opartiskhet liksom värdet af hela undersökningsresultatet därför skulle kunna sättas ifråga. I Berlin t. ex., där arbetareorganisationerna anordnat husräkningar för att kontrollera de resultat, som vunnits vid den af kommunen enligt anmälningsmetoden anställda räkningen, hade vederbörande myndigheter icke velat godtaga arbetarnas siffror. På landsbygden i Sverige torde för öfrigt de stora afstånden mångenstädes lägga öfverstigliga hinder i vägen för husräkningsmetodens användande; i hvarje fall skulle därvid möjligheten af en samtidig räkning öfverallt vara fullständigt utesluten. Och i alla händelser måste husräkningsmetoden vid en räkning å ett flertal orter blifva förenad med så högst afsevärda kostnader, att den synes ej kunna komma till användning annat än i samband med anordnandet af en modern yrkesräkning, såsom t. ex., enligt hvad ofvan omnämnts, skett i Tyskland.

Anmälningsmetoden åter kräver mycket mindre samt därför lättare vidtagna och billigare anordningar. Visserligen är äfven den behäftad med vissa brister. Försumma t. ex. de arbetslösa att

mera mangrant infinna sig i räknelokalerna, kan resultatet ej gifva en fullständig bild af arbetslöshetens omfattning. Genom kraftig reklam och ökad insikt om saken bland de arbetslösa kan dock inflytande af denna felkälla väsentligen förebyggas. Dessutom kunna på andra vägar kompletterande uppgifter angående arbetslöshetens faktiska utbredning inhämtas. Otvifvelaktigt vore det dock önskvärdt, att de kommunala myndigheterna i större stadssamhällen ville vid senare tidpunkt, för ett eventuellt fullständigande af en verkställd riksräkning, anställa husräkningar.

Af det anförda torde framgå att, då man vid den första riksräkningen i Sverige ansåg sig böra öfver hela landet använda ett och samma tillvägagångssätt å alla orter och därvid måste eftersträfvat erhållandet af ett fullt enhetligt statistiskt material, endast den *personliga anmälningsmetoden* kunde på allvar ifrågakomma.

I öfverensstämmelse med denna uppfattning utarbetades inom Kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik i samråd med representanter för Stockholms stads statistiska kontor, Stockholms stads arbetsförmedling och för Stockholms arbetarekommun, såväl program för räkningen som ock det blankettryck, hvilket vid densamma skulle komma till användning. De bestämmelser och önskemål rörande räkningens anordnande, hvilka därvid gjordes gällande, sammanfattades till en kortare promemoria, »*Allmänna anvisningar*,¹ afsedd att i tillämpliga delar tjäna vederbörande lokala myndigheter till ledning vid arbetslöshetsräkningens utförande.

Enligt dessa anvisningar borde ledningen af räkningen helst öfverlämnas åt en särskild kommitté, i hvilken plats bereddes åt någon representant för ortens arbetareorganisationer. I samhällen, hvarest offentliga arbetsförmedlingsanstalter funnos, borde dessas styrelser vara närmast till att öfvertaga uppdraget. Vederbörande kommitté, eventuellt styrelse, ägde därefter att i detalj förbereda och utföra räkningen, nämligen ombesörja tillkännagifvanden om densamma, anskaffa och iordningställa lokaler, utse räkneför rättare jämte behöfligt antal biträden och kontrollanter och meddela dessa funktionärer nödiga instruktioner samt vidare tillse, att räknekort funnos i förväg tillgängliga äfvensom slutligen omhändertaga det inkomna räknematerialet och, sedan den för kommunen erforderliga bearbetningen hade ägt rum, öfversända detsamma till Kommerskollegium.

Hela ansvaret för räkningens förlopp å hvarje särskild ort skulle således komma att hvila på kommittéerna i fråga. Till underlättande af deras arbete lämnades i anvisningarna en del råd, beträffande dels spridande af kännedom om räkningen, dels ock räknelokalernas beskaffenhet och räknepersonalens närmare åligganden. Det framhölls sålunda, att tillkännagifvanden för allmänheten om räkningens

¹ Tryckt som Bilaga, se sid. 237.

ändamål och anordnande borde ske genom upplysande artiklar och annonsering i tidningarna, genom anslag å offentliga platser, i samlingslokaler, fackföreningsexpeditioner o. s. v. samt eventuellt genom andra, för hvarje särskild ort lämpade åtgärder. Till yttermera visso utarbetades och tillhandahöllös tryckta formulär i större antal exemplar för dessa anslag, »*Tillkännagifvande om arbetslöshetsräkning*» (Blankett 1),¹ hvarå anmälningstid, räknelokal och andra upplysningar för de arbetslösa skulle angifvas.

I »Allmänna anvisningar» betonades vidare vikten af, att i större kommuner flera räknelokaler anordnades och att dessa voro rymliga samt medgåfvo obehindrad cirkulation af de besökande. Skolornas samlings- eller gymnastiksalar eller motsvarande lokaliteter inom andra offentliga byggnader framhöllös såsom lämpliga för ändamålet. För män och kvinnor borde antingen anordnas särskilda lokaler eller också olika tider för räkningen bestämmas, dock så, att denna ovillkorligen ägde rum å tider, då arbetet i allmänhet pågick å fabriker och andra arbetsställen. Beträffande räknepersonalen framhöllös ytterligare i anvisningarna, att kommittén borde utse en särskild räkneförrättare för hvarje räkneställe jämte tillräckligt antal biträden; därtill borde företrädesvis kunna användas kommunala tjänstemän, folkskolelärare o. d. med vana vid och personlig kännedom om arbetarne. Dessutom vore önskvärdt, att särskilda kontrollanter tillkallades för att i räknelokalerna biträda de arbetslösa vid frågeformulärens ifyllande samt för att genom sin personalkännedom i görligaste mån förebygga, att andra än arbetslösa anmälde sig. För detta uppdrag borde funktionärer inom de af arbetslösheten mest berörda yrkenas fackorganisationer kunna finnas lämpliga och villiga. Räkneförrättarens närmare åligganden voro att leda räkningen, fördela biträdenas expeditiönsarbete, granska och afgöra tvistiga frågor beträffande räknerekortens ifyllande o. s. v.

Med hänsyn till önskvärdheten att snarast möjligt efter arbetslöshetsräkningens utförande erhålla kännedom om åtminstone dess preliminära resultat, d. v. s. antalet anmälda, bestämdes i anvisningarna, att räkneförrättaren i hvarje särskild räknelokal till redovisningen af det inkomna räknematerialet borde foga en summarisk öfversikt af resultatet, hvilken efter räkningens verkställande i tvenne exemplar skulle afgifvas till den kommitté eller styrelse, som anordnat räkningen. Det ena exemplaret af denna öfversikt skulle af nämnda vederbörande omedelbart vidareändas till Kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik i Stockholm. De begärda förstahandsresultaten af räkningen borde därvid af räkneförrättaren ifyllas å ett för detta syfte utarbetadt formulär: »*Summarisk öfversikt*» (Blankett 2).¹ Härå efterfrågades, förutom antalet anmälda

¹ Tryckta som Bilaga, se sid. 239 och 240.

arbetslösa män och kvinnor, äfven räknepersonalens namn och yrken, tid och lokal för räkningen, hvilken myndighet anordnat densamma, samt vidare hur många af de arbetslösa uppgifvit sig vara fullt arbetsföra eller hafva tillfällig sysselsättning. Föreskriften om afgifvandet af denna summariska öfversikt var uteslutande förestafvad af praktiska skäl. Därigenom skulle nämligen de kommunala myndigheterna genast erhålla kännedom om arbetslöshetens omfattning å sin ort för att därefter kunna bedöma behovet af extra åtgärder till arbetslöshetens bekämpande. Icke till hela antalet anmälda, utan endast till de fullt arbetsföra, minskade med deras antal, hvilka angifvit sig hafva tillfällig sysselsättning, behöfde därvid tagas hänsyn.

De viktigaste af de formulär, hvilka vid arbetslöshetsräkningen kommo till användning, voro gifvetvis själfva *räknekorten*.¹ Fastställandet af dessas lämpligaste affattning och format beredde också de största svårigheterna. Efter omsorgsfull pröfning af hvilka frågor oundgängligen måste å formuläret medtagas, samt sedan därvid de omtvistade fallen af arbetslöshet i möjligaste mån beaktats, fixerades antalet af olika frågor till tretton, hvartill fogades några hufvudspörsmålen förtydligande detaljfrågor. Den arbetslöse skulle uppgifva för- och tillnamn, födelseår, födelse-, mantals- och bostadsort, hur länge han vistats i vederbörande kommun samt sin fullständiga adress därinom; vidare sitt civilstånd och sin eventuella försörjningsplikt för hustru, barn under 15 år eller andra personer. Under de därefter följande frågorna 6—10 skulle den arbetslöses yrke och hvad därmed sammanhängande fastställas. Han tillfrågades sålunda om sin yrkesspecialitet och senaste fastare anställning, huruvida han var fullt arbetsför, tillhörde fackförening och i så fall hvilken; därvid uppdelades frågan om den arbetslöses senaste fastare anställning i flera, nämligen om anställningens art, vederbörande arbetsgifvares namn, yrkesgren och adress samt medelinkomstens storlek per vecka under denna anställning. Med ledning af dessa detaljerade uppgifter, sammanställda med svaren på frågorna om den arbetslöses yrkesspecialitet och organisationsförhållanden, bereddes icke blott möjlighet att vid den slutliga bearbetningen vinna värdefulla och förtydligande upplysningar rörande den viktiga frågan om den arbetslöses verkliga yrke, för den händelse detta ej med nödig klarhet framgått af hans egen uppgift under denna punkt, utan därigenom kunde äfven vid den efterföljande granskningen af de aflämnade korten till synes tvifvelaktiga uppgifter omedelbart och utan större besvär till sin riktighet pröfvas. Denna senare anordning borde äfven tjäna som maning till de arbetslösa att vid räknekortets ifyllande strängt hålla sig till sanningen. Dessutom voro de detaljerade uppgifterna rörande den sista fastare anställningen, jämförda i detta

¹ Tryckta som Bilaga, se sid. 241 och 242.

fall särskildt med arbetslöshetens angifna varaktighet, ägnade att kontrollera de tvetydiga element af permanent arbetslösa individer, hvilka vid sidan af det ojämförligt större antalet oförskyldt arbetslösa onekligen förekomma särskildt i större stadssamhällen.

De trenne sista frågorna på räknekortet ägnades åt själfva arbetslöshetens natur, dess varaktighet och orsaker samt huruvida den arbetslöse hade tillfällig sysselsättning, och i så fall sedan huru många dagar och mot hvilken medelinkomst per dag. Därest anledningen till arbetslösheten ursprungligen varit sjukdom eller arbetskonflikt, kunde vid bearbetningen arbetslöshetstidens längd först beräknas från den tidpunkt, då den arbetslöse blef fullt återställd eller konflikten i fråga bilagd. Under sådana förhållanden var det angeläget känna nämnda datum, hvilket äfven å formuläret särskildt efterfrågades. Slutligen voro å räknekortet reserverade några rader dels för anmärkningar att göras vare sig af den arbetslöse eller af kortets mottagare, dels för en anteckning af kortets mottagare rörande det legitimationspapper, med hvilket kortets aflämnare styrkt sin identitet; därvid skulle af den arbetslöse någon af följande handlingar företes: arbetsbetyg, fackföreningsbok, inskrifningskort å offentlig arbetsförmedlingsanstalt, prästbetyg, värnpliktsbok eller sjukkassebok.

Räknekorten för kvinnor gjordes till ordalydelse och storlek lika med männens. Den enda skillnaden i frågornas formulering bestod däruti, att vid punkt 6 försörjningsskyldighet gentemot hustru själfklart icke ifrågasattes. För att vid första ögonkastet räknekortet för män skulle kunna skiljas från det för kvinnorna, hvilket vore ägnadt att underlätta materialets såväl preliminära som slutliga bearbetning, trycktes räknekortet för kvinnor på *gult* papper. Räknekortet för män betecknades som Blankett 3 a och det för kvinnor som Blankett 3 b.

Beträffande räknekortens behandling gjordes i de »Allmänna anvisningarna» en del erinringar till funktionärerna vid räkningarna. Räknekorten borde sålunda förses med kommunens stämpel och tillhandahållas den 11 och 12 januari såväl å räkelokalerna som ock å fackföreningarnas expeditioner, där de arbetslösa äfven kunde få anvisningar och hjälp för kortens korrekta ifyllande. Vid räknekortens aflämnande skulle desamma granskas i aflämnarens närvaro med hänsyn till tydlighet, fullständighet och riktighet samt erforderliga rättelser i samband därmed vidtagas; såsom bevis på, att hvarje räknekort blef underkastadt en sådan granskning, hade dess mottagare att underteckna detsamma.

Den arbetslöse skulle angifva sin yrkesspecialitet i hufvudsaklig öfverensstämmelse med en särskild bifogad *yrkesförteckning* (Blankett 4).¹ På grund af det nära samband, som förefinnes mellan arbets-

¹ Tryckt som Bilaga, se sid. 243.

lösheten och arbetsförmedlingsanstalternas verksamhet, ansågs lämpligast att vid arbetslöshetsräkningen begagna den yrkesförteckning, som användes vid expeditions- och statistikföring inom arbetsförmedlingsanstalter, tillhörande Sveriges offentliga arbetsförmedling. Denna yrkesförteckning, sammanställd vid den under december 1906 inom Kommerskollegium hållna konferensen rörande den offentliga arbetsförmedlingen i riket, upptog c:a 150 yrken, åsatta löpande nummer; för hvarje yrkesgrupp var ett antal nummer reserveradt att användas i mån af behof, d. v. s. för särskilda å yrkesförteckningen icke namngifna specialiteter. Genom denna anordning, egentligen afsedd att främja den offentliga arbetsförmedlingens enhetliga expeditionssystem, vanns vid arbetslöshetsräkningen den fördelen, att räknekortets mottagare kunde komplettera ett mera ovanligt och obestämdt yrke med anteckning af specialnummer enligt den bilagda yrkesförteckningen.

Slutligen framhölls i de »Allmänna anvisningarna», att under någon af dagarna före räkningen borde för vinnande af enhetlig kontroll och behandling af räknekorten räkneförrättare, biträden och kontrollanter sammanträda inför kommittén för att erhålla nödiga anvisningar. *Preliminär bearbetning* af det erhållna räknematerialet borde verkställas genom kommitténs eller styrelsens försorg och i den omfattning, som ansågs önskvärd för kommunens egna intressen. För den händelse därvid befanns lämpligt att uppgöra en namnförteckning å de arbetslösa med angifvande för hvar och en af ålder, yrkesspecialitet, mantalsskrifningsort, bostad och försörjningsplikt m. m., utarbetades en särskild »Förteckning å arbetslösa», hvilken som Blankett 5 bifogades det öfriga blankettrycket.¹

Hela räknematerialet, d. v. s. räknekorten (Blanketterna 3 a och b), skulle jämte kort redogörelse för räkningens anordnande och förlopp senast den 1 februari 1909 insändas till Kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik.

Till sist betonades i anvisningarna, att *kostnaderna*, ifall sådana ej kunde undvikas, för räkningens anordnande och verkställande äfvensom för den preliminära bearbetningen af materialet skulle bestridas af vederbörande kommun. Allt för räkningen erforderligt blankettryck tillhandahölles dock kostnadsfritt i Stockholm genom Öfverståthållarämbetet och i landsorten genom Konungens befallningshafvande i länet. Likaledes skulle staten bestrida kostnaderna för den slutliga bearbetningen af räknematerialet.

Sedan utarbetandet af ofvan utvecklade program jämte behöfligt formulärmaterial för arbetslöshetsräkningen slutförts inom Kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik och vunnit Kollegii stadfästelse, afläts omedelbart nedanstående cirkulärskrivelse från Kollegium till samtliga länsstyrelser i riket.

¹ Tryckt som Bilaga, se sid. 245.

KUNGL. MAJ:TS OCH RIKETS
KOMMERSKOLLEGIUM.

Stockholm den 24 december 1908.

Till Konungens Befallningshafvande i

Genom nådigt bref den 4 innevarande december har Kungl. Maj:t anbefallt Kungl. Kommerskollegium att låta utarbета och tillhandahålla Eder ett enhetligt program jämte erforderligt blankettyck för de arbetslöshetsräkningar, hvilka, jämlikt nämnda kungl. bref samt en samma dag till Eder afåten cirkulärskrifvelse angående åtgärder mot arbetslösheten, den 12 januari 1909 böra anordnas genom de kommunala myndigheternas försorg på de orter, där anledning förefinnes antaga, att arbetslöshet i större utsträckning förekommer. Sedan ett sådant program med tillhörande blankettyck numera blifvit utarbetadt och af Kollegium fastställt, får Kollegium samtidigt härmed öfversända ett antal exemplar af ifrågavarande handlingar, nämligen *dels*

Allmänna anvisningar att tjäna till ledning vid anordnandet af arbetslöshetsräkningen, *dels* och följande blanketter:

Blankett 1: Tillkännagifvande om arbetslöshetsräkning;

Blankett 2: Summarisk öfversikt af arbetslöshetsräkningen;

Blankett 3 a och b: Räknekort för män och för kvinnor;

Blankett 4: Yrkesförteckning; samt

Blankett 5: Förteckning å arbetslösa.

Kollegium får tillika anhålla, att Ni ville omedelbart tillställa de kommunala myndigheterna i de orter, hvarest Ni anser att arbetslöshetsräkning nu bör äga rum, exemplar af de nu nämnda tryckta handlingarna jämte anmaning att skyndsamt hos Eder eller — därest sådant kan befinnas lämpligare — direkt hos Kollegii afdelning för arbetsstatistik rekvirera för räkningens anordnande och verkställande erforderligt antal exemplar af såväl de allmänna anvisningarna som de olika blanketterna. Därvid torde vederbörandes uppmärksamhet särskildt böra fästas å nödvändigheten af, *dels* att *tillräckligt stora upplagor* rekvireras icke allenast af räknekorten — hvaraf lärers erfordras minst dubbelt så många exemplar som det väntade antalet anmälningar — utan äfven af de allmänna anvisningarna och öfriga blanketter, *dels* och att alla sådana *rekquisitioner* böra göras i god tid och såvidt möjligt hos Eder *senast den 5 januari* och hos Kommerskollegium *senast den 7 januari 1909*.

Kollegium anhåller och att så snart ske kan från Eder erhålla uppgift om, å hvilka orter det är att antaga, att arbetslöshetsräkning nu kommer att äga rum, samt namn och adresser å de personer, som fått sig den närmaste ledningen af arbetslöshetsräkningen anförtrödd.

På Kungl. Maj:ts och Rikets Kommerskollegii vägnar:

ALFR. LAGERHEIM.

HENNING ELMQUIST.

Otto Järte.

De vid räkningen använda blanketterna — för hvilkas innehåll ofvan utförligt redogjorts — äro, som nämndt, i aftryck meddelade å sid. 237 ff.

Kap. 2. Räkningens omfattning och utförande.

I förutnämnda cirkulärskrifvelse den 4 december 1908 hade Kungl. Maj:t anbefallt samtliga länsstyrelser, att för vederbörande kommunala myndigheter i de orter, där anledning förefanns antaga, att arbetslöshet i större utsträckning förekom, skulle framhållas önskvärdheten af, att arbetslöshetsräkningar genom deras försorg kommo till stånd. Efter emottagandet af detta kungl. bref synas länsstyrelserna i regel hafva satt sig i förbindelse med dels sina tjänstemän i fögderierna eller länsmansdistrikten och dels med de kommunala myndigheterna för att utröna, hvarest arbetslöshetsräkningar voro af behovet påkallade.

I följd af den allmänt vedertagna uppfattningen, att arbetslöshetsfrågan närmast var en kommunal angelägenhet, blef afgörandet, huruvida arbetslöshetsräkningar den 12 januari 1909 skulle äga rum eller icke, samt vidare de anordningar, hvilka därvid kunde vara af nöden, öfverlämnade åt vederbörande kommunala myndigheter. Statens myndigheter ägde icke att påbjuda arbetslöshetsräkningar å lämpliga orter, utan fingo begränsa sig till att verka för, att sådana anordnades genom de kommunala vederbörandes föranstaltande. Något formligt åläggande till kommunerna att anordna räkningar kunde länsstyrelserna sålunda icke meddela.

Denna omständighet liksom äfven den olika uppfattningen om, huruvida »större arbetslöshet» verkligen kunde anses föreligga, har otvifvelaktigt i viss mån menligt inverkat på arbetslöshetsräkningens resultat. Häre torde också förnämsta anledningen därtill vara att söka, att, då länsstyrelserna efterkommo Kommerskollegii i skrifvelse till dem den 24 december 1908 riktade anhållan att snarast möjligt meddela, å hvilka orter arbetslöshetsräkning skulle äga rum, de vidtagna förberedelserna till räkningen befunnos vara af mycket växlande art i de olika länen. Under det att de flesta länsstyrelser meddelade, att räkningar skulle företagas i städerna och i ett större eller mindre antal landskommuner, uppgäfvo andra, att inom deras län arbetslöshet ingenstädes förekom i sådan omfattning, att räkningar öfver hufvud behöfde verkställas. Då emellertid i vissa fall på andra vägar kunde konstateras, att en del af ifrågavarande län, där vederbörande ursprungligen icke ämnat vidtaga några åtgärder för att få räkningar till stånd, inneslöt arbetarecentra, där för tillfället afsevärd arbetslöshet var rådande, funno sig såväl herr statsrådet och chefen för Kungl. Civildepartementet som Kungl. Kommerskollegii chef föränslåtna att genom personliga hänvänelser fästa veder-

börande länsstyrelser eller magistraters uppmärksamhet å den synnerliga önskvärdheten af, att räkningar anordnades å alla sådana orter. Dessa framställningar hade den påföljd, att de länsstyrelser, hvilka till en början anmält, att ingen arbetslöshetsräkning i deras län ansågs vara af behovet påkallad, förmådde de kommunala myndigheterna på åtminstone några orter att anordna sådan, samt att vidare magistraterna i en del städer, där räkningar ej planerats, fingo sådana anordnade.

Sålunda kommo systematiska arbetslöshetsräkningar i enlighet med det uppgjorda programmet till stånd *tisdagen den 12 januari*¹ 1909 i orter inom rikets alla län, nämligen i 77 städer med tillhoppa 1,292,003 invånare, 13 köpingar med tillhoppa 48,682 invånare, 12 municipalsamhällen med tillhoppa 37,910 invånare samt 183 landskommuner med tillhoppa 820,856 invånare, allt räknadt efter folkmängden vid 1908 års slut. Sammanlagdt berördes alltså af arbetslöshetsräkningarna orter, med tillsammans 2,199,451 invånare, d. v. s. 40·5 % af rikets hela folkmängd.

Räkningarnas omfattning, d. v. s. räkneorternas antal och inväningarantal inom hvarje särskildt län utvisar omstående tab. A. Med hänsyn till den procent af folkmängden, hvilken sålunda berördes af arbetslöshetsräkningen, stod gifvetvis *Stockholms stad* främst, ity att denna med hela sitt inväningarantal utgjorde en räkneort ensamt för sig. Af de öfriga länen följa därefter *Norrbottens* med 92·5 % af räkningen berörd folkmängd, *Blekinge* län med resp. 90·2 % samt vidare *Gäflleborgs*, *Örebro*, *Kopparbergs*, *Göteborgs* och *Bohus*, *Östergötlands* samt *Malmöhus* län, hvilkas resp. procentsiffror i nu nämnd ordning öfverstiga det motsvarande genomsnittstalet för hela riket eller 40·5 %.

Å andra sidan kan den *minsta* frekvensen konstateras i *Kronobergs* län, hvarest endast orter med 5·2 % af inväningarantalet berördes af räkningen, samt uti *Kristianstads* och *Jämtlands* län med resp. 6·8 och 7·0 %. Anledningen till den ringa omfattning, arbetslöshetsräkningen erhållit i dessa län, torde dock icke vara att söka i bristande intresse från vederbörande myndigheters sida, utan väsentligen i den omständigheten, att ingen arbetslöshet i nämnvärd grad där var tillfinnandes. Åtminstone gäller detta *Kristianstads* och *Jämtlands* län. Konungens befallningshafvande i det nordiska länet meddelade nämligen i skrifvelse till Kommerskollegium den 9 januari 1909, att »de upplysningar, som infordrats från magistrater och kronofogdar gifvit vid handen, att arbetslöshet i större utsträckning icke förekommer inom någon kommun i länet».

¹ På trenne orter ägde arbetslöshetsräkning rum först några dagar senare, nämligen i *Fridene* (Skaraborgs län) den 14, i *Eda* (Värmlands län) den 16, samt i *Umeå* stad den 23 januari.

Tab. A. Öfversikt af arbetslöshetsräkningens omfattning.

L ä n.	Folk- mängd den 31/12 1908.	Antal kommuner, där arbetslöshetsräkning anordnats			Räkne- orternas folk- mängd den 31/12 1908.	Däraf i % af länets folk- mängd.
		i stad.	å lands- bygd.	Sum- ma.		
Stockholms stad	339,582	1	—	1	339,582	100.0
Stockholms län	213,545	3	7	10	70,394	33.0
Uppsala »	126,334	2	2	4	42,141	33.4
Södermanlands »	173,207	5	10	15	65,047	37.6
Östergötlands »	289,876	6	25	31	143,663	49.6
Jönköpings »	211,377	3	7	10	46,628	22.1
Kronobergs »	157,801	1	—	1	8,155	5.2
Kalmar »	227,752	5	—	5	36,041	15.8
Gottlands »	54,138	1	—	1	9,493	17.5
Blekinge »	148,746	4	28	32	134,102	90.2
Kristianstads »	224,596	2	—	2	15,300	6.8
Malmöhus »	447,274	8	7	15	203,621	45.5
Hallands »	146,296	4	3	7	36,767	25.1
Göteborgs o. Bohus »	372,004	3	1	4	196,657	52.9
Älfsborgs »	284,860	5	4	9	56,213	19.7
Skaraborgs »	239,865	7	19	26	55,963	23.3
Värmlands »	258,220	5	5	10	67,934	26.3
Örebro »	204,711	6	18	24	124,445	60.8
Västmanlands »	150,476	4	3	7	48,767	32.4
Kopparbergs »	231,109	5	19	24	123,387	53.4
Gäflleborgs »	251,015	3	15	18	152,917	60.9
Västernorrlands »	246,893	2	3	5	46,710	18.9
Jämtlands »	115,755	1	—	1	8,079	7.0
Västerbottens »	158,057	1	1	2	23,071	14.6
Norrbottnens »	156,111	3	18	21	144,374	92.5
Hela riket	5,429,600	90	195	285	2,199,451	40.5

Icke desto mindre anordnades räkningar i städerna Kristianstad och Ängelholm. Länsstyrelsen i Jämtlands län uppgaf likaledes i skrifvelse till Kollegium den 2 januari, att räkning endast skulle föranstaltas i staden Östersund, emedan de 59 landskommuner-
na i länet vid tillfrågan svarat, att arbetslöshet där ej förekom. På enahanda grunder förklarade Konungens befallningshafvande i Kalmar och Gottlands län, hvarest räkningar anordnades enbart i stadssamhällena, att arbetslöshetsräkningar icke behöfde ifrågasättas å någon ort på landsbygden. Liknande upplysningar föreligga

visserligen icke från Kronobergs län, men med hänsyn till nämnda läns öfvervägande jordbruksidkande befolkning lider det intet tvifvel, att arbetslöshetsräkningen äfven där af samma skäl inskränkts till den enda staden i länet.

I öfriga län, hvilka med afseende på räkningens omfattning i förhållande till folkmängden intaga en mellanställning mellan ofvan-nämnda ytterligheter, synas länsstyrelserna i allmänhet hafva anmodat, förutom i regel alla städer samt stadsliknande samhällen, allenast landskommuner af mer eller mindre utpräglad industriell karaktär, där afsevärd arbetslöshet var rådande, att anställa räkning. Härifrån torde dock *Västernorrlands* och *Västerbottens* län, hvarest de af räkningen berörda orternas folkmängd endast uppgick till resp. 18.9 och 14.6 % af hela riket, så till vida utgöra ett undantag, som vederbörande kommunala myndigheter efter allt att döma i dessa län icke verkställde räkning på alla de orter, där arbetslöshet förekom i sådan omfattning, att det kunnat motivera anordnandet af räkningar.

Ur synpunkten af det antal kommuner, där arbetslöshetsräkningar anordnats, d. v. s. antalet *räkneorter* i förhållande till hela antalet kommuner, ter sig räkningarnas frekvens något annorlunda i de olika länen, än hvad af förestående framställning synes framgå. *Tabell 1* i tabellbilagan utvisar, att af de 114 städer och köpingar,¹ hvilka den 31/12 1908 funnos i riket, hade räkningar anordnats i icke mindre än 90, medan motsvarande siffror för landskommunerna voro resp. 2,386 och 195. Sammanlagdt verkställdes sålunda arbetslöshetsräkningar endast i 285 af rikets 2,500 kommuner. Med hänsyn till räkneorternas relativa talrikhet inom de särskilda länen, stå äfven i detta afseende *Norrbottnens* och *Blekinge* län främst; i det förra räknades i 21 af länets 24 kommuner; i det senare länet hade Konungens befallningshafvande enligt uppgift till Kollegium anbefallt arbetslöshetsräkning inom samtliga länsmansdistrikt med den påföljd, att räkning verkställdes inom alla kommuner inom länet med undantag af några skärgårdssocknar, eller i 32 af länets 39 kommuner. Äfven för en del andra län, såsom *Kopparbergs*, *Göteborgs* och *Bohus* samt *Örebro*, håller sig det relativa antalet räkneorter i proportion till de jämförelsevis höga frekvenssiffror, hvilka dessa län hade att uppvisa beträffande räkningens omfattning i förhållande till räkneorternas folkmängd. Det relativa antalet räkneorter sjunker däremot för *Göteborgs* och *Bohus* samt *Malmöhus* län, beroende på den talrikare förekomsten af större städer i dessa län.

¹ Municipalsamhället *Trollhättan* i Älfsborgs län har i förevarande undersökning på grund af sitt jämförelsevis höga invånarantal (7,432) och sin industriella betydelse hänförs till stadsgruppen.

Som måttstock för arbetslöshetsräkningens omfattning har eljest det relativa antalet räkneorter i de särskilda länen endast sekundär betydelse. I statistiskt hänseende uttrycker gifvetvis icke antalet räkneorter i och för sig, utan storleken af den genom räkningen berörda folkmängden bäst räkningens omfattning. Den siffra, som anger detta förhållande för hela riket, nämligen ofvannämnda 40·5 % må förefalla otillfredställande och föga ägnad som grundval för mera vidtgående slutsatser rörande arbetslöshetens verkliga omfattning. Men vid beaktande af följande synpunkter ter sig denna siffra i ett annat och bättre ljus. På grund däraf nämligen, att arbetslöshetsräkningar anordnats i nästan alla städer och större industriella landskommuner, hafva flertalet af landets viktigare industriorter och arbetarecentra berörts af räkningarna. Sålunda innesluta de 40·5 % af rikets folkmängd, som berörts af räkningen, förhållandevis långt flera af de yrkesgrupper, för hvilkas medlemmar det öfver hufvud kan talas om någon arbetslöshetsrisk, än de återstående 59·5 procenten, utaf hvilka den jordbruksidkande befolkningen säkerligen utgör det förhärskande antalet.

Räkningens utförande. De uppgifter rörande den närmare organisationen af arbetslöshetsräkningen, antal räkneställen, medverkande funktionärer o. s. v., hvilka inkommo på de omedelbart efter räkningen Kommerskollegium tillställda summariska översikterna, hafva sammanställts i *Tabell 2* i tabellbilagan. De

<i>Räkningen beslutad af:</i>	<i>Antal räkneorter</i>		<i>Summa.</i>
	<i>i städer och köpingar.</i>	<i>å landsbygden.</i>	
Kronofogde	—	2	2
Magistrat	37	—	37
Stadsstyrelse	1	—	1
Stadsfullmäktige	12	—	12
Drätselkammare	9	—	9
Arbetsförmedlingens styrelse	10	1	11
Fattigvårdsstyrelse	2	—	2
Magistrat och fattigvårdsstyrelse	1	—	1
Köpingarnämnd	1	—	1
Municipalnämnd	1	7	8
Kommunalfullmäktige	1	—	1
Kommunalnämnd	8	128	136
Kommunalstämma	2	21	23
Kommunalstämma och municipalstämma	—	4	4
Ordf. i kommunalnämnd	—	5	5
Ordf. i kommunalstämma	—	8	8
Kommitterade för de arbetslösas förening	—	1	1
„ „ fackföreningar	1	—	1
Kommunal kommitté	4	13	17
Ej angifven myndighet	—	5	5
<i>Summa</i>	90	195	285

detaljuppgifter för hvarje särskild räkneort, som i detta afseende föreligga och hvilka sammanförts i vidstående öfversikt, utvisa, att räkningen i de flesta stadssamhällen påbjudits af magistraten, stadsfullmäktige, drätselkammaren eller andra kommunala organ, medan i räkneorterna på landsbygden kommunal- eller municipalnämnden merendels varit den beslutande myndigheten. På en del orter, där de kommunala vederbörande ej funnit nödigt att föranstalta räkning, hafva arbetareorganisationerna på platsen beslutat och genom särskilda kommitterade låtit utföra räkning, efter det behöfligt blanketttryck rekvirerats antingen hos vederbörande länsstyrelse eller direkt hos Kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik.¹

Vid planerandet och verkställandet af räkningen hafva Kollegii anvisningar med hänsyn till upplysningars meddelande, lokal och tider för räkningen af vederbörande noga beaktats. I de flesta fall har sålunda, såsom af följande sammanställning framgår, själfva ledningen af räkningen öfverlämnats åt en kommitté, i hvilken plats bereddes för representanter för ortens arbetareorganisationer. Den iakttagelsen kan vidare göras, att öfverallt, där anstalter af Sveriges offentliga arbetsförmedling förekomma, hafva dessas styrelser haft anordnandet af räkningarna om hand samt deras föreståndare tjänstgjort som räkneförrättare.

<i>Räkningen ledd af:</i>	<i>Antal räkneorter</i>		<i>Summa.</i>
	<i>i städer och köpingar.</i>	<i>å landsbygden.</i>	
Magistrat	11	—	11
Stadsstyrelse	1	—	1
Stadskassör	1	—	1
Drätselkammare	7	—	7
Arbetsförmedlingens styrelse	9	1	10
Fattigvårdsstyrelse	1	—	1
Municipalnämnd	—	6	6
Kommunalnämnd	3	97	100
Kommunalstämma och municipalstämma	—	3	3
Ordf. i kommunalnämnd	—	4	4
Ordf. i kommunalstämma	—	13	13
Kommitterade för de arbetslösas förening	—	1	1
„ „ fackföreningar	—	1	1
Kommunal kommitté	57	64	121
Ej angifven myndighet	—	5	5
	<i>Summa 90</i>	<i>195</i>	<i>285</i>

Enligt omstående tab. B uppgick antalet räkneställen till 416, hvaraf 121 inom de 90 städerna och köpingarna samt 295 inom de 195

¹ Så var fallet i Umeå stad, hvaraf den sena tidpunkten för räkningens verkställande därstädes förklarar.

Tab. B. Öfversikt af räkningens anordnande.

L ä n.	Antal räkne- orter.	Invånar- antal den 31/12 1908.	Antal räkne- ställen	A n t a l			Hela antalet funktio- närer.
				räkne- förrät- tare.	räkne- biträ- den.	kon- trol- lanter.	
Stockholms stad	1	339,582	7	7	24	18	49
Stockholms län	10	70,394	17	18	18	20	56
Uppsala »	4	42,141	8	10	10	7	27
Södermanlands »	15	65,047	14	20	16	11	47
Östergötlands »	29	143,663	35	43	39	30	112
Jönköpings »	10	46,628	13	12	17	8	37
Kronobergs »	1	8,155	1	3	—	2	5
Kalmar »	5	36,041	5	5	22	7	34
Gottlands »	1	9,493	2	2	4	5	11
Blekinge »	32	134,102	32	60	32	23	115
Kristianstads »	2	15,300	2	2	2	4	8
Malmöhus »	15	203,621	29	30	67	72	169
Hallands »	7	36,767	7	18	9	13	40
Göteborgs o. Bohus »	4	196,657	11	13	34	15	62
Älfsborgs »	9	56,213	9	9	24	15	48
Skaraborgs »	26	55,963	27	30	20	16	66
Värmlands »	10	67,934	17	21	31	26	78
Örebro »	26	124,445	46	56	65	60	181
Västmanlands »	7	48,767	10	9	19	18	46
Kopparbergs »	24	123,387	30	42	50	20	112
Gäflleborgs »	18	152,917	29	29	44	45	118
Västernorrlands »	5	46,710	6	4	3	12	19
Jämtlands »	1	8,079	1	3	5	6	14
Västerbottens »	2	23,071	2	7	5	3	15
Norrbottnens »	21	144,374	56	68	83	53	204
Hela riket	285	2,199,451	416	521	643	509	1,673
Däraf i städer och köpingar	90	1,340,685	121	156	276	238	670
» på landsbygden	195	858,766	295	365	367	271	1,003

räkneorterna på landsbygden. Flera räkneställen hafva sålunda förekommit i större städer samt i en del vidsträcktare landskommuner. Räkneförrättarne voro till antalet 521, hvaraf 156 i städerna och 365 i landskommunerna. De biträdde af sammanlagdt 643 biträden och 509 kontrollanter, af hvilka 276 biträden och 238 kontrollanter i städerna samt 367 biträden och 271 kontrollanter i landskommunerna. Hela den vid räkneförrättningarna sysselsatta personalen utgjorde alltså 1,673 personer, hvaraf 670 medverkade vid räkningarna i

städerna och 1,003 i landskommunerna. Till biträden och kontrollanter hade i regel utsetts kommunala tjänstemän, folkskolelärare samt förtroendemän inom de af arbetslösheten mest berörda yrkenas fackorganisationer. På en del orter särskildt i de större städerna, hvarest arbetslösa kvinnor uppmannats att anmäla sig i annan lokal än männen eller på olika tider, hade kvinnliga kontrollanter utsetts.

Till sist må här framhållas, att det sätt, hvarpå vederbörande myndigheter och kommitterade i allmänhet anordnat och verkställt arbetslöshetsräkningen, förtjänar det bästa vitsord. Af de till Kollegium ingångna rapporterna att döma synes också räkneförrättningen öfverallt hafva försiggått i lugn och mönstergill ordning och de arbetslösa beredvilligt lämnat de å räknekorten begärda uppgifterna.

Kap. 3. Räknematerialets bearbetning.

Med ledning af de summariska rapporter, hvilka inkommo till Kommerskollegium omedelbart efter räknetillfället, utarbetades och publicerades i »Meddelanden»¹ en preliminär öfversikt innehållande vissa hufvudsakliga uppgifter rörande räkningarnes anordnande och resultat inom olika län och särskilda kommuner. Samtidigt lämnades något mera ingående redogörelser för räkningens resultat i några större städer, såsom Stockholm,² Göteborg, Malmö, Norrköping och Lund, verkställda i Stockholm af vederbörande kommunalstatistiska myndighet och för de öfriga städerna inom afdelningen för arbetsstatistik på grundval af de redogörelser, som ingått från resp. arbetsförmedlingsanstalter, hvilkas styrelser omhänderhaft räkningen.

De i denna riksöfversikt meddelade siffrorna voro redan af det skälet icke slutgiltiga, att vid tiden för densammas utarbetande summariska rapporter ännu icke insändts till Kollegium för alla de orter, hvarest arbetslöshetsräkning varit anordnad. Dessutom var det först efter pröfning af uppgifterna på hvarje särskildt räknekort möjligt att med säkerhet afgöra, huruvida dess aflämnare med fog kunde betraktas som arbetslös i den mening förevarande undersökning afser.

En definition af begreppet arbetslös möter alltid stora svårigheter. Detta blir i all synnerhet förhållandet, när det gäller att i samband med arbetslöshetsförsäkring eller annan understödsverksamhet fastställa arbetslöshetens egenskap af oförvållad. Fixeringen af begreppet arbetslös ställer sig emellertid betydligt enklare vid en arbetslöshetsräkning, hvars syfte i främsta rummet är att

¹ Jfr. »Meddelanden från K. Kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik» 1909 sid. 1—31.

² Stockholms stads statistiska kontor utgaf sedermera i sin serie »Specialundersökningar» ett häfte med en mera i detalj gående bearbetning af räknematerialet för Stockholm.

utröna hela antalet arbetslösa. Härvid måste nämligen som arbetslös betraktas en hvar anmäld person, hvilken vid räknetillfället uppgaf sig vara sysslöslö inom sitt egentliga yrke, och som tillika icke af *subjektiva* orsaker, såsom arbetsoförmåga eller pågående arbetskonflikt, kunde anses förhindrad att återfå sin senaste fastare anställning eller erhålla ny sådan.

En bestämd åtskillnad måste följaktligen göras mellan orsakerna till arbetslöshetens *inträdande* och till dess *fortbestånd*. Änskönt en särskild fråga å räknekortet afsåg att få utrönt anledningarna till arbetslöshetens inträdande — för hvilken frågas besvarande ock i det följande skall särskildt redogöras — hafva likväl vid afgörandet, huruvida arbetslöshet förelåg, endast medräknats de fall, då anledningen var arbetsbrist vid själfva räknetillfället. De, hvilka vid räknetillfället uppgifvit sig vara inblandade i pågående arbetsinställelse eller icke fullt arbetsföra på grund af sjukdom, hafva sålunda icke medräknats som arbetslösa. Däremot fanns det intet som helst skäl för att utesluta sådana arbetslösa, hvilka ursprungligen förlorat sin sista fasta anställning, därför att de invecklats i en facklig konflikt eller insjuknat, men hvilka efter tvistens biläggande resp. efter tillfrisknandet förblifvit arbetslösa.

I den mån hela räknematerialet, d. v. s. räknekorten, inkom till Kollegium under loppet af februari månad 1909, vidtog omedelbart en tidskräfvande granskning af materialet i syfte att utsondra sådana kort, som afsågo personer, hvilka på nyss anförda grunder icke kunde betecknas som arbetslösa i egentlig mening. Härvid kunde dock icke utan vidare de kort fränskiljas, å hvilka frågan om orsaken till arbetslösheten besvarats med »arbetskonflikt» eller »sjukdom», utan en pröfning måste ske från fall till fall. Icke heller kunde de kort lämnas åsido, å hvilka frågan: »Är Ni fullt arbetsför?» besvarats nekande. Den minskade arbetsförheten kunde nämligen hafva gjort den arbetslöse mindre skickad att utföra vissa sysslor, utan att han därför vore oförmögen att åtaga sig annat lättare arbete. Endast för den händelse räknekortets aflämnare eller emottagare genom någon anteckning om sjukdomens eller arbetsoförmågans art betygat dess svårartade karaktär, eller därest ned-satt arbetsförhet förekom i förening med hög ålder, affördes kortet.

Om sålunda en begreppsmässigt fixerad norm för bedömande af arbetsoförmågan vid räknetillfället icke kunde strängt följas, var det så mycket lättare att afskilja de fall, där öppen arbetskonflikt förekom. Därom lämnade nämligen den fortlöpande statistik, som inom Kollegium föres öfver alla arbetsinställelser i riket, så utförliga uppgifter, att svaren på räknekorten i detta afseende kunde till sin riktighet bestyrkas.

I Stockholm hade den 12 januari 1909 arbetslöshetsräkning äfven anordnats å Arbetsinrättningen, hvarvid 538 män och 6 kvinnor anmält sig. Vid den af Stockholms stads statistiska kontor verkställda preliminära bearbetningen af räknekorten för Stockholm hade anmälningarna från Arbetsinrättningen behandlats särskildt för sig samt delvis på grund af detta materials bristfälliga beskaffenhet, hvilket exempelvis icke hade medgifvit någon redogörelse vare sig för arbetslöshetstidens längd eller försörjningsplikens omfattning, också bearbetats efter en mindre måttstock. Under sådana omständigheter var det att befara, att ett medtagande af detta material på grund af de säregna förhållandena vid Arbetsinrättningen kunde förrycka resultatet af hela undersökningen. Då det vidare torde kunna ifrågasättas, huruvida personer, hvilka så omedelbart stodo under fattigvårdssamhällets husbondevälde som de å Arbetsinrättningen intagna arbetslösa, öfver hufvud voro att jämställa med arbetsökande på den fria arbetsmarknaden, har det befunnits lämpligast att här alldeles utesluta dessa kort från vidare bearbetning.

Kap. 4. Räkningens hufvudresultat.

I förutnämnda preliminära riksöfversikt hade antalet anmälda arbetslösa personer angifvits till 20,737. Efter den preliminära redogörelsens utarbetande inkom emellertid ytterligare material från en del räkneorter, så att den slutliga bearbetningen inom Kollegium omfattade 21,423 räknekort. Härifrån afskildes till en början de 544 räknekort, hvilka aflämnats på Arbetsinrättningen i Stockholm. Under den därefter vidtagna pröfningen af räknekortens detaljuppgifter befunnos 773 kort härröra från personer, hvilka vid räknetillfället antingen voro inblandade i pågående arbetskonflikt eller oförmögna till arbete på grund af sjukdom. Då dessa kort i öfverensstämmelse med ofvan utvecklade uppfattning af begreppet arbetslös, sådant detta fixerats i förevarande undersökning, icke borde medräknas i slutresultatet, blefvo sålunda 20,106 räknekort efter verkställd granskning godkända. Det är alltså detta antal anmälda arbetslösa, för hvilket i det följande skall redovisas.

Arbetslöshetsräkningens resultat i de olika länen alltefter räkneorternas belägenhet i stad eller på landsbygden och fördelningen af alla anmälda arbetslösa i procent på de särskilda länen framgår af tab. C. I räkneorterna i stad hade sålunda anmält sig 12,913 arbetslösa eller 64.2 % af hela antalet; motsvarande siffror för räkneorterna på landsbygden voro resp. 7,193 eller 35.8 %. Hvad de arbetslösas fördelning på de olika länen beträffar, så uppvisa Malmöhus och Norrbottens län med resp. 3,084 och 2,686 anmälda, motsvarande resp. 15.3 och 13.4 % af hela antalet arbetslösa, de högsta

Tab. C. Öfversikt af arbetslöshetsräkningens resultat.

L ä n.	Antal anmälda arbetslösa					
	i stad.	å lands- bygd.	Tillsammans.		D ä r a f	
			Antal.	%	män.	kvinnor.
Stockholms stad	2,221	—	2,221	11.0	2,082	139
Stockholms län	258	386	644	3.2	634	10
Uppsala »	317	171	488	2.4	485	3
Södermanlands »	337	70	407	2.0	405	2
Östergötlands »	873	252	1,125	5.6	1,117	8
Jönköpings »	108	80	188	0.9	186	2
Kronobergs »	65	—	65	0.3	65	—
Kalmar »	210	—	210	1.0	208	2
Gottlands »	108	—	108	0.5	108	—
Blekinge »	285	207	492	2.4	485	7
Kristianstads »	132	—	132	0.7	126	6
Malmöhus »	2,664	420	3,084	15.3	2,948	136
Hallands »	349	11	360	1.8	353	7
Göteborgs o. Bohus »	1,740	264	2,004	10.0	1,954	50
Älfsborgs »	290	33	328	1.6	326	2
Skaraborgs »	106	11	117	0.6	116	1
Värmlands »	501	452	953	4.8	943	10
Örebro »	263	392	655	3.3	645	10
Västmanlands »	439	24	463	2.3	460	3
Kopparbergs »	117	751	868	4.3	868	—
Gäflleborgs »	809	628	1,437	7.2	1,426	11
Västernorrlands »	358	359	717	3.6	713	4
Jämtlands »	36	—	36	0.2	36	—
Västerbottens »	124	194	318	1.6	318	—
Norrbottens »	203	2,483	2,686	13.4	2,538	148
Hela riket	12,913	7,193	20,106	100.0	19,545	561

siffrorna. Därefter följa Stockholms stad med 2,221 anmälda eller 11 % samt Göteborgs och Bohus län med resp. 2,004 eller 10 %. Ett betydande antal arbetslösa anmälde sig äfven i Gäflleborgs samt i Östergötlands läns räkneorter; resp. siffror uppgingo till 1,437 samt 1,125. De arbetslösa kvinnorna, till ett antal af endast 561, voro såväl absolut som relativt talrikast företrädde i Norrbottens län; hvarst 148 kvinnor anmält sig; hufvudsakligen i räkneorterna på landsbygden. Därnäst kommo Stockholms stad med 139, Malmöhus län med 136 samt Göteborgs och Bohus län med 50 anmälda

kvinnor. Det förtjänar härvid att framhållas att, fränsedt några mindre afvikelser, länen med det största antalet anmälda arbetslösa också hafva att uppvisa det största antalet anmälda kvinnor.

Ofvanstående siffror kunna på intet sätt göra anspråk på att vara ett på siffran exakt uttryck för den i riket den 12 januari 1909 rådande arbetslösheten. Först och främst synes det nämligen, såsom i det föregående framhållits, otvifvelaktigt, att afsevärd arbetslöshet förekommit på åtskilliga platser, utan att någon räkning där anordnats. Vidare har man på ett stort antal räkneorter kunnat konstatera, att icke alla arbetslösa anmält sig.

Hvad den förstnämnda inskränkningen af resultatets exakthet, d. v. s. arbetslöshetsräkningens begränsade omfattning, angår, så förminskas dock dess betydelse i väsentlig mån genom den i det föregående anmärkta omständigheten, att de orter, där nu räkning verkställts, voro landets största och viktigaste industrisamhällen och arbetarecentra. Resultatet af räkningen i de län, där räkning anordnats i ett flertal landskommuner med öfvervägande jordbruksidkande befolkning, torde också vara ägnadt att bestyrka riktigheten af detta förhållande. I Blekinge län kom räkning till stånd i 28 af länets 35 landskommuner med det resultat, att endast 207 arbetslösa anmälde sig, hvaremot 285 i länets fyra städer, fastän dessa icke kunna sägas hafva någon utpräglad industriell karaktär. På Östergötlands landsbygd verkställdes vidare räkning i 25 kommuner, hvarvid 252 arbetslösa anmälades; i de sex städerna uppgick samma antal till 873. Ännu mer betecknande utföll resultatet i de 19 räkneorterna på Skaraborgs läns landsbygd, där endast 11 arbetslösa anmälde sig, hvaremot i de 7 städer och köpingar inom samma län, där räkning försiggick, ett antal af 106 arbetslösa antecknades. I sina skrivelser till Kollegium före arbetslöshetsräkningens verkställande motiverade också länsstyrelserna i regel räkningens inskränkande till städer och större industriorter därmed, att det enligt från vederbörande kronofogdar och länsmän inhämtade uppgifter icke förekom någon arbetslöshet på landsbygden. Ett undantag härifrån utgjorde dock otvetydigt den norrländska landsbygden, särskildt i öfre Norrland. Den stora arbetslöshet, som var rådande på landsbygden i Norrbottens län, ägde helt säkert viss motsvarighet inom öfriga sågverks- och skogsafverkningsdistrikt, fastän räkning där tyvärr icke på långt när blifvit anordnad i den omfattning, som hade varit önskvärd.

Vid redogörelsen för arbetslöshetsräkningens metod har i det föregående framhållits, att denna vidlades af vissa ofullkomligheter, bl. a. att de arbetslösas försummelse att anmäla sig måste föranleda därtill, att en fullständig bild af arbetslöshetens verkliga omfattning på resp. räkneorter icke erhöles. Att detta skulle blifva

fallet på flera orter, var också att förutse. I de kortfattade redogörelser öfver räkningens anordnande och förlopp, hvilka vederbörande räkneförrättare eller kommitterade samtidigt med räkne-materialet insändt till Kollegium, framhålles särskildt från större städer, att arbetslösheten var större, än räkningens resultat angifver, beroende på de arbetslösas uraktlåtenhet att på föreskrifvet sätt anmäla sig. Sålunda skrifver Stockholms stads statistiska kontor i förutnämnda öfversikt:

»På grund af räkningens metod — med frivillig anmälan — ligger det i sakens natur, att endast en viss del af de befintliga arbetslösa blifvit redovisade. Särskildt är detta fallet beträffande kvinnorna, hvilka anmält sig i mycket liten utsträckning. Några hållpunkter för bedömande af huru stor del af de arbetslösa vid räkningen anmält sig, stå tyvärr icke till buds.»

Från Malmö skrifver arbetslöshetsräkningskommittén, »att en lika stor kontingent arbetslösa som den räknade troligen icke anmälde sig, i tanke att räkningen icke skulle medföra direkt gagn för de arbetslösa». Liknande uppgifter hafva lämnats från andra räkneorter inom Malmöhus län, såsom Trelleborg, Eslöf och Limhamn, samt dessutom från flera andra platser i riket, t. ex. Linköping, Västervik, Lidköping, Örebro och Piteå. Man har anledning att antaga, att förhållandet på ytterligare några orter varit detsamma, fastän därom ingenting förnämlts i redogörelserna till Kollegium.

Å andra sidan saknas icke heller uppgifter af motsatt slag. Från Halmstad meddelas, att räkningen omfattats med stort intresse af de arbetslösa, och att den gifvit ett tillförlitligt resultat. Detsamma gäller äfven för städerna Borås och Köping samt den norrländska landsbygden, särskildt lappmarkssocknarne.

Några meddelanden, ägnade att belysa den viktiga frågan, hvilka yrkesgrupper af arbetare i synnerhet uteblefvo vid räkningen, förekomma i allmänhet icke i redogörelserna för räkningarna. Af tidningsuttalanden och intryck från bearbetningen samt jämförelser af räknekorten att döma synes det hufvudsakligen hafva varit högre aflönade säsongarbetare — murare, målare, snickare äfven som på sina håll stufveriarbetare m. fl. — hvilka medvetet försummat att anmäla sig. Dessa arbetare hafva sannolikt haft den uppfattningen, att arbetslöshetsräkningarne icke berörde eller icke voro afsedda för dem, enär deras arbetslöshet vid den tiden på året icke var något ovanligt, och de i regel ej torde behöfva några hjälpåtgärder samt icke heller kräfde sådana af det allmänna, utan kunde sörja för sig själfva, tills arbetet åter kom i gång fram på våren.

Vid sidan af dessa arbetslösa, som öfverlagdt uraktlåto att infinna sig vid räkningen, fanns helt säkert på sina håll ett större eller mindre antal andra arbetslösa, antagligen bland de mest nöd-

ställda, hvilka ofrivilligt uteblifvit. Mångenstädes torde detta förhållande till väsentlig grad vara att tillskrifva, att upplysningsverksamheten på orten icke bedrifvits med tillbörlig energi och effektivitet, utan många arbetslösa sväfvat i okunnighet om räkningarne och deras verkliga syfte. Det påfallande ringa antalet anmälningar af arbetslösa kvinnor torde också härröra af nyssnämnda omständighet.

Det låter sig också tänkas, att många arbetslösa i missmod öfver sin belägenhet blifvit likgiltiga för alla sträfvan den att bistå dem, så att de af ren slöhet eller bekvämlighet hellre stannat hemma än anmält sig. Den möjligheten är icke heller utesluten, att misstro till åtgärder från det allmännas sida i en del fall förmått de arbetslösa att hålla sig borta från räkningen. Åtminstone uppgifves från Spånga i Stockholms län, att de arbetslösa af detta skäl uraktlåto att infinna sig vid räkningen.

Förutom af ofvan anförda anledningar torde äfven ovana vid beröring med det allmänna samt däraf följande fruktan för offentlig anmälan rörande sitt personliga betryck hafva afhållit många arbetslösa, också i detta fall särskildt kvinnorna, från räkningarne. Åtminstone gifver följande framställning från ordföranden i arbetslöshetsräknekommittén i Örebro stöd för en sådan uppfattning; han skrifer i sin redogörelse till Kollegium: »Räkningen har förflutit lugnt och jämnt, men verkliga arbetslöshetssiffran torde resultatet icke uppnå, beroende därpå, att många arbetslösa icke velat eller vågat anmäla sig af några slags farhågor för obehagliga följder; andra åter hafva uteblifvit på grund af stolthets- eller blygsamhetskänsla.»

Å andra sidan befrämjades räkningen genom den bland de arbetslösa, som det synes, tämligen utbredda föreställningen, att räkningen skulle på något sätt förknippas med eller förbereda understödsverksamhet från det allmännas sida. Denna åsikt var ju så till vida berättigad, som räkningarne åsyftade att sätta det allmänna, i främsta rummet kommunerna, i stånd att bedöma, huruvida arbetslöshet förekom i sådan utsträckning, att extra åtgärder, i första hand nödhjälpsarbeten, behöfde vidtagas för dess bekämpande och den värsta nödens mildrande. Det intresse, hvarmed arbetslöshetsräkningen omfattades i lappmarkssocknarne, stod för visso i omedelbart samband med utsikterna att erhålla anställning vid de *extra arbeten*, skogsafverkningar eller väganläggningar, hvilka Kungl. Domänstyrelsen till beredande af ökad arbetsförtjänst under de senaste vintrarne igångsatt inom de mest hemsökta reviren.

I Sköfde tyckas emellertid de arbetslösas förhoppningar sträckt sig vida längre än till extra arbeten eller nödhjälpsarbeten. Ordföranden i stadens drätselkammare yttrar nämligen i sin redogörelse för räk-

ningen, »att antalet anmälda arbetslösa skulle blifvit *färre*, om de ej fått för sig, att de genom att infinna sig vid räkningen skulle komma i åtnjutande af kontant understöd från stat och kommun». Med kännedom om människans, enkannerligen den nödställdas, benägenhet att tro, hvad hon önskar, kan man taga för gifvet, att de arbetslösa i Sköfde icke voro ensamma om denna sin uppfattning. Den delades nog af flera och har otvifvelaktigt äfven på andra orter främjat arbetslöshetsräkningens effektivitet. Men på samma gång har denna föreställning helt visst afskräckt en del själfständiga naturer, hvilka genom mottagande af kontant understöd fruktade att komma i beroende af fattigvården, från att anmäla sig.

De nu anförda olika omständigheterna hafva i allmänhet samverkat till att förringa värdet af arbetslöshetsräkningens resultat. Härtill kommo på en del orter naturhinder af olika slag. Från landsbygden i öfre Norrland klagas öfver, att de stora afstånden och de dåliga kommunikationerna gjort det hart när omöjligt att få fram alla arbetslösa till räknelokalerna, i synnerhet om olämplig väderlek tillstötte. Sålunda anføres i en skrifvelse från Båtskärsnäs i Neder-Kalix socken, »att det torde hafva funnits ett större antal arbetslösa på platsen, än de, som nu anmälde sig, men till följd af socknens stora utsträckning och den svåra snöyra, som var rådande, kunde icke alla taga sig fram till räknelokalerna».

Sammanfattnng.

Ofvanstående granskning af arbetslöshetsräkningens hufvudresultat torde i någon mån hafva gifvit en inblick i de många och stora hinder, hvilka en undersökning af detta slag måste öfvervinna för att blifva effektiv. Själfva den begreppsmässiga afgränsningen af dess föremål: arbetslösheten, och ännu mer valet af den för ändamålet mest lämpade metoden möta redan de betydande svårigheter. Dessutom berör arbetslöshetsräkningen på helt annat sätt än andra liknande undersökningar ömtåliga personliga förhållanden och åtskilliga förutfattade meningar hos personer af både högre och lägre samhällsställning. Arbetslösheten leder ju understundom sitt upphof från en arbetsinställelse, strejk eller lockout, och vid bedömandet af, huruvida, äfven om konflikten blifvit bilagd, arbetslösheten för de arbetare, hvilka vid räknetillfället icke återfått sina gamla platser, kan betraktas som själföfvållad eller ej, spela gifvetvis intressensynpunkterna en afgörande roll, hvarvid den rådande sociala motsättningen mellan de båda parterna på arbetsmarknaden kommer till synes. Därom vittna de obehärskade yttranden om misshagliga arbetsgiffvare, som antecknats på räknekortens anmärkningskolumn af deras aflämnare, och hvilka hafva sin motsvarighet i den ringaktning af och bitterhet gent emot de arbetslösa, som prägla enstaka rapporter öfver räkningarne till Kollegium.

En arbetslöshetsräkning kan alltså sägas vara en af socialstatistikens svåraste uppgifter, helst om räkningen utsträcker till att omfatta ett helt land. I betraktande häraf samt med hänsyn till sakens fullständiga nyhet för vårt land torde det icke med fog kunna påstås, att denna första riksräkning af arbetslösa i Sverige i något afseende förfelat sin uppgift. Obestridligt är visserligen, att genom densamma hela antalet arbetslösa i landet icke blifvit utrönt. Att detta skulle blifva möjligt på denna väg, har man dock vid planläggningen af räkningen aldrig ens vågat förutsätta. Afsikten med räkningen var endast att få utredt, om och så långt möjligt i hvilken mån *massarbetslöshet* förekom som följd af de sista årens dåliga konjunkturer, för att sedan de kommunala myndigheterna med ledning af de siffror, som därvid framkommit, skulle kunna vidtaga de åtgärder, hvilka kunde anses behöfliga för arbetslöshetens bekämpande.

Räkningen hade sålunda närmast ett direkt praktiskt ändamål; den var af mera administrativ än statistisk natur. Genom räkningen blef äfven förefintligheten af en betydande arbetslöshet inom riket konstaterad. Af resultatet framgick äfven, att den största relativa arbetslösheten förekom i de skånska städerna och i Göteborg samt, hvad landsbygden angår, i Norrbottens län och sannolikt i öfriga sågverks- och skogsafverkningsdistrikt.

Genom användandet af den personliga anmälningssmetoden, hvilken under för handen varande förhållanden var den lämpligaste och enda möjliga, kunde visserligen icke alla på räkneorterna förefintliga arbetslösa redovisas. I mindre samhällen torde dock deltagandet i räkningen hafva varit tämligen mangrant från de arbetslösas sida. Äfven i större städer hade anmälningarne säkerligen blifvit talrikare, därest sådana anordningar hade kunnat träffas, som varit ägnade att väcka de arbetslösas själfintresse för räkningen. I regel torde dock öfverallt det stora flertalet af de arbetslösa, hvilka haft det sämst ställt, gärna begagnat det tillfälle, som genom arbetslöshetsräkningen erbjöds dem att inför offentligheten kungöra sin belägenhet. Då de kommunala extra ordinarie åtgärderna egentligen voro afsedda att lindra just deras betryck, var det af särskild vikt, att denna kategori af de arbetslösa på hvarje ort blef känd. I detta hänseende torde ock räkningen i allmänhet hafva motsvarat sitt ändamål.

Den omständigheten, att arbetslöshetsräkningen närmast haft ett praktiskt syfte, utesluter dock icke, att dess resultat äfven kunna vara af stort socialstatistiskt intresse. Vid bearbetningen af det i och för sig enhetliga, korrekta och öfver 20,000 räknekort omfattande räknematerialet måste gifvetvis mycket beaktansvärda erfarenheter kunna vinnas rörande särskildt de viktiga frågorna om de arbetslösas fördelning på landsdelar och yrken, deras ålder, civilstånd och försörj-

ningsplikt, arbetslöshetens art och orsaker samt om arbetslöshetens längd o. s. v.

Det är några resultat af denna bearbetning, hvilka i det följande skola framläggas.

Kap. 5. De arbetslösa inom olika näringar och landsdelar.

Å den yrkesförteckning, som följdes vid räkningen, voro icke mindre än c:a 150 olika yrkesgrenar upptagna. En uttömmande statistisk bearbetning af det vid arbetslöshetsräkningen erhållna materialet, därvid antalet anmälda arbetslösa på hvarje särskild räkneort grupperats efter alla olika yrkesgrenar, hvilka bland dem varit representerade, skulle uppenbarligen hafva fört för vidt och skulle för öfrigt endast i den händelse varit oundgänglig, åtminstone för de större räkneorternas vidkommande, att genom räkningen arbetslöshetens fulla omfattning blifvit utrönt. Som räkningen emellertid så långt ifrån uppfyller denna förutsättning, att tvärtom i allmänhet såväl de anmäldas antal som än mer deras fördelning på olika yrken äro beroende af tillfälligheter och i regel icke heller medgifva några säkra slutsatser angående det verkliga läget, torde det icke ligga någon vikt uppå att för hvarje särskild räkneort lämna en så detaljerad redogörelse för yrkesfördelningen bland de anmälda arbetslösa. Endast tillsammantagna i färre grupper med större siffror inom hvarje grupp kunna tydligen uppgifterna rörande särskildt de arbetslösas yrke tillmätas något större intresse.

Under sådana omständigheter befanns det icke ens lämpligt att fördela de arbetslösa ortsvis efter de på yrkesförteckningen förekommande c:a tjugo yrkesgrupperna, utan dessa yrkesgrupper sammanfördes i sin tur till åtta hufvudgrupper af näringar. Af dessa åtta större grupper omfattar sålunda den *första* alla arbetslösa inom jord- och skogsbruk; den *andra*: grufter och malmförädling samt jord-, sten- och glasindustri; den *tredje*: metall- och maskinindustri; den *fjärde*: trävaru-, cellulosa- och pappersindustri; den *femte*: byggnadsverksamhet; den *sjätte*: textil- och beklädnadsindustri; den *sjunde*: närings- och njutningsämnes-, inklusive kemisk-teknisk industri och husligt arbete; den *åttonde*: handel och samfärdsl m. m.

Mot den nu nämnda indelningen och särskildt mot de olika yrkesgruppernas inordnande under densamma torde otvifvelaktigt en del invändningar kunna göras. Så kan t. ex. antalet hufvudgrupper synas godtyckligt valdt samt stridande mot statistisk praxis eller fördelningen af de olika verksamhetsgrenarna tyckas vara utan teoretisk följdriktighet. Erinras bör emellertid därom, att vid uppgörandet af denna indelning i främsta rummet vissa af undersökningens natur betingade praktiska hänsyn måst blifva bestämmande.

I en del fall lät det sig dock icke göra att enbart med ledning af yrkesuppgifterna å räknekorten fördela de arbetslösa på någon af de ofvannämnda åtta hufvudgrupperna af näringar. Vid räkningen hade nämligen, som sagdt, användts den yrkesförteckning, hvilken begagnas vid de till Sveriges offentliga arbetsförmedling anslutna arbetsförmedlingsanstalterna. För denna yrkesförtecknings affattande har därför *yrkesspecialiteten* och icke den rörelse, inom hvilken vederbörande varit sysselsatt, blifvit afgörande. Om sålunda en arbetslös på räknekortet uppgifvit sig vara maskinist, samt någon af räknepersonalen till yttermera visso skrifvit till siffran 201 — hvilket nummer var åsatt detta yrke å yrkesförteckningen — så framgick icke däraf omedelbart, inom hvilken industri den arbetslöse varit sysselsatt. Han kunde lika väl hafva varit anställd som maskinist vid ett tegelbruk som vid en sockerfabrik. Detsamma gäller ett flertal andra specialiteter på yrkesförteckningen, i synnerhet numren 203 »fabriksarbetare» samt 300 »grofarbetare». Genom att emellertid jämföra yrkesuppgifterna med vissa andra uppgifter på samma räknekort rörande den sista fastare anställningens art och vederbörande arbetsgifvares yrkesgren samt vidare, hvilken fackförening den arbetslöse tillhörde, därest han varit organiserad, blef det merendels möjligt att afgöra, till hvilken af de åtta näringarna dessa obestämbara fall voro att hänföra. Nyttan och lämpligheten af hvarandra i viss mån kompletterande förfrågningar på räknekorten äfven med risk »att räknekorten», såsom arbetslöshetsräkningskommittén i Malmö skrifver, »blifva något sammanträngda och mindre lätt öfverskådliga», äro vid en mera ingående statistisk bearbetning af räknematerialet, som synes, ovedersägliga. Om i enstaka fall någon arbetslös icke skulle kunna finna sig till rätta med frågorna på räknekorten, så böra räknebiträden och kontrollanter veta bättre besked och vara i stånd att bistå de arbetslösa vid kortens ifyllande på föreskrifvet sätt.

Resultatet af de arbetslösas fördelning ortvis på de åtta olika näringarna föreligger i *Tabell 3* i tabellbilagan. Häraf framgår, att på icke mindre än 58 räkneorter, hvaribland dock endast en stad, nämligen Hjo, d. v. s. ungefär $\frac{1}{6}$ eller 20.4 % af hela antalet räkneorter, ingen arbetslös hade anmält sig. På 53 af de öfriga räkneorterna uppgick antalet anmälda till högst ett tiotal. Denna negativa eller ringa frekvens förekom i all synnerhet inom de jordbruksidkande trakterna af Östergötlands, Blekinge och Skaraborgs län, hvarest räkning anordnats i relativt mycket större omfattning än i öfriga jordbruksområden i riket. Äfven på de flesta andra räkneorter, med undantag för större städer och industrisamhällen, anmälde sig i allmänhet icke så många arbetslösa, att deras fördelning på de åtta hufvudgrupperna kan gifva anledning till några iakttagelser af socialstatistiskt intresse.

Tab. D. De arbetslösa, fördelade på landsdelar och näringar.

Absoluta tal.

L ä n.	D e a r b e t s l ö s s a i n o m								Summa.
	jord- och skogs- bruk.	gruf- jord-o. sten- indu- stri m. m.	metall- och maskin- indu- stri.	trävaru- trämas- se- och pappers- industri.	bygg- nads- verk- sam- het. ¹	textil- och bekläd- nads- indu- stri.	närings- o. njut- nings- ämnes- industri m. m.	handel och trans- port m. m.	
Stockholms stad	27	28	423	110	962	75	196	400	2,221
Stockholms län	18	33	114	23	368	16	17	55	644
Uppsala	25	35	60	68	211	3	20	66	488
Södermanlands	13	9	167	26	137	7	12	36	407
Östergötlands	54	46	109	91	457	53	55	260	1,125
Jönköpings	6	2	41	20	94	2	15	8	188
Kronobergs	6	1	2	1	49	—	4	2	65
Kalmar	1	1	7	20	126	1	7	47	210
Gottlands	2	15	4	9	53	1	3	21	108
Blekinge	18	56	51	10	221	14	48	74	492
Kristianstads	1	2	14	4	78	5	25	3	132
Malmöhus	81	148	254	116	1,469	121	593	302	3,084
Hallands	13	19	5	53	191	10	10	59	360
Göteborgs o. Bohus	29	26	211	163	1,104	77	87	307	2,004
Älfsborgs	5	12	27	32	195	29	9	19	328
Skaraborgs	3	6	12	4	70	1	8	13	117
Värmlands	72	139	80	264	283	14	9	92	953
Örebro	27	107	82	22	341	19	17	40	655
Västmanlands	21	97	103	19	154	1	14	54	463
Kopparbergs	59	193	228	74	262	11	8	33	868
Gäfleborgs	70	51	163	397	293	17	50	396	1,437
Västernorrlands	11	8	17	298	182	3	11	187	717
Jämtlands	—	3	4	3	23	—	1	2	36
Västerbottens	13	1	5	135	99	2	3	60	318
Norrbottens	835	88	54	594	711	91	89	224	2,686
Hela riket	1,410	1,126	2,237	2,556	18,133	573	1,311	2,760	20,106

Genom att länsvis sammanställa de absoluta och relativa arbetslöshetssiffrorna för de åtta näringarna, såsom blifvit gjordt i ofvan-

¹ På grund däraf, att arbetsställes allmänna produktionsart, icke de arbetslösas yrkesspecialitet, varit bestämmande vid ofvanstående fördelning, inträffar det, att t. ex. antalet anmälda inom byggnadsverksamheten i vidsträckt mening icke öfverensstämmer med, d. v. s. är större än antalet arbetslösa inom *yrkesgruppen* byggnadsverksamhet i det följande. På yrkesförteckningen hänföres sålunda alla bleck- och plåtslagare till metall- och maskinindustrien, fastän ett stort antal är sysselsatt inom husbyggnadsindustrien o. s. v.

Tab. E. De arbetslösa, fördelade på landsdelar och näringar.

Relativa tal.

L ä n.	D e a r b e t s l ö s a i n o m								Summa.
	jord- och skogs- bruk.	gruf- jord-o. sten- indu- stri m. m.	metall- och maskin- indu- stri.	trävaru- tråmas- se- och pappers- industri.	bygg- nads- verk- samt.	textil- och bekläd- nads- indu- stri.	närings- o. njut- nings- ämnes- industri m. m.	handel och trans- port m. m.	
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Stockholms stad	1.2	1.3	19.0	5.0	43.3	3.4	8.8	18.0	11.0
Stockholms län	2.8	5.1	17.7	3.6	57.1	2.5	2.6	8.6	3.2
Uppsala	5.1	7.2	12.3	14.0	43.2	0.6	4.1	13.5	2.4
Södermanlands	3.2	2.2	41.0	6.4	33.7	1.7	2.9	8.9	2.0
Östergötlands	4.8	4.1	9.7	8.1	40.6	4.7	4.9	23.1	5.6
Jönköpings	3.2	1.1	21.8	10.6	50.0	1.1	8.0	4.2	0.9
Kronobergs	9.2	1.5	3.1	1.5	75.4	—	6.2	3.1	0.3
Kalmar	0.5	0.5	3.3	9.5	60.0	0.5	3.3	22.4	1.0
Gottlands	1.8	13.9	3.7	8.3	49.1	0.9	2.8	19.4	0.5
Blekinge	3.7	11.4	10.4	2.0	44.9	2.8	9.8	15.0	2.4
Kristianstads	0.8	1.5	10.6	3.0	59.1	3.8	18.9	2.3	0.7
Malmöhus	2.6	4.8	8.2	3.8	47.7	3.9	19.2	9.8	15.3
Hallands	3.6	5.3	1.4	14.7	53.0	2.8	2.8	16.4	1.8
Göteborgs o. Bohus	1.5	1.3	10.5	8.1	55.1	3.8	4.3	15.4	10.0
Älfsborgs	1.5	3.7	8.2	9.8	59.5	8.8	2.7	5.8	1.6
Skaraborgs	2.6	5.1	10.3	3.4	59.8	0.9	6.8	11.1	0.6
Värmlands	7.5	14.6	8.4	27.7	29.7	1.5	0.9	9.7	4.8
Örebro	4.1	16.3	12.5	3.4	52.1	2.9	2.6	6.1	3.3
Västmanlands	4.5	21.0	22.2	4.1	33.3	0.2	3.0	11.7	2.3
Kopparbergs	6.8	22.2	26.3	8.5	30.2	1.3	0.9	3.8	4.3
Gäflleborgs	4.9	3.5	11.3	27.6	20.4	1.2	3.5	27.6	7.2
Västernorrlands	1.5	1.1	2.4	41.6	25.4	0.4	1.5	26.1	3.6
Jämtlands	—	8.3	11.1	8.3	63.9	—	2.8	5.6	0.2
Västerbottens	4.1	0.3	1.6	42.5	31.1	0.6	0.9	18.9	1.6
Norrbottnens	31.1	3.3	2.0	22.1	26.5	3.4	3.3	8.3	13.4
Hela riket	7.0	5.6	11.1	12.7	40.5	2.9	6.5	13.7	100.0

stående tab. D (absoluta tal) och tab. E (relativa tal), vinnes en bättre öfverblick af dessa förhållanden. Härvid framträder ock en viss öfverensstämmelse i proportionen mellan näringarna. Äfven i de län, där antalet anmälda arbetslösa är så obetydligt, att procent-siffrorna i och för sig torde vara tämligen betydelselösa, bestyrka de likväl denna tendens till viss konstans i proportionen mellan

näringarna. Sålunda står antalet arbetslösa tillhörande *byggnadsverksamheten* relativt främst i alla län utom Södermanlands, Gäfleborgs, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län. Att dessa län härutinnan utgöra ett undantag, får vid närmare granskning sin förklaring däruti, att de andra industrier, hvilka där äro särskildt talrikt representerade, höjt arbetslöshetssiffrorna för motsvarande näringar. I Södermanlands län uppgick sålunda antalet inom metall- och maskinindustrien arbetslösa till 41.0 % af samtliga anmälda, hvilken var den högsta procentsiffran för denna näring inom alla län, beroende därpå, att i Eskilstuna den såväl absoluta som relativt största delen af de arbetslösa utgjordes af metallarbetare. I de norrländska länen tillhörde det relativt största antalet af de anmälda arbetslösa trävaruindustrien, med undantag för Jämtlands län, där i detta afseende byggnadsverksamheten, och Norrbottens län, där jordbruket stod i främsta rummet.

Arbetslöshetsfrekvensen inom byggnadsverksamheten, hvilken för hela riket uppgick till 8,133 arbetslösa eller 40.5 % af samtliga anmälda, skulle utan tvifvel blifvit än större, därest icke på grund af den årslånga stagnationen samt de stora arbetskonflikterna under sommaren 1908 inom densamma en icke obetydlig del af de arbetare, hvilka under de föregående goda åren inflyttat till städer och industriorter med lifligare byggnadsverksamhet, hade återvänt till sin hembygd och där förblifvit under vintern 1908—09 i afvaktan på bättre konjunkturer. En sådan vandringsrörelse äger årligen rum, men under dåvarande förhållanden fick den gifvetvis hufvudsakligen karaktären af återflyttning till landsbygden.¹ Härigenom torde ett stort antal arbetslösa, i synnerhet inom en sådan säsongindustri som byggnadsverksamheten, hafva blifvit spridda öfver hela landet på orter, där arbetslöshetsräkning icke anordnats. I några rapporter till Kollegium påpekas äfven ofvanberörda förhållanden. Från Lidingö socken invid Stockholm meddelar t. ex. kommunalnämndens ordf., »att de uppsagda lösa grofarbetarne redan på hösten rest till sina resp. hemorter». Å andra sidan har i de visserligen mycket sällsynta fall, då å räkneorter på landsbygden anmält sig arbetslösa af detta slag, hos de kommunala vederbörande förmärkts en viss tvekan att betrakta dessa som arbetslösa i vanlig mening. Sålunda skrifver ordf. i Nora landskommun i Örebro län, att »hufvudparten af de arbetslösa vistas hvarje år under vintern i sina föräldrahem, och den öfriga delen af året hafva de på annat håll sin utkomst med så goda arbetsförtjänster, att de mycket väl under vintern kunna lefva på öfverskottet däraf». Den i det föregående anmärkta omständigheten, att vissa

¹ Denna återströmning har ock tagit sig uttryck i befolkningsstatistiken, hvilken för år 1908 konstaterar ökning öfverallt på landsbygden, medan förut jämn minskning där mångenstädes ägt rum till följd af stark afflyttning.

säsongarbetare, särskildt inom byggnadsverksamheten, ej anmält sig, därför att deras arbetslöshet vintertiden ej är något ovanligt, har äfven minskat de anmälda byggnadsarbetarnes antal.

Den iakttagelsen kan vidare göras, att de arbetslösa byggnadsarbetarne äro särskildt talrikt företrädde i förstadsområdena, i synnerhet invid större städer. Härefter torde man kunna se en återspeglning af det karakteristiska drag hos den moderna stadsutvecklingen, hvilket består uti uppkomsten af dylika förorter i städernas omnejd. Då dessa samhällen förete en mycket liflig byggnadsverksamhet, i regel utmärkas af billigare hyror och erbjuda vissa möjligheter att grunda ett eget hem, drivas många byggnadsarbetare att där bosätta sig. Detsamma gäller naturligtvis äfven andra kategorier af arbetare, i den mån industriella verk och inrättningar utflytta från städerna till förorter med billigare byggnadsgrund. För arbetslöshetsräkningens del kan däraf den lärdomen dragas, att det icke är välbetänkt att inskränka räkningen enbart till en stad; den bör samtidigt utsträckas äfven till grannsamhällena. Dess bättre har detta skett för Stockholm, Göteborg, Malmö och Norrköping, i hvilkas förstäder också ett förhållandevis betydande antal arbetslösa anmälde sig. Räkningen hade säkerligen vunnit i effektivitet, om detta förfarande tillämpats äfven för andra städer. I rapporten från Halmstad klagas det också öfver, »att räkningen icke utsträckt till att omfatta äfven grannsocknarne, hvilkas arbetarbefolkning har arbete i Halmstad».

I andra rummet, närmast i storlek efter byggnadsverksamheten, kommer åttonde näringsgruppen, omfattande *handel, transport m. m.*, med 2,760 anmälda arbetslösa eller 13·7 % af hela antalet. Af denna grupp utgöra de arbetslösa hamn- och stufveriarbetarne den ojämförligt största delen. I alla sjöstäder uppgå dessa arbetslösa till en betydande procent, hvilken i stort sedt ökas, ju längre man kommer norrut, beroende på sjöfartens allt fullständigare upphörande under vintern. På en del orter torde man i dessa siffror äfven kunna spåra sviter af den föregående sommarens svårartade arbetsstrider inom detta fack. Då t. ex. i Norrköping anmält sig öfver två hundra arbetslösa stufveriarbetare, hvaremot i Malmö ett sjuttiofem mindre, lär detta förhållande hafva sin förklaring i den årlånga konflikten i Norrköpings hamn.

Trävaru- samt *metall-* och *maskinindustrierna* med resp. 2,556 och 2,237 eller 12·7 och 11·1 % af hela antalet uppvisa i det närmaste samma arbetslöshetsfrekvens som åttonde gruppen. På större afstånd följa därefter *jordbruket* med 1,410 arbetslösa eller 7·0 %, *närings-* och *njutningsämnesindustrierna m. m.* med 1,311 arbetslösa eller 6·5 %, *malmförelämnings-, jord- och stenindustrierna* med 1,126 eller 5·6 % samt slutligen *textil- och beklädnadsindustrierna* med endast 573 arbetslösa eller 2·9 %.

I hvad mån dessa siffror äro ägnade att belysa själftva arbetslöshetens natur, och hvilka slutsatser däraf kunna dragas med hänsyn till arbetslöshetsrisken för olika yrken, skola i detta sammanhang icke tagas i betraktande; det sker lämpligare i det följande i samband med de arbetslösas uppdelning i ett större antal *yrkesgrupper för hela riket*. I förevarande del af undersökningen anknytes hufvudintresset till de arbetslösas territoriella fördelning på vissa yrkesgrupper.

Af de olika länen förete därvid, som naturligt är, Värmlands län (trämasseindustri) samt de norrländska kustlänen (sågverksrörelse) de högsta siffrorna inom fjärde gruppen eller trävaruindustrien. För metall- och maskinindustriens eller tredje gruppens vidkommande uppvisar Stockholms stad det största antalet arbetslösa. Procentuellt står likväl, som förut nämnts, Södermanlands län (Eskilstuna) främst. En hög procentsiffra för denna grupp hafva äfven Kopparbergs och Västmanlands län.¹ I alla de län, där mekanisk verkstadsindustri förekommer i större omfattning, tillhör en afsevärd del af de anmälda denna näring.

Inom första gruppen, jord- och skogsbruk, är frekvensen inom samtliga län, med undantag för Norrbottens, tämligen obetydlig. Procentsiffran håller sig i allmänhet vid 4, under det att den för Norrbottens län uppgår till 31 % af alla anmälda arbetslösa i länet. De 835 jordbruksarbetare, som där anmälde sig, utgöra äfven i förhållande till hela antalet arbetslösa i riket icke mindre än dryga 4 %. Anledningen till denna stora arbetslöshet bland den jordbruksidkande befolkningen i öfre Norrland är att söka uti den omständigheten, att icke blott många obesutna, utan äfven hemmansägarna å vissa orter regelbundet hämta afsevärd löneinkomst af skogs- och flottningsarbetet. Då detta därjämte mångenstädes nästan helt och hållet är afgörande för jordbrukets produktions- och afsättningsförhållanden samt för priset och tillgången på dess arbetskraft, så inses lätt, i huru hög grad arbetsmarknaden i dessa trakter är afhängig af de på trävarumarknaden rådande konjunkturerna. Under de sista vintrarna har läget på denna marknad varit så dåligt, att timmer ej kunnat finna köpare annat än till ytterligt låga priser. Afverkingarna hade därför inskränkts till ett minimum med ty åtföljande arbetslöshet.

Mycket belysande för ställningen är den berättelse öfver räkningen, som insändts till Kollegium från kommunalnämnden i Arvidsjaurs socken i Pite lappmark, Norrbottens län.

¹ Hvilken betydelse driftens inställande vid ett enda företag kan få för den lokala arbetsmarknaden, visar resultatet af räkningen i Sala. Ehuru denna stad endast hade 7,662 inv. mot 17,004 i Västerås, anmälde sig där vid räkningen enligt Tab. 3 194 arbetslösa; i Västerås 179. Af alla städer i riket anmälde sig också förhållandevis de flesta arbetslösa i Sala. Orsaken var A.B. Sala Zinks fallissemang hösten 1908.

I skrifvelsen påpekas först de stora svårigheter, som arbetslöshetsräkningens verkställande möter i dessa i postalt och öfrigt kommunikationshänseende illa lottade bygder. Till följd däraf ankommo såväl kungörelsen som räknematerialet så sent från länsstyrelsen i Luleå, att det icke blef tid att ordentligt planera för räkningen, ännu mindre att göra efterrekvisition af blankettryck hos Kommerskollegium i Stockholm. För de 131 arbetslösa, som anmälde sig den 12 januari 1909 — och deras antal skulle, enligt kommunalnämndens mening, tre- till fyrdubblats, därest räkning blifvit anordnad i alla de byar, vederbörande tänkt sig — funnos räknkort endast för 15 stycken.

Beträffande orsakerna till arbetslösheten skriver kommunalnämnden vidare:

»Inom denna församling kan det sägas vara ständig om ej arbetsbrist så dock brist på arbetsförtjänst rådande. Anledningen härtill är, att bönderna icke fått sitt jordbruk så utveckladt, att de blifvit oberoende af andra inkomster, hvarför de måste uppträda som konkurrenter till den lösa arbetarebefolkningen. Så länge hemmansägarna icke kunna göra sig oberoende af tillfälliga arbetsförtjänster, utan hellre göra sig beroende af arbetskraft för sitt jordbruk, skall bristen på arbetsförtjänst vara en snart sagdt stående företeelse. Bristen på arbetstillfällen är dock otvifvelaktigt för närvarande större än vanligt, så att ett mycket stort antal af socknens befolkning under en längre tid saknat arbetsförtjänst. Det ser också ut, som om denna arbetslöshet skulle komma att fortfara under den närmaste framtiden. Förhoppningar hysas visserligen, att timmerdrifningarna skola börja i ganska stor skala nu på nyåret, hvarigenom arbetsförtjänst kommer att beredas en hel del personer. De besutna bönderna lämnas dock oftast företräde till dylikt arbete, därför att de äro något bättre rustade att stå risken vid akordarbete och bära förluster, än hvad de öfriga arbetarne i vanliga fall äro.»

Kommunalnämnden slutar med att beklaga, att arbetslöshetsräkningen icke blifvit verkställd i den omfattning, som hade varit önskvärd, detta så mycket mera som en sådan utredning skulle hafva varit af stor betydelse för de kommunala myndigheterna vid bedömandet af den verkliga ställningen.

För att återkomma till de arbetslösas fördelning på de öfriga näringsgrupperna så visar det sig, att arbetslösheten inom *närings- och nyttningsämnesindustrierna* förhållandevis varit störst inom de skånska länen. Af hela antalet anmälda i riket tillhörde endast 6.5 % denna grupp. I Malmöhus och Kristianstads län åter voro motsvarande siffror resp. 19.2 och 18.9 %. Det är förnämligast sockerindustriens kända koncentration till Sydsverige, hvilken här kommer till synes. Genom den s. k. betkampanjens vid sockerbruken afslutande omkring jultiden pläga regelbundet ett stort antal arbetare blifva sysslolösa, och af dessa har sannolikt en afsevärd del anmält sig vid räkningen.

Hvad slutligen andra gruppen, *grufdrift, malmförädlings- samt jord-, sten- och glasindustri*, samt femte gruppen, omfattande *textil- och beklädnadsindustrierna*, vidkomma, så är gifvetvis den förre talrikast representerad bland de arbetslösa inom Kopparbergs, Västmanlands, Örebro och Värmlands län, d. v. s. Bergslagerne, och den senare gruppen har den relativt största frekvensen inom Älfsborgs (Borås) och Östergötlands (Norrköping) län, hvarest som bekant också den svenska textilindustriens hufvudcentra återfinnas.

Tab. F. De arbetslösa i vissa större städer, fördelade på näringar.

Relativa tal.

	De arbetslösa inom								Summa anmäl- da.
	jord- och skog- bruk.	gruf- och stenin- dustri m. m.	metall- och maskin- industri.	trävaru- trämasse- och pappers- industri.	bygg- nads- verk- samhet.	textil- och be- kläd- nadsin- dustri.	närings- o. njut- nings- ämnes- industri m. m.	handel och trans- port m. m.	
	%	%	%	%	%	%	%	%	
Stockholm	1.2	1.3	19.0	5.0	43.3	3.4	8.8	18.0	11.0
Göteborg	1.1	1.3	10.7	9.3	53.3	3.3	4.0	17.0	7.9
Malmö	1.9	1.5	8.6	4.5	57.7	3.8	11.0	11.0	5.9
Norrköping . . .	2.2	2.0	6.5	7.8	40.4	5.9	3.1	32.6	3.2
Gäfle	2.0	8.0	6.0	6.0	20.1	2.6	7.5	47.8	2.5
Inalles	1.5	1.9	12.5	6.3	46.5	3.6	7.3	20.4	30.5
Hela riket	7.0	5.6	11.1	12.7	40.5	2.9	6.5	13.7	100.0
Däraf i städer o. köpingar . . .	2.5	3.5	11.4	6.3	47.7	3.3	8.2	17.0	64.2
» på lands- bygden . . .	15.2	9.4	10.6	24.1	27.4	2.0	3.5	7.8	35.8

Fördelas de anmälda arbetslösa i vissa större städer: Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping och Gäfle¹ efter ofvannämnda åtta hufvudgrupper af näringsgrenar, som blifvit gjordt i ofvanstående tab. F, och jämföras därvid de beräknade procenttalen med motsvarande siffror för samtliga räkneorter, befinnas för de större städernas del de arbetslösa inom tredje samt femte t. o. m. åttonde yrkesgruppen, till hvilka äfven de typiska stadsmannanäringarna hänförts, vara relativt talrikare. Detsamma visar sig också vara fallet vid en liknande fördelning mellan å ena sidan räkneorter på landsbygden och å den andra de städer och köpingar, hvarest räkning verkstälts. Inom jordbruk och skogshushållning, grufdrift, jord- och sten- samt trämasse- och pappersindustrierna hafva räkneorterna på landsbygden, som naturligt är, att uppvisa det relativt största antalet arbetslösa. I öfrigt kunna inga väsentliga afvikelser från riksmedeltalen konstateras.

¹ Ehuru Gäfle med sina 31,595 inv. icke längre är rikets efter folkmängden räknadt femte stad, hvilken plats numera intages af Hälsingborg med 32,432 inv., har Gäfle dock på grund af sin belägenhet i Norrland här medtagits.

Kap. 6. De arbetslösa inom vissa yrkesgrupper m. m.

Efter verkställd arbetslöshetsräkning hade hvarje räkneort för sig till Kommerskollegium insändt det erhållna räknematerialet. Det föll sig därför afven ur teknisk synpunkt lättast och naturligast att först bearbeta räknekorten ur synpunkten af de anmäldas fördelning i territoriellt afseende på vissa större näringsgrupper. Sedan denna undersökning, för hvars resultat redovisats i föregående kapitel, slutförts, ordnades räknekorten efter yrkesspecialiteter för hela riket.

Härefter vidtog den egentliga, detaljerade bearbetningen af räknematerialet med hänsyn till de arbetslösas arbetsförhet, tillfälliga arbetsförtjänst, organisationsförhållanden, födelse- och mantalsskrifningsort, ålder, civilstånd, försörjningsplikt, arbetslöshetens orsaker och varaktighet. Resultaten af dessa undersökningar återfinnas i *Tabellerna 4—13* i tabellbilagan. I syfte att möjliggöra en jämförelse mellan arbetslöshetsförhållandena i vissa större städer med motsvarande statistiska data för samtliga räkneorter hafva vidare alla räknekort från Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping och Gäfle utan hänsyn till yrkesgruppering bearbetats ur ofvannämnda synpunkter. Då icke mindre än 6,132 arbetslösa eller 30% af hela summan anmält sig i dessa fem städer och således antalet observerade fall är ganska betydande, torde de i *Tabellerna 14* och *15* i absoluta och relativa tal gjorda sammanställningarna vara tämligen representativa.

Vid den nyssnämnda fördelningen af de arbetslösa efter yrkesspecialiteter skulle det gifvetvis hafva varit önskvärdt att kunna använda fullständigt samma yrkesklassifikation, som förekommer i alla undersökningar och öfersikter af olika slag, hvilka offentliggöras genom Kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik. Då emellertid yrkesuppgifterna på räknekorten lämnats med ledning af den vid räkningen använda yrkesförteckningen — hvilken, såsom i det föregående är framhållet, utarbetats med hänsyn till den uppgift, den har att fylla inom Sveriges offentliga arbetsförmedlings expeditions- och statistiksystem — så har det icke befunnits lämpligt att mera afsevärdt afvika från dennas yrkesgruppering. Smärre förändringar däri hafva dock vid materialets bearbetning i så måtto vidtagits, att i åtskilliga fall *dels* närbesläktade yrken, därest de blott representerats af ett fåtal arbetslösa, sammanförts, så att t. ex. alla yrkesspecialiteter under rubriken hotell-, kafé- och restaurant-

Tab. G. De arbetslösas fördelning på vissa yrkesgrupper.

Y r k e s g r u p p e r .	Män.	Kvin- nor.	Tillsammans.	
			Antal.	%.
Jordbruk och skogshushållning	1,340	33	1,373	6.8
Grufdrift och malmförädling	655	2	657	3.3
Jord-, sten- och glasindustri	747	11	758	3.7
Metall- och maskinindustri	1,788	6	1,794	8.9
Trävaruindustri	2,288	7	2,295	11.4
Byggnadsverksamhet ¹	7,682	11	7,693	38.3
Läder-, hår-, gummiindustri o. dyl.	121	10	131	0.7
Textilindustri	122	54	176	0.9
Beklädnadsindustri	158	99	257	1.3
Närings- och njutningsämnesindustri	648	102	750	3.7
Kemisk-teknisk och belysningsindustri	222	3	225	1.1
Trämasse- och pappersindustri	180	19	199	1.0
Grafisk industri	65	4	69	0.3
Öfriga industrier och handverk ej spec.	229	—	229	1.1
Handelsarbetare och kontorspersonal	382	12	394	2.0
Hotell-, kafé- och restaurantrörelse	20	16	36	0.2
Landtransport	530	2	532	2.6
Vattentransport	1,622	2	1,624	8.1
Husligt arbete	—	168	168	0.8
Annat arbete	746	—	746	3.7
Inalles	19,545	561	20,106	100.0

rörelse (numren 240—249 i yrkesförteckningen) redovisats under ett nummer, *dels* ock allt för omfattande yrkesgrenar, såsom nr 90 af gruppen byggnadsverksamhet, bestående af jord-, beton- och schaktningsarbetare, inklusive gatu-, väg- och vattenbyggnadsarbetare, uppdelats på trenne specialiteter.

Hvad i öfrigt yrkesklassificeringen beträffar, hänvisas till tabellafdelningen, jämförd med yrkesförteckningen (se Bilaga I:6 sid. 243.)

I ofvanstående **tab. G** gifves, med särskiljande af män och kvinnor, en öfversikt af de arbetslösas fördelning på vissa större yrkesgrupper.¹ Tabellen utvisar, att den relativt största kontingenten arbetslösa tillhör gruppen *byggnadsverksamhet*, nämligen 7,693 personer eller 38.3 % af hela antalet anmälda. Därefter följer på betydligt afstånd *trävaruindustrien* med 2,295 arbetslösa eller 11.4 %, *metall- och*

¹ Jfr noten sid. 44.

Tab. H. De arbetslösa inom vissa säsongyrken.

Y r k e s g r u p p e r .	Män.	Kvin- nor.	Tillsammans.	
			Antal.	I % af hela an- talet an- mällda.
Sågverks- och brädgårdsarbetare	1,861	5	1,866	9.3
Byggnadssnickare, timmermän	1,750	—	1,750	8.7
Måleriarbetare	1,088	—	1,088	5.4
Jord- och schaktningsarbetare	1,087	—	1,087	5.4
Murare	1,013	7	1,020	5.1
Stufveri- och hamnarbetare	1,103	2	1,105	5.5
Inalles	7,902	14	7,916	39.4
Hela antalet anmälda	19,545	561	20,106	100.0

maskinindustrien med 1,794 arbetslösa eller 8.9 %, vattentransport med resp. 1,624 och 8.1 % samt jordbruk och skogskushållning med resp. 1,373 och 6.8 %. Minsta antalet arbetslösa hafva anmält sig inom hotell-, kafé- och restaurantrörelsen äfvensom inom grafiska industrien eller resp. 36 och 69 personer motsvarande 0.2 och 0.3 %.

Till gruppen »annat arbete» med 746 arbetslösa eller 3.7 % af hela antalet, hafva, förutom grofarbetare utan uppgifven särskild yrkesspecialitet, äfven hänförts f. d. militärer. Dessa sistnämnda utgöra jämnt 100 man och bestodo af underbefäl och volontärer vid armén och flottan, hvilka efter på hösten uttjänt kapitulationstid ännu icke lyckats erhålla någon civil anställning.

Af de 20,106 anmälda arbetslösa voro 561 eller 4.8 % kvinnor. Denna proportion de båda könen emellan växlar gifvetvis anseeligt, i hufvudsak motsvarande kvinnornas frekvens inom olika yrken. Man finner sålunda af tabellen, att af ofvannämnda 561 arbetslösa kvinnliga arbetare icke mindre än 423 d. v. s. öfver $\frac{3}{4}$ varit sysselsatta inom grupperna husligt arbete, närings- och njutnings-ämnesindustri, beklädnadsindustri samt textilindustri.

Arbetslöshetsfrekvensen för de särskilda yrkesspecialiteterna framgår närmare af *Tabellerna 4* och *6* i tabellafdelningen. I ofvanstående *tab. H* äro de sex yrken, hvilka uppvisa det största antalet arbetslösa, sammanställda. Af tabellen framgår, att sågverks- och brädgårdsarbetarne stå främst med 1,866 arbetslösa eller 9.3 % af hela antalet anmälda. Därefter komma bland de synnerligen talrikt representerade olika slagen byggnadsarbetare, timmermän och byggnadssnickare med 1,750 eller 8.7 %, vidare måleriarbetare med 1,088

eller 5.4 %, jord- och schaktningsarbetare med 1,087 eller 5.4 % samt murare med resp. 1,013 eller 5.0 %. Af arbetslösa stufveri- och hamnarbetare anmälde sig äfven ett betydande antal, nämligen 1,105, motsvarande 5.5 % af rikssiffran. Tillsammanlagda utgjorde de arbetslösa inom dessa sex sistnämnda yrken 39.4 % eller icke mindre än c:a $\frac{2}{5}$ af hela antalet anmälda.

För att graden af arbetslöshet skulle kunna fullt exakt bedömas, måste gifvetvis för hvarje särskildt yrke antalet arbetslösa ställas i relation till hela arbetarestocken. Förutsättningarna för en sådan verkligt korrekt undersökning äro emellertid *dels* en effektiv arbetslöshetsräkning, omfattande alla arbetslösa, *dels* en tillfredsställande yrkesstatistik, helst upptagen samtidigt med arbetslöshetsräkningen. Dessa förutsättningar uppfyllas af de förut omnämnda, med yrkes- och folkräkningar kombinerade riksräkningarna af arbetslösa i Tyskland år 1895.¹

En mera ingående undersökning af detta slag förbjuder emellertid utan vidare sig själf för den svenska arbetslöshetsräkningens vidkommande. Dess siffror kunna hvarken göra anspråk på att vara uttömmande, ej heller stå på grund af den beklagliga bristen på yrkesstatistik i vårt land tillförlitliga uppgifter till buds rörande arbetareantalet inom flera af våra viktigaste näringsgrenar. Kommerskollegii årliga berättelser om bergshandtering, fabriker och handverk samt handel och sjöfart utgöra dock en värdefull källa för beräklandet af arbetareantalet inom vissa yrken. Med anlitande af deras uppgifter² samt vidare de uppskattningar om arbetareantalet inom byggnadsverksamheten och stufverirörelsen för år 1907, hvilka verkställts i Kollegii redogörelse för inom riket gällande kollektivafstal mellan arbetsgifvare och arbetare,³ skall dock i det följande göras ett försök att sammanställa de arbetslösa inom en del industrier och yrken med hela antalet sysselsatta.

Detta sistnämnda antal samt den absoluta arbetslöshetsfrekvensen, d. v. s. antalet vid arbetslöshetsräkningen anmälda för det fåtal

¹ Den kände vetenskaplige experten på arbetslöshetsfrågans område, prof. Georg Schanz (Würzburg) har också i syfte att utforska arbetslöshetsfrekvensen inom olika yrken och industrier bearbetat materialet från dessa tyska räkningar och därvid kommit till mycket intressanta resultat. I metodiskt afseende gick Schanz så till väga, att han allt efter arbetslöshetsfrekvensen indelade samtliga yrken i fem grupper, hvaraf den första omfattade alla dem, hvilka i förhållande till hela sitt arbetareantal hade mindre än 1 % arbetslösa, den andra dem, som hade 1—2 % o. s. v. Den femte gruppen bestod sålunda af näringsgrenar, hvilkas arbetslöshetsfrekvens öfverstege 5 %. Jfr »*Neue Beiträge zur Frage der Arbeitslosenversicherung*» (sid. 177—188), Berlin, 1897.

² Bidrag till Sveriges officiella statistik C) *Bergshandtering*, årg. 1903, D) *Fabriker och Handverk* årg. 1908.

³ Arbetsstatistik A. 5, *Kollektivafstal I* (sid. 82—85).

näringsgrenar, beträffande hvilka siffrorna äro i någon mån jämförbara, återgifvas här nedan:

N ä r i n g s g r e n a r .	Hela antalet arbetare.	Däraf anmälda vid arbets- löshets- räkningen.
Grufdrift	14,628	316
Malmförädling	17,126	341
Stenindustri	12,208	204
Glasindustri	5,458	116
Kakelfabriker	1,145	99
Kalk- och kritbruk	1,638	33
Sågverk, hyfverier och brädgårdar	36,940	1,866
Textilindustri	29,484	176
Skofabriker	5,461	107
Kvarnindustri	4,080	25
Choklad- och karamellfabriker	1,700	17
Sockerindustri	8,702	411
Tobaksindustri	5,227	31
Bryggerier- och mineralvattenfabriker	7,680	63
Margarinfabriker	443	25
Tändsticksfabriker	6,877	15
Trämasse- och pappersindustri	20,251	146
Byggnadsverksamhet	50,000	7,158 ¹
Stufverirörelse	10,000	1,105

Med hänsyn till arbetslöshetsräkningens ringa effektivitet är det endast med största tvekan, som den relativa arbetslöshetsfrekvensen för ofvanstående yrken, d. v. s. förhållandet emellan hela antalet sysselsatta och de anmälda, här nedan blifvit uträknad. Vid sådant förhållande böra dessa i afrundade tal uttryckta procentsiffror upptagas med stor försiktighet. Härifrån utgöra dock enstaka industrier, såsom tändsticks-, margarin- och skofabriker så till vida ett undantag, att de äro koncentrerade på orter, hvarest arbetslöshetsräkning anordnats.

Därest ifrågavarande näringsgrenar ordnas i fem grupper efter den relativa arbetslöshetsfrekvensens storlek,² så befinnes *första* gruppen, alltså industrier med intill 1 % arbetslösa af hela arbetarestocken, omfatta textilindustri, kvarnindustri, choklad- och karamellfabriker,

¹ Då väg- och vattenbyggnadsarbetarne icke äro inbegripna uti förutnämnda approximativa uppskattning af hela antalet byggnadsarbetare i riket, hafva de icke heller medräknats i summan af anmälda arbetslösa för samma fack.

² Jfr not 1 å föregående sida.

tobaksindustri, bryggerier och mineralvattenfabriker, tändsticksfabriker samt trämasse- och pappersindustri. Till *andra* gruppen med 1—2 % arbetslösa höra malmförädling, stenindustri, kalk- och kritbruk och skofabriker; till den *tredje* gruppen grufdrift och glasindustri; till den *fjärde* sockerindustri samt till den *femte* gruppen med en arbetslöshetsfrekvens af *öfver* 5 % kakelfabriker, sågverk, hyflerier och brädgårdar, byggnadsverksamhet, margarinfabriker samt stufverirörelse.

Det är ofvan framhållet, hurusom relationstalen mellan hela antalet arbetare och de anmälda arbetslösa inom de flesta af dessa näringsgrenar icke kunna anses gifva en fullt trovärdig bild af de verkliga förhållandena. En viss symptomatisk betydelse kunna de likväl icke fränkännas. Vid en jämförelse med de i tab. G lämnade uppgifterna rörande de särskilda yrkesgruppernas arbetslöshets-siffror i förhållande till hela antalet anmälda faller också öfverensstämelsen med ofvanstående proportionstal genast i ögonen. Denna omständighet, hvilken icke lär bero på någon tillfällighet, torde vara ägnad att bekräfta uppfattningen, att arbetslöshetsräkningen trots alla de ofullkomligheter, som vidlåda densamma, dock gifvit en i det stora hela riktig miniatyrbild af den faktiska ställningen på arbetsmarknaden.

Af denna jämförelse framgår nämligen med all önskvärd tydlighet, att arbetslösheten är såväl absolut som relativt störst inom säsongyrkena. Byggnadsverksamheten, sågverksindustrien, stufverirörelsen, sockerindustrien samt vissa grupper af jord- och stenindustrien uppvisa de högsta arbetslöshetssiffrorna. Erinras bör vidare därom, att de i det föregående omnämnda sex yrkesspecialiteterna, nämligen sågverks- och brädgårdsarbetare, jord- och schaktningsarbetare, byggnadssnickare, måleriarbetare, murare samt hamn- och stufveriarbetare, för hvilka de arbetslösa tillsammans tagna utgjorde 39.3 % af hela antalet anmälda, samtliga äro att hänföra till säsongarbetare.

Jämföres vidare den riskskala i arbetslöshetshänseende för olika yrken, hvilken beräknats med tillhjälp af materialet från 1895 års tyska yrkes- och arbetslöshetsräkningar, med resultaten af den liknade undersökning, hvilken här försökts för Sveriges del, kunna några intressanta iakttagelser göras. Med tanke på det bristfälliga statistiska material, hvilket låg till grund för vår motsvarande undersökning, kan det i förstörne förefalla utsiktslöst att vänta sig några öfverensstämmelser med de tyska iakttagelserna. Icke desto mindre förefinnas i flera fall sådana öfverensstämmelser. På bägge riskskalorna uppvisa sålunda textil-, tobaks-, tändsticks- samt trämasse- och pappersindustrierna en arbetslöshetsfrekvens, understigande 1 % af hela arbetareantalet.

Särskildt slående är öfverensstämmelsen för femte gruppens vidkommande, d. v. s. för yrken med en frekvens af öfver 5 %. På den svenska skalan hafva byggnadsverksamheten och stufverirörelsen de största frekvenssiffrorna; enahanda är förhållandet på den tyska, hvarvid i synnerhet sådana yrkesspecialiteter som byggnadssnickare, murare och målare, i likhet med hvad för den svenska arbetslöshetsräkningen var fallet, förete en mycket hög arbetslöshetsprocent.

Af de öfriga mellanliggande, jämförbara yrkesgrupperna hafva de svenska merendels större arbetslöshetsfrekvens än resp. tyska, hvilket, då det motsatta förhållandet, i betraktande af den svenska arbetslöshetsräkningens bristande effektivitet, a priori varit troligare, väsentligen torde bero därpå, att 1895 års tyska arbetslöshetsräkningar inföllo under en period af uppåtgående konjunkturer med ty åtföljande gynnsam återverkan på arbetsmarknaden. Vidare försiggingo dessa på tider af året, d. 14 juni och d. 2 dec., när högsäsong är rådande inom de flesta industrier, medan däremot den svenska arbetslöshetsräkningen af den 12 jan. 1909 ägde rum, då den senaste ekonomiska depressionens vågdal sannolikt var som djupast, samt i de stilla veckorna efter jul, hvarunder lågsäsong nästan öfverallt är regel inom näringslivet.

Den öfverensstämmelse, som sålunda på vissa punkter kunnat konstateras mellan resultatet af de svenska och tyska arbetslöshetsräkningarna, förefaller märkelig nog, och den måste, då tillfälligheter torde vara uteslutna, gifvetvis bero därpå, att *samma orsaker föranlett lika verkningar*. På grund däraf torde den slutsatsen kunna dragas, att arbetslöshetens omfattning inom olika yrken och industrier är en i viss mån *lagbunden social företeelse*.

Ehuru denna fråga är ett af den ekonomiska vetenskapens och den sociala politikens viktigaste problem, är likväl kännedomen om densamma hittills högst obetydlig. För dess utforskande kräfves först och främst ett uttömmande statistiskt material rörande arbetslösheten. Men icke ens hufvuddragen af dennas orsaker, omfattning eller förändringar äro någonstädes föremål för verkligt ingående statistiska observationer, hvilket naturligen är beroende på de förut framhållna, särskilda svårigheter, som vid dessa undersökningar måste möta.

I detta, liksom i så många andra dylika hänseenden, utgör dock Tyskland ett undantag. Där hafva under de tvenne sista årtiondena verkställts ett flertal statistiska undersökningar öfver arbetslösheten, hvilka lämnat ett i stort sedt tillfredsställande och rikhaltigt material. Visserligen hafva de meromnämnda riksräkningarna af arbetslösa under år 1895 hittills icke ledt till någon efterföljd. Det vid dessa erhållna primärmaterialen gjordes dock vid åtskilliga städers statistiska byråer till föremål för närmare bearbetning, i hvad ankom den egna orten; i några storstäder anställdes i samband därmed särskilda mera ingående undersökningar. För dessa orter föreligga alltså detaljerade upplysningar om arbetslöshetens orsaker och långvarighet, om de arbetslösas härkomst, yrkesutbildning, sista anställning o. s. v. Dessutom

hafva, alltsedan 1890-talets början, enquéter rörande arbetslösheten själfständigt föranstaltats, dels af kommuner, vanligen storstäder, dels af arbetare-organisationer, hvilka anordnat räkningar såväl fackförbundsvis för hela riket som ock lokalt för alla arbetare på en ort.

För arbetslöshetens belysande var det dock af naturliga skäl ingalunda tillräckligt att med längre mellantider eller ens regelbundet hvarje år inhämta upplysningar, huru ingående och i och för sig intressanta dessa än kunde vara. Man kände alltmer vikten af att kunna beräkna arbetslösheten för de skilda tidpunkter under året, då arbetsmarknaden af klimatiska eller andra orsaker har olika tendenser och därmed äfven arbetslösheten växlar. Önskningsmålet måste sålunda vara att för hela landets arbetsmarknad med regelbundna mellantider under året erhålla i görligaste mån fullständiga rapporter angående de viktigaste data, som erfordras för bedömandet af arbetslösheten. En sådan fortlöpande arbetslöshetsstatistik påbörjades i Tyskland år 1903 på initiativ af den nyupprättade arbetsstatistiska afdelningen i det tyska statistiska centralämbetsverket. Den därvid använda metoden, hvilken icke var ny, utan redan tio år tidigare tillämpats af den arbetsstatistiska byrån inom engelska handelsdepartementet, innebär, att samtliga arbetslöshetsunderstöd betalande fackförbund till det statistiska ämbetsverket rapportera medlemsantalet vid hvarje kvartals slut, sammanlagda antalet arbetslösa medlemmar under kvartalet, de arbetslösa medlemmarnes antal å kvartalets sista dag äfvensom beloppen af utbetalade arbetslöshetsunderstöd, hvilka uppgifter, vederbörligen kontrollerade och bearbetade, därefter i form af öfversiktliga kvartalsredogörelser publiceras i »Reichsarbeitsblatt». Denna metod för statistiska arbetslöshetsundersökningar kan dock endast gifva en ofullständig bild af arbetslösheten, när den endast omfattar ett jämförelsevis mindre antal yrken och äfven för dessa lämna upplysningar beträffande allenast en bråkdel af samtliga sysselsatta arbetare. Då härtill kommer, att den ifrågavarande delen af arbetarne, nämligen de, hvilka tillhöra organisationer med understödsutbetalning åt arbetslösa medlemmar, i regel torde finna sig i något gynnsammare situation än flertalet öfriga arbetare, följer med nödvändighet häraf, att de resultat, som med denna metod kunna vinnas, hvarken blifva uttömmande eller ens fullt representativa. Tvifvelsutän gifva de dock ett mycket beaktansvärdt bidrag till den i öfrigt så begränsade kännedomen om arbetslösheten, och särskildt torde de uppgifter, hvilka från samma arbetareorganisation erhållas för olika tidpunkter, blifva sinsemellan fullt jämförliga och vägledande.¹

¹ Detta rapportsystem tillämpas i *England, Frankrike, Belgien, Italien*, i mindre omfattning äfven i *Norge* samt under år 1909 i *Finland*. Åtskilliga svenska fackorganisationer hafva under vissa tider, vanligen i samband med utredningar rörande upprättandet af kassa för arbetslöshetsunderstöd, anordnat systematisk rapportering rörande arbetslöshetens omfattning, orsaker m. m. Endast undantagsvis har dock detta hittills lämnat fullt tillfredsställande resultat eller kunnat genomföras under längre tid. Vid en i februari 1910 mellan representanter för arbetarnes fackorganisationer och Kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik hållen konferens har dock öfverens-kommelse träffats därom, att fackförbunden skola medelst särskilda, af ämbetsverket i förening med organisationerna utarbetade frågeformulär *månatligen* inhämta erforderliga uppgifter om arbetslösheten inom sina lokala afdelningar, hvarefter det inkomna materialet öfverlämnas till Kollegium för att genom dess försorg bearbetas och offentliggöras. Detta rapportsystem, som till sin planläggning i allt väsentligt öfverensstämmer med hvad redan pröfvats i ofvannämnda länder, torde börja tillämpas från och med okt. 1910. Med hänsyn till det starkt utvecklade organisationsväsendet bland arbetareklassen i vårt land bör man, under förutsättning af en intresserad och effektiv medverkan från arbetarnes sida, på detta sätt kunna erhålla verkligt representativa primäruppgifter.

Under sådana förhållanden torde den tyska arbetsstatistikens bearbetning af allt det material, som genom dessa olika statistiska undersökningar öfver arbetslösheten stod den till buds, förtjäna det största beaktande. Den är utförd i samband med den redogörelse för arbetslöshetsförsäkringens tillämpning i skilda länder, hvilken den officiella riksstatistiken med anledning af riksdagsdebatterna öfver arbetslöshetsfrågan år 1902 fick i uppdrag att utarbete. Fyra år senare utgaf den arbetsstatistiska afdelningen en synnerligen omfattande publikation härom, hvilken på detta område väl får anses som den hittills mest uttömmande.¹ Däri sammanfattas de fakta, som bearbetningen af ifrågakarande undersökningar gifvit vid handen, på följande sätt:²

»I hvarje folkhushåll måste städse en viss procent af samtliga arbetstagare af olika orsaker vara utan sysselsättning. Detta kan först då gifva anledning till oro, när på grund af stockningar inom samhällets ekonomiska lif denna bråkdel af tillfälligt arbetslösa hastigt och märkbart ökas. I detta afseende synas de föregående undersökningarne utvisa, att den utan jämförelse största och äfven relativt mest omfattande och betydande arbetslösheten förekommer inom de *säsongyrken*, *hvilka äro beroende af väderleken*, nämligen *jordbruket*, *vattentransport*, *byggnadsverksamheten* och dess *hjälpindustrier* samt vidare *tegel-* och en del andra *jord- och stenindustrier*. Här har arbetets periodiska inskränkning eller fullständiga upphörande till följd af rådande klimatiska förhållanden i viss mån blifvit en beståndsdel af dessa näringsgrenars driftsteknik. Dessa förhållanden äro fullständigt oberoende af de ekonomiska konjunkturerna och just på den grund, att de regelbundet återkomma, och att de blifvit en beståndsdel af driften, hafva de åtminstone delvis fått sitt uttryck i de arbetslöner, som betalas inom dessa näringsgrenar, framför allt inom byggnadsverksamheten och dess hjälpindustrier; delvis hafva de äfven till följd, att de däri sysselsatta arbetarne under vintern utöfva ett annat yrke. Inom jordbruket åter måste i de flesta fall på grund af ännu ställvis rådande naturalhushållning och patriarkaliska arbetsförhållanden samt möjligheterna att lifnära sig genom befintligt eget småbruk eller hemslöjd arbetslösheten bedömas på ett något annorlunda sätt. Det bör dock betonas, att vid vinterräkningen af arbetslösa år 1905 de arbetslösa inom jordbruket och byggnadsverksamheten utgjorde jämnt $\frac{2}{3}$ af hela antalet, och att dessa näringsgrenar, enligt hvad alla statistiska undersökningar, utförda efter olika metoder, bekräftat, alltid uppvisa det största antalet arbetslösa.

Detta är för öfrigt ett resultat, hvilket måste betraktas som själfklart, ty ingen ekonomisk kris kan i tillnärmelsevis samma grad bringa verksamheten inom en näringsgren att afstanna, som klimatiska inflytanden förmå det med de näringsgrenar, hvilka äro fullständigt beroende af väderleken. Därmed öfverensstämmer äfven, att den öfvervägande delen af städernas arbetslösa under vintern alltid rekryteras från husbyggnadsindustrien. Jämförd med denna klimatologiska säsongarbetslöshet träder i det hela *konjunktur-arbetslösheten* såväl till omfattning som intensitet betydligt tillbaka, naturligtvis i växlande grad alltefter olika näringsgrenar. Den största arbetslöshetsfrekvensen närmast efter de af klimat och väderlek beroende säsongyrkena uppvisa öfriga säsongyrken, såsom konfektionsarbetare, typografer, bokbindare, bageriarbetare m. fl. Vid sidan af väderleken kunna gifvetvis äfven rådande konjukturer

¹ »Die bestehenden Einrichtungen zur Versicherung gegen die Folgen der Arbeitslosigkeit im Ausland und im Deutschen Reich, bearbeitet im Kaiserlichen Statistischen Amt, Abteilung für Arbeiterstatistik», Berlin 1906.

² A. a. sid. 442—443.

inverka på de klimatologiska säsongyrkena, så att t. ex. läget inom byggnadsindustrien afhänger icke blott af väderleken, utan också af själfva byggnadsverksamhetens större eller mindre lifaktighet.

Såsom resultat af de föregående undersökningarna torde vidare få göras gällande, att det i fråga om arbetslösheten, dess varaktighet, omfattning och frekvens inom olika näringsgrenar rör sig om förhållanden af *konstant karaktär*.

Den verklighetsbild af arbetslöshetens art och utbredning inom olika näringsgrenar, hvilken tecknats i ofvanstående sammanfattning, torde i betraktande af de många beröringspunkter, som ovedersägligen förefinnas mellan tyskt och svenskt klimat och näringslif, äga giltighet äfven för vårt lands vidkommande. Sveriges nordliga läge skärper likväl afsevärdt den klimatologiska säsongarbetslösheten, hvarför också denna form af arbetsbrist är den i vårt land mest påfallande.

Byggnadsverksamheten, tegelindustrien samt sjötransporten jämte hamnarbetet äro typiska i detta afseende, alltså i hufvudsak samma näringsgrenar, hvilka i Tyskland hemsökas af detta slags arbetslöshet.

Hvad först byggnadsverksamheten beträffar, så har här, vid sidan af de klimatologiska förhållandena, äfven läget på penningmarknaden stor betydelse. En inträdande depression verkar likväl i hög grad olika inom de skilda byggnadsyrkena. Enligt den statistik, som föres af en del vederbörande arbetareorganisationer och hvilken publiceras i samband med arbetsmarknadsrapporterna i »Meddelanden», synes krisen i första hand drabba de vid byggnadsgrunderna sysselsatta arbetarne, således jordschaktare, bergsprängare, grundläggare samt delvis cement- och betonarbetare, sedermera murare och handtlangare samt till sist byggnadssnickare, plåtslagare o. d. Det normala förhållandet, den öfvervägande arbetslösheten om vintern, förmå dock de ekonomiska faktorerna i stort sedt icke att förändra.

Ett af de mest utpräglade säsongyrken i Sverige är dock tegelindustrien. Redan tidigt på hösten måste tegelbränningen inställas, och verksamheten ligger sedan nere, så länge vinterkylan varar. Under sådana omständigheter kan en mycket utbredd arbetslöshet under de kalla månaderna vara att förvänta bland de c:a 11,000 tegelbruksarbetarne i vårt land. Så är också förhållandet. Öfverflöd på arbetssökande tegelbruksarbetare är en mycket vanlig företeelse på arbetsmarknaden under vintern, åtminstone i de mellersta och norra delarna af landet. Söderut, särskildt i Skåne, brukar dock sockerindustrien för den s. k. sockerkampanjen under senhösten upptaga en stor del af tegelindustriens lediga arbetskraft.

Jordbruket är likaledes hos oss ett säsongyrke i den meningen, att det mesta arbetet måste utföras under den varma årstiden. Till följd af jordens jämnare fördelning och storbrukets relativa sällsynt-

het samt arbetarnes i regel fasta årsanställning synes dock i förhållande till det stora arbetareantalet — landtbruket och dess binärningar sysselsätta mera än hälften af all arbetskraft i vårt land — någon egentlig arbetslöshet här vara mycket mindre märkbar, åtminstone i de flesta trakter, än hvad fallet tycks vara i Tyskland. Endast i öfre Norrland är den jordbruksidkande befolkningen genom sitt i det föregående¹ framhådda beroende af skogsarbetet i hög grad utsatt för arbetslöshet.

En annan typisk säsongindustri, hvilken icke i motsvarande mån är representerad inom tyskt näringslif, utgör sågverksrörelsen, som med sina inemot 40,000 arbetare är vår största industri. Denna har säsong under olika tider af året inom sina skilda arbetsområden, nämligen vid skogsarbetet på vintern, vid flottningen om våren samt vid sågningen och skeppningen under sommar och höst. Då därtill kommer, att andra faktorer än klimatet, i främsta rummet konjunkturerna på trävarumarknaden, spela en afgörande roll, blir den periodiska arbetsbristen här mycket svår att urskilja. I allmänhet torde också de äldre och solidare sågverken hafva inrättat sitt arbete efter säsongernas växlingar. Sålunda inskränkes under den mörka årstiden med bibehållande af full arbetsstyrka den egentliga sågverksdriften, så att »nattsågningen» upphör och arbetet förrättas med s. k. enkla skift. Manskapet i brädgården blir i hvarje fall alltid utan sysselsättning vid skeppningens slut, och det arbete, som vanligen beredes i skogarne med timmerafverkning och körslor, gifver icke någon säker utkomst. Oberoende af konjunkturerna kan här en barvinter försätta stora skaror af dessa arbetare i arbetslöshet, hvarförutom icke alla tåla vid det hårda vinterarbetet uppe i skogarne.

Det är för öfrigt icke endast inom de egentliga säsongindustrierna, som driften inskränkes och arbetsstyrkan minskas under vintermånaderna; detsamma gäller äfven t. ex. de lappländska malmfälten, hvilka, såsom arbetsmarknadsrapporterna från Kommerskollegii ombud utvisa,² regelbundet vid vinterns inbrott afskeda en hel del, särskildt yngre, ogifta arbetare. Själfklart medföra dessa osäkra arbetsförhållanden i Norrland, förutom många andra missförhållanden, äfven stark emigration bland arbetarebefolkningen därstädes.

Granskas nu till sist resultaten af förevarande arbetslöshetsräkning i ljuset af ofvan utvecklade synpunkter, så innebär den omständigheten, att enligt tab. F icke mindre än 65 %, d. v. s. i det närmaste $\frac{2}{3}$ af samtliga anmälda tillhörde säsongyrken, beroende

Sammanfattning.

¹ Jfr sid. 48.

² De systematiska rapporter rörande läget på arbetsmarknaden, hvilka det åligger dessa ombud — f. n. uppgående till ett antal af 35, fördelade på de i socialt afseende viktigaste platserna i riket — att regelbundet hvar för sin ort till Kollegium insända, bearbetas och publiceras kvartalsvis i »Meddelanden».

af klimatet, icke något öfverraskande. I ett land under så nordliga breddgrader som vårt var ju detta att vänta. Att vidare den öfvervägande delen af dessa säsongarbetslösa utgjordes af grofarbetare, icke af yrkeslärda, var också naturligt i betraktande af att just denna kategori af arbetare, hvilkas anställningsform öfverallt är af mer tillfällig och löslig natur, hufvudsakligen måste drabbas af detta slags arbetsbrist.

Den återstående tredjedelen af de vid räkningen anmälda torde i sin tur bevisa, huru betänkligt den ekonomiska depressionen återverkat på de industriens arbetsmarknad, hvilka i normala fall gå med kontinuerlig drift och permanent arbetsstyrka året rundt. Härifrån måste visserligen borträknas de arbetslösa inom sådana säsongindustrier som beklädnads- och sockerindustrierna. I hvarje fall återstå ca 5,000 arbetslösa, hvilka äro att anse som offer för en på störningar i det ekonomiska samhällslifvet grundad arbetslöshet, d. v. s. *kris- eller konjunkturarbetslöshet*. Af arbetslöshetsräkningen att döma har denna krisarbetslöshet hårdast hemsökt metall- och maskinindustrien med dess i regel kvalificerade arbetare.

Det råder heller intet tvifvel därom, att de dåliga konjunkturererna förvärrat arbetslösheten äfven inom säsongyrkena. Enstaka yttranden i rapporterna till Kollegium vittna också om, att vederbörande uppmärksammat detta förhållande. Sålunda skrifver ordf. för kommunalnämnden i Grafva socken, Värmland, hvarest de stora trämassefabrikerna Klarafors och Forshaga äro belägna, att han som ledare af arbetslöshetsräkningen i socknen gjort den iakttagelsen, »att en icke obetydlig del af de anmälda voro s. k. säsongarbetare, hvilka hvarje år gå sysslösa vid jultiden och några veckor därefter. Så är fallet med vissa sågverks- och flottningsarbetare, hvilka bruka begifva sig ut på skogsarbete under vintrarna. Resultatet af räkningen kan därför ej anses som ett fullt exakt bevis på rådande krisarbetslöshet, ehuru det icke kan förnekas, att tillgången på arbete nu är mindre än föregående år». Från Lindesberg skrifver vidare å magistratens vägnar borgmästaren-räkneförrättaren: »Inmot $\frac{2}{3}$ af de anmälda utgjordes af säsongarbetare, hvilka på grund af byggnadsverksamhetens upphörande under vintern vanligen äro arbetslösa vid denna årstid. Men möjligheten att erhålla arbete synes hafva försvårats af de rådande tryckta konjunkturererna.»

I inledningen har äfven framhållits, hurusom företrädesvis byggnadsverksamheten blifvit lidande på den ekonomiska krisen. En stagnation inom densamma förmärktes, som i det föregående blifvit nämnt, redan under sommaren år 1907 på grund af den då akut vordna kreditknappheten, hvilken förlamade fastighetsmarknaden. Ställningen förbättrades gifvetvis icke genom de stora konflikterna inom byggnadsfacken under påföljande sommar 1908. Byggnadsarbetarnes utkomst-

möjligheter hade sålunda under långa tider varit afsevärdt förminskade. Man kan därför befara, att arbetslösheten under den *andra* krisvintern (1908—09) särskildt hårdt drabbade byggnadsindustriens arbetare, så att den för tusentals arbetarefamiljer i vårt land medfört ökade umbäranden och ekonomiskt obestånd.

Kap. 7. De arbetslösas åldersfördelning.

Med afseende å de vid arbetslöshetsräkningen anmäldas fördelning efter ålder innehålla *Tabell 4* (män) och *Tabell 5* (kvinnor) i tabellafdelningen närmare uppgifter för hvarje yrkesspecialitet. För bättre öfversiktlighets vinnande hafva de arbetslösa därvid sammanförts i sju åldersgrupper; härtill kommer ytterligare en åttonde grupp, omfattande de 73 arbetslösa, å hvilkas räknekort frågan om födelseåret icke var ifyllt. Hvad beträffar gruppen under 18 år, kan nämnas, att enligt under bearbetningen gjord undersökning i densamma ej ingår någon arbetslös yngre än 15 år.

Enligt nedanstående sammanställning fördela sig de arbetslösa på dessa åldersgrupper på följande sätt:

Åldersgrupper.	Män.		Kvinnor.		Tillsammans.	
	Antal.	%	Antal.	%	Antal.	%
Under 18 år	501	2'6	17	3'0	518	2'6
18—25 „	5,659	29'1	109	19'5	5,798	28'8
26—30 „	2,799	14'3	64	11'4	2,863	14'2
31—40 „	4,111	21'0	133	23'7	4,244	21'1
41—50 „	3,029	15'5	143	25'5	3,172	15'8
51—60 „	2,208	11'3	69	12'3	2,277	11'3
öfver 60 „	1,135	5'8	23	4'1	1,158	5'8
okänd	73	0'4	3	0'5	76	0'4
Inalles	19,545	100'0	561	100'0	20,106	100'0

Af tabellen framgår, att de yngre åldersklasserna i jämförelse med de öfriga äro de största, hvilket ju äfven är förhållandet inom befolkningen i dess helhet. Sålunda utgöra åldersgrupperna t. o. m 30 år (16 årsklasser) 45% eller närmare hälften af hela antalet arbetslösa. Däraf utgör åldersgruppen 18—25 år den största kontingenten. Öfver åldersgränsen 60 år komma endast 5% af hela antalet.

Tab. I. De arbetslösas fördelning på åldersklasser inom vissa yrkesgrupper.
Absoluta tal.

Yrkesgrupper.	Under 18 år.	18—25 år.	26—30 år.	31—40 år.	41—50 år.	51—60 år.	Öfver 60 år.	Okänd ålder.	Summa.
Jordbruk och skogshushållning . . .	60	347	149	265	273	183	89	7	1,373
Grufvdrift och malmförädling . . .	37	240	91	113	79	42	21	4	657
Jord-, sten- och glasindustri . . .	8	184	115	184	122	89	53	3	758
Metall- och maskinindustri . . .	81	824	264	298	155	122	43	7	1,794
Trävaruindustri . . .	118	756	299	451	345	222	91	13	2,295
Byggnadsverksamhet . . .	61	1,705	1,140	1,766	1,296	1,082	616	27	7,693
Läder-, hår-, gummiindustri o. dyl. .	3	42	22	25	20	14	5	—	131
Textilindustri . . .	10	70	26	23	22	15	10	—	176
Beklädnadsindustri . . .	8	67	36	53	46	34	12	1	257
Närings- och njutningsämnasindustri	12	228	133	189	106	58	24	—	750
Kemisk-teknisk och belysningsind. .	3	56	50	66	30	16	4	—	225
Trämasse- och pappersindustri . . .	12	97	32	28	18	8	3	1	199
Grafisk industri . . .	4	26	15	12	10	1	1	—	69
Öfriga industrier och handverk ej spec. . .	6	79	31	52	37	16	7	1	229
Handelsarbetare och kontorspersonal .	9	146	62	96	42	22	16	1	394
Hotell-, kafé- och restaurantpersonal	2	12	8	3	8	3	—	—	36
Landtransport . . .	28	204	79	91	57	56	16	1	532
Vattentransport . . .	33	448	242	365	307	162	64	3	1,624
Husligt arbete . . .	4	11	9	41	61	30	11	1	168
Annat arbete . . .	19	226	60	123	138	102	72	6	746
Inalles	518	5,798	2,863	4,244	3,172	2,277	1,158	76	20,106

De särskilda åldersgruppernas personstyrka är i det hela lika för män och kvinnor. På grund af det ringa antalet arbetslösa kvinnor blifva de beräknade relativa ålderstalen för deras vidkommande föga upplysande. Det förtjänar dock att beaktas, att de arbetslösa kvinnorna äro relativt mindre representerade inom åldersklasserna 18—30 år, medan däremot förhållandet är omvänt för åldersgrupperna 41—60 år. Anledning härtill torde måhända delvis vara att söka uti den omständigheten, att flertalet yngre kvinnor inom arbetareklassen äro gifta och därför i regel icke söka arbete utom hemmet, hvilket däremot oftare förekommer vid äldre år, särskildt efter den manlige familjeförsörjarens fränfalle.

Äfven om de yngre åldersklassernas numeriska öfvervikt väsentligen må tillskrifvas förut framhållna orsak, så torde dock i de fall, där de försämrade konjunkturerna nödvändiggjort driftens inskränkning och därmed arbetsstyrkans minskning, ett visst hänsynstagande

Tab. J. De arbetslösas fördelning på åldersklasser inom vissa yrkesgrupper.

Relativa tal.

Yrkesgrupper.	Under 18 år.	18—25 år.	26—30 år.	31—40 år.	41—50 år.	51—60 år.	Öfver 60 år.	Okänd ålder.	Summa.
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Jordbruk och skogshushållning . . .	4.3	25.3	10.9	19.3	19.9	13.3	6.5	0.5	100.0
Grufvdrift och malmförädling	5.6	41.1	13.9	17.2	12.0	6.4	3.2	0.6	100.0
Jord-, sten- och glasindustri	1.1	24.3	15.2	24.3	16.1	11.7	7.0	0.3	100.0
Metall- och maskinindustri	4.5	45.9	14.7	16.6	8.7	6.8	2.4	0.4	100.0
Trävaruindustri	5.1	32.9	13.0	19.7	15.0	9.7	4.0	0.6	100.0
Byggnadsverksamhet	0.8	22.2	14.8	23.0	16.8	14.1	8.0	0.3	100.0
Läder-, hår-, gummiindustri o. dyl. .	2.2	32.1	16.8	19.1	15.3	10.7	3.8	—	100.0
Textilindustri	5.7	39.8	14.8	13.0	12.5	8.5	5.7	—	100.0
Beklädnadsindustri	3.1	26.1	14.0	20.6	17.9	13.2	4.7	0.4	100.0
Närings- och njutningsämnesindustri .	1.6	30.4	17.7	25.2	14.1	7.8	3.2	—	100.0
Kemisk-teknisk och belysningsind. .	1.3	24.9	22.2	29.4	13.3	7.1	1.8	—	100.0
Trämasse- och pappersindustri . . .	6.0	48.8	16.1	14.1	9.0	4.0	1.5	0.5	100.0
Grafisk industri	5.8	37.7	21.8	17.4	14.5	1.4	1.4	—	100.0
Öfriga industrier och handverk ej spec.	2.6	34.5	13.5	22.7	16.2	7.0	3.1	0.4	100.0
Handelsarbetare och kontorspersonal .	2.2	37.1	15.7	24.4	10.7	5.6	4.1	0.2	100.0
Hotell-, kafé och restaurantpersonal .	5.6	33.4	22.2	8.3	22.2	8.3	—	—	100.0
Landtransport	5.3	38.4	14.8	17.1	10.7	10.5	3.0	0.2	100.0
Vattentransport	2.0	27.6	14.9	22.5	18.9	10.0	3.9	0.2	100.0
Husligt arbete	2.4	6.5	5.4	24.4	36.3	17.9	6.5	0.6	100.0
Annat arbete	2.5	30.3	8.0	16.5	18.5	13.7	9.7	0.8	100.0
Inalles	2.6	28.8	14.2	21.1	15.8	11.3	5.8	0.4	100.0

ägt rum från arbetsgifvarnes sida i så måtto, att de i det längsta sträfvat att skona äldre arbetare och familjeförsörjare och i främsta rummet afskedat yngre och ogifta. Denna uppfattning får ett stöd af de siffror, belysande de arbetslösas fördelning efter åldersklasser inom vissa yrkesgrupper, hvilka framläggas i ofvanstående tab. I (absoluta tal) och tab. J (relativa tal).

Det visar sig nämligen, att medan åldersklasserna 18—30 år inom jordbruk och skogshushållning utgöra 36.2 %, inom byggnadsverksamheten 37.0 %, inom beklädnadsindustrien 40.1 samt inom gruppen vattentransport jämte hamnarbete 42.5, allt i förhållande till hela antalet arbetslösa inom dessa yrkesgrupper, så voro motsvarande siffror för grufvdrift och malmförädling, metall- och maskinindustri samt trämasse- och pappersindustri resp. 55.0, 60.5 samt 64.9 %. Inom de sistnämnda yrkesgrupperna äro sålunda dessa yngre åldersklasser genomgående talrikare. Men dessa yrkesgrupper äro

just sådana industrier, inom hvilka arbetsbristen är beroende af ekonomiska förhållanden, alltså är konjunktur- eller krisarbetslöshet, under det åter förstnämnda yrkesgrupper, inom hvilka de äldre åldersklasserna äro jämförelsevis starkare företrädde, samtliga voro typiska säsongyrken. Detta förhållande gifver otvifvelaktigt vid handen, att krisarbetslösheten har en tendens att hårdare drabba yngre än äldre arbetare, hvilket endast torde kunna förklaras på så sätt, att arbetsgifvarne medvetet af humanitära skäl gjort ett visst urval vid de afskedanden, hvartill rådande lågkonjunkturer tvungit dem. Vid den döda säsongens inträdande inom byggnadsverksamhet, tegelbruk o. s. v. måste i regel hela rörelsen afstanna. Konjunkturarbetslösheten åter beror på driftens partiella inskränkning, hvarför arbetsgifvaren endast i detta senare fall kan taga sådana hänsyn.

Krisarbetslöshetens tendens att företrädesvis träffa de yngre åldersklasserna bekräftas delvis af följande sammanställning rörande de arbetslösas genomsnittsålder inom olika yrkesgrupper.

Yrkesgrupper.	De arbetslösas genomsnittsålder.	Yrkesgrupper.	De arbetslösas genomsnittsålder.
Jordbruk och skogshushållning	41	Trämasse- och pappersindustri .	36
Gruvdrift och malmförädling . .	36	Grafisk industri	29
Jord-, sten- och glasindustri . .	34	Öfriga industrier och handverk ej spec.	34
Metall- och maskinindustri . .	37	Handelsarbetare och kontorspersonal	31
Trävaruindustri	35	Hotell-, kafé- och restaurantpersonal	32
Byggnadsverksamhet	42	Landtransport	32
Läder-, hår-, gummiindustri o. dyl.	37	Vattentransport	37
Textilindustri	38	Husligt arbete	43
Beklädnadsindustri	40	Annat arbete	32
Närings- och njutningsämnesind.	32		
Kemisk-teknisk och belysningsind.	29	Medeltal	36

Det framgår häraf, att genomsnittsåldern i allmänhet är högst inom säsongyrkena. Eljest påträffas den högsta genomsnittsåldern eller 43 år inom gruppen »husligt arbete», hvilken uteslutande består af kvinnor. Byggnadsverksamheten samt jordbruk och skogshushållning förete äfven hög genomsnittsålder eller resp. 42 och 41 år, i likhet med hvad bearbetningen af 1895 års arbetslöshetsräkningar konstaterade för Tysklands del. Lägsta genomsnittsåldern eller 29 år förekommer inom grafiska samt kemisk-tekniska indu-

strierna. Särskildt inom typografyrket är det yngre elementet så talrikt, att det kan synas befogadt att erinra därom, att vid sidan af förutnämnda orsaker äfven de yngre arbetarnes större bekymmerslöshet i fråga om att säga upp sina platser och söka ny anställning hos annan arbetsgifvare, hvarvid de under dåliga tider lätt råka att blifva alldeles utan, äfven torde medverka därtill, att de yngre åldersklasserna utgöra en så betydande procent af hela antalet anmälda arbetslösa.

Kap. 8. De arbetslösas civilstånd och försörjningsplikt.

Vid bedömandet af arbetslöshetens sociala verkningar är frågan om de arbetslösas civilstånd och försörjningsplikt af synnerlig vikt. Ty medan arbetslösheten lättare och längre uthärdas af en ogift, ensamstående arbetare, drabbar den hårdare ju flera anhöriga, som det finns att försörja. Dessa få därvid i lika hög grad som den arbetslöse familjefadern själf lida arbetslöshetens alla följder. Enbart antalet arbetslösa arbetare gifver sålunda icke någon klar föreställning om arbetslöshetens sociala verkningar. Först mot bakgrunden af siffror, utvisande omfattningen af de arbetslösas försörjningsplikt, d. v. s. antalet hem och familjemedlemmar, hvilkas ekonomi genom en arbetslöshetsperiod i regel till enskild och allmän skada torde blifva undergräfd för lång tid, framstå arbetslöshetens menliga verkningar i rätt dager. Härvid måste dock ihågkommas, att för utöfvare af säsongyrken som murare, målare m. fl. den periodiska arbetslösheten inträffar med en sådan regelbundenhet, att de därefter kunna inrätta sin hushållning.

Om de vid arbetslöshetsräkningen anmäldas fördelning efter civilstånd och försörjningsplikt för olika yrkesspecialiteter innehålla *Tabell 4* (män) och *Tabell 6* (kvinnor) i tabellbilagan närmare uppgifter.

Vidkommande främst *civilståndsfördelningen* framgår denna för hela antalet arbetslösa af följande sammanställning:

<i>Civilstånd.</i>	Män.		Kvinnor.		Tillsammans.	
	Antal.	%	Antal.	%	Antal.	%
Ogifta	8,721	44.6	304	54.2	9,025	44.9
Gifta	10,092	51.7	118	21.0	10,210	50.3
Änklingar (änkor) eller fränskilda	732	3.7	139	24.8	871	4.3
Inalles	19,545	100.0	561	100.0	20,106	100.0

De gifta utgöra sålunda hälften, eller närmare bestämdt 50.3 % af hela antalet arbetslösa. Med hänsyn till de yngre åldersklassernas förut påvisade numeriska öfvervikt skulle man, trots de tidiga äktenskapen inom arbetareklassen, hafva väntat sig de gifta

Tab. K. De arbetslösa efter civilstånd inom vissa yrkesgrupper.

Yrkesgrupper.	Ogifta.		Gifta.		Änklingar (änkor eller från- skilda).		Summa.	
	An- tal.	%	An- tal.	%	An- tal.	%	An- tal.	%
Jordbruk och skogshushållning . . .	616	44·9	676	49·2	81	5·9	1,373	100·0
Grufvdrift och malmförädling	377	57·4	265	40·3	15	2·3	657	100·0
Jord-, sten- och glasindustri	285	37·6	452	59·6	21	2·8	758	100·0
Metall- och maskinindustri	1,132	63·1	616	34·3	46	2·6	1,794	100·0
Trävaruindustri	1,084	47·2	1,141	49·7	70	3·1	2,295	100·0
Byggnadsverksamhet	2,813	36·6	4,540	59·0	340	4·4	7,693	100·0
Läder-, hår-, gummiindustri o. dyl. .	67	51·1	58	44·3	6	4·6	131	100·0
Textilindustri	111	63·1	52	29·5	13	7·4	176	100·0
Beklädnadsindustri	122	47·5	104	40·5	31	12·0	257	100·0
Närings- och njutningsämnesindustri	344	45·9	380	50·7	26	3·4	750	100·0
Kemisk-teknisk och belysningsindustri	82	36·4	136	60·5	7	3·1	225	100·0
Trämasse- och pappersindustri . . .	137	68·9	53	26·6	9	4·5	199	100·0
Grafisk industri	49	71·0	19	27·6	1	1·4	69	100·0
Öfriga industrier och handverk ej spec.	110	48·0	110	48·0	9	4·0	229	100·0
Handelsarbetare och kontorspersonal .	220	55·8	159	40·4	15	3·8	394	100·0
Hotell-, kafé- och restaurantpersonal .	29	80·5	6	16·7	1	2·8	36	100·0
Landtransport	304	57·1	212	39·9	16	3·0	532	100·0
Vattentransport	738	45·4	828	51·0	58	3·6	1,624	100·0
Husligt arbete	57	33·9	49	29·2	62	36·9	168	100·0
Annat arbete	348	46·6	354	47·5	44	5·9	746	100·0
Inalles	9,025	44·9	10,210	50·8	871	4·3	20,106	100·0

i flertal, hvilket äfven varit öfverensstämmande med de tyska arbetslöshetsräkningarnes resultat. Sannolikt äro de ogifta i verkligheten också förhållandevis talrikare, än hvad här kommer till synes. Orsaken till att räkningen på denna punkt skulle vara missvisande, är troligen den, att de gifta, på grund af de förhoppningar om understöd, som anknötos till räkningen, mera mangrant anmält sig.

Jämföras civilståndssiffrorna för de kvinnliga arbetslösa med motsvarande för de manliga, så visar det sig, att för kvinnornas del utgöra de ogifta mera än hälften eller 54·2 %, de gifta däremot endast 21·0 %, medan motsvarande siffror för de arbetslösa männen voro resp. 44·2 och 51·7 %. Synnerligen karakteristiskt är vidare, att för änkor na procentsiffran är så hög som 24·8, för änkringarna åter blott 3·7 %. Samtliga dessa siffror bestyrka, hvad i föregående kapitel om åldersfördelningen yttrats om de kvinnliga arbetarnas arbetslöshetsrisker.

Fördelade på yrkesgrupper uppvisa de arbetslösa med afseende å civilstånd väsentliga skiljaktigheter, hvilka åskådliggöras genom vidstående **tab. K.** Om man med ledning därpå granskar civilståndssiffrorna för de yrkesgrupper, hilkas absoluta arbetslöshetssiffra är så stor, att de beräknade procenttalen kunna anses mera representativa, finnes det relativa antalet gifta inom jord- och skogshushållning, jord- och stenindustri, byggnadsverksamhet samt vattentransport — samtliga äro säsongindustrier — öfverstiga genomsnittssiffran för samtliga anmälda, medan relativa antalet ogifta understiger samma medeltal. Inom yrkesgrupper sådana som grufdrift och malmförädling, metall- och maskinindustri samt trämasse- och pappersindustri är förhållandet däremot omvänt, hvartill arbetsgifvarnes förut påpekade urval vid afskedanden i väsentlig mån torde hafva medverkat.

Beträffande *försörjningsplikten* har vid bearbetningen åtskillnad blifvit gjord mellan *ensamstående*, d. v. s. arbetslös, hvilken blott har sig själf att underhålla, och *familjeförsörjare* med understödspflicht mot andra personer, ehvad det gäller hustru, barn, ålderstigna föräldrar, ej arbetsföra anförvanter o. s. v.

Antalet ensamstående och familjeförsörjare framgår af efterföljande sammanställning:

	Män.		Kvinnor.		Tillsammans.	
	Antal.	%	Antal.	%	Antal.	%
Ensamstående	7,497	38.4	257	45.8	7,754	38.6
Familjeförsörjare	12,048	61.6	304	54.2	12,352	61.4
Inalles	19,545	100.0	561	100.0	20,106	100.0

Familjeförsörjarne utgöra alltså i det närmaste $\frac{2}{3}$ af samtliga anmälda. Att antalet familjeförsörjare ställer sig något högre för män än för kvinnor — resp. 61.6 mot 54.2 % — ligger i sakens natur. Den sistnämnda siffran är dock i och för sig anmärkningsvärdt hög och vittnar om det bekymmersamma läge, hvori arbetslösheten försatt dessa kvinnor.

Efterföljande **tab. L** belyser de ensamstående och de familjeförsörjande arbetslösas fördelning på de särskilda yrkesgrupperna. Den senare kategorien är starkast företrädd inom de typiska säsongyrkena. Husligt arbete, jord- och stenindustrien samt byggnadsverksamheten hafva därvid de högsta siffrorna med resp. 69.6, 69.4 och 68.3 %. Den motsatta ytterligheten uppvisa de industrier, hvilka hafva kontinuerlig drift året rundt. Analogien med motsvarande siffror på civilståndsfördelningen är sålunda påfallande och äfven naturlig, betingad, som den sannolikt är, af samma orsaker. I hvad mån försörjningsplikten hvilat *enbart* på dem eller många endast *bidragit* till det gemensamma hushållet, är dock med ledning af räknekortens uppgifter omöjligt att afgöra.

Karakteristiskt är, att det lägsta procenttalet familjeförsörjare förekommer bland den arbetslösa hotell- och restaurant-

Tab. L. Antalet ensamstående och familjeförsörjare inom vissa yrkesgrupper.

Yrkesgrupper.	Ensamstående.		Familjeförsörjare.		Summa.	
	Antal.	%	Antal.	%	Antal.	%
Jordbruk och skogshushållning	531	38·7	842	61·3	1,373	100·0
Grufdrift och malmförädling	340	51·8	317	48·2	657	100·0
Jord-, sten- och glasindustri	232	30·6	526	69·4	758	100·0
Metall- och maskinindustri	985	54·9	809	45·1	1,794	100·0
Trävaruindustri	925	40·3	1,370	59·7	2,295	100·0
Byggnadsverksamhet	2,436	31·7	5,257	68·3	7,693	100·0
Läder-, hår-, gummiindustri o. dyl.	55	42·0	76	58·0	131	100·0
Textilindustri	103	58·5	73	41·5	176	100·0
Beklädnadsindustri	108	42·0	149	58·0	257	100·0
Närings- och njutningsämnesind.	292	38·9	458	61·1	750	100·0
Kemisk-teknisk och belysningsind.	76	33·8	149	66·2	225	100·0
Trämasse- och pappersindustri	116	58·3	83	41·7	199	100·0
Grafisk industri	41	59·4	28	40·6	69	100·0
Öfriga industrier och handverk ej spec.	95	41·5	134	58·5	229	100·0
Handelsarbetare och kontorspersonal	196	49·7	198	50·3	394	100·0
Hotell-, kafé- och restaurantpersonal	25	69·4	11	30·6	36	100·0
Landtransport	256	48·1	276	51·9	532	100·0
Vattentransport	577	35·5	1,047	64·5	1,624	100·0
Husligt arbete	51	30·4	117	69·6	168	100·0
Annat arbete	314	42·1	432	57·9	746	100·0
Inalles	7,754	38·6	12,352	61·4	20,106	100·0

personalen, nämligen endast 30·6 % mot riksgenomsnittet, 61·4 %. I betraktande af de säregna arbetsförhållandena inom branschen i fråga förefaller denna siffra att vara tämligen representativ.

Försörjningspliktens omfattning för de arbetslösa af båda könen angifves i nedanstående tablå:

Familjeförsörjare.		Män.		Kvinnor.		Tillsammans.	
		Antal.	%	Antal.	%	Antal.	%
Försörjande	utom sig själf 1 person	3,119	25·9	120	39·5	3,239	26·2
„	„ „ „ 2 personer	2,719	22·6	94	30·9	2,813	22·8
„	„ „ „ 3 „	2,220	18·4	43	14·2	2,263	18·3
„	„ „ „ 4 „	1,552	12·9	24	7·9	1,576	12·8
„	„ „ „ 5 „	1,036	8·6	11	3·6	1,047	8·5
„	„ „ „ 6 „	734	6·1	8	2·6	742	6·0
„	„ „ „ flera än 6 per- soner	668	5·5	4	1·3	672	5·4
Inalles		12,048	100·0	304	100·0	12,352	100·0

Tab. M. De arbetslösas försörjningsplikt inom vissa yrkesgrupper.
(Absoluta tal.)

Yrkesgrupper.	Antal arbetslösa, försörjande							Summa familjeförsörjare.
	1 pers.	2 pers.	3 pers.	4 pers.	5 pers.	6 pers.	Fler än 6 pers.	
Jordbruk och skogshushållning . .	186	165	131	105	92	80	83	842
Grufvdrift och malmförädling . . .	68	77	57	37	35	22	21	317
Jord-, sten- och glasindustri . . .	131	125	102	63	48	29	28	526
Metall- och maskindustri	249	193	146	91	53	40	37	809
Trävaruindustri	284	331	246	192	118	94	105	1,370
Byggnadsverksamhet	1,462	1,162	1,008	683	411	287	244	5,257
Läder-, hår-, gummiindustri o. dyl.	16	23	16	4	11	3	3	76
Textilindustri	29	12	20	6	3	2	1	73
Beklädnadsindustri	41	42	21	23	11	5	6	149
Närings- och njutningsämnesind. . .	121	106	92	69	34	26	10	458
Kemisk-teknisk och belysningsind.	27	36	35	25	13	6	7	149
Trämasse- och pappersindustri . .	28	20	12	9	4	5	5	86
Grafisk industri	11	9	3	2	—	3	—	28
Öfriga industrier och handverk ej spec.	25	39	24	13	17	7	9	194
Handelsarbetare och kontorspersonal	53	52	36	27	11	12	7	198
Hotell-, kafé- och restaurantpersonal	2	4	5	—	—	—	—	11
Landtransport	92	73	49	23	14	15	10	276
Vattentransport	245	225	171	145	124	72	65	1,047
Husligt arbete	40	36	18	9	7	5	2	117
Annat arbete	129	83	71	50	41	29	29	492
Inalles	3,230	2,813	2,263	1,576	1,047	742	672	12,332

Drygt en fjärdedel eller 26½ % af familjeförsörjare hade alltså understödsplikt mot endast en person; en nästan lika stor kontingent eller 22½ % hade att underhålla tvenne personer, hvadan sålunda inemot hälften eller jämnt 49 % af hela antalet familjeförsörjare hade att förutom sig själfva lifnära högst två personer. Som naturligt är, sjunka därefter procenttalen i den mån försörjningspliktens omfattning ökas, så att till sist 6 % hafva sex personer och endast 5½ % flera än sex personer på sin lott. Betraktas de manliga och de kvinnliga familjeförsörjare hvar för sig, befinnas de senares understödsplikt mot en och två personer vara relativt större än männens. För de följande kategorierna blir förhållandet omvänt. Då den manlige arbetslöse endast haft en person att försörja, har det vanligen varit hustrun. De arbetslösa kvinnornas motsvarande för-

Tab. N. De arbetslösas försörjningsplikt inom vissa yrkesgrupper.

(Relativa tal.)

Yrkesgrupper.	Antal arbetslösa, försörjande							Summa familjeförsörjare.
	1 pers.	2 pers.	3 pers.	4 pers.	5 pers.	6 pers.	Fler än 6 pers.	
	%	%	%	%	%	%	%	%
Jordbruk och skogshushållning . .	22.1	19.6	15.6	12.5	10.9	9.5	9.8	100.0
Grufdrift och malmförädling . . .	21.5	24.8	18.0	11.7	11.0	6.9	6.6	100.0
Jord-, sten- och glasindustri . . .	24.9	23.8	19.4	12.0	9.1	5.5	5.3	100.0
Metall- och maskinindustri	30.8	23.9	18.0	11.2	6.6	4.9	4.6	100.0
Trävaruindustri	20.7	24.2	17.9	14.0	8.6	6.9	7.7	100.0
Byggnadsverksamhet	27.8	22.1	19.2	13.0	7.8	5.5	4.6	100.0
Läder-, hår-, gummiindustri o. dyl.	21.1	30.3	21.1	5.2	14.5	3.9	3.9	100.0
Textilindustri	39.7	16.5	27.4	8.2	4.1	2.7	1.4	100.0
Beklädnadsindustri	27.5	28.2	14.1	15.4	7.4	3.4	4.0	100.0
Närings- och njutningsämnesindustri	26.4	23.1	20.1	15.1	7.4	5.7	2.2	100.0
Kemisk-teknisk och belysningsind.	18.1	24.2	23.5	16.8	8.7	4.0	4.7	100.0
Trämasse- och pappersindustri . .	33.7	24.1	14.5	10.9	4.8	6.0	6.0	100.0
Grafisk industri	39.3	32.2	10.7	7.1	—	10.7	—	100.0
Öfriga industrier och handverk ej spec.	18.7	29.1	17.9	9.7	12.7	5.2	6.7	100.0
Handelsarbetare och kontorspersonal	26.8	26.3	18.2	13.6	5.5	6.1	3.5	100.0
Hotell-, kafé- och restaurantpersonal	18.2	36.4	45.4	—	—	—	—	100.0
Landtransport	33.3	26.5	17.8	8.3	5.1	5.4	3.6	100.0
Vattentransport	23.4	21.5	16.3	13.9	11.8	6.9	6.2	100.0
Husligt arbete	34.2	30.7	15.4	7.7	6.0	4.3	1.7	100.0
Annat arbete	29.9	19.2	16.4	11.6	9.5	6.7	6.7	100.0
Inalles	26.2	22.8	18.3	12.8	8.5	6.0	5.4	100.0

sörjningsplikt åter har merendels bestått uti underhållet af ett minderårigt barn. Kvinnornas i jämförelse med männens höga procentsiffra i detta fall synes också hafva varit beroende på den relativt talrika förekomsten af ogifta kvinnor, hvilka uppgifvit sig hafva ett oförsörjdt barn.

Till uttrönande af försörjningspliktens omfattning för de arbetslösa inom skilda yrkesgrupper har en fördelning i detta afseende verkställt i tab. M (absoluta tal) samt tab. N (relativa tal). Siffrorna i dessa tabeller visa, att omfattningen af de arbetslösas försörjningsplikt inom säsongyrkena förhållandevis är större än inom öfriga näringsgrenar är fallet. Den iakttagelsen kan dessutom göras, att försörjningspliktens omfattning är relativt störst för de

Tab. O. Öfversikt af försörjningspliktens totala omfattning inom vissa yrkesgrupper.

Yrkesgrupper.	Hela antalet anmälda arbetslösa.	Däraf familjeförsörjare.	Hela antalet af arbetslösheten berörda pers.	Familjeförsörjares understödsplikt i genomsnitt.
Jordbruk och skogshushållning . . .	1,373	842	4,318	4'1
Grufvdrift och malmförädling	657	317	1,652	4'2
Jord-, sten- och glasindustri	758	526	2,324	3'4
Metall- och maskinindustri	1,794	809	4,017	4'0
Trävaruindustri	2,295	1,370	6,728	3'9
Byggnadsverksamhet	7,698	5,257	22,867	3'3
Läder-, hår-, gummiindustri o. dyl. .	131	76	351	3'6
Textilindustri	176	73	327	3'5
Beklädnadsindustri	257	149	677	3'5
Närings- och njutningsämnesindustri .	750	458	2,037	3'4
Kemisk-teknisk och belysningsindustri	225	149	685	3'6
Trämasse- och pappersindustri . . .	199	83	425	4'1
Grafisk industri	69	28	193	3'8
Öfriga industrier och handverk ej spec.	229	134	652	3'9
Handelsarbetare och kontorspersonal .	394	198	945	3'8
Hotell-, kafé- och restaurantrörelse .	36	11	61	4'5
Landtransport	532	276	1,245	3'5
Vattentransport	1,624	1,047	4,946	3'7
Husligt arbete	168	117	449	2'8
Annat arbete	746	432	2,050	3'7
Inalles	20,106	12,352	56,879	3'6

yrkesgruppers vidkommande, hvilkas utöfvare äro bosatta på landsbygden. Sålunda öfverstiga inom jordbruk och skogshushållning, grufvdrift och malmförädling, trävaru- samt trämasse- och pappersindustrierna procenttalen för de understödspliktige mot sex eller flera personer i allmänhet resp. genomsnittssiffror, medan däremot motsvarande siffror för så typiska stadsmannanäringar som t. ex. metall- och maskinindustri samt textilindustri understiga desamma.

Enligt ofvanstående tab. O, som angifver försörjningspliktens totala omfattning inom vissa yrkesgrupper samt antalet försörjda personer i genomsnitt per familjeförsörjare, hade dessa i medeltal att försörja fyra personer. Hela antalet af arbetslösheten direkt eller indirekt berörda personer utgjorde 56,879, eller c:a 1 % af rikets

folkmängd. I betraktande af arbetslöshetsräkningens ringa effektivitet representerar denna summa blott ett minimum.

Tabellerna 14 och 15 i tabellafdelningen möjliggöra en jämförelse mellan det bearbetade räknematerialet för städerna Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping och Gäfle samt motsvarande siffror för öfriga räkneorter. För de förstnämndas vidkommande äga med afseende å de arbetslösas åldersfördelning och civilstånd inga större afvikelser rum, hvilket däremot, enligt hvad nedanstående tablå utvisar, är fallet med försörjningspliktens omfattning:

De arbetslösa i	Ensamstående.	Familjeförsörjare.	D ä r a f f ö r s ö r j a n d e						
			1 pers.	2 pers.	3 pers.	4 pers.	5 pers.	6 pers.	Flera än 6 pers.
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Stockholm	47.7	52.3	42.4	25.4	16.0	8.6	4.1	1.7	1.8
Göteborg	35.8	64.2	29.7	18.5	15.1	13.7	10.9	6.1	6.0
Malmö	32.7	67.3	25.4	24.0	21.4	13.3	6.3	5.3	4.3
Norrköping	28.8	71.2	33.5	24.1	17.4	12.0	7.2	4.1	1.7
Gäfle	32.9	67.1	26.0	20.3	19.8	12.6	10.5	7.2	3.6
Inalles	38.6	61.4	32.8	22.7	17.4	11.8	7.3	4.4	3.6
Öfriga räkneorter .	38.6	61.4	23.3	22.8	18.7	13.2	9.0	6.7	6.2
Samtliga >	38.6	61.4	26.2	22.8	18.3	12.8	8.5	6.0	5.4

I öfverensstämmelse med den ofvan gjorda iakttagelsen, att försörjningspliktens omfattning är relativt mindre för de arbetslösa inom stadsmannanäringarna, finnas de större städernas procenttal för de understödspliktige mot fr. o. m. två eller flera personer understiga genomsnittsprocenten för samtliga räkneorter. Ett undantag härifrån utgör dock Göteborg, hvars resp. siffror ställa sig högre än sistnämnda medeltal. Äfven Norrköping afviker väsentligt från genomsnittet; 71.2 % af alla där anmälda arbetslösa äro familjeförsörjare. Stockholm representerar den motsatta ytterligheten med endast 52.3 % familjeförsörjare och därmed förbunden mindre omfattande försörjningsplikt.

Föregående undersökning af de arbetslösas ålder, civilstånd och försörjningsplikt skulle naturligtvis hafva vunnit högst väsentligt i exakthet och intresse, därest dess resultat kunnat jämföras med motsvarande statistiska data för arbetarebefolkningen i dess helhet. Bristen på en mera uttömmande svensk befolknings- och yrkesstatistik, hvilken kan djupare intränga i befolkningens massa, än hvad de allmänna folkräkningarna förmå, har emellertid omöjliggjort detta.

Kap. 9. Arbetslöshetens orsaker.

I det föregående har angifvits, att till statistisk bearbetning i förevarande undersökning endast de räknekort medtagits, hvilkas aflämnare vid räknetillfället voro arbetslösa på grund af arbetsbrist. När i detta kapitel skall redogöras för arbetslöshetens orsaker, hänföra sig dessa *icke* till arbetslöshetens fortbestånd utan utslutande till dess *inträdande*. Det är sålunda frågan, hvarför de vid räkningen anmälda *ursprungligen* blefvo arbetslösa, som i det följande skall besvaras. Såsom orsaker härtill hafva därvid upptagits: sjukdom, arbetsinställelse (konflikt), värnplikt, egen uppsägning och arbetsbrist. Denna senare benämning har gifvits alla sådana anledningar som säsongarbetets upphörande af klimatologiska skäl, driftens inskränkning och arbetarestyrkans reducering genom afskedanden på grund af rådande lågkonjunkturer eller hela företagens nedläggande af ekonomiska skäl. I de fall, då på räknekorten inga uppgifter om orsaken till arbetslösheten förekommo, eller då dessa voro af obestämbar natur, hafva vederbörande inordnats under kategorien okänd.

I nedanstående tablå lämnas en allmän öfversikt af de särskilda orsakernas frekvens.

Arbetslöshetens orsaker.	Män.		Kvinnor.		Tillsammans.	
	Antal.	%	Antal.	%	Antal.	%
Arbetsbrist	17,819	91.2	459	81.8	18,278	90.9
Sjukdom	490	2.5	40	7.1	530	2.7
Konflikt	539	2.8	21	3.7	560	2.8
Värnplikt	128	0.6	—	—	128	0.6
Egen uppsägning	455	2.4	25	4.5	480	2.4
Okänd	114	0.5	16	2.9	130	0.6
Inalles	19,545	100.0	561	100.0	20,106	100.0

Af öfversikten framgår, att icke mindre än 90.9 % af samtliga arbetslösa hafva uppgifvit arbetsbrist som orsak till arbetslösheten. De öfriga orsakerna spela sålunda en alldeles underordnad roll och följa i denna ordning: konflikt, sjukdom, egen uppsägning med resp. 2.8, 2.7 och 2.4 %. Efter ett så stridsfyllt år, som 1908 var för den svenska arbetsmarknaden, får en så jämförelsevis ringa frekvens för konflikter såsom direkt orsak till vederbörandes arbetslöshet anses anmärkningsvärdt låg.

Att värnpliktiga, i synnerhet efter afslutade repetitionsöfningar på hösten, understundom hafva svårt att återfå sina gamla platser och därför riskera att blifva arbetslösa, har under senare år varit ett ofta öfverklagadt missförhållande. Ett dylikt samband mellan

Tab. P. De arbetslösa inom vissa yrkesgrupper, fördelade efter arbetslöshetens orsaker.

Absoluta tal.

Yrkesgrupper.	Arbetsbrist.	Sjukdom.	Konflikt.	Värnplikt.	Egen uppsägning.	O-känd.	Summa.
Jordbruk och skogshushållning . . .	1,283	20	16	8	21	25	1,373
Grufdrift och malmförädling	604	10	1	1	30	11	657
Jord-, sten- och glasindustri	725	11	5	4	9	4	758
Metall- och maskinindustri	1,555	56	29	22	126	6	1,794
Trävaruindustri	2,211	42	4	6	18	14	2,295
Byggnadsverksamhet	7,305	155	124	36	43	30	7,693
Läder-, hår-, gummiindustri o. dyl. .	122	4	—	1	4	—	131
Textilindustri	147	13	2	1	12	1	176
Beklädnadsindustri	229	14	1	1	10	2	257
Närings- och njutningämnesind. . . .	674	33	5	8	28	2	750
Kemisk-teknisk och belysningsind. . .	169	5	40	—	11	—	225
Trämasse- och pappersindustri	154	6	22	2	15	—	199
Grafisk industri	55	7	—	1	6	—	69
Öfriga industrier och handverk ej spec.	193	10	7	5	14	—	229
Handelsarbetare och kontorspersonal	301	21	23	9	37	3	394
Hotell-, kafé- och restaurantrörelse . .	27	2	1	—	6	—	36
Landtransport	428	29	34	5	34	2	532
Vattentransport	1,310	55	193	14	39	13	1,624
Husligt arbete	138	14	1	—	4	11	168
Annat arbete	648	23	52	4	13	6	746
Inalles	18,278	590	560	128	490	130	20,106

värnplikt och arbetsmarknad torde icke heller enligt erfarenhetens vittnesbörd kunna bestridas. På den grund hafva vid räkne-materialiets bearbetning alla de räknekort, hvilkas aflämnare uppgifvit sig hafva förlorat sin sista fastare anställning till följd af vapenöfning, undantagits som en särskild grupp, hvarvid dock först pröfvats, huruvida angifna data för arbetslöshetens början i dessa fall öfverensstäm med kända uttryckningstider för de olika vapenslagens rekryt- eller regementsmöten. Ut i *Tabellerna 16* och *17* i tabellbilagan hafva därefter dessa till ett antal af 128 uppgående arbetslösa fördelats efter yrkesgrupper samt med hänsyn till ålder, civilstånd, försörjningsplikt, arbetslöshetens varaktighet o. s. v. En blick på dessa tabeller visar, att de på grund af värnplikt arbetslösa fördela sig på de olika yrkesgrupperna efter i hufvudsak samma proportioner som hela antalet arbetslösa. Sålunda tillhöra

Tab. Q. De arbetslösa inom vissa yrkesgrupper fördelade efter arbetslöshetens orsaker.

Relativa tal.

Y r k e s g r u p p e r .	Arbets- brist.	Sjuk- dom.	Kon- fikt.	Värn- plikt.	Egen upp- säg- ning.	O- känd.	Sum- ma.
	%	%	%	%	%	%	%
Jordbruk och skogshushållning	93.4	1.5	1.2	0.6	1.5	1.8	100.0
Gruvdrift och malmförädling	91.9	1.5	0.2	0.2	4.6	1.6	100.0
Jord-, sten- och glasindustri	95.6	1.5	0.7	0.5	1.2	0.5	100.0
Metall- och maskinindustri	86.7	3.1	1.6	1.2	7.1	0.3	100.0
Trävaruindustri	96.3	1.8	0.2	0.3	0.8	0.6	100.0
Byggnadsverksamhet	95.6	2.0	1.6	0.5	0.6	0.3	100.0
Läder-, hår-, gummiindustri o. dyl. . .	93.1	3.1	—	0.7	3.1	—	100.0
Textilindustri	83.5	7.4	1.1	0.6	6.8	0.6	100.0
Beklädnadsindustri	89.1	5.4	0.4	0.4	3.9	0.8	100.0
Närings- och njutningsämneshandelsindustri .	89.9	4.4	0.7	1.1	3.7	0.2	100.0
Kemisk-teknisk och belysningsindustri	75.1	2.2	17.8	—	4.9	—	100.0
Trämasse- och pappersindustri	77.4	3.0	11.1	1.0	7.5	—	100.0
Grafisk industri	79.7	10.2	—	1.4	8.7	—	100.0
Öfriga industrier och handverk ej spec.	84.3	4.4	3.1	2.1	6.1	—	100.0
Handelsarbetare och kontorspersonal .	76.4	5.3	5.8	2.3	9.4	0.8	100.0
Hotell-, kafé- och restaurantrörelse . .	75.0	5.5	2.8	—	16.7	—	100.0
Landtransport	80.5	5.5	6.4	0.9	6.4	0.3	100.0
Vattentransport	80.7	3.3	11.9	0.9	2.4	0.8	100.0
Husligt arbete	82.2	8.3	0.6	—	2.4	6.5	100.0
Annat arbete	86.9	3.1	7.0	0.5	1.7	0.8	100.0
Inalles	90.9	2.7	2.8	0.6	2.4	0.6	100.0

33 byggnadsverksamheten, 22 metall- och maskinindustrien; sammanlagdt är ungefär halfva antalet säsongarbetare. Genomsnittsåldern för gruppen är 24 år, och familjeförsörjarnes antal uppgår till 29 eller 22.7 % af hela antalet. Att märka är vidare, att medan denna grupp endast utgör 0.6 % af samtliga anmälda, dess antal i förhållande till åldersklasserna 18—25 år uppgår till 2.2 %, hvilken senare siffra tydligen bör betraktas som det exaktare måttet för värnplikten som direkt orsak till arbetslöshet.

Af *Tabellerna 6* (män) och *7* (kvinnor) i tabellbilagan framgår de olika arbetslöshetsorsakernas förekomst inom hvarje särskild yrkesspecialitet. I *Tabellerna 10* (män) och *11* (kvinnor) samt *13* (samtliga arbetslösa) återfinnas motsvarande uppgifter med fördelning på större yrkesgrupper. Ett sammandrag af dessa siffror meddelas i ofvanstående *tab. P* (absoluta tal) samt *tab. Q* (relativa tal).

Tab. R. Konkurser som arbetslöshetsorsak inom vissa yrkesgrupper.

Y r k e s g r u p p e r .	Arbetslösa på grund af arbetsbrist.		Däraf genom företagets nedläggande på grund af konkurs.	
	Antal.	%	Antal.	%
Jordbruk och skogshushållning	1,283	93·4	3	0·2
Grufdrift och malmförädling	604	91·9	61	10·1
Jord-, sten- och glasindustri	725	95·6	144	19·9
Metall- och maskinindustri	1,555	86·7	75	4·8
Trävaruindustri	2,211	96·3	145	6·6
Byggnadsverksamhet	7,305	95·0	83	1·1
Läder-, hår-, gummiindustri o. dyl.	122	93·1	9	7·4
Textilindustri	147	83·5	2	1·4
Beklädnadsindustri	229	89·1	2	0·9
Närings- och njutningsämnesindustri	839	87·9	9	1·1
Kemisk-teknisk och belysningsindustri	169	75·1	2	1·2
Trämasse- och pappersindustri	154	77·4	4	2·6
Grafisk industri	55	79·7	9	16·4
Öfriga industrier och handverk ej spec.	193	84·3	21	10·9
Handelsarbetare och kontorspersonal	301	76·4	33	11·0
Landtransport	428	80·5	6	1·4
Vattentransport	1,310	80·7	3	0·2
Annat arbete	648	86·9	28	4·3
Inalles	18,278	90·9	639	3·5

De särskilda orsakernas frekvens inom dessa större yrkesgrupper är i det hela tämligen likartad och företer ingen nämnvärd afvikelse från riksgenomsnittet. Där sådan förekommer, stå så obetydliga absoluta tal bakom de beräknade procentsiffrorna, att dessa icke kunna tillmätas någon symptomatisk betydelse. Att belysningsindustrien uppvisar en så hög frekvens för konflikter som 17·8 % mot ett medeltal af 2·8 %, beror på de talrika anmälningar af gas- och elektricitetsverksarbetare i Malmö, hvilka efter den uppseendeväckande kommunalarbetsrestrejken på hösten 1908 icke återfått sina gamla platser. Yrkesgruppen vattentransport uppvisar äfven en genomsnittet betydligt öfverstigande frekvens för konfliktersaken, hvaruti sviter af föregående sommars stora strider inom hamnarbetarefacket tydligt spåras. Detsamma gäller bokbinderiarbetarne, hvilka på yrkesförteckningen hänföras till trämasse- och pappersindustrierna. Genom den långvariga lockouten inom denna bransch i Stockholm och Eskilstuna under sommaren och hösten 1908 förlorade en del arbetare sin sysselsättning.

Betraktas nedannämnda yrkesspecialiteter hvar för sig med hänsyn till arbetslöshetens orsaker, blir deras särställning ännu mer påfallande, enligt hvad följande sammanställning utvisar:

Yrkesgrenar.	Hela antalet anmälda.	Däraf arbetslösa i % på grund af					
		arbetsbrist.	sjukdom.	konfikt.	värnplikt.	egen uppsägning.	okänd anledning.
		%	%	%	%	%	%
Gas- och elektricitetsarbetare . .	80	56.2	1.2	40.1	—	2.5	—
Bokbinderi- och kartongarbetare	46	43.5	2.2	47.8	—	6.5	—
Stufverier- och hamnarbetare . .	1,105	81.1	1.3	16.6	0.1	0.2	0.7
Samtliga anmälda	20,106	90.9	2.7	2.8	0.6	2.4	0.6

Som synes, är äfven i dessa abnorma fall arbetsbristen hufvudorsaken till arbetslöshetens inträdande, om ock bristen på arbete i vissa fall kan stå i samband med konflikter.

För att utröna, hur många arbetslösa uppgifvit arbetsgifvares iråkade konkurs och till följd däraf företagets nedläggande som orsak till arbetslösheten, har vidstående tab. B utarbetats. Detta visar sig hafva varit fallet med inalles 639 arbetslösa eller 3.5 % af alla dem, som angifvit arbetsbrist som orsak, motsvarande 3.2 % af samtliga anmälda. Frekvensen var relativt störst inom jord- och stenindustrien.

Liksom frekvensen för de särskilda orsakerna till arbetslösheten var tämligen konstant inom olika yrkesgrupper, så före de anmälda i de större städerna i detta afseende icke heller några väsentliga afvikelser från riksgenomsnittet, hvilket framgår af nedanstående tablå, hämtad ur *Tabell 15* i tabellafdelningen.

Ort.	De arbetslösa, fördelade i % efter arbetslöshetens orsaker.					
	Arbetsbrist.	Sjukdom.	Konfikt.	Värnplikt.	Egen uppsägning.	Okänd anledning.
	%	%	%	%	%	%
Stockholm	84.9	4.8	3.2	1.6	5.4	0.1
Göteborg	92.8	2.7	2.2	0.4	1.8	0.1
Malmö	76.7	2.0	19.2	0.6	1.5	—
Norrköping	70.5	3.1	22.6	0.9	2.3	0.6
Gälle	93.8	4.6	—	0.8	0.8	—
Inalles	84.6	3.5	7.8	1.0	3.0	0.1
Öfriga räknorter	93.7	2.3	0.6	0.5	2.1	0.8
Samtliga	90.9	2.7	2.8	0.6	2.4	0.6

Den höga frekvens, som konfliktorsaken likväl uppvisar för Malmö och Norrköping, bekräftar hvad ofvan yttrats angående följderna af kommunalarbetsrestrejken i Malmö och de stora striderna vid hamnarna, hvaraf särskildt Norrköping länge och kännbart berördes.

Kap. 10. Arbetslöshetens varaktighet.

Det möter städse stora svårigheter att medelst en arbetslöshetsräkning utröna arbetslöshetens hela varaktighet, d. v. s. tidpunkten för både dess början och slut för hvarje anmäld person. De tyska storstäder, hvilka anordnade en efterpröfning af resultaten från 1895 års tvenne riksräkningar af arbetslösa, kommo dock verkligheten så nära, att de kunde fastställa antalet af de personer, som vid tiden för efterpröfningens verkställande hade fått arbete. Man hade därvid åtminstone lärt känna den totala arbetslöshetstiden för ett visst antal arbetslösa. Vid arbetslöshetsräkningen i *Zürich* d. 1 dec. 1900 gick man ett steg längre, i det de arbetslösas hela arbetslöshetstid under det ifrågavarande året efterspordes. Denna metod öfvervägdes äfven vid de svenska räknekortens affattande, men farhågorna för att betunga formuläret med ytterligare en fråga, som dessutom lätt kunde missförstås och inbjuda till allsköns godtycklighet vid besvarandet, föranledde ett uppgifvande af förslaget.

Den svenska arbetslöshetsräkningen kan sålunda icke gifva en fullt exakt bild af vare sig arbetslöshetstidens hela längd för de anmälde eller huru länge de varit arbetslösa under det föregående året. Man har måst begränsa sig till att söka få utrönt, huru lång tid förflutit mellan den dag, då den arbetslöse förlorade sin sista fastare anställning i eget eller annat yrke, och räknedagen. Med arbetslöshetens varaktighet förstås alltså här den tidrymd intill d. 12 jan., under hvilken de vid räkningen anmällda oafbrutet saknat fastare anställning.

Arbetslöshetens längd i nyssnämnda mening för de anmällda inom de särskilda yrkesgrenarne är redovisad i *Tabellerna 6* (män) och *7* (kvinnor) i tabellafdelningen. Härvid har i de fall, då arbetslösheten uppgifvits till mera än ett år, densamma reducerats till 365 dagar. Denna reduktion har måst vidtagas för att eliminera de starkt förryckande siffror, hvilka eljest skulle hafva framgått af ett fåtal uppgifter, angifvande en arbetslöshetstid på i vissa fall flera år. Dylika uppgifter måste tydligen anses såsom abnorma, ehuru väl det låter tänka sig, att t. ex. byggnadsarbetare under år 1908 på grund af säsongarbetsbrist under den kalla årstiden samt konflikterna i yrket under sommaren fått gå utan regelbunden sysselsättning längre än ett år.

På grundval af de i tabellbilagan meddelade sifferuppgifterna hafva i efterföljande texttabeller verkställtts beräkningar rörande de arbetslösas procentiska fördelning efter arbetslöshetens varaktighet. För bättre öfverskådlighets vinnande hafva därvid de i hufvudtabellerna förekommande femton olika tidsperioderna, hvaruti arbetslöshetstidens längd indelats, sammanslagits till nio, kategorien »okänd» inberäknad. Nedanstående tablå gifver en bild af de arbetslösas fördelning efter arbetslöshetens varaktighet:

<i>Arbetslöshetens varaktighet.</i>	Män.		Kvinnor.		Tillsammans.	
	Antal.	%	Antal.	%	Antal.	%
Intill 2 <i>veckor</i>	1,161	5·9	39	6·9	1,200	5·9
2—4 <i>»</i>	3,855	19·8	144	25·7	3,999	19·9
4—6 <i>»</i>	2,593	13·3	52	9·3	2,645	13·2
6—13 <i>»</i>	6,721	34·4	132	23·5	6,853	34·0
3—6 <i>månader</i>	3,972	20·3	98	17·6	4,070	20·2
6—9 <i>»</i>	614	3·1	21	3·7	635	3·2
9—12 <i>»</i>	169	0·9	7	1·2	176	0·9
1 <i>år</i> och däröfver	274	1·4	22	3·9	296	1·5
Okänd	186	0·9	46	8·2	232	1·2
Inalles	19,545	100·0	561	100·0	20,106	100·0

Med nyssnämnda indelning af arbetslöshetens varaktighet hade sålunda 6,853 personer, eller 34 % af hela antalet anmälda, en arbetslöshetstid mellan 6—13 veckor, d. v. s. deras arbetslöshetstid hade, från d. 12 jan. räknadt, börjat under tiden 13 okt.—1 dec. Den största gruppen därefter eller 4,070 personer, motsvarande 20·2 % af hela antalet, bilda de arbetslösa med en arbetslöshetstid af 3—6 månader, hvilket innebär, att deras arbetslöshet inträdde under tiden 13 juli—13 okt. 1908. Därefter följa i här nämnd ordning de arbetslösa, hvilka förlorat sin sista fastare anställning under tiden 15—29 dec. och hvilka varit utan arbete i 2—4 veckor, samt den grupp, för hvilken motsvarande data äro 1—15 dec. samt varaktigheten 4—6 veckor. Den numeriska storleken af dessa kontingenter äro resp. 3,999 och 2,645 personer eller resp. 19·9 och 13·2 % af hela antalet anmälda. Under de tvenne veckorna före d. 12 jan. 1909 hade inträffat 1,200 fall af arbetslöshet, eller 5·9 % af samtliga.

Af ofvannämnda sammanställning framgår vidare, att en arbetslöshetstid på 6—9 månader förekommer för 635 och på 9—12 månader för 176 personer eller resp. 3·2 och 0·9 % af hela antalet. Öfver 4 % af de vid arbetslöshetsräkningen anmälda hade sålunda, sedan de blifvit arbetslösa på våren och försommaren år 1908, fått

gå utan regelbundet arbete under hela sommaren och hösten samma år. Det antagandet ligger då nära till hands, att endast minder-
värdiga element kunna råka ut för så beklagliga och abnorma för-
hållanden. I detta fall torde dock en sådan slutsats få anses för-
hastad. I betraktande af den ekonomiska krisen och oron på arbets-
marknaden under denna tid är det, som sagdt, ingalunda otänkbart,
att mången dugande och oförvitlig arbetare kunnat drabbas af arbets-
löshet med så lång, oafbruten varaktighet. På enahanda grunder torde
det äfven kunna göras gällande, att den grupp på 296 anmälda eller
1.5 % af hela antalet, hvilka uppgifvit en arbetslöshetstid på ett år
och därutöfver, icke ens till sitt flertal, ännu mindre uteslutande, är
rekryterad af idel arbetsovilliga individer. Att en del vagabond-
naturer förefinnas bland de vid räkningen anmälda, hvaraf förhållan-
devis de flesta sannolikt inom gruppen med okänd arbetslöshetstid,
torde dock vara obestriddt. Antalet af dessa misstänkta fall torde
dock icke utgöra mera än på sin höjd 1 % af samtliga, hvilket såväl
socialt som ock ur synpunkten af räknematerialets homogenitet är en
glädjande ringa frekvens.

Beträffande sambandet mellan arbetslöshetens inträdande vid
olika tidpunkter och de hufvudsakliga orsakerna härtill må fram-
hållas, att den grupp arbetslösa, hvilkas arbetslöshet började under
tiden 13 juli—13 oktober, består — förutom af ett betydande antal
säsongarbetare, framför allt de inom tegelindustrien sysselsatta —
af de arbetare, hvilka efter de stora fackliga konflikternas bilägg-
ande d. 18 juli 1908 icke återfingo sina gamla platser. Den talrika
gruppen arbetslösa med en arbetslöshetstid af 6—13 veckor utgöres åter
väsentligen af säsongarbetare. Då den elementäraste orsaken till
periodiskt inträffande arbetsbrist ligger i själfva klimatet, och då
vinterkylan i vårt land just börjar göra sig kännbar vid ofvannämnda
tidpunkt, är det naturligt, att hufvudmassan af säsongarbetarne blir
arbetslös under tiden 13 okt.—1 dec.

Man kunde vänta sig, att den kontingent anmälda, som varit
arbetslösa mellan 4—6 veckor, d. v. s. hvilka förlorat sin anställning
under tiden 1—15 dec. 1908, skulle varit talrikare än den kontingent,
hvars arbetslöshetstid är kortare eller uppgår till 2—4 veckor, och
för hvilken motsvarande data äro 15—29 dec. Så var dock icke för-
hållandet. Anledningen härtill torde vara den, att före jul högsäsong
förekommer inom åtskilliga näringsgrenar, såsom närings- och njut-
ningsämnesindustrien samt beklädnadsindustrien. Till följd af den
allmänna stagnation, som i regel råder inom affärs- och näringslivet
mellan jul och nyår samt under veckorna därefter, äro däremot tal-
rika afskedanden mycket vanliga efter julhelgen.

Hvad arbetslöshetstidens längd för hvarterda könet beträffar, så
visar sig i detta liksom i förut berörda hänseenden en ganska stor

Tab. S. De arbetslösa inom vissa yrkesgrupper, fördelade efter
arbetslöshetens varaktighet.

Absoluta tal.

Yrkesgrupper.	Arbetslöshetens varaktighet.									Summa.
	Veckor.				Månader.			1 år och där- öfver.	O- känd.	
	In- till 2.	2-4.	4-6.	6-13.	3-6.	6-9.	9-12.			
Jordbruk o. skogshus- hållning.	52	155	128	542	381	45	4	6	60	1,373
Grufdrift och malmför- ädling	68	220	60	167	97	23	4	9	9	657
Jord-, sten- o. glasind.	29	162	114	221	205	12	4	8	3	758
Metall- o. maskinind.	110	366	194	515	403	119	41	40	6	1,794
Trävaruindustri . . .	99	579	282	857	361	60	13	30	14	2,295
Byggnadsverksamhet .	368	1,304	1,113	3,028	1,507	193	58	96	26	7,693
Läder-, hår-, gummiin- dustri o. dyl.	6	44	21	27	19	7	4	2	1	131
Textilindustri	6	16	21	44	59	14	3	7	6	176
Beklädnadsindustri . .	24	72	31	59	35	10	2	15	9	257
Närings- o. njutnings- ämnesind.	55	339	100	130	94	17	4	8	3	750
Kemisk-teknisk och be- lysningsind.	33	22	28	61	68	9	1	2	1	225
Trämasse- o. pappers- industri	8	36	25	91	24	8	2	3	2	199
Grafsk industri	5	8	4	20	20	6	3	3	—	69
Öfriga industrier och handverk ej spec. . . .	20	44	26	75	39	11	3	8	3	229
Handelsarbetare och kontorspersonal . . .	38	50	44	102	98	31	13	15	3	394
Hotell-, kafé- o. restau- rantpersonal	8	2	4	9	9	3	—	1	—	36
Landtransport	44	88	81	166	106	20	8	11	8	532
Vattentransport	163	376	287	420	341	21	2	8	6	1,624
Husligt arbete	12	36	15	31	31	3	4	6	30	168
Annat arbete	52	80	67	288	173	23	3	18	42	746
Inalles	1,200	3,999	2,645	6,853	4,070	635	176	296	232	20,106

öfverensstämmelse. Dock framträder en betydlig skillnad därutinnan, att den medellånga arbetslöshetstiden af 1—6 månader för männen var den alldeles förhärskande med 68 % af alla fall, medan den blott omfattade 50 % af kvinnorna. Såväl den kortaste arbetslöshetstiden intill 1 månad som den mycket långa af 6 månader och däröfver är däremot relativt vanligare bland kvinnorna än bland männen.

Tab. T. De arbetslösa inom vissa yrkesgrupper, fördelade efter arbetslöshetens varaktighet.

Relativa tal.

Yrkesgrupper.	Arbetslöshetens varaktighet.									Summa.
	Veckor.				Månader.			1 år och däröfver.	O-känd.	
	In-till 2.	2-4.	4-6.	6-13.	3-6.	6-9.	9-12.			
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Jordbruk och skogshushållning	3.7	11.3	9.4	39.5	27.7	3.3	0.3	0.4	4.4	100.0
Grufvdrift och malmförädling	10.3	33.5	9.2	25.5	14.8	3.5	0.6	1.3	1.3	100.0
Jord-, sten- o. glasind.	3.8	21.4	15.0	29.2	27.0	1.6	0.5	1.1	0.4	100.0
Metall- och maskinind.	6.2	20.4	10.8	28.7	22.4	6.7	2.3	2.2	0.3	100.0
Trävaruindustri	4.3	25.2	12.3	37.3	15.8	2.6	0.6	1.3	0.6	100.0
Byggnadsverksamhet . .	4.8	16.9	14.5	39.4	19.6	2.5	0.8	1.2	0.3	100.0
Läder-, hår-, gummiind. och dyl.	4.6	33.6	16.0	20.6	14.6	5.3	3.1	1.5	0.7	100.0
Textilindustri	3.3	9.1	12.0	25.0	33.5	8.0	1.7	4.0	3.4	100.0
Beklädnadsindustri . . .	9.3	28.0	12.1	23.0	13.7	3.9	0.7	5.8	3.5	100.0
Närings- o. njutningsämnesindustri	7.3	45.2	13.3	17.4	12.5	2.3	0.5	1.1	0.4	100.0
Kemisk-teknisk o. belysningsindustri . . .	14.7	9.8	12.4	27.2	30.2	4.0	0.4	0.9	0.4	100.0
Trämasse- och pappersindustri	4.0	18.2	12.5	45.7	12.1	4.0	1.0	1.5	1.0	100.0
Grafisk industri	7.2	11.6	5.8	29.0	29.1	8.7	4.3	4.3	—	100.0
Öfriga industrier och handverk ej spec. . .	8.9	19.2	11.3	32.7	17.0	4.8	1.3	3.5	1.3	100.0
Handelsarbetare o. kontorspersonal	9.6	12.7	11.1	25.9	24.9	7.9	3.3	3.8	0.8	100.0
Hotell-, kafé- o. restaurantrörelse	22.2	5.6	11.1	25.0	25.0	8.3	—	2.8	—	100.0
Landtransport	8.2	16.6	15.3	31.2	19.9	3.8	1.5	2.0	1.5	100.0
Vattentransport	10.0	23.2	17.7	25.9	21.0	1.3	0.1	0.5	0.3	100.0
Husligt arbete	7.1	21.4	8.9	18.4	18.5	1.8	2.4	3.6	17.9	100.0
Annat arbete	6.0	10.7	9.0	38.6	23.2	3.1	0.4	2.4	5.6	100.0
Inalles	5.9	19.9	13.2	34.0	20.2	3.2	0.9	1.5	1.2	100.0

Alla dessa förhållanden återspegla sig ock i de här meddelade texttabellerna rörande arbetslöshetens varaktighet inom olika yrkesgrupper, hvaraf tab. S meddelar det absoluta och tab. T det relativa antalet arbetslösa.

De arbetslösa kvinnorna tillhöra företrädesvis textil- och beklädnadsindustrierna samt det husliga arbetet, under det att männen behärska öfriga yrkesgrupper. Man finner af tabellerna, att de arbetslösa inom textilindustrien tämligen jämnt fördela sig på olika varaktighetsgrupper, och att sålunda afskedandena af arbeterskor skett efter hand i mån af produktionens begränsning. Inom beklädnadsindustrien samt det husliga arbetet hade ungefär $\frac{1}{4}$ varit arbetslösa 2—4 veckor, d. v. s. från midten och slutet af december, då den forcerade arbetssäsongen för julhelgen afslutats.

Bland de yrkesgrupper, där flertalet utgöres af män, var det likaledes en större del, hvars arbetslöshet förskref sig från jultiden. Sålunda hade 33·5 % af de arbetslösa inom grufdrift och malmförädling, 21·4 % inom jord-, sten- och glasindustri, 20·4 % inom metall- och maskinindustri, 25·2 % inom trävaruindustrien, 45·2 % inom närings- och njutningsämnesindustrien samt 23·2 % inom vatten-transport en arbetslöshetstid på 2—4 veckor. Af sockerbruksarbetarne hade ej mindre än 66 % samma arbetslöshetstid, d. v. s. från senare delen af december, då betafverknigen brukar vara afslutad. Byggnadsarbetare, stenhuggare och tegelbruksarbetare hade däremot i flertalet fall varit arbetslösa sedan början af november, då kylan lade hinder i vägen för deras arbete; 50 å 60 % af de arbetslösa inom dessa yrken hafva nämligen en arbetslöshetstid af 6 veckor — 6 månader. Att 57·8 % af de arbetslösa inom trämasse- och pappersindustrien under samma tid förlorade sina platser, berodde väsentligen på en genom rådande lågkonjunkturer framtvingen reducering af arbetsstyrkan. Säsongsakerna stodo icke här i främsta rummet, ehuru väl det icke kan undvikas, hvad äfven i tabellen tydligt förmärkes, att öfriga näringsgrenar nära påverkas af de egentliga säsongyrkenas förhållanden.

I syfte att utröna, i hvad mån ett mer eller mindre nordligt läge påverkar arbetslöshetens varaktighet för arbetarne inom en typisk af väderleken så beroende säsongindustri som t. ex. byggnadsverksamheten, hafva de vid arbetslöshetsräkningen i Stockholm, Göteborg samt räkneorterna i Skåne och i Norrland (utom Gäfleborgs län) anmälda byggnadsarbetarne fördelats efter arbetslöshetstidens längd, såsom af efterföljande sammanställning framgår. Eftersom de absoluta talen i tabellen äro jämförelsevis betydande, torde de beräknade procentsiffrorna få anses ganska representativa. Det visar sig då, att de norrländska byggnadsarbetarne blifvit arbetslösa på en något tidigare tidpunkt än deras kolleger i de sydligare delarne af landet. Sålunda hade 46·4 % af byggnadsarbetarne i Norrland en arbetslöshetstid, som växlade mellan 6—13 veckor, medan motsvarande medeltal för samtliga anmälda byggnadsarbetare var 39·4 %. Den tidigare säsongarbetslösheten i Norrland bestyrkes äfven däraf, att

De arbetslösa byggnadsarbetarne på vissa orter, fördelade efter arbetslöshetens varaktighet.

Ort.	Hela antalet anmäl- da.	Arbetslöshetens varaktighet.									Antal arbets- löshets- dagar per ar- betare.
		Veckor.				Månader.			1 år och där- öfver.	O- känd.	
		Intill 2.	2-4.	4-6.	6-13.	3-6.	6-9.	9-12.			
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	
Stockholm . . .	927	7.9	19.3	15.4	39.4	13.4	1.0	1.2	2.4	—	67
Skåne	1,480	3.6	15.0	11.8	32.0	30.1	4.4	1.4	1.5	0.2	84
Göteborg	790	1.0	7.0	13.5	41.4	26.5	5.9	1.9	2.8	—	99
Norrland (utom Gäflleborgs län)	887	1.8	13.0	12.1	46.4	22.4	1.3	0.5	1.5	1.0	75
Öfriga räkneorter	3,598	6.1	20.3	16.1	40.2	14.6	1.6	0.2	0.5	0.4	61
Samtliga . . .	7,682	4.8	16.9	14.5	39.4	19.6	2.5	0.8	1.2	0.3	74

de norrländska procentsiffrorna för de kortare arbetslöshetsperioderna understiga riksmedeltalet.

Som regel torde gälla, att byggnadsverksamheten för året afstannar vid den tidpunkt på senhösten, då medeltemperaturen sjunker under nollpunkten. Enligt de observationer, som verkställts rörande medeltal och ytterligheter af lufttemperaturen i Sverige under åren 1856—1907,¹ sjunker den dagliga medeltemperaturen under 0° C. i Luleå omkring d. 23 oktober, i Härnösand d. 12 november, i Stockholm d. 21 november, i Skåne omkring d. 20 december samt i Göteborg d. 31 december. Af dessa temperaturförhållanden att döma borde äfven den tidigare norrländska vinterns inflytande på arbetslöshetstidens längd inom en så utprägladt klimatologisk säsongindstri som byggnadsverksamheten — räknadt efter antalet arbetslöshetsdagar per anmäld byggnadsarbetare — framträd på ett helt annat sätt, än hvad i förestående öfversikt är fallet. Detta antal utgör nämligen för Göteborg och Skåne resp. 99 och 84 dagar, för Norrland 75 och för Stockholm 67 dagar; medeltalet för de arbetslösa byggnadsarbetarne å samtliga räkneorter är 74 dagar. Trots sitt mildare klimat uppvisa alltså Göteborg och Skåne afsevärdt högre siffror i detta afseende än medeltalet för samtliga räkneorter.

Dessa abnorma afvikelser bero naturligtvis därpå, att den ekonomiska krisen särskildt hårdt drabbat byggnadsverksamheten i Göteborg och i de skånska städerna, hvilket äfven låter sig statis-

¹ Jfr »Bihang till meteorologiska iakttagelser i Sverige», utgifna af Kungl. Svenska Vetenskapsakademien, 49 Bandet 2:dra serien (Uppsala 1908).

tiskt påvisas. Kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik har nämligen vid flera tillfällen från byggnadsnämnderna i samtliga de orter, där byggnadsstadgan för rikets städer är gällande, infordrat och erhållit uppgifter rörande byggnadsverksamheten, hvilka bearbetats och publicerats i afdelningens »Meddelanden».¹ Till följd af svårigheten att erhålla fullständiga och korrekta primäruppgifter hafva dessa undersökningar måst begränsas till endast nybyggnader af boningshus och bostadslägenheter. Med ledning af dessa uppgifter, af hvilka de för åren 1907—1909 ännu ej publicerats, har här sammanställts en öfversikt af antalet nybyggda rum och kök per 1,000 inv. under åren 1905—1909 för vissa orter:

Antalet nybyggda rum och kök per 1,000 invånare.

Å r e n .	Stock- holm.	Göte- borg.	Malmö.	Hälsing- borg.	Lund.	Sunds- vall.
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1905	34,1	31,5	40,1	5,8	19,7	7,5
1906	27,4	22,7	69,7	12,6	21,1	13,6
1907	26,5	16,1	32,5	11,4	24,0	15,4
1908	16,7	7,0	20,5	20,3	12,1	3,8
1909	20,8	9,1	8,3	7,7	11,1	7,5

Den ofvan beräknade genomsnittliga proportionen mellan antalet nybyggda rum och invånarantalet ställer sig, som synes, betydligt olika för de tre första åren (högkonjunkturen) och de tvenne sista (krisen). Det ekonomiska bakslaget inverkan på byggnadsverksamheten framträder därvid med synnerlig skärpa. Stagnationen visar sig vara relativt störst uti Göteborg och i de skånska städerna, hvarest också byggnadsarbetarnes genomsnittliga arbetslöshetstid var påfallande lång.

Detta gäller emellertid icke endast byggnadsarbetare utan i viss mån alla arbetslösa i de större städerna, såsom framgår af efterföljande tablå. Om arbetslöshetens större intensitet i nedannämnda städer vittna nämligen de höga procentsiffrorna för de längre arbetslöshetstiderna, hvilka samtliga afsevärdt öfverstiga motsvarande riksmedeltal. Antalet arbetslöshetsdagar per anmäld arbetare belöper sig i Göteborg och Malmö till icke mindre än 98 dagar, i Norrköping uppgår samma antal till 92, medan Stockholm endast öfverstiger medeltalet med 7 dagar. En anmärkningsvärdt låg siffra uppvisar Gäfle med endast 44 arbetslöshetsdagar i genomsnitt. Anledningen härtill

¹ Se »Meddelanden» 1904 (sid. 141 ff.); 1906 (sid. 323 ff.); 1908 (sid. 156 ff.).

	Arbetslöshetens varaktighet.									Antal arbets- löshets- dagar per ar- betare.
	Veckor.				Månader.			1 år och där- öfver.	O- känd.	
	Intill 2.	2-4.	4-6.	6-13.	3-6.	6-9.	9-12.			
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	
Stockholm	10.2	17.8	12.7	33.0	17.4	3.9	2.2	2.8	—	79
Göteborg	3.4	9.0	11.6	37.5	26.7	6.3	1.6	3.1	0.8	98
Malmö	4.6	10.7	7.9	25.1	40.2	7.8	2.0	1.5	0.2	98
Norrköping	8.7	14.7	12.2	24.1	34.6	2.9	0.5	2.0	0.3	92
Gäffe	9.0	46.2	19.1	18.9	6.2	0.4	—	0.2	—	44
Inalles	7.2	16.1	11.9	30.5	25.1	4.9	1.6	2.4	0.3	86
Öfriga räknorter . .	5.5	21.6	13.7	35.6	18.1	2.4	0.5	1.1	1.5	67
Samtliga	5.9	19.9	13.2	34.0	20.2	3.2	0.9	1.5	1.2	74

torde vara det stora antalet arbetslösa hamnarbetare i Gäfle, hvilka i allmänhet först blefvo arbetslösa vid seglationstidens slut d.v.s. omkring jul.

I vidstående tabell återgifves för olika yrkesgrupper antalet arbetslöshetsdagar såväl i sin helhet som i genomsnitt per anmäld arbetslös. Samtliga 20,106 arbetslösa hafva uppgifvit ett sammanlagdt antal arbetslöshetsdagar af 1,463,438, utgörande i medeltal 74 dagar per arbetslös. Då söndagarna inräknats i den totala arbetslöshetstiden, måste denna reduceras med $\frac{1}{7}$, för att man skall kunna erhålla antalet förlorade *effektiva arbetsdagar*, hvilka finnas utgöra 1,254,384 eller i rundt tal $1\frac{1}{4}$ million. Denna afrundning nedåt af sistnämnda summa motiveras också däraf, att vid räkningen äfven sådana arbetslösa anmälde sig och godtogos, som vid räknetillfället hade eller förut hade haft tillfälligt arbete, och hvilka sålunda tidvis förrättat produktivt arbete.

Hvad vidare angår arbetslöshetsdagar i medeltal för de arbetslösa inom olika yrkesgrupper, så hafva de anmälda typograferna den längsta genomsnittliga arbetslöshetstiden eller 112 dagar. Därefter komma textilarbetarne med 108 samt kontorspersonal och handelsarbetare med 99 arbetslöshetsdagar. Grufdrift och malmförädling samt vattentransport representera den motsatta ytterligheten med i medeltal resp. 62 och 66 arbetslöshetsdagar. Inom de särskilda yrkesspecialiteterna hafva enligt *Tabellerna 6 och 7* i tabellbilagan af de manliga arbetslösa bokhållare, kassörer och expediters, hvilka till ett antal af 78 anmält sig vid räkningen, den längsta genomsnittliga arbetslöshetstiden eller 152 dagar, den kortaste åter betecknande nog sockerbruksarbetarne med endast 31 dagar i medel-

Yrkesgrupper.	Hela antalet anmällda.	Summa arbetslöshetsdagar.	Antal arbetslöshetsdagar pr arbetare.
Jordbruk och skogshushållning	1,373	98,548	75
Grufdrift och malmförädling	657	39,920	62
Jord-, sten- och glasindustri	758	56,729	75
Metall- och maskinindustri	1,794	157,331	88
Trävaruindustri	2,295	154,343	68
Byggnadsverksamhet	7,693	552,718	72
Läder-, hår-, gummiindustri o. dyl.	181	10,152	78
Textilindustri	176	18,357	108
Beklädnadsindustri	257	19,798	80
Närings- och njutningsämnesindustri	750	40,275	54
Kemisk-teknisk och belysningsindustri	225	16,647	74
Trämasse- och pappersindustri	199	13,648	69
Grafisk industri	69	7,715	112
Öfriga industrier och handverk ej spec.	229	18,108	80
Handelsarbetare och kontorspersonal	394	38,596	99
Hotell-, kafé- och restaurangpersonal	96	3,080	87
Landtransport	532	40,471	77
Vattentransport	1,624	107,433	66
Husligt arbete	168	11,287	82
Annat arbete	746	58,232	83
Inalles	20,106	1,463,438	74

tal. Äfven hvad beträffar de kvinnliga arbetslösa, påträffas den längsta genomsnittliga arbetslöshetstiden eller 157 dagar inom handelsyrkena; den kortaste arbetslöshetstiden eller i medeltal 32 dagar har likaledes redovisats för sockerbruksarbeterskorna.

Dessa höga siffror för de merkantila yrkena åskådliggöra, huru vidtgående krisens verkningar varit, och äro därför ägnade att i någon mån belysa den ofta obeaktade frågan om arbetslöshetsrisken för löntagare utanför de egentliga kroppsarbetarnes klass. Främst kommer därvid den stora grupp af män och kvinnor i betraktande, hvilken inom industri, handverk, handel och samfärdslös sysselsättes i egenskap af kontors- och butikspersonal. Hit kunna äfven hänföras vid privata företag anställda, i regel väl aflönade och kvalificerade tjänstemän såsom ingenjörer, verkmästare, ritare, handelsresande m.fl. Nästan alla de faktorer, som pläga framkalla arbetslöshet bland kroppsarbetarne, äro på samma sätt verksamma till skada för dessa andra kategorier af arbetstagare. Vid inträdande ekonomiska kriser, vid säsongens slut, till följd af naturföreteelser kunna de i högre be-

fattningar anställda likaväl som arbetarne riskera att förlora plats och utkomst. En gång afskedade hafva de sedan, helst om de dåliga tiderna fortfara, mycket svårt att snart få ny anställning, hvilket torde vara förklaringen till deras ofvan konstaterade, osedvanligt långa arbetslöshetstid. Då de dessutom — i likhet med många arbetslösa yrkeslärda kroppsarbetare — icke gärna kunna eller vilja åtaga sig hvilket tillfälligt grofarbete som helst blott för att få bröd för dagen, komma de lätt i ett mycket brydsamt läge. I allmänhet torde man dock få förutsätta, att de icke äro så medelösa som vanliga yrkes- eller grofarbetare, samt att de hafva större utsikter att erhålla hjälp från bättre lottade anförvanter.

I samband med nyssnämnda beräkning af arbetslöshetens genomsnittslängd för olika yrkesgrupper må ännu en gång erinras därom, att dessa siffror icke äro att betrakta som exakta mått på arbetslöshetens intensitet och ännu mindre på dess omfattning inom dessa näringsgrenar. Ty fränsedt arbetslöshetsräkningens bristande effektivitet, hvilken icke tillstodjer ett säkert omdöme om arbetslöshetens totala omfattning, så utvisa ofvanstående uppgifter om arbetslöshetstidens längd endast dess varaktighet *intill räknedagen*. De anmäldas arbetslöshetstid fortsatte äfven efter d. 12 januari med större eller mindre varaktighet.

Af enahanda skäl gäller det konstaterade antalet förlorade effektiva arbetsdagar, i rundt tal 1,250,000, allenast tiden före d. 12 jan. För arbetslöshetens verkliga varaktighet måste summan ansenligt ökas.

Kap. 11. Arbetslöshetens varaktighet efter de arbetslösas ålder.

I efterföljande **tab. U** (absoluta tal) samt **tab. V** (relativa tal) framläggas resultaten af en undersökning rörande sambandet mellan de arbetslösas ålder och varaktigheten af deras arbetslöshetstid. Fastän de absoluta talen äro mycket små, visar det sig likväl, att enligt **tab. V** arbetslöshetens varaktighet växer i mån af de arbetslösas ålder. De olika åldersklassernas procentandelar af varaktighetsgruppen 1 år och däröfver stiga nämligen proportionellt med åldern. Medeltalet för samtliga anmälda för denna långa arbetslöshetstid är 1.5 %. Åldersklasserna 31—40 och 41—50 ingå med resp. 1.1 och 1.9 % i denna grupp och afvika alltså minst från medeltalet. De yngre åldersklassernas andel minskas däremot, alltefter det åldern sjunker, så att de arbetslösa mellan 26—30 år äro representerade med 0.9 %, 18—25 år med 0.8 % och de minderåriga, under 18 år,

Tab. U. De arbetslösa efter ålder och arbetslöshetens varaktighet.

(Absoluta tal.)

Arbetslöshetens varaktighet.										
Ålder.	Veckor.				Månader.			1 år och där- öfver.	O- känd.	Summa.
	Intill 2.	2-4.	4-6.	6-13.	3-6.	6-9.	9-12.			
Under 18 år	46	94	57	191	109	9	2	3	7	518
18-25 »	331	1,104	757	2,105	1,173	186	51	45	46	5,798
26-30 »	192	621	410	985	514	77	20	26	18	2,863
31-40 »	291	931	613	1,371	798	113	31	45	51	4,244
41-50 »	181	696	398	1,020	640	99	31	59	48	3,172
51-60 »	117	398	271	764	519	88	24	59	37	2,277
Öfver 60 »	37	139	127	396	301	61	15	58	24	1,158
Okänd	5	16	12	21	16	2	2	1	1	76
Inalles	1,200	3,999	2,645	6,853	4,070	635	176	296	232	20,106

med endast 0·r %. Vid mer framskriden ålder åter öfverstiga motsvarande åldersklassers procentsiffror medeltalet. Åldersklasserna 51-60 år utgöra sålunda 2·6 % och de arbetslösa öfver 60 år 5 % af antalet arbetslösa i denna varaktighetsgrupp.

De öfriga längre arbetslöshetsperioderna visa i hufvudsak samma tendens. Variationerna i dessa serier äro visserligen icke så likformiga som i den här först nämnda, men trots vissa oregelbundenheter framstår de högre åldersgruppernas större procentiska andel i dessa varaktighetsgrupper fullt tydligt. Inalles utgöra de arbetslösa med en arbetslöshetstid af 9-12 månader 0·9 % af samtliga anmälda. Motsvarande siffra för de arbetslösa öfver 60 år är 1·3 %. För varaktighetsgrupperna 6-9 och 3-6 månader samt 6-13 veckor äro resp. medeltal 3·2 %, 20·2 % samt 34 %, hvori de arbetslösa öfver 60 år ingå med resp. 5·3 %, 25·9 % och 36·2 %. Samtidigt understiga i allmänhet de yngre åldersklassernas andelar i dessa varaktighetsgrupper resp. medeltal. För de kortare arbetslöshetsperiodernas vidkommande slår denna tendens om i rakt motsatt riktning, så att de äldre åldersklasserna äro relativt mindre talrikt representerade i dessa än de yngre åldrarna.

De ålderstigna arbetarnes relativt längre arbetslöshetstid framgår äfven af följande sammanställning, hvilken angifver det beräknade medeltalet arbetslöshetsdagar per anmäld arbetslös för de särskilda åldersklasserna.

Tab. V. De arbetslösa efter ålder och arbetslöshetens varaktighet.

(Relativa tal.)

Ålder.	Arbetslöshetens varaktighet.									Summa.	
	Veckor.				Månader.				1 år och där- öfver.		O- känd.
	Intill 2.	2-4.	4-6.	6-13.	3-6.	6-9.	9-12.				
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	
Under 18 år	8.9	18.1	11.0	36.9	21.0	1.7	0.4	0.6	1.4	100.0	
18—25 „	5.7	18.9	13.1	36.4	20.2	3.2	0.9	0.8	0.8	100.0	
26—30 „	6.7	21.7	14.3	34.4	18.0	2.7	0.7	0.9	0.6	100.0	
31—40 „	6.9	21.9	14.5	32.3	18.7	2.7	0.7	1.1	1.2	100.0	
41—50 „	5.7	21.9	12.5	32.2	20.2	3.1	1.0	1.9	1.5	100.0	
51—60 „	5.2	17.5	11.9	33.6	22.8	3.9	0.9	2.6	1.6	100.0	
Öfver 60 „	3.2	12.0	11.0	36.2	25.9	5.3	1.3	5.0	2.1	100.0	
Okänd	6.6	21.0	15.8	27.7	21.1	2.6	2.6	1.3	1.3	100.0	
Inalles	5.9	19.9	13.2	34.0	20.2	3.2	0.9	1.5	1.2	100.0	

Arbetslöshetsdagar i medeltal.

	Män.	Kvinnor.	Tillsammans.
Under 18 år	66	57	66
18—25 år	71	77	71
26—30 „	67	68	67
31—40 „	68	74	68
41—50 „	74	73	74
51—60 „	82	73	82
öfver 60 år	97	77	97
okänd ålder	74	81	75
Medeltal	74	73	74

De arbetslösa öfver 50 år hafva sålunda en medeltalet väsentligt öfverskjutande arbetslöshetstid. I föregående kapitel erinrades därom, att dessa siffror endast utvisa, hur många dagar förflutit mellan dagen för arbetslöshetens inträdande och d. 12. jan. 1909. Man torde dock med ganska stor sannolikhet kunna antaga, att också de äldre åldersklassernas totala arbetslöshetstid är längre än de yngres, d. v. s. att mera till åren komna arbetare, en gång arbetslösa, hafva svårare att skaffa sig ny anställning.

Ofvanstående tabell bekräftar därjämte, att arbetslöshetens varaktighet minskas med hvarje yngre åldersgrupp. Ett undantag utgöra dock 18—25-åringarne, hvilkas genomsnittliga arbetslöshetstid är 71 dagar emot 67 och 66 för resp. 26—30-åringar och minderåriga. I kapitlet om de arbetslösas ålder fästes särskildt uppmärks-

samheten på det relativt stora antalet — 28:s % af samtliga anmälda — af arbetslösa i åldern 18—25 år. Vid granskning af de arbetslösas åldersfördelning inom de olika yrkesgrupperna befanns det, att 18—25-åringarna ej så mycket rekryterats från säsongyrkena, utan från de af den allmänna depressionen lidande egentliga industrierna, där man uppenbarligen lätit det nödtvungna afskedandet hellre drabba de yngre än de medelålders arbetarne. På detta sätt torde äfven dessa 18—25-åringars afvikelse ifråga om medeltalet arbetslöshetsdagar kunna förklaras. Därtill kommer, att de arbetslösa i denna ålder i allmänhet voro ensamstående och följaktligen icke hade samma tvång som äldre, försörjningspliktiga kamrater att till hvarje pris skaffa sig nytt arbete.

Hvad till sist de kvinnliga arbetslösas genomsnittliga arbetslöshetstid beträffar, så afviker denna i ett par punkter från männens. Dess beroende af de arbetslösas ålder är dock i stort sedt detsamma.

Kap. 12. De arbetslösa efter arbetsförhet, tillfällig arbetsförtjänst samt sista anställningens art.

På räknekortet hade frågorna: »Är Ni fullt arbetsför?» samt »Har Ni *nu* något tillfälligt arbete?» riktats till den arbetslöse. Svaren härå hafva blifvit bearbetade, och resultaten föreligga för olika yrkesspecialiteter i *Tabell 4* (män) och *Tabell 5* (kvinnor) i tabellbilagan.

Vid frågan om den arbetslöses senaste fastare anställning förekommer på räknekortet en underrubrik »Senaste arbetsgifvares yrkesgren?», af hvars besvarande, jämfördt med den föregående uppgiften om yrkesspecialiteten, man efter noggrann pröfning af hvarje enskildt fall i allmänhet torde kunna sluta sig till, huruvida den arbetslöses sista fastare anställning förekommit inom eget eller annat fack. Dessa uppgifter äro af det intresse, att det ansetts lämpligt att göra dem till föremål för särskild statistisk behandling. Resultaten däraf återfinnas för olika yrkesgrenar i *Tabell 6* (män) och *Tabell 7* (kvinnor) i tabellafdelningen. Med ledning af sammandragstabellerna *12* och *13* (män och kvinnor) i tabellafdelningen hafva resultaten af nyssnämnda undersökningar sammanförts i omstående texttabeller, nämligen **tab. X** (absoluta tal) samt **tab. Y** (relativa tal).

Hvad först de arbetslösas *arbetsförhet* beträffar, så må den anmärkningen förutskickas, att bland de arbetslösa, hvilka här angifvas som »ej fullt arbetsföra», icke medräknats personer, hvilka äro fullständigt oförmögna att lifnära sig medelst eget arbete. Sådana

Tab. X. De arbetslösa, fördelade efter arbetsförhet m. m., i yrkesgrupper.

(Absoluta tal.)

Yrkesgrupper.	Hela antalet an- mällda.	Arbetsförhet.		Tillfälligt arbete.		Sista fas- tare anställ- ning.	
		Fullt arbets- föra.	Ej fullt arbets- föra.	Utan sådant.	Med sådant.	I eget yrke.	I annat yrke.
Jordbruk och skogshushållning	1,373	1,314	59	1,144	229	1,183	190
Grufvdrift och malmförädling .	657	638	19	582	75	621	36
Jord-, sten- och glasindustri .	758	731	27	700	58	736	22
Metall- och maskinindustri .	1,794	1,740	54	1,738	56	1,624	170
Trävaruindustri	2,295	2,230	65	2,152	143	2,214	81
Byggnadsverksamhet	7,693	7,452	241	7,238	455	7,470	223
Läder-, hår-, gummiindustri o. dyl.	131	128	3	125	6	121	10
Textilindustri	176	158	18	161	15	157	19
Beklädnadsindustri	257	232	25	233	24	224	33
Närings- och njutningsämnes- industri	750	735	15	727	23	724	26
Kemisk-teknisk och belysnings- industri	225	217	8	207	18	220	5
Trämasse- och pappersindustri	199	193	6	193	6	195	4
Grafsk industri	69	66	3	66	3	61	8
Öfriga industrier och handt- verk	229	221	8	210	19	194	35
Handelsarbetare och kontors- personal	394	379	15	368	26	365	29
Hotell-, kafé- och restaurant- rörelse	36	35	1	36	—	33	3
Landtransport	532	508	24	503	29	506	26
Vattentransport	1,624	1,586	38	1,514	110	1,546	78
Husligt arbete	168	146	22	150	18	153	15
Annat arbete	746	697	49	694	52	735	11
Inalles	20,106	19,406	700	18,741	1,365	19,082	1,024

hafva visserligen anmält sig, men enligt de inledningsvis anförda principerna för räknematerialets bearbetning blefvo deras räknekort utsöndrade. Till kategorien »ej fullt arbetsföra» hafva sålunda endast hänförts personer, hvilkas arbetsförmåga i större eller mindre grad blifvit nedsatt vare sig af obetydligare, kroppsliga lyten eller af tillfälliga orsaker.

Tab. Y. De arbetslösa, fördelade efter arbetsförhet m. m., i yrkesgrupper.

(Relativa tal.)

Yrkesgrupper.	Hela antalet an- mällda.	Arbetsförhet.		Tillfälligt arbete.		Sista fas- tare anställ- ning.	
		Fullt arbets- föra.	Ej fullt arbets- föra.	Utan sådant.	Med sådant.	I eget yrke.	I annat yrke.
		%	%	%	%	%	%
Jordbruk och skogshushållning	1,373	95·7	4·3	83·3	16·7	86·2	13·8
Gruvdrift och malmförädling .	657	97·1	2·9	88·6	11·4	94·5	5·5
Jord-, sten- och glasindustri .	758	96·4	3·6	92·3	7·7	97·1	2·9
Metall- och maskinindustri . .	1,794	97·0	3·0	96·9	3·1	90·5	9·5
Trävaruindustri	2,295	97·2	2·8	93·8	6·2	96·5	3·5
Byggnadsverksamhet	7,693	96·9	3·1	94·1	5·9	97·1	2·9
Läder-, hår-, gummiindustri o. dyl.	131	97·7	2·3	95·4	4·6	92·4	7·6
Textilindustri	176	89·8	10·2	91·5	8·5	89·2	10·8
Beklädnadsindustri	257	90·3	9·7	90·7	9·3	87·2	12·8
Närings- och njutningsämnes- industri	750	98·0	2·0	96·2	3·1	96·5	3·5
Kemisk-teknisk och belynings- industri	225	96·4	3·6	92·0	8·0	97·8	2·2
Trämasse- och pappersindustri	199	97·0	3·0	97·0	3·0	98·0	2·0
Grafisk industri	69	95·7	4·3	95·7	4·3	88·4	11·6
Öfriga industrier och handt- verk	229	96·5	3·5	91·7	8·3	84·7	15·3
Handelsarbetare och kontors- personal	394	96·2	3·8	93·4	6·6	92·6	7·4
Hotell-, kafé- och restaurant- rörelse	36	97·2	2·8	100·0	—	91·7	8·3
Landtransport	532	95·5	4·5	94·5	5·5	95·1	4·9
Vattentransport	1,624	97·7	2·3	93·2	6·8	95·2	4·8
Husligt arbete	168	86·9	13·1	89·3	10·7	91·1	8·9
Annat arbete	746	93·4	6·6	93·0	7·0	98·5	1·5
Inalles	20,106	96·5	3·5	93·2	6·8	94·9	5·1

Af nedanstående öfversikt framgår, med särskiljande af män och kvinnor, i såväl absoluta som relativa tal fördelningen med afseende å arbetsförhet:

Arbetsförhet.	Män.		Kvinnor.		Tillsammans.	
	Antal.	%	Antal.	%	Antal.	%
Fullt arbetsföra	18,902	96·7	504	89·8	19,406	96·5
Ej fullt	643	3·3	57	10·2	700	3·5
Inalles	19,545	100·0	561	100·0	20,106	100·0

Antalet »ej fullt arbetsföra» uppgår alltså till 700 personer eller 3·5 % af samtliga anmälda. För kvinnorna var motsvarande procenttal betydligt högre än medeltalet eller 10·2. I öfverensstämmelse härmed utvisar också tab. Y, att procentsiffrorna för de »ej fullt arbetsföra» starkast afvika från medeltalen uti de näringsgrenar, där kvinnorna äro förhärskande, såsom husligt arbete med 13·1 %, textilindustri med 10·2 % samt beklädnadsindustri med 9·1 %. Anledningen härtill torde vara den, att nedsatt arbetsförmåga inom dessa sistnämnda yrken är minst till hinder för normal arbetsprestations fullgörande.

I hvad mån en arbetslös skall anses pliktig att åtaga sig honom erbjudet *tillfälligt arbete* inom annat yrke än det, hvari han utbildats och arbetat, är en mycket omstridd och synnerligen svåravgjord fråga. Det göres å ena sidan med fog gällande, att, därest t. ex. det allmänna ikläder sig ekonomiska uppostringar för att bereda arbetslösa ett hedersamt arbete mot utkomlig lön, så är det deras skyldighet mot sig själfva och samhället att hellre arbeta än att svälta. Å andra sidan är det obestriddt, att många arbetare, som utöfva finare och mer kvalificerade yrken, icke utan risk för denna sin yrkesskicklighet kunna för någon tid taga tillfälliga grofarbeten, såsom makadamslagning. Något allmänt principafgörande torde icke kunna fattas i denna sak, utan bör den pröfvas för hvarje individuellt fall, hvilket merendels också sker på det område, där frågan har stor praktisk betydelse, nämligen försäkring eller understöd mot arbetslöshetens ekonomiska följder.

Att en arbetslös yrkesarbetare med tillfälligt arbete inom annat yrke än sitt eget likväl måste betraktas som arbetslös i den mening, förevarande undersökning afser, är under alla omständigheter klart. Följande tablå visar proportionen mellan de arbetslösa med och utan tillfälligt arbete:

	Män.		Kvinnor.		Tillsammans.	
	Antal.	%	Antal.	%	Antal.	%
Med tillfälligt arbete	1,324	6·8	41	6·8	1,365	6·8
Utan	18,221	93·2	520	93·2	18,741	93·2
Inalles	19,545	100·0	561	100·0	20,106	100·0

Tillfälligt arbete hade sålunda d. 12 jan. 1909 1,365 arbetslösa eller 6·8 % af samtliga anmälda. Män och kvinnor hafva därvid på siffran lika procenttal. Enligt upplysningar på räknekorten bestod det tillfälliga arbetet uti städerna vanligen af snöskottning, isupptagning, vedsågning o. d., på landsbygden åter af skogsarbete. Enligt tab. Y hade också af de arbetslösa inom jordbruk samt grufdrift och malmförädling resp. 16·7 och 11·4 % tillfällig sysselsättning. Eljest lämna siffrorna i sistnämnda tabell föga ledning för bedöm-

mandet af orsakerna till den växlande fördelningen inom olika större yrkesgrupper. För vissa yrkesspecialiteter kunna ifrågavarande procenttal gifva anledning till en del intressanta iakttagelser, såsom af följande sammanställning framgår:

Yrkesgrenar.	Hela antalet anmälda.	Tillfälligt arbete.	
		Utan sådent.	Med sådent.
		%	%
Grufarbetare	316	85·4	14·6
Malmförädling	341	91·5	8·5
Cementarbetare	79	96·2	3·8
Stenhuggare	204	88·7	11·3
Tegelbruksarbetare	209	88·0	12·0
Glasbruksarbetare	116	100·0	—
Gjutare	186	97·3	2·7
Bleck-, plåt- och kopparslagare	341	98·2	1·8
Maskin- och verktygsarbetare	742	98·0	2·0
Handtlangare och grofarb. vid mek. verkstad	153	92·8	7·2
Sågverksarbetare	1,866	93·7	6·3
Maskin- och modellsnickare	154	95·5	4·5
Väg- och vattenbyggnadsarbetare	535	90·5	9·5
Jord- och schaktningsarbetare	1,087	90·7	9·3
Murare	1,013	95·8	4·2
Byggnadshandtlangare	861	94·8	5·2
Byggnadssnickare	1,750	93·8	6·2
Målare	1,088	97·7	2·3
Sjömän (alla slag)	519	97·5	2·5
Hamn- och stufveriarbetare	1,105	91·2	8·8

Af ofvanstående tabell att döma hafva sålunda 14·6 % af de arbetslösa grufarbetarne vid tiden för räkningen haft tillfällig sysselsättning, medan motsvarande siffra för de arbetslösa inom bruksindustrien var lägre eller 8·5 %. Inom jord- och stenindustrien har ingen af de arbetslösa glasbruksarbetarne haft tillfälligt arbete, hvilket däremot var fallet med 12·0 % af tegelbruksarbetarne, 11·3 % af stenhuggarne och 3·8 % af cementarbetarne. För metall- och maskinindustriens vidkommande voro af handtlangare och grofarbetare ett relativt större antal tillfälligt sysselsatta än gjutare, maskin- och verktygsarbetare samt bleck-, plåt- och kopparslagare. Detsamma visar sig inom trävaruindustrien vara förhållandet med sågverksarbetarne gentemot maskin- och modellsnickare. Inom byggnadsverksamheten hafva de arbetslösa murarne och målarna ett relativt

mindre antal tillfälligt sysselsatta än väg- och vattenbyggnads- samt jord- och schaktningsarbetarne. På samma sätt hafva af de arbetslösa sjömännen endast 2·2 % haft tillfälligt arbete; af de anmälda hamn- och stufveriarbetarne däremot ett relativt större antal eller 8·8 %.

De arbetslösa inom mindre kvalificerade yrken hafva sålunda i regel varit mera tillfälligt sysselsatta än de fackutbildade. Huruvida de senare medvetet, på nyss angifna motiv afhållit sig från att söka tillfälligt arbete låter sig här omöjligen afgöra. Så mycket är dock säkert, att en grofarbetare under alla omständigheter har lättare att erhålla sådant arbete.

På räknekortet hade medelinkomstens belopp per dag vid tillfälligt arbete efterfrågats. Bearbetningen af dessa uppgifter har lämnat till resultat, att denna förtjänst varierat mellan 1 kr. pr dag för arbetslösa jordbruksarbetare upp till ett maximum af 3 kr. pr dag för arbetslösa kontorister, handelsarbetare o. dyl. Den beräknade medelförtjänsten för samtliga arbetslösa med tillfälligt arbete var kr. 1.50, hvilket torde utgöra ungefär hälften af den vanliga dagspenningen.

Som ofvan nämnts, hafva räknekorten äfven bearbetats med hänsyn till *de arbetslösas sista fastare anställning inom eget eller annat yrke*. Anledningen härtill har varit intresset att erfara, huruvida de arbetslösa lyckats eller nödgats att *under en längre tid* (ett par veckor) förskaffa sig regelbundet arbete inom ett annat fack. Efterföljande sammanställning angifver denna fördelning:

<i>Sista fastare anställning</i>	Män.		Kvinnor.		Tillsammans.	
	Antal.	%	Antal.	%	Antal.	%
i eget yrke	18,550	94·9	532	94·8	19,082	94·9
i annat „	995	5·1	29	5·2	1,024	5·1
Inalles	19,545	100·0	561	100·0	20,106	100·0

Af hela antalet anmälda hade sålunda endast 1,024 personer eller 3·1 % haft sin sista fastare anställning inom annat yrke. Motsvarande procentsiffra för män och kvinnor förete inga nämnvärda afvikelser från medeltalen. Att en så pass stor del af de arbetslösa efter inträdd arbetsbrist inom eget yrke erhållit någon tids regelbunden sysselsättning inom ett annat yrke, är ju glädjande ur den synpunkten, att de arbetslösa därigenom otvifvelaktigt få bättre utkomst-möjligheter. På så sätt motverkas äfven den tendens till en nästan skrämsig afskillighet mellan olika yrken, som medföljer nutidens högt uppdrifna tekniska specialisering och starka organisationsväsen bland arbetarne, tendenser, hvilka icke alltid med fördel låta sig förenas med det moderna näringslivets behof af snabb och smidig anpassning efter växlande konjunkturer.

De arbetslösas nödtvungna eller frivilliga öfvergång till ett annat yrke har dock en betänklig afvigside. Man kan nämligen antaga, hvad äfven en särskild undersökning konstaterat, att detta senare yrke i allmänhet varit mindre kvalificeradt samt i aflönings- och öfriga hänseenden stått lägre än den arbetslöses egentliga fack. I själfva verket torde också detta ombyte af yrke i flertalet fall vara en första början till den *deklassering*, det nedsjunkande till en lägre yrkes- och lefnadsnivå, hvarmed arbetslösheten städse hotar sina offer.

Beträffande procentsiffrorna för den sista fastare anställningens art efter olika yrkesgrupper, så synas i förstone de i tab. Y återgifna talen endast uttrycka godtyckliga numeriska mått utan samband sins emellan. Några slutsatser torde icke heller kunna dragas däraf, att af de arbetslösa inom gruppen »öfriga industrier och handverk», hvilken uppvisar den högsta frekvensen, 15·3 % haft sin sista regelbundna anställning i ett främmande yrke, eller att den lägsta frekvensen, 1·5 %, förekommer inom gruppen »annat arbete». En af den praktiska statistikens viktigaste uppgifter är emellertid att söka bestämma, huruvida olika statistiska företeelser äro af hvarandra beroende. Underkastas den sista serien i tab. Y en närmare granskning, befinnas dess element variera kring medeltalet på ett sätt, som erinrar om en annan serie i det föregående, nämligen antalet arbetslöshetsdagar pr arbetare inom olika yrkesgrupper. Det är icke heller något orimligt att antaga, att de arbetslösas benägenhet eller nödtvång att se sig om efter ett regelbundet arbete inom ett annat yrke står i ett visst samband med arbetslöshetens varaktighet. Till utrönande häraf har den å sid. 100 gjorda sammanställningen skett.

Det visar sig därvid, att ett större antal arbetslöshetsdagar i allmänhet motsvaras af en medeltalet öfverstigande procentsiffra för de i annat fack anställda arbetslösa samt omvändt, att ett mindre antal arbetslöshetsdagar i regel står tillsammans med en lägre frekvens inom den andra serien. Trots de enstaka afvikelserna förefinnes dock så stor öfverensstämmelse mellan de båda serierna, att man torde äga rätt att sluta sig till ett orsaksförhållande mellan företeelserna ifråga. Detta synes bestå däri, att frekvensen för de arbetslösa med senaste fastare sysselsättning i annat fack ökas i yrkesgrupper med längre genomsnittlig arbetslöshetstid. Ett maximum förete bl. a. den grafiska industrien samt textilindustrien med en frekvens af resp. 11·6 % och 10·8 % mot i medeltal resp. 112 och 108 arbetslöshetsdagar. Sockerbruksarbetarne åter uppvisa ett minimum med en frekvens af 0·2 % mot en genomsnittlig arbetslöshetstid på endast 22 dagar.

Den sista fastare anställningen i annat yrke är i grunden ingen- ting annat än tillfälligt arbete för längre tid och under mera ord-

<i>Y r k e s g r u p p e r .</i>	Hela antalet anmälda.	Sista fastare anställning i annat yrke.	Antal arbetslöshetsdagar pr arbetare.
		%	
Jordbruk och skogshushållning	1,373	13·8	75
Grufdrift och malmförädling	657	5·5	62
Jord-, sten- och glasindustri	758	2·9	75
Metall- och maskinindustri	1,794	9·5	88
Trävaruindustri	2,295	3·5	68
Byggnadsverksamhet	7,693	2·9	72
Läder-, hår-, gummiindustri o. dyl.	131	7·6	78
Textilindustri	176	10·8	108
Beklädnadsindustri	257	12·8	80
Närings- och njutningsämnesindustri	750	3·5	54
Kemisk-teknisk och belysningsindustri	225	2·2	74
Trämasse- och pappersindustri	199	2·0	69
Grafisk industri	69	11·6	112
Öfriga industrier och handverk ej spec.	229	15·3	80
Handelsarbetare och kontorspersonal	394	7·4	99
Hotell-, kafé- och restaurantpersonal	36	8·3	87
Landtransport	532	4·9	77
Vattentransport	1,624	4·8	66
Husligt arbete	168	8·9	82
Annat arbete	746	1·5	83
Inalles	20,106	5·1	74

nade förhållanden. Motsvarande serier i tab. Y äro också tämligen öfverensstämmande, hvadan sålunda ett samband förefinnes emellan procentsiffrorna för de d. 12 jan. 1909 tillfälligt sysselsatta samt den genomsnittliga arbetslöshetstidens längd för de arbetslösa inom resp. yrkesgrupper. Siffrorna bestyrka alltså, att ju kortare tid den arbetslöse saknat fast anställning inom eget yrke, desto mindre anledning har han haft att skaffa sig tillfälligt arbete af olika slag.

Den första tablan å sid. 93, sammanställd efter uppgifterna i hufvudtabellerna 14 och 15, angifver de arbetslösas fördelning efter arbetslöshet, tillfälligt arbete och sista fastare anställning i vissa större städer. I Stockholm, Göteborg och Malmö öfverstiga procentsiffrorna för de »ej fullt arbetsföra» medeltalet för samtliga räkneorter. Beträffande tillfälligt arbete och sista fastare anställning understiga däremot procentsiffrorna för de arbetslösa inom sagda städer motsvarande medeltal. Att i Norrköping icke mindre än 12·5 % af de anmälda uppgifvit sig hafva tillfälligt arbete, beror därpå, att det stora antal hamnarbetare, hvilka där blifvit arbetslösa till följd af den seg-

O r t.	Hela antalet anmälda.	Arbetsförhet.		Tillfälligt arbete.		Sista fastare anställning	
		Fallt arbets- föra.	Ej fallt arbets- föra.	Utan arbete.	Med arbete.	I eget yrke.	I annat yrke.
		%	%	%	%	%	%
Stockholm	2,221	94.4	5.6	98.1	1.9	95.5	4.5
Göteborg	1,586	95.1	4.9	97.9	2.1	97.2	2.8
Malmö	1,181	95.3	4.7	99.2	0.8	96.7	3.3
Norrköping	646	97.1	2.9	87.5	12.5	94.7	5.3
Gäfle	498	99.0	1.0	99.8	0.2	94.0	6.0
Inalles	6,182	95.4	4.6	97.3	2.7	95.9	4.1
Öfriga räkneorter	13,974	97.0	3.0	91.4	8.6	94.5	5.5
Samtliga	20,106	96.5	3.5	93.2	6.8	94.9	5.1

slitna konflikten vid hamnen, under hand synas hafva förskaffat sig tillfälligt arbete af hvarjehanda slag.

På räknekortet hade vidare efterfrågats: »Huru stor var vid Er senaste anställning Er medelinkomst pr vecka?» Det var från början klart, att någon tillförlitlig lönestatistik icke kunde inhämtas på denna väg. Svaren voro dock af så stort intresse och säkerligen af den representativa betydelse, att de motivera en bearbetning. För de arbetslösa inom de särskilda yrkesgrupperna uppgår den beräknade medelförtjänsten pr vecka till följande belopp:

Y r k e s g r u p p e r.	Medel- för- tjänst pr vecka.	Y r k e s g r u p p e r.	Medel- för- tjänst pr vecka
	<i>Kronor.</i>		<i>Kronor.</i>
Jordbruk och skogshushållning . .	11	Öfriga industrier och handverk ej spec.	21
Grufvdrift och malmförädling . .	14	Handelsarbetare och kontorspers.	15
Jord-, sten- och glasindustri . .	14	Hotell-, kafé- och restaurantrörelse	10
Metall- och maskinindustri . . .	15	Landtransport	14
Trävaruindustri	14	Vattentransport	15
Byggnadsverksamhet	19	Husligt arbete	7
Läder-, hår-, gummiindustri o. dyl.	13	Annat arbete	13
Textilindustri	13		Medeltal
Beklädnadsindustri	13	Däraf för:	15
Närings- och njutningsämnesindu- stri	14	Stockholm	23
Kemisk-teknisk och belysningsin- dustri	15	Göteborg	18
Trämasse- och pappersindustri . .	14	Malmö	22
Grafisk industri	17	Norrköping	16
		Gäfle	17

Vid första anblicken förefalla dessa belopp väl låga. En svensk arbetares genomsnittliga veckolön torde nämligen i *normala* fall vara högre än 15 kr. Men vid bedömandet af ofvanstående siffrors verklighetsvärde bör tagas i betraktande, att under krisåret 1908 rådde så till vida abnorma förhållanden, att arbetstiden å ett stort antal arbetsställen måste inskränkas, hvarigenom arbetslönerna i sin tur blefvo reducerade. Det är förmodligen denna öfvergående försämring af lönenivån, som sagda uppgifter på räknekorten återgifva. I allmänhet blefvo ock de mindre kvalificerade och därför lägre aflönade arbetarne först afskedade.

Under alla omständigheter torde medelförtjänstens storlek för de olika yrkesgrupperna sins emellan vara tämligen representativ. Högst på skalan med en medelinkomst af 21 kr. i veckan står gruppen »öfriga industrier och handverk», hvilket förklaras däraf, att ett antal arbetslösa ingenjörer, verkmästare, ritare m. fl. bättre betalade funktionärer i enskild tjänst hänförts till denna grupp. Därefter följde byggnadsarbetarne och typograferna med resp. 19 och 17 kr. i medelförtjänst. Lägst under medeltalet befinner sig »husligt arbete» med endast 7 kr. Den beräknade medelinkomsten för samtliga arbetslösa i Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping och Gäfle, hvilka bifogats tabellen här ofvan, torde också gifva en ungefärligen riktig föreställning om lönenivåns olikhet i dessa städer.

Kap. 13. De arbetslösas födelse- och mantalsskrifningsort.

Räknekortens uppgifter om födelse- och mantalsskrifningsorter hafva bearbetats på så sätt, att de arbetslösa delats i tvenne grupper alltefter födelse och mantalsskrifning å räkneorten eller *utom* den-samma. Resultaten för de särskilda yrkesspecialiteterna föreligga i *Tabell 4* (män) och *Tabell 5* (kvinnor) i tabellbilagan.

Med ledning af sammandragstabellerna har följande öfversikt af de arbetslösas fördelning efter födelseort uppgjorts:

<i>Födelseort.</i>	Män.		Kvinnor.		Tillsammans.	
	Antal.	%	Antal.	%	Antal.	%
Födda å räkneorten . . .	8,662	44.3	257	44.4	8,919	44.4
» utom » . . .	10,883	55.7	304	55.6	11,187	55.6
Inalles	19,545	100.0	561	100.0	20,106	100.0

Af samtliga anmälda voro sålunda flertalet — 11,187 personer eller 55.6 % — födda utom räkneorten, däraf 203 å utrikes ort. Procentsiffrorna för män och kvinnor äro därvid i det närmaste identiska.

För mantalsskrifningsorten ställer sig detta förhållande på följande sätt:

<i>Mantalskrifningsort.</i>	Män.		Kvinnor.		Tillsammans.	
	Antal.	%	Antal.	%	Antal.	%
Mantalskrifna å räkneorten	18,908	96·7	549	96·8	19,457	96·8
, utom , 	637	3·3	12	3·2	649	3·2
Inalles	19,545	100·0	561	100·0	20,106	100·0

Endast 649 arbetslösa eller 3·2 % uppgåfvo sig vara mantalskrifna utom räkneorten. Äfven om dessa tal äro något för små, så gifva de dock en stark belysning åt krisens inverkan på arbetsmarknaden i den riktning, att de lösa arbetarne nödgats återvända till sina hemorter.

De arbetslösas åtskiljande efter födelseort torde kunna påräkna ett särskildt intresse, eftersom därigenom ett visst mått kan vinnas på den *inre omflyttningens* styrka. Af detta skäl hafva de arbetslösa fördelats efter födelseort och yrkesgrupper, **tab. Z**, samt landsdelar, **tab. Å**.

Tab. Z. De arbetslösa efter födelseort och yrkesgrupper.

<i>Yrkesgrupper.</i>	Födelseort.			
	Å räkneorten.		Annorstädes.	
	Antal.	%	Antal.	%
Jordbruk och skogshushållning	934	68·0	439	32·0
Grufdrift och malmförädling	393	59·8	264	40·2
Jord-, sten- och glasindustri	337	44·5	421	55·5
Metall- och maskinindustri	884	49·3	910	50·7
Trävaruindustri	1,219	53·1	1,076	46·9
Byggnadsverksamhet	2,710	35·2	4,983	64·8
Läder-, hår-, gammiindustri och dyl.	68	51·9	63	48·1
Textilindustri	103	58·5	73	41·5
Beklädnadsindustri	112	43·6	145	56·4
Närings- och njutningsämnesindustri	250	33·3	500	66·7
Kemisk-teknisk och belysningsindustri	78	34·7	147	65·3
Trämasse- och pappersindustri	118	59·3	81	40·7
Grafisk industri	39	56·5	30	43·5
Öfriga industrier och handverk	111	48·5	118	51·5
Handelsarbetare och kontorspersonal	174	44·2	220	55·8
Hotell-, kafé- och restaurantrörelse	19	52·8	17	47·2
Landtransport	200	37·6	332	62·4
Vattentransport	764	47·0	860	53·0
Husligt arbete	68	40·5	100	59·5
Annat arbete	338	46·9	408	53·1
Inalles	8,919	44·4	11,187	55·6

Tab. A. De arbetslösa länsvis efter födelse- och mantalsskrifningsort.

L ä n.	Hela antalet anmälda.	Födelseort.		Mantals- skrifnings- ort.	
		Å räk- neor- ten.	Annor- städes.	Å räk- neor- ten.	Annor- städes.
		%	%	%	%
Stockholms stad	2,221	38.2	61.8	97.7	2.3
Stockholms län	644	9.9	90.1	96.0	4.0
Uppsala »	488	34.4	65.6	98.8	1.2
Södermanlands »	407	36.4	63.6	98.5	1.5
Östergötlands »	1,125	39.4	60.6	98.3	1.7
Jönköpings »	188	52.7	47.3	97.3	2.7
Kronobergs »	65	33.8	66.2	100.0	—
Kalmar »	210	31.0	69.0	98.6	1.4
Gottlands »	108	27.8	72.2	99.1	0.9
Blekinge »	492	53.0	47.0	99.2	0.8
Kristianstads »	132	33.3	66.7	77.3	22.7
Malmöhus »	3,084	31.4	68.6	96.4	3.6
Hallands »	360	35.6	64.4	97.8	2.2
Göteborgs o. Bohus »	2,004	47.0	53.0	99.5	0.5
Älfsborgs »	328	39.6	60.4	96.0	4.0
Skaraborgs »	117	49.6	50.4	96.6	3.4
Värmlands »	953	48.9	51.1	96.9	3.1
Örebro »	655	52.2	47.8	96.2	3.8
Västmanlands »	463	36.7	63.3	98.1	1.9
Kopparbergs »	868	56.7	43.3	95.9	4.1
Gäffleborgs »	1,437	43.8	56.2	95.9	4.1
Västernorrlands »	717	43.9	56.1	98.5	1.5
Jämtlands »	36	11.1	88.9	75.0	25.0
Västerbottens »	318	33.6	66.4	70.1	29.9
Norrbottnens »	2,686	73.5	26.5	97.1	2.9
Hela riket	20,106	44.4	55.6	96.8	3.2
<i>Däraf:</i>					
Stockholm	2,221	38.2	61.8	97.7	2.3
Göteborg	1,586	53.0	47.0	99.6	0.4
Malmö	1,181	30.2	69.8	97.9	2.1
Norrköping	646	42.4	57.6	99.8	0.2
Gäffe	498	41.4	58.6	93.6	6.4

Hvad först de arbetslösas fördelning efter födelseort och yrkesgrupper beträffar, så framgår af omstående tab. Z, att de å räkne-

orten födda varit relativt talrikast inom yrkesgrupper på landsbygden, nämligen jord- och skogsbruk (68·0 %), grufdrift och malmförädling (59·8 %) samt trämasse- och pappersindustri (59·3), under det att för typiska stadsmannanärningar — såsom byggnadsverksamhet samt närings- och njutningsämnesindustri — motsvarande procentsiffror understiga medeltalet 44·4 %.

Enligt tab. Å, hvilken utvisar de arbetslösas fördelning länsvis efter födelseort å räkneorten eller annorstädes, har Stockholms län det relativt största antalet (90·1 %) utsocknes födda. Det är de nya förstadssamhällenas kring Stockholm hastiga utveckling under det sista årtiondet, som kommer till synes i denna höga omflyttningsfrekvens. Stockholm själf (61·8 %) och de öfriga fyra större städerna, af hvilka Malmö står främst med 69·8 %, nå icke så högt öfver medeltalet. Göteborg med 47 % understiger detsamma. Så är äfven fallet med de län, hvarest de anmäldas flertal utgjordes af jordbruks- och järnbruksarbetare. Af de arbetslösa i Norrbottens län voro sålunda endast 26·5 % födda annorstädes än å räkneorten. Samma låga frekvens är också konstaterad för bergslagsbygderna i Örebro och Kopparbergs län.

De anförda siffrorna ådagalägga, att antalet utsocknes födda är relativt störst bland de arbetslösa i städer och industriorter. Som bekant gå också de inre vandringarna, hvilka äro ett så betydelsefullt och utmärkande drag för de moderna samhällena, i riktning från land till stad, från de glest bebodda jordbruksdistrikten till de tätt befolkade industribygderna och innebära sannolikt oftast en öfvergång från jordbrukets till industriens tjänst. Man förstår i hvilken omfattning denna inre omflyttning måste försiggå äfven i Sverige, eftersom dess verkningar med sådan skärpa kunna göra sig gällande bland den bråkdel af hela landets arbetareklass, som dessa tjugotusen arbetslösa dock utgöra.

Det folkutbyte, som den inre omflyttningen förmedlar, leder vanligen till, att de inflyttade bosätta sig för sin återstående lifstid på den nya vistelseorten. Jämsides med denna regelbundna vandring rörelse förekommer emellertid en annan af mer periodisk natur. Det är de färder till städerna, som en del arbetare på landsbygden årligen, särskildt under somrarna, företaga i syfte att skaffa sig ett par månaders tillfälligt och i förhållande till deras anspråk och lönerna i deras hemtrakt väl betaldt arbete. I allmänhet torde de också med lätthet få sysselsättning inom de säsongindustrier, i all synnerhet inom byggnadsverksamheten, där det forcerade sommararbetet drager till sig en mängd sedermera öfverflödigt arbetskraft. Denna konkurrens, hvilken ytterligare ökar säsongarbetets olägenheter, ses gifvetvis med oblida ögon af de på orten bosatta arbetarne, hvilka ock genom sina fackorganisationer sträfva att i kollektiv-

aftalen med arbetsgifvarne bereda ensam- eller företrädesrätt till arbete åt egna föreningsmedlemmar eller åtminstone öfriga på platsen boende kolleger.¹

Då dessa invandrande arbetare naturligtvis äro kyrkoskrifna i sina hemorter, förefaller till en början antalet af de *utom räkneorten mantalsskrifna* arbetslösa, hvilket för båda könen endast utgjorde 3 % af samtliga vid räkningen anmälda, förvånande ringa. Vid närmare eftertanke blir det dock tydligt, att denna siffra icke förmår gifva en rätt föreställning om dessa säsongvandringars verkliga storlek. Dels äga de väsentligen rum under den varma årstiden, hvar emot arbetslöshetsräkningen försiggick midt i vintern, dels hade, såsom i det föregående blifvit påpekadt,² till följd af den ekonomiska krisen, stora massor af de arbetare, hvilka för kortare tid under den föregående högkonjunkturen inströmmat till städer och industriorter, återflyttat till sina hemorter på landsbygden.

Den industriella depressionens inflytande på denna befolkningsrörelse bekräftas äfven af de sista årens erfarenheter från den offentliga arbetsförmedlingsverksamheten. Under de gångna goda åren hade en stor del af de arbetssökande vid arbetsförmedlingsanstalterna lämnat landtarbetet och i allmänhet ej velat taga anställning inom detsamma igen. På sista tiden har denna motvillighet gifvit vika för en ökad benägenhet hos arbetarne att antaga platser på landsbygden, äfven inom jordbruket. Den förändring, som härmed inträdde under åren 1908 och 1909, belyses i viss mån af följande uppgifter från några offentliga arbetsförmedlingsanstalter, för hvilka särskild undersökning verkstälts rörande de arbetssökandes mantals-skrifningsort:

Antalet arbetssökande män.				
	Antal anstal- ter.	Samtliga.	Däraf på platsen mantals-skrifna.	
			Antal.	%
År 1907	9	35,448	21,689	61.2
• 1908	9	45,048	31,431	69.8
• 1909	9	55,696	42,924	77

Från år 1907 till år 1909 hade alltså antalet vid de ifrågavarande anstalterna anmälda arbetssökande männen, som voro mantalsskrifna å

¹ Enligt Kommerskollegii utredning angående alla i riket vid 1908 års ingång gällande kollektivafstal innehöllo 622 aftal, omfattande 5,202 arbetsgifvare och 89,618 arbetare eller 35 % af hela antalet af kollektivafstal berörda, vissa inskränkningar i arbetsgifvarens rätt att fritt antaga och afskeda arbetare. De flesta af dessa inskränkningar voro tydligen afsedda att motverka den försämring af arbetsförhållandena inom säsongindustrierna, som ofvannämnda invandring af arbetare från landsbygden till städerna medför. Särskildt inom byggnadsverksamheten synes stor vikt hafva lagts vid dessa bestämmelser. (Jfr *Kollektivafstal I* sid. 225.) För deras affattning i 1909 års nya riksafstal för byggnadsindustrien i Sverige är redogjort i *Meddelanden* 1909 (sid. 304).

² Jfr sid. 46.

annan ort, minskats från c:a 39 % till c:a 23 %. Denna utveckling ådagalägger tydligen, hurusom de under uppgångstiden till stadssambäl-lena inkomna arbetarne genom de senaste årens dåliga arbetskon-junkturer tvingats att återvända till sina hemorter.

Under sådana omständigheter framstår den obetydliga frekvensen för de utom räkneorten mantalsskrifna bland de arbetslösa i en annan dager. Därtill kommer som ytterligare förklaringsgrund, att de på räkneorterna bofasta sannolikt anmält sig i större utsträckning än de lösa arbetarne, hvilka mindre kunde hoppas på anställning vid möjligen blifvande af kommunen anordnade extra arbeten o. d.

Om sålunda siffrorna för de utom räkneorten mantalsskrifna icke kunna anses fullt vägledande vid bedömandet af den inre om-flyttningens omfattning och inverkan på arbetsmarknaden, sakna de likväl icke betydelse i annat afseende. En blick på förestående tab. Å, där de arbetslösa fördelats länsvis efter mantalsskrifningsort, visar nämligen, i hvilken omfattning de arbetslösa från grannkommu-nerna i en räkneort anmält sig vid räkningen i den senare. Detta antagande bestyrkes äfven däraf, att Gäfle, i hvars förorter räkning icke blifvit lika allmänt anordnad, som fallet var för de öfriga större städerna, har en större frekvens än dessa för de utom räkneorten kyrkoskrifna arbetslösa på den grund, att ett antal i Gäfle grann-kommuner boende arbetslösa d. 12 jan. anmälde sig i Gäfle.

Kap. 14. De arbetslösas organisationsförhållanden.

Bearbetningen af de arbetslösas uppgifter, huruvida de voro anslutna till någon fackförening eller icke, är redovisad för de olika yrkesgrenarna i *Tabell 4* (män) och *Tabell 5* (kvinnor). Fördelning-
gen för samtliga anmälda framgår af nedanstående sammanställning:

	Män.		Kvinnor.		Tillsammans.	
	Antal.	%	Antal.	%	Antal.	%
Organiserade	9,603	49.1	156	27.8	9,759	48.5
Oorganiserade	9,942	50.9	405	72.2	10,347	51.5
Inalles	19,545	100.0	561	100.0	20,106	100.0

De oorganiserade voro sålunda i knapp majoritet, utgörande 51.5 % af hela antalet arbetslösa. Af de arbetslösa kvinnorna voro endast något mer än en fjärdedel eller 27.8 % anslutna till någon fackförening. Fördelade på yrkesgrupper i omstående tab. Å, befinnas de arbetslösa vara relativt mest organiserade (74.5) uti närings- och njut-ningsämnesindustrien. Det stora antalet organiserade af de arbets-lösa inom de vida mera talrikt representerade jord- och stenindu-strierna, byggnadsverksamheten samt metall- och maskinindustrien tyder på en hög organisationsfrekvens inom dessa yrkesgrupper.

Tab. A. De arbetslösas organisationsförhållanden inom olika yrkesgrupper.

Yrkesgrupper.	Hela antalet anmälda.	D ä r a f			
		organiserade.		oorganiserade.	
		Antal.	%	Antal.	%
Jordbruk och skogshushållning	1,373	128	9'3	1,245	90'7
Grufdrift och malmförädling	657	339	51'6	318	48'4
Jord-, sten- och glasindustri	758	463	61'1	295	38'9
Metall- och maskinindustri	1,794	1,042	58'1	752	41'9
Trävaruindustri	2,295	805	35'1	1,490	64'9
Byggnadsverksamhet	7,698	4,485	58'3	3,208	41'7
Läder-, hår-, gummiindustri o. dyl.	131	74	56'5	57	43'5
Textilindustri	176	57	32'4	119	67'6
Beklädnadsindustri	257	83	32'3	174	67'7
Närings- och njutningsämneshandelsindustri	750	559	74'5	191	25'5
Kemisk-teknisk och belysningsindustri	225	158	70'2	67	29'8
Trämasse- och pappersindustri	199	111	55'8	88	44'2
Grafisk industri	69	48	69'6	21	30'4
Öfriga industrier och handverk	229	68	29'7	161	70'3
Handelsarbetare och kontorspersonal	394	95	24'1	299	75'9
Hotell-, kafé- och restaurantrörelse	36	2	5'6	34	94'4
Landtransport	532	159	29'9	373	70'1
Vattentransport	1,624	945	58'2	679	41'8
Husligt arbete	168	3	1'8	165	98'2
Annat arbete	746	135	18'1	611	81'9
Inalles	20,106	9,759	48'5	10,347	51'5

Den lägsta frekvensen uppvisa husligt arbete, hotell-, kafé- och restaurantrörelse samt jordbruk och skogshushållning. Organisationsfrekvensen på trävaru-, textil- och beklädnadsindustrierna understiger jämväl medeltalet för de organiserade.

I tab. Ö åskådliggöres de arbetslösas organisationsfrekvens länsvis. Främst står därvid Malmöhus län med icke mindre än 86'4 % anslutna till fackföreningar. Norrbottens län har den lägsta frekvensen eller endast 11'4 % organiserade, beroende på det stora antal själfägande bönder, hvilka där anmält sig. Af de större städerna når Malmö högst med 86'9 % organiserade. Den höga siffran för Norrköping, eller 65 %, emot 52'5 % i Stockholm härrör sig otvifvelaktigt från det stora antal organiserade hamnarbetare, som anmälde sig vid räkningen i Norrköping. Att det fackliga organisationsväsendet bland arbetarne har större anslutning i städerna än i landsorten, bestyrkes däraf, att, medan 56 % af de arbetslösa i städerna

Tab. Ö. De arbetslösas organisationsfrekvens länsvís.

L ä n .	Hela antalet arbets- lösa.	D ä r a f			
		organiserade.		oorganiserade.	
		Antal.	%	Antal.	%
Stockholms stad	2,221	1,167	52.5	1,054	47.5
Stockholms län	644	352	54.7	292	45.3
Uppsala »	488	256	52.5	232	47.5
Södermanlands »	407	241	59.2	166	40.8
Östergötlands »	1,125	595	52.9	530	47.1
Jönköpings »	188	41	21.8	147	78.2
Kronobergs »	65	24	36.9	41	63.1
Kalmar »	210	92	43.8	118	56.2
Gottlands »	108	28	25.9	80	74.1
Blekinge »	492	237	48.2	255	51.8
Kristianstads »	132	99	75.0	33	25.0
Malmöhus »	3,084	2,665	86.4	419	13.6
Hallands »	360	234	65.0	126	35.0
Göteborgs och Bohus »	2,004	941	47.0	1,063	53.0
Älfsborgs »	328	146	44.5	182	55.5
Skaraborgs »	117	53	45.3	64	54.7
Värmlands »	953	417	43.8	536	56.2
Örebro »	655	261	39.8	394	60.2
Västmanlands »	463	177	38.2	286	61.8
Kopparbergs »	868	401	46.2	467	53.8
Gäffleborgs »	1,437	597	41.5	840	58.5
Västernorrlands »	717	324	45.2	393	54.8
Jämtlands »	36	10	27.8	26	72.2
Västerbottens »	318	95	29.9	223	70.1
Norrbottens »	2,686	306	11.4	2,380	88.6
Hela riket	20,106	9,759	48.5	10,347	51.5
Däraf:					
Stockholm	2,221	1,167	52.5	1,054	47.5
Göteborg	1,586	806	50.8	780	49.2
Malmö	1,181	1,026	86.9	155	13.1
Norrköping	646	420	65.0	226	35.0
Gäffe	498	293	58.8	205	41.2
Öfriga städer	6,781	3,517	51.9	3,264	48.1
Summa städer	12,913	7,229	56.0	5,684	44.0
Landsbygd	7,193	2,530	35.2	4,663	64.8

tillhörde någon fackförening, var motsvarande siffra för landsbygdens arbetslösa endast 35.2 %.

De arbetslösa inom arbetarnes fackorganisationer den 1 mars 1909.

Såsom i det föregående anförts, hade Kommerskollegium funnit, att för arbetslöshetsräkningarnas utförande någon annan metod än den personliga anmälningemetoden icke gärna kunde komma ifråga.¹ Som denna metod emellertid icke kunde förutsättas lämna fullt uttömmande resultat, togs därjämte i öfvervägande, på hvilka vägar kompletterande och kontrollerande uppgifter skulle kunna erhållas. Det ville då synas, som om sådana af ett ej ringa värde borde kunna erhållas genom införskaffande från de lokala föreningarna inom arbetarnes fackorganisationer af upplysningar rörande deras medlemmars arbetslöshet vid en viss tidpunkt.

För detta syfte beslöt också Kollegium att genom hänvändelse till de svenska fackförbundens lokalafdelningar utröna, huruvida och i hvilken omfattning arbetslöshet förekom inom fackföreningarna d. 1 mars 1909. Då det jämväl i flera afseenden syntes i hög grad önskligt att i samband härmed erhålla kännedom om i hvad mån de försämrade konjunkturerna föranlett arbetstidens förkortning, ansågs det lämpligt att samtidigt söka erhålla upplysningar i detta afseende rörande företag, där medlemmar af afdelningarna voro anställda. I öfverensstämmelse härmed utarbetades inom afdelningen för arbetsstatistik efter samråd med Landssekreteriatet och vederbörande fackförbunds styrelser, som samtliga för sin del förordade de äskade uppgifternas afgifvande, ett frågeformulär², hvilket under loppet af februari månad 1909 direkt tillställdes 2,835 afdelningar inom 35 fackförbund med tillsammans 210,865 medlemmar. För att graden af den möjligen förefintliga arbetslösheten inom fackföreningen d. 1 mars 1909 skulle kunna bedömas, efterfrågades på detta formulär till en början afdelningens medlemsantal vid samma tidpunkt. Nästa fråga gällde antalet arbetslösa inom afdelningen. Då det var af intresse att lära känna orsaken till arbetslösheten, gjordes på formuläret en indelning, upptagande de vanligen

¹ Jfr sid. 19.

² Tryckt som Bilaga II, sid. 246.

förekommande orsakerna därtill, nämligen arbetsbrist, sjukdom, konflikt och andra orsaker. Beträffande uppgifterna om arbetstidens förkortning, anmärktes i medsänd P. M., att sådan förkortning af arbetstiden, som inträdt till följd af nya aftal, yrkets säsongkarakter, naturhinder eller reparationer, naturligtvis icke skulle medräknas. Blott de arbetsgifvare, som inskränkt den normala arbetstiden enbart på grund af försämrade konjunktioner, borde angifvas med namn, näringsgren och adress under respektive rubriker.

I allmänhet visade man sig inom fackföreningarna förstå och behjerta denna undersöknings betydelse, så att till Kollegium under våren 1909 inkom en mängd ordentligt och samvetsgrant ifyllda formulär. På sina håll ställde man sig emellertid af olika anledningar mindre tillmötesgående, företrädesvis likväl af det skälet, att man ej ville meddela uppgifter om afdelningarnas medlemsantal, enär dessa afsevärdt minskats till följd af arbetsmarknadens försämring eller 1908 års stora arbetskonflikter. Genom upprepade påminnelser och tack vare godt stöd af flertalet fackförbunds ledning lyckades Kollegium likväl införskaffa ett rikhaltigare material, än hvad man under för handen varande förhållanden vägat förutsätta.

För denna utrednings resultat redovisas i *Tabell 18* i tabellbilagan, där antalet afdelningar, medlemmar och de arbetslösa inom hvarje särskildt fackförbund grupperats länsvis efter arbetslöshetens orsaker. Fackförbunden hafva därvid satts i den ordningsföljd, som den näringsgren de hufvudsakligen representera intager i yrkesförteckningen. Omstående *tab. I* utgör en sammanfattning af de i hufvudtabellen förekommande siffrorna. Af denna framgår, att af de 2,835 tillfrågade afdelningarna svar ingått från 1,926 eller 67·9 % af hela antalet. De inkomna uppgifterna representerade 134,326 eller 63·7 % af samtliga 210,865 medlemmar. I regel hafva de afdelningar, hvilka tillhörde till Landsorganisationen anslutna fackförbund, mest intresserat sig för och samvetsgrannast efterkommit Kollegii framställning. I så måtto uttömmande uppgifter, att svar ingått från samtliga afdelningar, föreligga dock endast för tvenne fackförbund, nämligen Småbrukare- och skogsarbetareförbundet i Norrland och Sv. hattarbetareförbundet, af hvilka dock det förstnämnda står utanför Landsorganisationen. De fyra största fackförbunden inom Landsorganisationen Sv. grof- och fabriks-, järn- och metall-, trä- samt sågverksindustriarbetareförbunden med resp. 37,508, 32,740, 11,386 och 11,087 medlemmar hade redovisat för resp. 75·4, 66·0, 63·9 och 70·8 % af sitt medlemsantal, hvilka procentsiffror öfverstiga motsvarande medeltal för hela antalet redovisade. Den lägsta frekvensen i detta afseende uppvisa Sv. arbetareförbundet samt Sv. bageri- och konditoriarbetareförbundet med endast resp. 6·0 och 27·6 % af sitt uppgifna medlemsantal redovisadt.

Tab. I. Antalet arbetslösa inom fackförbunden d. 1 mars 1909.

Fackförbund.	Hela antalet afdel- ningar	Redovisade afdelningar.		Hela antalet med- lemmar.	Redovisade medlemmar.		Däraf arbetslösa.	
		Antal.	%		Antal.	%	Antal.	%
Sv. landtarbetareförbundet . .	123	104	84.6	4,815	4,302	89.3	363	8.4
Småbrukare- och skogsarbeta- reförbundet ¹	46	46	100.0	2,001	2,001	100.0	332	16.6
Sv. grufarbetareförbundet . .	49	44	89.8	4,216	2,988	70.8	288	9.6
» stenhuggareförbundet . . .	138	93	67.4	5,895	4,111	69.7	906	22.0
» järn- och metallarbetare- förbundet	219	151	68.9	32,740	21,616	66.0	2,164	10.0
» gjutareförbundet	102	88	86.3	2,801	2,522	90.0	268	10.6
» elektriska arbetareförb. ¹ .	22	20	90.9	1,134	833	73.5	222	26.7
» träarbetareförbundet . . .	219	155	70.8	11,386	7,279	63.9	1,651	22.7
» tunnbinderiarbetareförb. .	26	19	73.1	488	242	55.3	33	13.6
» sågverksindustriarbetare- förbundet	168	113	67.3	11,087	7,845	70.8	1,913	24.4
» bokbinderiarbetareförb. . .	28	17	60.7	1,632	337	20.6	17	5.0
» förgylleri- och glasmästeri- arbetareförbundet	13	13	100.0	338	337	99.7	32	9.5
» kakelugnsmakareförbundet	32	30	93.8	1,060	973	91.8	360	37.0
» murareförbundet	77	65	84.4	5,014	4,662	93.0	2,797	60.0
» måleriarbetareförbundet . .	61	36	59.0	6,000	4,710	78.5	2,686	57.2
» bleck- och plåtslageriarbe- tareförbundet	52	31	59.6	1,633	1,269	77.7	387	30.5
» hattarbetareförbundet . . .	5	5	100.0	224	224	100.0	10	4.5
» sadelmakare- och tapetse- rareförbundet	36	30	83.3	880	567	68.3	109	19.2
» skoarbetareförbundet	54	40	74.1	4,251	3,215	75.6	155	4.8
» skrädderiarbetareförbundet	89	55	61.8	3,525	2,074	58.8	144	7.8
» textilarbetareförbundet . .	71	49	69.0	4,795	3,077	64.2	264	8.6
» bageri- och konditoriarbe- tareförbundet	61	31	50.8	3,067	894	27.6	100	11.2
» bryggeriarbetareförbundet.	48	27	56.3	3,017	1,802	59.7	56	3.1
Internationella tobaksarbetare- förbundet	24	21	87.5	2,543	1,070	42.1	90	8.4
Sv. slakteri- och charkuteri- arbetareförbundet ¹	25	11	44.0	687	560	81.5	24	4.5
» typograförbundet ¹	88	43	48.9	5,784	2,071	35.8	89	4.2
Internationella litografiska förb.	14	9	64.3	355	224	63.1	14	6.3
Sv. järnvägsmannaförbundet ¹ .	204	124	60.8	23,588	12,805	54.3	387	3.0
» spårvägsförbundet	15	13	86.7	2,151	1,792	81.6	54	3.0
» transportarbetareförbundet	126	59	46.8	9,803	4,627	47.2	1,863	40.3
» handelsarbetare- och varu- utkörareförbundet ¹	18	13	72.2	1,400	1,114	79.6	83	7.5
» maskinist- och eldareförb. ¹	18	16	88.9	700	505	72.1	69	13.7
» grof- o. fabriksarbetareförb.	358	276	77.1	37,508	28,267	75.4	8,487	30.0
De förenade förbunden	72	61	84.7	3,447	2,749	79.8	308	11.3
Sv. arbetareförbundet ¹	134	18	13.4	11,000	662	6.0	61	9.2
Inalles	2,835	1,926	67.9	210,865	134,326	63.7	26,786	19.9

¹ Förbundet tillhör icke Landsorganisationen.

Vidstående tab. I utvisar vidare, att af 134,326 fackföreningsmedlemmar, hvilka berörts af förevarande undersökning, hafva 26,786 eller 19·9 % uppgifvits vara arbetslösa. Enligt dessa uppgifter, hvilka i och för sig torde vara i stort sedt korrekta, var arbetslösheten sålunda synnerligen omfattande. Dock angifva dessa siffror måhända arbetslöshetsfrekvensen något större, än den i verkligheten var inom samtliga organisationer, dels på grund af att en del afdelningar, särskildt inom byggnadsfacket och öfriga säsongindustrier, i allmänhet såsom arbetslösa räknat alla från orten afgångna medlemmar, och dels af det skälet, att företrädesvis just de föreningar torde hafva lämnat svar, hvilka hade ett större antal arbetslösa att rapportera.

Det relativt största antalet arbetslösa eller 60·0 % förefinnes inom Sv. murareförbundet; därefter komma Sv. måleriarbetare- och Sv. transportarbetareförbunden med resp. 57·2 och 40·3 % arbetslösa af samtliga redovisade medlemmar. I regel uppvisa alla af säsongarbetare bestående förbund en relativt hög arbetslöshetsfrekvens, medan den lägsta eller endast 3 % förefinnes för järnvägs- och spårvägsmän.

För att afvinna materialet mera ingående resultat och erhålla jämförelse med det vid arbetslöshetsräkningen ernådda fick man icke vid den statistiska bearbetningen inskränka sig till uppdelning endast på fackförbund. Dessa äro nämligen antingen alltför specialiserade, så att flera förbund måste sammanslås, för att ett självständigt verksamhetsområde skall kunna afgränsas, eller också äro fackförbunden så omfattande, att medlemmarne representera snart sagdt alla näringsgrenar, hvilket är fallet med t. ex. Sv. grof- och fabriksarbetareförbundet. Industrieförbundstypen har nämligen endast undantagsvis tillämpats inom den svenska fackföreningsrörelsen. Yrkesförbundet har däremot i regel blifvit mer konsekvent utbildadt. Men till följd af nyss angifna orsaker kan man icke gruppera dessa yrkesförbund efter bestämda och direkt motsvarande näringsgrenar. Med få undantag företräda däremot medlemmarna inom de särskilda afdelningarna en och samma yrkesgren. Under sådana förhållanden befanns det lämpligt att fördela de särskilda fackförbundens afdelningar på de åtta hufvudgrupper af näringar, som i det föregående kommit till användning. Dessa hufvudgrupper voro: jord- och skogsbruk, grufvdrift, jord- och stenindustri, metall- och maskinindustri, trävaru-, trämasse- och pappersindustri, textil- och beklädnadsindustri, närings- och njutningsämnesindustri samt handel och transport m. fl.

Resultatet af de arbetslösas inom fackorganisationerna fördelning på dessa hufvudgrupper af näringar föreligger länsvis i *Tabell 19* i tabellafdelningen. Omstående tab. II lämnar en öfversikt af för-

Tab. II. De arbetslösa inom fackorganisationerna den 1 mars 1909, fördelade på näringar.

Näringsar.	Redovisade organiserade arbetare.		Däraf arbetslösa.	
	Antal	%	Antal	%
Jord- och skogsbruk	6,393	4·8	717	11·2
Grufdrift, jord- och stenindustri	11,543	8·6	2,414	20·9
Metall- och maskinindustri	28,930	21·5	3,840	13·3
Trävaru-, trämasse- och pappersindustri	22,207	16·5	4,516	20·3
Byggnadsverksamhet	22,525	16·8	11,099	49·3
Textil- och beklädnadsindustri	10,465	7·8	786	7·5
Närings- och njutningsämnesindustri	11,402	8·5	955	8·4
Handel och transport m. m.	20,861	15·5	2,459	11·8
Inalles	134,826	100·0	26,786	19·9

delningen på näringar, af hvilken framgår, att arbetslösheten var relativt störst inom byggnadsverksamheten och de af årstiden starkt beroende gruf-, jord- och stenindustrierna.

En mera detaljerad redogörelse för de arbetslösas inom fackorganisationerna fördelning på dessa åtta hufvudgrupper af näringar samt på de olika länen lämnas i efterföljande tab. III (absoluta tal) samt tab. IV (relativa tal). För jämförelses skull hafva därvid motsvarande slutsiffror för de vid arbetslöshetsräkningen i januari 1909 anmälda samtidigt angifvits under respektive rubriker.

Hvad först de arbetslösas inom fackorganisationerna fördelning på de olika länen beträffar, så uppvisa Malmöhus län med 20·6 %, Stockholms stad med 13·7 % samt Göteborgs och Bohuslän med 8·5 % det största antalet. Vid arbetslöshetsräkningen kommo dessa län i samma ordningsföljd med ett undantag: Norrbottens län, hvilket där stod i andra, men här på grund af det ringa antalet organiserade arbetare inom länet endast i nionde rummet. Öfverensstämmelsen med arbetslöshetsräkningens resultat visar sig äfven däruti, att bland de olika näringarna byggnadsverksamheten företer det största antalet arbetslösa inom fackorganisationerna för alla län utom Örebro, Västmanlands och Kopparbergs län, där malmförädlings- samt metall- och maskinindustrierna, Gäfleborgs, Västernorrlands och Västerbottens län, där trävaruindustrien, äfvensom Västerbottens län, där hamnarbetet stod i främsta rummet.

Den mest slående öfverensstämmelsen med arbetslöshetsräkningens resultat visa dock procenttalen för de arbetslösas inom fackorganisationerna fördelning på de åtta hufvudgrupperna af näringar. Sålunda

tillhörde i förra fallet 40·5 % af samtliga vid räkningen anmälda byggnadsverksamheten, i det senare 41·4 %. För textil- och beklädnadsindustrierna är den relativa frekvensen på siffran densamma eller 2·9 %. För de näringar, som förete större afvikelser, såsom t. ex. jord- och skogsbruk, där den relativa frekvensen för de organiserade endast var 2·7 %, medan motsvarande siffra för de vid räkningen anmälda utgjorde 7·0 %, eller metall- och maskinindustrien med resp. 14·3 och 11·1 %, torde anledningen härtill vara att söka däruti, att anslutningen till fackorganisationerna inom dessa näringar var förhållandevis resp. mindre eller större än inom näringslivet i allmänhet.

Ifråga om *arbetslöshetens orsaker* synes icke samma direkta öfverensstämmelse kunna konstateras mellan de arbetslösa inom fackorganisationerna och de vid arbetslöshetsräkningen i januari anmälda. Enligt de å sid. 118 och 119 befintliga *tab. V* (absoluta tal) och *tab. VI* (relativa tal), som framställa de arbetslösa inom fackorganisationerna, fördelade på näringar efter arbetslöshetens orsaker under jämförelse med motsvarande slutsiffror för de vid räkningen anmälda, hafva 80·6 % af de förra uppgifvit arbetsbrist som orsak; för de senare var motsvarande siffra 90·9 %. Frekvensen för de öfriga orsakerna ställer sig därför något högre för de arbetslösa inom fackorganisationerna än för de vid räkningen anmälda. Till följd af sjukdom hade i förra fallet 9·1 % och i det senare endast 2·7 % blifvit arbetslösa. För arbetskonflikt såsom orsak till arbetslösheten var frekvensen resp. 8·6 och 2·8 %. Detta är också helt naturligt i betraktande af, att dels det icke varit möjligt att från de arbetslösa inom fackorganisationerna afskilja dem, hvilka på grund af sjukdom kunde anses oförmögna till allt förvärfvarsarbete, hvilken afskiljning blifvit gjord för det af individuella uppgifter bestående räknematerialet, dels det företrädesvis är organiserade, som deltagit i de stora arbetsstriderna under 1908 och sålunda varit mest utsatta för dessas följder. Vid sådant förhållande blifva i själfva verket afvikelserna mellan de tvenne undersökningarna i detta afseende mindre anmärkningsvärda, än hvad siffrorna i förstone tyckas gifva vid handen.

Den förfrågan, som gjorts på formuläret angående *arbetstidens förkortning* enbart på grund af försämrade konjunkturer vid företag, där medlemmar af fackföreningar voro anställda, hade i allmänhet förbigåtts. De svar, som ibland afgifvits, voro emellertid så ofullständiga, att det arbete, som hade kräfts för deras kontrollerande och statistiska behandling, betydligt skulle hafva öfverstigit det gagn, det kunnat medföra. Af de inkomna uppgifterna framgick emellertid, att under år 1908 förekommit en af ekonomiska skäl förestafvad, mycket betydande inskränkning af den normala arbetstiden i synnerhet inom sko- och textilindustrierna samt den mekaniska

Tab. III. De organiserade arbetslösa den 1 mars 1909 inom fackorganisationerna efter olika näringar och landsdelar.

Absoluta tal.

L ä n .	De arbetslösa inom								Summa organiserade arbetslösa.	Samtliga vid arbetslöshetsräkningen d. 1 ^a /1 1909 redovisade.
	jord- och skogsbruk.	gruf-drift, jord- o. sten-industri.	metall- och mas-skin-industri.	trä-varu-, trä-masse- och pap-persin-dustri.	bygg-nads-verk-sam-het.	textil- o. be-kläd-nads-indu-stri.	nä-rings- o. njut-nings-ämnes-indu-stri.	handel och trans-port m. m.		
Stockholms stad . . .	—	96	812	111	2,361	91	54	137	3,662	2,221
Stockholms län	—	10	79	99	300	18	33	—	539	644
Uppsala ,	—	4	41	139	116	1	9	55	365	488
Södermanlands ,	1	2	30	47	166	12	1	16	275	407
Östergötlands ,	5	74	125	154	549	83	26	60	1,076	1,125
Jönköpings ,	—	2	41	151	248	13	12	10	477	188
Kronobergs ,	—	93	2	234	387	—	2	4	722	65
Kalmar ,	—	113	18	17	280	—	8	113	549	210
Gottlands ,	—	16	26	—	382	—	9	16	449	108
Blekinge ,	—	159	49	101	193	47	4	73	626	492
Kristianstads ,	85	141	48	121	634	20	41	24	1,114	132
Malmöhus ,	226	578	1,133	492	1,818	266	508	489	5,510	3,084
Hallands ,	—	131	101	230	241	48	22	80	853	360
Göteborgs och Bohus ,	—	328	137	71	1,060	58	47	571	2,272	2,064
Älfsborgs ,	—	42	15	122	287	3	11	10	490	328
Skaraborgs ,	—	4	—	—	165	30	17	1	217	117
Värmlands ,	17	137	121	185	256	13	11	32	772	953
Örebro ,	—	153	82	64	145	21	4	42	511	635
Västmanlands ,	9	193	162	28	99	6	5	31	533	463
Kopparbergs ,	40	126	526	378	243	7	9	27	1,356	868
Gäddborgs ,	13	4	186	334	203	35	20	224	1,019	1,437
Västernorrlands ,	143	1	61	1,061	151	10	90	85	1,602	717
Jämtlands ,	1	—	12	125	439	1	2	—	580	36
Västerbottens ,	8	—	2	185	—	1	1	217	414	318
Norrbottens ,	169	7	31	67	376	2	9	142	803	2,686
Inalles	717	2,414	3,840	4,516	11,099	786	955	2,459	26,786	20,106
Samtliga vid arbetslöshetsräkningen redovisade	1,410	1,126	2,237	2,556	8,133	573	1,311	2,760	—	20,106

verkstadsindustrien. Det är en öppen fråga, huruvida icke sådan partiell arbetsbrist eller under-sysselsättning (under-employment) under en längre tid på grund af den löneminskning, den medför för arbetarne,

Tab. IV. De organiserade arbetslösa den 1 mars 1909 inom fackorganisationerna efter olika näringar och landsdelar.

Relativa tal.

L ä n .	De arbetslösa inom								Summa organiserade arbetslösa.	Samtliga vid arbetslöshetsräkningen d. 1 ² /1 1909 redovisade.
	jord- och skogsbruk.	gruf- drift, jord- o. sten- industri.	metall- och ma- skin- industri.	trä- varu-, trä- masse- och pap- persin- dustri.	bygg- nads- verk- sam- het.	textil- o. be- klädnads- industri.	nä- rings- o. njut- nings- ämnes- industri.	handel och trans- port m. m.		
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Stockholms stad . . .	—	2·6	22·2	3·0	64·5	2·5	1·5	3·7	13·7	11·0
Stockholms län	—	1·8	14·7	18·4	55·7	3·3	6·1	—	2·0	3·2
Uppsala »	—	1·1	11·2	38·1	31·8	0·3	2·4	15·1	1·4	2·4
Södermanlands »	0·4	0·7	10·9	17·1	60·4	4·3	0·4	5·8	1·0	2·0
Östergötlands »	0·5	6·9	11·6	14·3	51·0	7·7	2·4	5·6	4·0	5·6
Jönköpings »	—	0·4	8·6	31·7	52·0	2·7	2·5	2·1	1·8	0·9
Kronobergs »	—	12·9	0·3	32·4	53·6	—	0·3	0·5	2·7	0·3
Kalmar »	—	20·6	3·3	3·1	51·0	—	1·4	20·6	2·1	1·0
Gottlands »	—	3·6	5·8	—	85·1	—	2·0	3·5	1·7	0·5
Blekinge »	—	25·4	7·8	16·2	30·8	7·5	0·6	11·7	2·3	2·5
Kristianstads »	7·6	12·7	4·3	10·9	56·9	1·8	3·7	2·1	4·2	0·7
Malmöhus »	4·1	10·5	20·6	8·9	33·0	4·8	9·2	8·9	20·6	15·3
Hallands »	—	15·4	11·8	27·0	28·3	5·6	2·6	9·4	3·2	1·8
Göteborgs och Bohus »	—	14·4	6·0	3·1	46·7	2·6	2·1	25·1	8·5	10·0
Älfsborgs »	—	8·6	3·1	24·9	58·6	0·6	2·2	2·0	1·8	1·7
Skaraborgs »	—	1·8	—	—	76·1	13·8	7·8	8·5	0·8	0·6
Värmlands »	2·2	17·7	15·7	24·0	33·2	1·7	1·4	4·1	2·9	4·8
Örebro »	—	29·9	16·1	12·5	28·4	4·1	0·8	8·2	1·9	3·3
Västmanlands »	1·7	36·2	30·4	5·3	18·6	1·1	0·9	5·8	2·0	2·3
Kopparbergs »	2·9	9·3	38·8	27·9	17·9	0·5	0·7	2·0	4·9	4·3
Gäflleborgs »	1·3	0·4	18·3	32·8	19·9	3·4	1·9	22·0	3·8	7·2
Västernorrlands »	8·9	0·1	3·8	66·2	9·4	0·6	5·6	5·4	6·0	3·6
Jämtlands »	0·2	—	2·1	21·5	75·7	0·2	0·3	—	2·2	0·1
Västerbottens »	1·9	—	0·5	44·7	—	0·2	0·2	52·5	1·5	1·6
Norrbottens »	21·0	0·9	3·9	8·4	46·8	0·2	1·1	17·7	3·0	13·3
Inalles	2·7	9·0	14·3	16·9	41·4	2·9	3·6	9·2	100·0	100·0
Samtliga vid arbetslöshetsräkningen redovisade	7·0	5·6	11·1	12·7	40·5	2·9	6·5	13·7	—	100·0

till sina ekonomiska följder kan vara lika menlig som en kortare tids arbetslöshet.

Tab. V. De arbetslösa, inom fackorganisationerna d. 1 mars 1909, fördelade på näringar, efter arbetslöshetens orsaker.

Absoluta tal.

<i>Näringsar.</i>	Arbets- brist.	Sjuk- dom.	Kon- fikt	Andra or- saker.	Till- sam- mans.
Jord- och skogsbruk	566	44	72	35	717
Grufdrift, jord- och stenindustri	1,651	287	443	33	2,414
Metall- och maskinindustri	3,087	510	87	156	3,840
Trävaru-, trämasse- och pappersindustri	3,526	417	506	67	4,516
Byggnadsverksamhet	9,703	444	891	61	11,009
Textil- och beklädnadsindustri	440	267	53	26	786
Närings- och njuetningsämnesindustri	722	186	30	17	955
Handel och transport m. m.	1,907	269	214	69	2,459
Inalles	21,602	2,424	2,296	464	26,786
Samtliga vid arbetslöshetsräkningen redovisade	18,378	530	560	738	20,106

*Samman-
fattning.*

Hela medlemsantalet i de af Kollegium tillfrågade fackorganisationerna hade uppgått till 210,865. Af dessa hade, som nämnt, svar ingått från afdelningar med tillsammans 134,326 medlemmar, af hvilka 26,786 eller 19·9 % uppgifvits vara arbetslösa den 1 mars 1909. Sålunda förelåga inga uppgifter från afdelningar med tillhopa 76,539 medlemmar. I det föregående har påpekats, att det sannolikt varit de af arbetslöshet hårdast hemsökta fackföreningarna, som besvarat och insänt frågeformuläret. Detta utesluter dock icke, att arbetslöshet äfven förekommit inom de andra, icke redovisade afdelningarna. Några hållpunkter för bedömandet, huru omfattande arbetslösheten bland ifrågavarande föreningars medlemmar har varit, stå dock till buds. Arbetslösheten inom de icke redovisade afdelningarna torde sålunda näppeligen hafva öfverstigit ofvannämnda 19·9 % af deras sammanlagda medlemsantal; en blick på tab. I å sid. 112 visar, att den ej gärna kan understiga 5 %. Därest man vågar antaga, att arbetslöshetsfrekvensen inom de icke redovisade afdelningarna endast uppgick till detta minimum af 5 %, skulle motsvarande antal arbetslösa utgöra ca 3,500. Under denna förutsättning skulle det alltså hafva funnits i rundt tal minst 30,000 arbetslösa inom samtliga fackorganisationer den 1 mars 1909.

Af de vid arbetslöshetsräkningen den 12 jan. 1909 anmälda hade emellertid 51·5 % uppgifvit sig vara anslutna till någon fackförening, hvilken siffra öfverensstämmer därmed, att organisationsfrekvensen för hela arbetsstyrkan inom bergshandtering, industri och handverk samt handel och samfärdsl i vårt land vid denna tidpunkt beräkna-

Tab. VI. De arbetslösa inom fackorganisationerna d. 1 mars 1909, fördelade på näringar, efter arbetslöshetens orsaker.

Relativa tal.

Näringsar.	Arbets- brist.	Sjuk- dom.	Kon- fikt.	Andra or- saker.	Till- sam- mans.
	%	%	%	%	%
Jord- och skogsbruk	78.9	6.1	10.1	4.9	100.0
Grufdrift, jord- och stenindustri	68.4	11.9	18.4	1.3	100.0
Metall- och maskinindustri	80.4	13.3	2.3	4.0	100.0
Trävaru-, trämasse- och pappersindustri	78.1	9.2	11.2	1.5	100.0
Byggnadsverksamhet	87.4	4.0	8.0	0.6	100.0
Textil- och beklädnadsindustri	56.0	34.0	6.7	3.3	100.0
Närings- och njutningsämnesindustri	75.6	19.5	3.1	1.8	100.0
Handel och transport m. m.	77.6	10.9	8.7	2.8	100.0
Inalles	80.6	9.1	8.6	1.7	100.0
Samtliga vid arbetslöshetsräkningen redovisade	90.9	2.7	2.8	3.6	100.0

des hafva uppgått till ungefär 50 %. Med stöd häraf och i anslutning till det nyss sagda torde den slutsatsen kunna dragas, att antalet oorganiserade arbetslösa i landet d. 1 mars 1909 torde hafva uppgått till ungefär samma antal som de organiserade arbetslösa eller i rundt tal 30,000.

Med ledning af nu anförda omständigheter kan sålunda beräknas, att *hela antalet arbetslösa i vårt land under vintermånaderna år 1909 uppgått till ej mindre än 60,000*, motsvarande c:a 15 % af samtliga inom industri och snarlika näringar sysselsatta. Af dessa 60,000 torde minst $\frac{2}{3}$ hafva utgjorts af säsongarbetare.

»De arbetslösas föreningar» under vintern 1908—1909.

I inledningen har omnämnts, hurusom, då under vintern 1907—08 de nedgående ekonomiska konjunkturerna började återverka på arbetsmarknaden i form af större arbetslöshet, af arbetarne på några orter återupplifvades en del organisatoriska anordningar, hvilka med framgång praktiserats under föregående arbetslöshetsperioder. De arbetslösa sammanslöt sig sålunda i särskilda föreningar för tillvaratagande af gemensamma intressen.¹ Då arbetslösheten under vintern 1908—09 antog större omfattning, vunno, af tidningspressens med-

¹ Jfr sid. 10.

delanden att döma, dessa föreningar allmänna efterföljd och liflig anslutning.

I syfte att erhålla närmare upplysningar om dessa föreningar och deras verksamhet utsändes från Kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik i maj månad 1909 ett frågecirkulär i ämnet till styrelserna för samtliga arbetarekommuner i riket. Af de inkomna svaren framgick, att dylika föreningar, såvidt känt, bildats på 39 orter, hvaraf 29 voro städer och köpingar. Hvad beträffar fördelningen på län, kom Malmöhus län främst med 10 orter, därnäst Stockholms, Göteborgs, och Bohus samt Älfsborgs län med hvardera 3 orter o. s. v. Från Jönköpings, Kronobergs, Gottlands, Värmlands, Jämtlands och Västerbottens län hade däremot inga föreningar inrapporterats. I allmänhet hafva föreningarna bildats omkring eller kort efter nyåret 1909. Några föreningar (i Hälsingborg och Luleå) sägas vara bildade redan i november 1908, andra först i slutet af februari eller början af mars 1909 (så t. ex. i Hedemora). Deras verksamhet torde i regel hafva fortsatt till tiden omkring d. 1 maj 1909, då de vanligen upplöstes af den naturliga anledningen, att medlemmarna så småningom hade fått något slag af arbete.

Initiativet till arbetslöshetsföreningarnas bildande synes oftast hafva utgått från respektive arbetarekommuners styrelser på så sätt, att dessa sammankallat de arbetslösa på platsen till allmänt möte, hvarvid en förening konstituerats. Merendels torde föreningen inom sig hafva utsett en särskild styrelse, men i några fall har uppgifvits, att föreningen ledts direkt af arbetarekommunen, så t. ex. vid Trollhättan och i Luleå. I allmänhet stod medlemskap i en sådan »De arbetslösas förening» öppet för såväl organiserade som oorganiserade arbetare. Ett undantag utgjorde arbetslöshetsföreningen i Stockholm, hvilken i januari 1909 beslöt, att såsom medlemmar endast godkänna organiserade arbetare. Med anledning häraf bildade Sv. folkförbundets afdelning i Stockholm en »De oorganiserade arbetslösas förening».

Antalet medlemmar i samtliga de arbetslösas föreningar har naturligtvis växlat högst betydligt vid olika tidpunkter. Med ledning af de inkomna uppgifterna om antalet medlemmar i de arbetslösas föreningar under februari månad 1909 har uppgjorts en sammanställning, tab. VII, hvarvid för jämförelses skull angifvits antalet anmälda vid arbetslöshetsräkningarna på samma orter, därest sådan anordnats. Af de tillhopa 7,006 medlemmarne i de här anförda arbetslösas föreningar komma därvid enbart på Stockholms stad 2,450, på Malmöhus län 2,625 samt på Göteborgs stad 1,931. Medlemsantalet i föreningarna öfversteg understundom antalet anmälda vid arbetslöshetsräkningen. Så var t. ex. fallet i Göteborg. I de flesta

Tab. VII. »De arbetslösas föreningar» under vintern 1908—1909.

O r t.	Antal medlemmar i »de arbetslösas föreningar» februari 1909.	Samtliga vid arbetslöshetsräkningen d. 12/1 1909 anmälda arbetslösa personer.	O r t.	Antal medlemmar i »de arbetslösas föreningar» februari 1909.	Samtliga vid arbetslöshetsräkningen d. 12/1 1909 anmälda arbetslösa personer.
Stockholm.			Skurup	12	—
De organiserade arbetslösas fören.	1,600	2,849	Halmstad	75	228
» oorganiserade arbetslösas fören.	850		Falkenberg	59	68
Södertälje	45	173	Göteborg	1,931	1,697
Sundbyberg	27	21	Lysekil	44	30
Brännkyrka	17	101	Mölnadal	30	—
Eskilstuna	172	217	Vänersborg	24	50
Norrköping	400	653	Borås	121	145
Kalmar	67	92	Trollhättan	18	38
Karlshamn	58	93	Lidköping	42	46
Ronneby	51	25	Örebro	150	181
Malmö	1,025	1,283	Högfors	30	—
Landskrona	300	342	Västerås	170	180
Hälsingborg	790	480	Hallstahammar	15	—
Ystad	70	97	Ludvika	228	223
Limhamn	171	113	Smedjebacken	62	179
Eslöf	41	40	Gäffe	331	501
Arlöf	35	—	Hudiksvall	73	123
Staffanstorp	54	—	Sundsvall	151	225
Lomma	127	173	Östersund	68	37
			Luleå	140	134

fall synas dock föreningarna icke hafva omfattat så många arbetslösa, som räkningen uppvisade. På en del orter hade icke heller de arbetslösa byggnadsarbetarne ansett sig böra ingå i föreningarna.

I tab. VIII redovisas antalet arbetslösa i februari månad 1909 på de orter, hvarest icke någon »de arbetslösas förening» var bildad, men för hvilka vederbörande arbetarekommuns styrelse uppgifvit sagda antal. Vid jämförelse med motsvarande antal anmälda vid arbetslöshetsräkningen befinnes detta i allmänhet vara väsentligt lägre än siffrorna för februari, hvarvid dock måste tagas i betraktande, att de senare möjligen kunna vara något för högt tilltagna.

För fyra orter: Visby, Kristinehamn, Forshaga (Värmlands län) samt Boden var antalet på siffran lika. Äfven om arbetslöshetens utbredning otvifvelaktigt var större under februari 1909 än under

Tab. VIII. De arbetslösa på vissa orter enligt arbetarekommunernas uppgifter.

O r t.	Antal arbetslösa		O r t.	Antal arbetslösa	
	på orten i februari 1909.	Samtliga vid arbetslöshetsräkningen d. 12/1 1909 anmälda arbetslösa personer.		på orten i februari 1909.	Samtliga vid arbetslöshetsräkningen d. 12/1 1909 anmälda arbetslösa personer.
Nynäshamn . . .	25	—	Varberg	100	54
Uppsala	300	261	Västra Frölunda . .	53	—
Nyköping	100	93	Skara	15	20
Flen	50	9	Kristinehamn . .	116	116
Motala Verkstad .	52	24	Forshaga	195	195
Näsejö	50	—	Nora Bergslag . .	18	40
Sommen	4	—	Kopparberg . . .	40	11
Mariannelund . .	15	33	Sala	250	197
Sandsjö	20	—	Arboga	—	48
Växjö	250	64	Hedemora	37	36
Oskarshamn . . .	84	73	Avesta	30	30
Visby	199	199	Söderhamn	99	186
Karlskrona	291	155	Bomhus	200	166
Sölvesborg	10	16	Härnösand	40	138
Olofström	14	1	Örnsköldsvik . .	143	—
Klippan	23	—	Umeå	91	194
Lund	600	412	Svartöstad	110	—
Hörby	7	—	Båtekärens	35	—
Raus	125	94	Boden	222	222
Käfflinge	60	—			

januari s. å., så bestyrka dock nyssnämnda siffror den uppfattningen, att icke alla arbetslösa anmälde sig d. 12 jan. 1909, samt att arbetslöshetsräkningen med fördel skulle hafva dels utsträcks till flera orter, dels återupprepats, på sätt i Kollegii förut omtalade promemoria föreslogs, en tid längre fram på vintern, t. ex. d. 1 mars, då arbetslösheten i vårt land vanligen torde kulminera.

Då föreningarnas syfte var att i görligaste mån understödja de genom arbetslösheten nödlidande, gick deras verksamhet väsentligen ut på att för ändamålet anskaffa penningmedel. Detta skedde på olika sätt, oftast genom upprop till allmänheten med anhållan om hjälp, i andra fall genom anordnande af fester, basarer o. d. till förmån för de arbetslösa. I åtskilliga städer gjordes ock till vederbörande kommunala myndigheter framställning om understöd i form af direkt penning-

hjälp eller genom nödhjälpsarbetens igångsättande. De inflytande medlen förvaltades och redovisades af vederbörande styrelser under kontroll af arbetarekommunen. I de inkomna svaren lämnades angående de influtna medlens storlek och fördelning synnerligen knapphändiga upplysningar. Ibland torde kontanter hafva utdelats, ibland anvisningar på lifsförnödenheter i vissa affärer. Understundom inflöte och utdelades också gåfvor in natura.

Såsom redan är nämnt hade på många orter, trots omfattande arbetslöshet, ingen förening bildats. Men från åtskilliga af dessa orter omtalas i svarsskrifvelserna andra åtgärder i samma syfte. I Lund, Varberg och Boden tillsatte t. ex. arbetarekommunen kommittéer, som ägde att befrämja de arbetslösas intressen på samma sätt som annorstädes föreningarna. Från Bomhus invid Gäfle och Svartön vid Luleå meddelas, att kommunalstyrelsen själf handhade de arbetslösas angelägenheter och sålunda fungerade såsom ett slags arbetslöshetskommitté. Bland öfriga åtgärder må nämnas motioner och inlagor till vederbörande statsmyndigheter rörande önskvärdheten af vissa nödhjälpsarbeten (t. ex. i Karlskrona och Umeå) samt den af en privat kommitté på enskild väg föranstaltade arbetslöshetsräkningen i Umeå d. 23 jan. 1909.

Till sist må något utförligare skildras organisationen af nödhjälpsarbetet i Lund, hvilket torde kunna gifva en typisk bild af arbetssättet äfven på åtskilliga andra orter, fastän i Lund ingen särskild »de arbetslösas förening» var bildad.

I Lund tillsatte fackföreningarna gemensamt en kommitté på fem personer med uppdrag att insamla bidrag från fackföreningar och enskilde. Organisationerna på platsen inlämnade till denna kommitté rapporter öfver de arbetslösas antal m. m. I enlighet med dessa rapporter samt i proportion till det från hvarje fackförening uppgifna antalet arbetslösa fördelades, med särskildt afseende fästadt vid försörjningspliktens omfattning, bidragen mellan fackföreningarna för vidare utdelning till de arbetslösa. Alla bidrag utgingo i form af anvisningar på den kooperativa konsumtionsföreningen Fenix, hvilken i sin tur utlämnade anvisningar på bagare, slaktare, kolhandlare o. s. v. Inga kontanta medel utlämnades. Sedan stadsfullmäktige i Lund upprättat en soppkokningsanstalt, förändrades detta utdelningssätt i så måtto, att kommittén från anstalten fick ett större antal portioner till gratisutdelning; under de två första veckorna cirka 2,000 portioner. Sedermera inlämnade kommittén hvarje vecka uppgift å antalet behöfvande; en af stadsfullmäktige tillsatt arbetslöshetskommitté utanordnade anvisningar å soppa, bröd och kol, och fackföreningskommittén utdelade dessa genom fackföreningsstyrelserna. Personer med fattighjälپ fingo intet understöd.

Fackföreningskommittén lämnade hjälp äfven åt oorganiserade arbetslösa, till hvilka understödet lämnades direkt af kommittén och i regel först efter ett besök hos vederbörande i deras hem.

Det allmännas åtgärder mot arbetslösheten under vintern 1908—09.

I cirkulärskrifvelsen den 4 dec. 1908 till länsstyrelserna om föranstaltande af arbetslöshetsräkningar den 12 jan. 1909 hade Kungl. Maj:t därjämte sökt direkt framkalla *positiva, praktiska åtgärder* för att minska arbetslösheten och lindra dess skadliga verkningar, i hvilket syfte i cirkuläret lämnades en del anvisningar.¹

I afsikt att erhålla kännedom om, i hvad mån dessa anmaningar ländt till påföljd, afläts från Kungl. Civildepartementet i febr. 1909 följande skrifvelse till *samtliga Konungens Befallningshafvande*, innehållande detaljerade frågor rörande de olika slag af åtgärder, som i det förstnämnda cirkuläret ifrågasatts:

Då det syntes mig vara af synnerligt intresse att erhålla kännedom om hvilka åtgärder, som i anledning af nädiga cirkuläret den 4 december 1908 eller eljest under innevarande vinter vidtagits mot arbetslösheten, får jag härmed anmoda Eder att till Kungl. Civildepartementet skyndsamt inkomma med upplysning angående hvad Ni åtgjort dels för att inhämta och sprida underrättelse om tillgängliga arbetstillfällen, särskildt å landsbygden, dels ock för att hos enskilda väcka intresse och verka för anordnandet af lämpliga arbetsföretag, därvid Ni tillika bör angifva i hvad mån Edra åtgöranden i dessa hänseenden ledt till påföljd.

Vidare bör Ni meddela uppgift angående hvilka åtgärder vidtagits för att fästa de kommunala myndigheternas uppmärksamhet på angelägenheten att företaga vissa i cirkuläret antydda praktiska mått och steg samt huruvida kommunerna å sin sida också vidtagit åtgärder mot arbetslösheten.

I sådant hänseende bör särskildt angifvas,

1) huruvida kommunerna anordnat eller komma att anordna s. k. extra arbeten (eller nödhjälpsarbeten) och i sådant fall

- a) hvilka olika slag af arbeten;
- b) under hvilken tid af året;
- c) huru många arbetare anställt eller sannolikt komma att anställas, samt huru många dagsverken beräknas därvid utgå;
- d) hvilka särskilda bestämmelser gälla med afseende å arbetarnas antagande (rörande mantalsskrifningsort, understödspflicht, ålder, fattigvårdsunderstöd eller dylikt);
- e) huruvida afhöningen utgår efter eljest gängse priser;
- f) huruvida arbetstiden är den vanliga; samt
- g) huru stora kostnader dessa extra arbeten (respektive nödhjälpsarbeten) beräknas medföra, samt i hvad mån dessa kostnader anses blifva högre än hvad eljest behöft ifrågakomma;

2) huruvida kommunerna sökt underlätta arbetarnas återflyttning till landsbygden (genom reselån och dylikt);

¹ Jfr sid. 16.

3) huruvida kommunerna tillhandahållit de arbetslösa mat till billigt pris eller kostnadsfritt (folkkök, matpoletter o. s. v.); samt

4) huruvida särskilda utredningar verkstälts eller reglementariska föreskrifter fastställts för arbetenas anordnande och fortgång.

Stockholm den 3 februari 1909.

HUGO HAMILTON.

Oscar von Sydow.

Med anledning af detta cirkulär inkommo länsstyrelserna under våren 1909 till Civildepartementet med de äskade redogörelserna. Enligt dessa hade länsstyrelserna vid mottagandet af cirkuläret d. 4 dec. 1908 omedelbart låtit offentliggöra detsamma, hvarvid äfven särskilda skrivelser riktats antingen till lokalförvaltningens tjänstemän eller de kommunala myndigheterna eller bådadera. Jämlikt cirkulärets anvisningar hade länsstyrelserna vidare vänt sig till bolag och enskilda personer för att skaffa upplysning om tillgängliga arbetstillfällen och i synnerhet verkat för, att lämpliga arbetsföretag på landsbygden måtte komma till stånd, där de arbetslösa kunde beredas platser.

Dessa värdanden hade emellertid i allmänhet ej haft några betydande påföljder, i det att flertalet arbetsgivare inom industrien meddelat, att de till följd af de försämrade konjunkturerna endast med svårighet kunde bereda arbete åt sin vanliga arbetarestam. Länsstyrelserna kunde därför blott undantagsvis anföra mera betydande åtgärder af enskilda, och det hade i så fall företrädesvis varit skogsarbeten, som under vintern erbjudits de arbetslösa. Af större betydelse hade emellertid varit, att man i anledning af myndigheternas framställningar vid de olika arbetsplatserna lagt sig vinn om att endast i verkligt nödfall afskeda arbetarne. Från en mängd mindre kommuner hade man också rapporterat, att särskilda åtgärder från det allmännas sida icke behöft ifrågakomma, enär de vid räkningarna eller annorlunda anmälda arbetslösa kunnat genom kommunalnämndens eller fattigvårdens försorg beredas arbete hos enskilda arbetsgivare.

Landtbrukarne hade endast i ringa mån varit i tillfälle att begagna det uppkomna öfverflödet på arbetskraft för sådana större röjnings-, torrlägnings-, diknings- och dylika företag, hvilka förut af brist på arbetare icke kunnat igångsättas. Den senare delen af vintern 1909 hade nämligen varit så hård, att dylika arbeten icke utan afsevärdt förhöjda kostnader hade kunnat bedrivas. Från flera län meddelades emellertid, att ökad intresse för sådana företag mångenstädes försports, hvilket föranlett länsstyrelserna att söka

såvidt möjligt påskynda utarbetandet och fastställandet af kartor och arbetsplaner, beviljandet af statsbidrag o. s. v.

Med styrka hade emellertid från alla län betonats det märkliga faktum, att jordbruket i allmänhet icke förspört någon ökad tillgång på arbetskraft. Endast i de trakter, där den offentliga arbetsförmedlingen ordnats med särskild hänsyn till landsbygdens behof eller i öfrigt blifvit känd och anlitad af landtbrukarne, kunde en mera betydande återflyttning från städerna konstateras. Det klagades allmänt öfver, att arbetskraft saknats för landtmannanäringarnas behöriga skötsel, oaktadt i närliggande industrisambällen skaror af grofarbetare bevisligen gingo arbetslösa.

Såsom var att vänta, hade cirkulärskrifvelsens uppfordran till arbetslöshetens bekämpande hos de *kommunala myndigheterna* rönt mest beaktande. I *Tabell 20* i tabellbilagan lämnas en öfversikt af de arbeten, som kommunerna enligt egen uppgift igångsatt med anledning af arbetslösheten. Af tabellen framgår, att sådana arbeten hade anordnats i 38 städer och 14 landskommuner. Den beräknade kostnaden för de i städerna anordnade arbetena uppgick till 1,079,745 kr. och för de i landskommunerna till 156,365 kr.

De vanligast förekommande arbetena hade i städerna varit: jordschaktning, bergssprängning och planering för gaturegleringar, vattenlednings-, kloak-, kaj-, hamn- och brobyggnader. För landsbygden hade vanligen angifvits väg-, byggnads- och väglagningsarbeten samt röjning, dikning och skogsafverkning. I allmänhet hade man därjämte både i stads- och landskommuner såsom nödfallsutväg anlitat makadamslagning. För arbetares antagande vid de ifrågakommande arbetena syntes nästan öfverallt hafva satts som villkor, att de skulle vara mantalsskrifna inom kommunen. Vidare lämnades i regel företräde för familjeförsörjare samt för de arbetare, hvilka anmält sig vid arbetslöshetsräkningarna. I vissa fall hade äfven hänsyn tagits till arbetslöshetstidens längd o. s. v. Vid de anordnade arbetena var arbetstiden i regel den under vintern för samma arbeten vanliga. Från vissa orter meddelades emellertid, att arbetstiden något begränsats. Aflöningen var i allmänhet beroende af arbetenas art, så att egentligt yrkesarbete betalats enligt gällande priser, medan däremot någon sänkning vidtagits för rena grofarbeten. I tvenne kommuner hade ersättningen för makadamslagning för ovana arbetare höjts öfver den vanliga för att sätta dem i stånd att erhålla en rimlig inkomst.

Länsstyrelsernas redogörelser lämnade äfven upplysningar om åtskilliga andra åtgärder, som af de olika kommunerna vidtagits för att mildra arbetslöshetens ekonomiska följder. Sålunda hade man sökt sätta fattigvården i stånd att möta de ökade anspråk, som på den kunde ställas. Men därjämte hade man äfven i anslutning till

de i cirkuläret d. 4 dec. 1908 gifna anvisningarna här och hvar gjort försök med särskilda mått och steg. Från fyra städer och en landskommun meddelades uppgifter om anslag för folkköksanordningar; i 5 städer och 1 landskommun voro särskilda belopp anvisade för inköp och utdelning af matpoletter; 9 stads- och 1 landskommun uppgåfvo ha ha med allmänna medel anordnat barnbespisning. De båda sistberörda understödsformerna syntes emellertid ha ha förekommit på många andra orter, om ock omkostnaderna där bestredos genom enskildt initiativ. I några kommuner hade vidare kommittéer varit tillsatta för arbetsförmedling; i några andra hade provisoriska anstalter för samma ändamål upprättats. I 4 städer hade slutligen särskilda medel anvisats för att genom beviljandet af reselån underlätta arbetarnes återflyttning till landt-arbetet.

Staten hade själfallet i sin egenskap af arbetsgifvare tillämpat de principer, som Kungl. Maj:t i sina skrivelser förordat. Så långt förhållandena det medgifvit, hade man vid statens olika arbetsplatser sökt undvika de inskränkningar af arbetsstyrkan, som om vintrarna äro vanliga eller eljest bort ske af ekonomiska skäl. Staten hade emellertid icke stannat därvid. Kungl. Maj:t hade sålunda af Riksdagen begärt betydande anslag dels till fortsättande af förut beslutade arbeten och dels till påbörjande af nya, delvis mycket omfattande anläggningar, såsom utbyggandet och fördjupandet af Trollhätte kanal, hvartill Riksdagen också beviljade icke mindre än 22,800,000 kr. Riksdagen anvisade vidare i hufvudsak efter framställningar af Kungl. Maj:t 4,000,000 kr. till anskaffande af rörlig materiel till statens järnvägar samt tillhoppa 9,150,000 kr. till järnvägsnybyggnader, hvilka belopp oafkortade kommo det inhemska arbetet till godo.

Enligt uppgifter från chefen för Kungl. Telegrafverket hade man med hänsyn till den rådande arbetslösheten sökt hålla så många arbeten i gång under vintern som möjligt. Ehuru abonnenttillströmningen på grund af de dåliga tiderna minskats och de låne-medel, som skulle användas till arbeten under år 1909, uppgingo till 1 million lägre belopp än under år 1908, belöpte sig arbetsstyrkan vid linjen och verkstaden vid utgången af januari månad år 1909 till 1,800 eller endast 45 man mindre än vid motsvarande tid näst föregående år. På linjen hade en del trådsträcknings- och nätarbeten påbörjats tidigare på året än som eljest varit vanligt, hvarjämte hos Stockholms stad gjorts framställning om att tidigare än vanligt under våren få påbörja vissa arbeten i Stockholms gator. Äfven i förråden hade under vintern flera arbetare än under de föregående åren beredts arbete.

I verkstaden skulle på grund af de dåliga konjunkturerna 20 % af arbetsstyrkan hafva afskedats. Med hänsyn till arbetslösheten valdes dock att i stället något inskränka arbetstiden. Denna inskränkning borde egentligen hafva drabbat hela personalen, men genom att dels i förväg utföra arbeten, som först längre fram erfordrades, dels upptaga för tillverkning arbeten, som dittills ej där utförts, dels genom förflyttning af arbetare inom de olika afdelningarna, kunde man begränsa antalet, för hvilka arbetstiden minskades (med två timmar om dagen), till omkring en tredjedel af hela arbetsstyrkan.

Genom Kungl. Domänstyrelsen hade vidare anvisats medel för att genom skogsafverkningar och väganläggningar bereda arbetsförtjänst åt de många arbetslösa i öfre Norrlands skogstrakter. De olika arbetenas art inom de olika reviren framgår af följande tablå.

Revir.	Anordnade arbetens art.	Kostnad kr.
<i>Västernorrlands län.</i>		
Anundsjö revir	—	300
<i>Västerbottens län.</i>		
Norsjö revir	afverkning	1,500
Norra Lycksele revir	»	3,000
Sorsele revir	»	1,450
Stensele »	»	5,000
<i>Norrbottnens län.</i>		
Gällivare revir	afverkning	5,000
Bodens »	»	3,100
Vavriså	»	2,000
D:o	vägar	2,300
Arjeplogs revir	afverkning	2,500
Malmesjåurs »	»	6,000
D:o »	vägar	2,500
Öfre Byske »	afverkning	2,200
Arvidsjåurs »	»	2,500
D:o »	vägar	3,000
Ålfsby »	afverkning	2,300
Summa		44,650

De anvisade beloppen uppgingo sålunda sammanlagdt till 44,650 kr. Hela denna summa hade dock icke tagits i anspråk under vintern 1908—09.

Résumé.

Le chômage en Suède pendant l'hiver 1908—1909.

Recensement du chômage en janvier 1909.

Origine du recensement du chômage. Lorsque, au cours de l'année 1908, divers signes précurseurs indiquèrent que la crise financière allait amener une dépression générale dans la vie industrielle, le Ministre de l'Intérieur chargea, le 30 octobre 1908, le Bureau de la Statistique du travail de l'Administration du Commerce de faire une enquête sur les probabilités d'un chômage et les proportions qu'il semblait destiné à atteindre. L'enquête, qui était achevée le 21 novembre, constatait que presque toutes les branches du travail économique, après les conjonctures particulièrement favorables des années précédentes, marquaient une réaction évidente. L'exactitude de ce jugement fut confirmée par les rapports que donnèrent, à la demande de l'Administration du Commerce, un grand nombre des organisations et des plus grandes entreprises dans les différentes branches de l'industrie. De plus, il ressortit de la statistique des bureaux de placement et des rapports des syndicats que dès l'automne le chômage s'était fait sentir à un degré assez sensible, qu'il y avait tout lieu de croire qu'il allait prendre une grande extension et que par conséquent le chômage, amené chaque année dans nos climats septentrionaux par la mauvaise saison, serait cette année plus considérable encore que les années précédentes.

Dans cet état de choses il était de la plus haute importance de rechercher quelles étaient les mesures à prendre, de la part des autorités, contre le chômage. On trouva naturel qu'avant tout l'autorité communale devait intervenir comme elle l'avait fait précédemment dans des occasions semblables. Aussi pendant l'automne 1908, on avait proposé dans plusieurs localités des mesures communales contre le chômage, mais les mesures prises s'étaient montrées insuffisantes; pour devenir effectives il leur manquait une base indispensable: *la connaissance exacte de l'étendue du chômage*. Pour l'acquérir on trouva que le seul moyen à employer était le recensement du chômage tel qu'on l'avait auparavant pratiqué plusieurs fois à l'étranger. On fit donc ressortir dans le mémoire sur l'enquête qu'il serait utile que des recensements du chômage fussent organisés simultanément dans toutes les parties du pays, sous la direction et le contrôle

des autorités municipales (éventuellement de la direction des bureaux de placement, à Stockholm et à Gothembourg en collaboration avec les autorités compétentes de la statistique municipale) et d'après un plan uniforme élaboré d'avance par l'Administration du Commerce.

Conformément à ces vues le Gouvernement ordonna le 4 décembre 1908 à tous les gouvernements provinciaux d'appeler l'attention des autorités municipales — dans les endroits où il y avait lieu de présumer que le chômage aurait reçu une certaine extension — sur l'utilité que présentaient les recensements des chômeurs pour se rendre compte de l'étendue du mal.

En même temps l'Administration du Commerce fut chargée de faire rédiger et de mettre à la disposition des gouvernements provinciaux des questionnaires et des programmes de recensement. Elle devait également donner des prescriptions sur la manière dont les renseignements recueillis devaient lui être communiqués pour le travail systématique ultérieur. Le gouvernement décida aussi que le recensement du chômage aurait lieu le mardi 12 janvier 1909.

Plan et exécution du recensement. Le bureau de la statistique du travail se mit immédiatement en devoir d'exécuter ces ordres. Il fallait en premier lieu régler la manière de recueillir les données primaires. Des divers modes pour l'organisation du recensement, on trouva que, vu les circonstances, la *méthode d'inscription personnelle* était incontestablement la meilleure. Les chômeurs devaient donc être invités par des avis officiels, par des annonces dans les journaux etc. à se trouver à jour et à heure fixes dans des locaux indiqués à cet effet, où, sous la direction et le contrôle de recenseurs spéciaux, on leur remettrait des questionnaires à remplir. Il est incontestable que cette méthode a quelques défauts. Si par exemple les ouvriers négligent de se présenter en totalité dans les locaux de recensement, le résultat ne donne qu'une idée incomplète de l'étendue du chômage. D'un autre côté l'emploi d'une méthode plus effective, celle par exemple du *recensement à domicile*, aurait entraîné des frais considérables et n'aurait cependant pas pu être exécutée simultanément dans les vastes communes rurales où la population est fort disséminée.

Pour servir de direction dans l'organisation du recensement on rédigea des «avis généraux» et des questionnaires. Les premiers comprenaient entre autres des stipulations concernant la surveillance du recensement, la manière à employer pour en donner communication au public, le choix des locaux et les heures où ils seraient ouverts, les devoirs des recenseurs, des adjoints et des contrôleurs, la manière de remplir les bulletins de recensement, leur classement préliminaire des matériaux, leur envoi à l'Administration du commerce etc. La série des questionnaires se composait de «Exposé du recensement du chômage», «Aperçu sommaire du recensement du chômage du 12 janvier 1909», «Bulletin de recensement pour hommes», «Bulletin de recensement pour femmes», «Spécification des métiers» — rédigée en conformité de celle qui est employée

pour le service et la statistique des bureaux de placement officiels — et «Liste des chômeurs».

Le mardi 12 janvier 1909 le recensement eut lieu dans des localités réparties dans toutes les provinces du pays; en tout 77 villes, comprenant 1,292,003 habitants, 13 bourgs, comprenant 48,682 habitants, 12 communes municipales, comprenant 37,910 habitants et 183 communes rurales, comprenant 820,856 habitants, tous ces chiffres calculés d'après le recensement de la population à la fin de l'année 1908. Les recensements du chômage portaient donc en tout sur 2,199,451 habitants, soit 40·5 % de la population totale du pays.

Presque partout les recensements furent organisés par les autorités municipales sur l'invitation des gouvernements provinciaux, et exceptionnellement par des organisations ouvrières. La direction proprement dite du recensement se fit ordinairement par les autorités des municipalités respectives ou bien par des comités spéciaux; mais dans les localités où il existait un bureau de placement la direction du bureau se mit à la tête du travail. Le nombre des bureaux de recensement s'élevait à 416, dont 121 dans les 90 villes et bourgs, et 295 dans les 195 communes. Le nombre des recenseurs était de 521, sur lesquels 156 fonctionnaient dans les villes et 365 dans les communes. Ils étaient secondés par 643 adjoints (chargés de recevoir les bulletins) et 509 contrôleurs (qui aidaient les chômeurs à remplir les questionnaires et cherchaient par leurs connaissances personnelles à contrôler les déclarations etc.). Le personnel du recensement comprenait par conséquent 1,673 personnes dont 670 dans les villes et 1,003 dans les communes. Les adjoints et les contrôleurs étaient en général des fonctionnaires municipaux, des maîtres d'école ou des délégués des syndicats dans les professions les plus éprouvées par le chômage.

L'Administration du Commerce avait particulièrement insisté sur la nécessité de porter le recensement à la connaissance du public et à engager énergiquement les chômeurs à se présenter. Dans ce but on s'adressa surtout à la presse quotidienne qui prêta avec empressement son concours; de même on se servit d'affiches sur les places publiques, dans les lieux de réunion etc. De plus les syndicats furent invités à collaborer au travail en incitant tant par leurs publications que dans les réunions etc. leurs membres chômeurs à s'inscrire. Dans les lieux où des associations de chômeurs avaient été formées, celles-ci furent spécialement requises de faire connaître le recensement et son objet.

La manière dont les autorités et les comités organisèrent et exécutèrent le recensement mérite les plus grands éloges. A en juger des rapports envoyés à l'Administration du Commerce, l'opération s'est faite partout dans un calme absolu et avec un ordre exemplaire, et les chômeurs donnèrent volontiers les renseignements demandés sur les bulletins de recensement.

Le nombre de ces bulletins s'éleva à 21,423 sur lesquels 1,317 furent éliminés ayant été remis, 544 par des individus admis à l'Assistance pub-

lique et 773 par des ouvriers impliqués dans une grève au moment du recensement ou bien inaptes au travail par suite de maladies. Après la révision il restait par conséquent 20,106 bulletins, représentant le nombre total des chômeurs proprement dits à l'époque du recensement.

Le nombre des hommes était de 19,545 et celui des femmes de 561 seulement, répartis dans les villes et dans les campagnes dans les proportions suivantes: 64·2 % dans les villes et 35·8 % dans les campagnes.

Le taux de chômage des divers groupes professionnels est donné dans le tableau suivant:

Taux de chômage des divers groupes professionnels.

Groupes professionnels.	Hommes.	Femmes.	Ensemble.	
			Nombre.	%.
Agriculture, exploitation des forêts	1,340	33	1,373	6·8
Exploitation des mines	655	2	657	3·3
Industrie de la pierre, des cérames et du verre . .	747	11	758	3·7
Industrie métallurgique et construction des machines	1,788	6	1,794	8·9
Industrie du bois	2,288	7	2,295	11·4
Construction	7,682	11	7,693	38·3
Industrie d'articles en peaux, cuir, gomme etc., . .	121	10	131	0·7
Industrie textile	122	54	176	0·9
Industrie des vêtements	158	99	257	1·3
Denrées alimentaires et excitants	648	102	750	3·7
Industrie chimique et éclairage	222	3	225	1·1
Industrie du papier et de la pâte de bois	180	19	199	1·0
Industrie graphique	65	4	69	0·3
Diverses industries et professions non spécifiées . .	229	—	229	1·1
Employés dans le commerce et personnel des bureaux	382	12	394	2·0
Hôtels, cafés, restaurants	20	16	36	0·2
Transport par terre	530	2	532	2·6
Transport par eau	1,622	2	1,624	8·1
Service domestique	—	168	168	0·8
Autres	746	—	746	3·7
Total	19,545	561	20,106	100·0

Le tableau démontre que, relativement, le plus grand nombre des chômeurs appartient au groupe de la construction, soit 7,693 personnes, ou 38·8 % du nombre total des inscrits. Viennent ensuite, et à une très grande distance, l'industrie du bois avec 2,295 chômeurs ou 11·4 %, la construction des ma-

chines et la métallurgie avec 1,794 chômeurs ou 8·9 %, le transport par eau avec respectivement 1,624 et 8·1 %, puis l'agriculture et l'exploitation des forêts avec respectivement 1,373 et 6·8 %. Les plus petits nombres de chômeurs inscrits se trouvent dans le groupe hôtel, café, restaurant et dans le groupe industrie graphique, comprenant respectivement 36 et 69 personnes, soit 0·2 % et 0·3 %

Ainsi que nous l'avons dit plus haut, sur les 20,106 chômeurs inscrits, 561, soit 4·8 %, étaient des femmes. Ces chiffres, si différents pour les deux sexes, répondent naturellement à la fréquence des femmes dans certains métiers. On trouve ainsi sur le tableau que parmi les 561 chômeurs appartenant au sexe féminin, 428, c'est-à-dire plus de $\frac{3}{4}$, étaient inscrits dans les groupes service domestique, denrées alimentaires et excitants, vêtement et industrie textile.

Le tableau ci-dessous donne les nombres inscrits dans les 6 branches professionnelles qui ont été le plus éprouvées par le chômage.

Nombre des chômeurs dans certaines professions saisonnières.

Branches professionnelles.	Hommes.	Femmes.	Ensemble.	
			Total.	% du nombre d'inscrits.
Scieries et chantiers de bois	1,861	5	1,866	9·3
Charpentiers et menuisiers dans la construction	1,750	—	1,750	8·7
Peintres en bâtiments	1,088	—	1,088	5·4
Terrassiers	1,087	—	1,087	5·4
Maçons	1,013	7	1,020	5·1
Arrimeurs et ouvriers des ports	1,103	2	1,105	5·5
Total	7,902	14	7,916	39·4
Totalité des inscrits	19,545	561	20,106	100·0

Ce tableau montre que les ouvriers des scieries et des chantiers de bois sont en tête avec 1,866 chômeurs, soit 9·3 % du nombre total des inscrits. Viennent ensuite, les charpentiers et les menuisiers avec 1,750, soit 8·7 %, puis les peintres en bâtiments avec 1,088, soit 5·4 %, les terrassiers avec 1,087, soit 5·4 %, les maçons avec respectivement 1,020 et 5·1 %. Un grand nombre de chômeurs, soit 1,105, correspondant à 5·5 % du nombre total, s'inscrivent dans le groupe arrimeurs et ouvriers des ports. Dans ces six professions, le chiffre total des chômeurs représentait 39·4 %, soit $\frac{2}{5}$ du nombre total des inscrits.

Ces chiffres démontrent en toute évidence que c'est dans les *professions saisonnières*, auxquelles se rattachent les six branches professionnelles citées plus haut, que le chômage était *absolument* comme *relativement* le plus grand. Les plus hauts chiffres de chômage appartiennent à la construction, aux scieries, aux arrimeurs, à l'industrie du sucre, à certains groupes d'agriculteurs et d'ouvriers dans l'industrie de la pierre. En tout 65 %, soit environ les $\frac{2}{3}$ des inscriptions totales, appartiennent aux professions dépendant du climat. Dans un pays aussi septentrional que la Suède ce chiffre n'a rien qui puisse surprendre. Il est également naturel que la partie prépondérante des chômeurs parmi les ouvriers saisonniers soit composée de manœuvres et non de professionnels, car les manœuvres ayant partout des emplois d'une nature plus occasionnelle et plus incertaine devaient être frappés plus particulièrement par un manque de travail de ce genre.

Le troisième tiers des inscrits au recensement semble prouver à son tour combien la dépression économique a eu de conséquence profonde sur le marché des industries qui, en temps normal, vont leur train toute l'année sans aucune interruption et avec un personnel permanent. On en doit pourtant défalquer les chômeurs dans les industries saisonnières telles que l'industrie de l'habillement et celle du sucre. Il reste néanmoins 5,000 ouvriers que l'on doit considérer comme victimes d'un chômage causé par des perturbations dans la vie économique de la société, c'est-à-dire un *chômage résultant de la crise économique*. Si l'on en juge par le recensement, ce chômage a le plus sévèrement éprouvé l'industrie métallurgique et la construction mécanique qui occupent de préférence des ouvriers professionnels.

Âge, état civil et familles des chômeurs. D'après le tableau ci-dessous, les chômeurs se répartissaient sur les différents groupes d'âge de la manière suivante:

Groupes d'âge.	Hommes.		Femmes.		Ensembles.	
	Nombre.	%	Nombre.	%	Nombre.	%
Au-dessous de 18 ans	501	2·6	17	3·0	518	2·6
18—25 ans	5,689	29·1	109	19·5	5,798	28·8
26—30 „	2,799	14·3	64	11·4	2,863	14·2
31—40 „	4,111	21·0	133	23·7	4,244	21·1
41—50 „	3,029	15·5	143	25·5	3,172	15·8
51—60 „	2,208	11·3	69	12·3	2,277	11·3
Au-dessus de 60 ans	1,135	5·8	23	4·1	1,158	5·8
Âge inconnu	73	0·4	3	0·5	76	0·4
Total	19,545	100·0	561	100·0	20,106	100·0

Ici il est particulièrement intéressant d'observer le taux relativement élevé 29·10 %, des ouvriers entre 18 et 25 ans. En étudiant les divers groupes professionnels on trouve que ces classes d'âge ne proviennent pas autant des métiers saisonniers que des industries à proprement parler les plus éprouvées par la dépression générale et dans lesquelles il est évident que les renvois forcés d'ouvriers ont frappé plus spécialement les jeunes gens.

Parmi les chômeurs hommes 44·6 % étaient mariés, 51·7 % célibataires et 3·7 % veufs ou divorcés. Les chiffres correspondants pour les 561 chômeurs de l'autre sexe étaient respectivement 54·2 %, 21 et 24·8. Sur les hommes 7,497, soit 38·4 %, vivaient seuls, tandis que 12,048, soit 61·6 %, étaient chargés de famille; parmi les femmes 257, soit 45·8 %, étaient seules et 304, soit 54·2 %, avaient des personnes à soutenir. Le nombre total des individus affectés par le chômage s'élevait à 56,879.

Causes du chômage. Nous avons signalé plus haut que la statistique a été établie sur les bulletins remis par des ouvriers en état de chômage uniquement par suite de manque d'ouvrage. Lorsque, dans ce qui suit, nous chercherons à constater les causes du chômage, nous ne considérerons pas par conséquent les motifs de sa durée au moment du recensement, mais seulement ceux de son début. Parmi les causes du chômage figurent maladie, grève, service militaire, le congé demandé et manque d'ouvrage. Nous donnons dans le tableau suivant le relevé de la fréquence de ces diverses causes:

Causes du chômage.	Hommes.		Femmes.		Ensembles.	
	Nombre.	%	Nombre.	%	Nombre.	%
Manque d'ouvrage	17,819	91·2	459	81·8	18,278	90·9
Maladie	490	2·5	40	7·1	530	2·7
Grève	539	2·8	21	3·7	560	2·8
Service militaire	128	0·6	—	—	128	0·6
Congé demandé	455	2·4	25	4·5	480	2·4
Inconnues	114	0·5	16	2·9	130	0·6
Total	19,545	100·0	561	100·0	20,106	100·0

On voit que jusqu'à 90,9 % des chômeurs ont donné le manque d'ouvrage comme cause du chômage. Les autres causes jouent un rôle tout à fait subordonné. Après une année aussi remplie de luttes dans le marché du travail suédois que l'a été l'année 1908, une fréquence insignifiante pour les grèves est digne de remarque.

La fréquence des causes était en grand assez semblable dans les différents groupes professionnels et ne déviait pas sensiblement de la moyenne. Lorsque un écart existait, le chiffre absolu était si peu éloigné du pourcentage calculé qu'on ne pouvait pas lui attribuer de signification symptoma-

tique. Le fait que l'industrie de l'éclairage a donné une fréquence de grève élevée, 17·8 % contre 2·8 % en moyenne, tient au grand nombre d'inscriptions d'ouvriers gasiers et électriciens à Malmö, lesquels, à la suite de la grande grève des ouvriers municipaux en automne 1908, n'ont pas été réintégrés. Le groupe professionnel transport par eau a donné également une fréquence de grève dépassant de beaucoup la moyenne et dans laquelle on retrouve facilement les suites causées par les grandes luttes des ouvriers de ports l'été précédent.

Durée du chômage etc. Le recensement du chômage du 12 janvier 1909 n'a pas pu donner une idée précise de la longueur du chômage pour les ouvriers inscrits. Il n'a pas fait connaître non plus combien de fois et combien de temps les mêmes individus avaient chômé dans le cours de l'année précédente. Il a fallu se contenter de constater combien de jours s'étaient écoulés entre la date où le chômeur avait cessé en dernier lieu de travailler soit dans sa profession, soit dans une autre, et le jour du recensement. L'expression durée du chômage signifie par conséquent l'espace de temps pendant lequel les recensés ont, sans interruption jusqu'au 12 janvier, manqué de travail fixe.

En outre, dans le cas où le chômage a été déclaré dépasser un an, il a été réduit à 365 jours. Il a fallu prendre cette mesure afin d'éliminer des chiffres trop déséquilibrants qui auraient été amenés par un très petit nombre de déclarations de chômage ayant dans certains cas duré plusieurs années. De telles déclarations doivent évidemment être considérées comme anormales, même s'il est possible que les ouvriers dans la construction, par suite du manque d'ouvrage pendant la mauvaise saison et des grèves dans cette profession pendant l'été 1908, soient restés plus d'un an sans occupation régulière.

Le tableau page 137 donne la répartition des chômeurs d'après la durée du chômage.

La longueur du chômage présente ainsi pour les deux sexes une assez grande conformité, avec cette différence toutefois que la longueur moyenne de 1 à 6 mois est absolument prédominante pour les hommes avec 68 % des cas, mais qu'elle n'est que de 50 % pour les femmes. D'autre part la plus courte période de chômage jusqu'à un mois et la plus longue atteignant 6 mois et plus étaient relativement plus communes parmi les femmes que parmi les hommes.

Ceci ressort également du tableau à la page 138 sur la durée du chômage dans les différentes professions. Les femmes appartenaient plus particulièrement à l'industrie textile et à l'industrie des vêtements ainsi qu'au service domestique, tandis que les hommes dominaient dans les autres groupes professionnels.

Durée du chômage.	Hommes.		Femmes.		Ensemble.	
	Nombre.	%	Nombre.	%	Nombre.	%
Jusqu'à 2 semaines	1,161	5'9	39	6'9	1,200	5'9
2—4 , 	3,855	19'8	144	25'7	3,999	19'9
4—6 , 	2,593	13'3	52	9'3	2,645	13'2
6—13 , 	6,721	34'4	132	23'5	6,853	34'0
3—6 mois	3,972	20'3	98	17'6	4,070	20'2
6—9 , 	614	3'1	21	3'7	635	3'2
9—12 , 	169	0'9	7	1'2	176	0'9
1 an et au-dessus	274	1'4	22	3'9	296	1'5
Inconnue	186	0'9	46	8'2	232	1'2
Total	19,545	100'0	561	100'0	20,106	100'0

Les chômeurs de l'industrie textile se répartissent assez également sur les différents groupes de durée. Par conséquent le renvoi des ouvrières s'est fait graduellement et à mesure de la diminution dans la production. Dans l'industrie des vêtements et dans le service domestique environ $\frac{1}{4}$ des inscrits avaient chômé de 2 à 4 semaines, c'est-à-dire depuis le milieu ou la fin de décembre, quand le travail forcé des fêtes de Noël est passé. Parmi les groupes professionnels composés surtout d'hommes, pour un très grand nombre d'inscriptions le chômage remontait également aux jours de Noël. Les ouvriers dans la construction, les tailleurs de pierre et les briquetiers avaient en général chômé depuis le commencement de novembre où le froid les avait empêchés d'exercer leurs métiers. Par contre, parmi les ouvriers des raffineries jusqu'à 66 % étaient en chômage depuis 2 ou 4 semaines, c'est-à-dire depuis les dernières semaines de décembre, époque à laquelle l'arrachage des betteraves est généralement terminé. Le caractère essentiellement saisonnier de l'industrie des scieries se dessine nettement. Quelques autres professions indiquent également jusqu'à quel point leur fonctionnement est influencé par la saison morte.

Les 20,106 chômeurs ont déclaré un total de 1,463,448 journées de chômage, ce qui donne une moyenne de *74 journées par individu*. Comme les dimanches sont inclus dans cette période totale de chômage, il faut la réduire de $\frac{1}{7}$ si l'on veut obtenir le nombre perdu de journées effectives de travail. On arrive donc à 1,254,384 journées, soit, en chiffre rond, un million et quart.

*Durée du chômage dans différents groupes professionnels.
Nombres relatifs.*

Groupes professionnels.	Nombre des chô- meurs.	Nombre des chômeurs dont le chômage a duré										In- con- nu.	En- semble.
		jus- qu'à 2.	2-4	4-6	6-13	3-6	6-9	9-12	1 an et au des- sus.				
		semaines.				mois.							
Agriculture, exploitation des forêts	1,373	3·7	11·3	9·4	39·5	27·7	3·3	0·3	0·4	4·4	100·0		
Exploitation des mines . .	657	10·3	33·5	9·2	25·5	14·8	3·5	0·6	1·3	1·3	100·0		
Industrie de la pierre des cérames et du verre . . .	758	3·8	21·4	15·0	29·2	27·0	1·6	0·5	1·1	0·4	100·0		
Y compris les tailleurs de pierre	204	3·4	22·5	18·1	36·3	14·2	2·0	0·5	2·5	0·5	100·0		
et les briquetiers . .	209	4·3	29·7	12·0	27·8	22·5	1·4	0·5	0·9	0·9	100·0		
Industrie métallurgique et construction des machines	1,794	6·2	20·4	10·8	28·7	22·4	6·7	2·3	2·2	0·3	100·0		
Industrie du bois	2,295	4·3	25·2	12·3	37·3	15·8	2·6	0·6	1·3	0·6	100·0		
Y compris les ouvriers des scieries et des chantiers	1,866	4·1	24·9	13·1	39·3	14·9	1·8	0·4	1·2	0·3	100·0		
Construction	7,693	4·8	16·9	14·4	39·4	19·7	2·5	0·8	1·2	0·3	100·0		
Industrie d'articles en peaux, cuir, gomme etc.	131	4·6	33·6	16·0	20·6	14·6	5·3	3·1	1·5	0·7	100·0		
Industrie textile	176	3·3	9·1	12·0	25·0	33·5	8·0	1·7	4·0	3·4	100·0		
Industrie des vêtements . .	257	9·3	28·0	12·1	23·0	13·7	3·9	0·7	5·8	3·5	100·0		
Denrées alimentaires et exci- tants	750	7·3	45·2	13·3	17·4	12·5	2·3	0·5	1·1	0·4	100·0		
Y compris les ouvriers boulangers et pâtisseries	143	8·4	17·5	8·4	27·2	29·4	3·5	1·4	2·8	1·4	100·0		
Y compris les ouvriers raffineurs	411	6·3	66·0	16·8	8·8	1·9	—	0·2	—	—	100·0		
Industrie chimique, éclairage	225	14·7	9·8	12·4	27·2	30·2	4·0	0·4	0·9	0·4	100·0		
Industrie du papier et de la pâte de bois	199	4·0	18·2	12·5	45·7	12·1	4·0	1·0	1·5	1·0	100·0		
Industrie graphique	69	7·2	11·6	15·8	29·0	29·1	8·7	4·3	4·3	—	100·0		
Diverses industries et profes- sions non spécifiées . . .	229	8·9	19·2	11·3	32·7	17·0	4·8	1·3	3·5	1·3	100·0		
Employés dans le commerce et personnel des bureaux .	394	9·6	12·7	11·1	25·9	24·9	7·9	3·3	3·8	0·8	100·0		
Hôtels, cafés, restaurants .	36	22·2	5·6	11·1	25·0	25·0	8·3	—	2·8	—	100·0		
Transport par terre	532	8·2	16·6	5·3	31·2	19·9	3·8	1·5	2·0	1·5	100·0		
Transport par eau	1,624	10·0	23·2	17·7	25·9	21·0	1·3	0·1	0·5	0·3	100·0		
Service domestique	168	7·1	21·4	8·9	18·4	18·5	1·8	2·4	3·6	17·9	100·0		
Autres	746	7·0	10·7	9·0	38·6	23·2	3·1	0·4	4·2	5·6	100·0		
Total	20,106	5·9	19·9	13·2	34·0	20·2	3·2	0·9	1·5	1·2	100·0		

Le tableau suivant donne le résultat d'une enquête concernant le rapport entre l'âge des chômeurs et la durée du chômage.

Âge des chômeurs.	Moyenne des journées de chômage.		
	Hommes.	Femmes.	Ensemble.
Au-dessous de 18 ans	66	57	66
18—25 "	71	77	71
26—30 "	67	68	67
31—40 "	68	74	68
41—50 "	74	73	74
51—60 "	82	73	82
Au-dessus de 60 ans	97	77	97
Âge inconnue	74	81	75
	Moyenne: 74	73	74

On voit que pour les ouvriers agés la période de chômage est relativement plus longue, ce qui veut dire que les ouvriers agés, une fois en état de chômage, ont plus de difficulté à se procurer une nouvelle situation.

Parmi les hommes 3·3 % n'étaient pas valides, et parmi les femmes 10·2 %; 6·8 % tant des hommes que femmes avaient un travail occasionnel. Le nombre relatif des chômeurs nés en dehors de la localité où se faisait le recensement était le même pour les hommes que pour les femmes, soit 66 %; ce nombre démontre combien grande a été la migration intérieure des ouvriers industriels. Par contre le nombre des individus non inscrits sur les rôles des contribuables était singulièrement bas, il ne dépassait pas 3 % pour chacun des deux sexes. Ce fait dépend en premier lieu de ce que fréquemment des ouvriers, qui, pendant la période de prospérité industrielle, avaient quitté les campagnes pour aller s'établir dans les grands centres industriels, étaient rentrés dans leur arrondissement d'origine et surtout dans leur village; on peut également supposer que les ouvriers ayant domicile dans les localités de recensement avaient été plus disposés à s'inscrire que les ouvriers nomades, lesquels croyaient avoir moins de chance d'obtenir du travail si des arrangements extraordinaires dans un tel but allaient se faire.

Parmi les chômeurs hommes 49·1 % appartenaient à des syndicats, parmi les chômeurs femmes 27·8 %.

Effectivité du recensement. Si l'on considère les grands et nombreux obstacles qu'un recensement du chômage a à surmonter pour être effectif, surtout lorsqu'il embrasse le pays entier, on est en droit de prétendre que ce premier recensement national des chômeurs en Suède n'a pas manqué son but. Certes, il est indiscutable qu'on n'est pas parvenu à se rendre compte du nombre total des chômeurs dans le pays tout entier, mais l'objet du recensement était uniquement de constater dans quelle mesure un chômage général se présentait comme suite des conjonctures difficiles pendant les années précédentes, afin que les autorités municipales, guidées par les chiffres obtenus, pussent prendre les mesures que semblait nécessiter la situation. Le recensement avait par conséquent avant tout un but directement pratique. Il était d'une nature plutôt administrative que statistique.

Bien qu'on n'ait nullement pu décider tous les chômeurs à s'inscrire le 12 janvier 1909, les bulletins reçus, au nombre de plus de 20,000, forment un matériel de statistique uniforme, exact et en général très caractéristique. Il est certain que les résultats obtenus par la révision des bulletins donnent comme ensemble une connaissance correcte des chômeurs et de leur situation au moment du recensement. En outre il est indiscutable que les recensements ont essentiellement contribué à provoquer chez les autorités et les particuliers une compréhension plus grande de la question du chômage et qu'ils ont ainsi amené un jugement plus exact, une compassion plus profonde pour ses victimes et un désir plus fortement senti de les secourir.

Les chômeurs dans les syndicats le 1er mars 1909.

Afin de se procurer des données aptes à compléter et à contrôler le recensement du chômage, l'Administration du Commerce résolut de s'adresser aux sections locales des syndicats suédois pour apprendre l'état et l'étendue du chômage dans les syndicats le 1er mars 1909. Pendant le courant du mois de février on adressa des questionnaires à 2,835 sections dans 35 syndicats, représentant 210,865 membres en tout. 1,927 sections, représentant 134,326 membres, soit 63·7 % du total des membres, envoyèrent des déclarations utilisables. Sur ce nombre de syndiqués 26,786, soit 19·9 %, se déclaraient chômeurs le 1er mars 1909.

Dans le tableau ci-dessous le nombre des chômeurs faisant partie des syndicats le 1er mars 1909 est réparti sur 8 groupes industriels, mis en regard du nombre total des chômeurs appartenant à la même industrie et inscrits au recensement du 12 janvier 1909.

Les chômeurs appartenant aux syndicats, et divisés par industries.

I n d u s t r i e s.	Les chômeurs dans les syndi- cats le 1 ^{er} mars 1909.		Totalité des in- scrits au recen- sement du chô- mage le 12 janvier 1909.	
	Nombre.	%.	Nombre.	%.
Agriculture et exploitation des forêts	717	2·7	1,410	7·0
Exploitation des mines, industrie de la terre et de la pierre	2,414	9·0	1,126	5·6
Industrie métallurgique et construction des ma- chines	3,840	14·3	2,237	11·1
Industrie du bois, de la pâte de bois et du papier	4,516	16·9	2,556	12·7
Construction	11,099	41·4	8,133	40·5
Industrie textile et industrie des vêtements . . .	786	2·9	573	2·9
Denrées alimentaires et excitants	955	3·6	1,311	6·5
Commerce, transport etc.	2,459	9·2	2,760	13·7
Au total	26,786	100·0	20,106	100·0

D'après ces données le chômage était très répandu parmi les ouvriers syndiqués. Le plus grand nombre de chômeurs syndiqués appartenait à la construction et aux deux industries les plus influencées par la morte-saison, l'agriculture et l'industrie de la pierre et de l'argile. Quand on compare ces chiffres à ceux des chômeurs inscrits au recensement, on est frappé par leur concordance.

L'enquête faite le 1er mars sur le nombre des chômeurs appartenant aux sections locales des syndicats suédois peut servir de base lorsqu'on cherche à se rendre compte de la véritable extension du chômage pendant les mois d'hiver 1909. S'il est permis de supposer que la fréquence du chômage dans les syndicats qui n'avaient pas répondu au questionnaire ne représentait que 5 %, le nombre correspondant des chômeurs devait être d'environ 3,500. En partant de cette hypothèse on trouve que le 1er mars 1909 il y avait approximativement 30,000 chômeurs appartenant à la totalité des syndicats.

Sur les chômeurs inscrits au recensement le 12 janvier 1909, 51.5 % avaient déclaré appartenir à un syndicat. Ce chiffre est plausible, puisque l'on évaluait alors en Suède l'ensemble des ouvriers syndiqués dans l'exploitation des mines, l'industrie et les professions mécaniques, le commerce et le transport à 50 % de la totalité des ouvriers dans ces professions. On est donc en droit de conclure que, le 1er mars 1909, le nombre des chômeurs non syndiqués était en Suède approximativement le même que celui des chômeurs syndiqués, soit 30,000 en chiffres ronds.

Ainsi, il y a lieu de supposer que *le nombre total des chômeurs en Suède pendant l'hiver 1908—1909 atteignit 60,000*. Ce chiffre représente 15 % de la totalité des individus occupés dans l'industrie et les métiers industriels. Sur ces 60,000, $\frac{2}{3}$ au moins étaient vraisemblablement des ouvriers saisonniers.

Mesures publiques contre le chômage pendant l'hiver 1908—1909.

Le gouvernement avait invité les gouvernements provinciaux de pousser à l'entreprise de travaux aptes à fournir de l'ouvrage aux chômeurs. Des enquêtes spéciales ont fait connaître que 38 villes et 14 communes avaient fait exécuter des travaux extraordinaires et des travaux de secours. La dépense des travaux organisés dans les villes a été évaluée à 1,079,365 couronnes et dans les communes à 156,365 couronnes. L'État, en sa qualité d'employeur, a naturellement appliqué les principes recommandés par le gouvernement. Autant que les circonstances l'ont permis, on a évité de réduire le personnel des chantiers ou des ateliers de l'État comme on le fait ordinairement en hiver ou par raison économique. D'autres mesures encore ont été prises. L'Administration Royale des Domaines entre autres a effectué une certaine somme à l'abatage dans les forêts et à la construction de routes afin de procurer un travail salarié dans les districts de la Suède septentrionale les plus éprouvés par le chômage.

Dans les rangs mêmes des ouvriers, on avait remis en usage quelques mesures, pratiquées avec succès dans des cas antérieurs et destinées à lutter contre le chômage comme à adoucir les plus cruelles misères. Selon les renseignements obtenus, pendant l'hiver 1908—1909, des *Associations des chômeurs* ont été fondées, par les soins des organisations ouvrières socialistes, dans 39 localités dont 29 villes et bourgs. Ces associations, qui comptaient en tout 7,006 membres, géraient les intérêts des chômeurs, organisaient des collectes, distribuaient des secours etc.

TABELLER

N:ris 1—17: Arbetslöshetsräkningen den 12 jan. 1909.

N:ris 18—19: Antalet arbetslösa inom arbetarnes fackorganisationer den 1 mars 1909.

N:o 20: Kommunala arbeten i anledning af arbetslösheten.

Tab. 1. Öfversikt af omfattningen af arbetslöshetsräkningen den 12 januari 1909.

Län.	Kommuner där arbetslöshetsräkning											
	anordnats.						icke anordnats.					
	Städer och köpingar.		Landskommuner.		Tillsammans.		Städer och köpingar.		Landskommuner.		Tillsammans.	
	An-tal.	In-vånare.	An-tal.	In-vånare.	An-tal.	In-vånare.	An-tal.	In-vånare.	An-tal.	In-vånare.	An-tal.	In-vånare.
Stockholms stad	1	339,582	—	—	1	339,582	—	—	—	—	—	—
Stockholms län . . .	3	18,566	7	51,828	10	70,394	6	10,105	103	133,046	109	143,151
Uppsala	2	30,370	2	11,771	4	42,141	—	—	83	84,193	83	84,193
Södermanlands . . .	5	42,257	10	22,790	15	65,047	2	1,974	79	106,186	81	108,160
Östergötlands . . .	6	71,859	23	71,804	29	143,663	1	676	125	145,537	126	146,213
Jönköpings	3	30,880	7	15,748	10	46,628	4	10,857	120	153,892	124	164,749
Kronobergs	1	8,155	—	—	1	8,155	2	2,273	84	147,373	86	149,646
Kalmar	5	36,041	—	—	5	36,041	7	3,746	98	187,965	105	191,711
Gottlands	1	9,493	—	—	1	9,493	—	—	92	44,645	92	44,645
Blekinge	4	40,464	28	93,638	32	134,102	1	89	6	14,555	7	14,644
Kristianstads	2	15,300	—	—	2	15,300	4	6,844	142	202,452	146	209,296
Malmöhus	8	183,730	7	19,891	15	203,621	2	2,431	232	241,222	234	243,653
Hallands	4	31,223	3	5,544	7	36,767	1	1,038	83	108,491	84	109,529
Göteborgs o. Bohus . .	3	178,557	1	18,100	4	196,657	3	6,283	86	169,064	89	175,347
Älfsborgs	5	44,137	4	12,076	9	56,213	2	2,705	215	225,942	217	228,647
Skaraborgs	7	29,580	19	26,383	26	55,963	3	6,722	241	177,180	244	183,902
Värmlands	5	35,596	5	32,338	10	67,934	—	—	82	190,286	82	190,286
Örebro	6	38,612	20	85,833	26	124,445	—	—	38	80,266	38	80,266
Västmanlands	4	34,492	3	14,275	7	48,767	1	1,382	65	100,327	66	101,709
Kopparbergs	5	20,655	19	102,732	24	123,387	1	1,181	27	106,541	28	107,722
Gäflleborgs	3	48,745	15	104,172	18	152,917	1	1,026	32	97,072	33	98,098
Västernorrlands . . .	2	25,476	3	21,234	5	46,710	2	5,186	60	194,997	62	200,183
Jämtlands	1	8,079	—	—	1	8,079	—	—	59	107,676	59	107,676
Västerbottens	1	5,523	1	17,548	2	23,071	1	1,427	23	133,559	24	134,986
Norrbottens	3	13,313	18	131,061	21	144,374	—	—	3	11,737	3	11,737
Summa	90	1,340,685	195	858,766	285	2,199,451	44	65,945	2,178	3,164,204	2,222	3,230,149

Tab. 2. Öfversikt af arbetslöshetsräkningens anordnande å olika orter. (Forts.)

Län och ort.	Invä- nar- antal d. 31/12 1908.	Räkningen		Antal räkne- stäl- len.	Antal			Sum- ma funk- tionä- rer.
		beslutad af	ledd af		räkne- förrät- tare.	räkne- biträ- den.	kon- trol- lanter	
<i>Stockholms stad.</i>	339,582	Arbetsförmedlin- gens styrelse	Kommitté	7.	7	24	18	49
<i>Stockholms län.</i>								
Södertälje	10,307	Drätselkammaren	Kommitté	1	2	2	2	6
Norrköping	3,885	Stadsfullmäktige	,	1	1	—	4	5
Sundbyberg	4,374	Kommunalstämman	,	1	1	1	2	4
Spånga	7,556	Kommunalstämman	,	4	4	1	—	5
Bromma	3,959	Kommunalnämnden	,	2	2	—	2	4
Lidingö	2,818	,	Kommunalnämnden	1	1	3	—	4
Solna	14,436	Kommunalstämman	Kommitté	2	2	4	7	13
Brännkyrka	14,847	,	,	3	3	3	2	8
Nacka	5,412	Kommunalnämnden	,	1	1	2	1	4
Vätö	2,799	,	Kommunalnämnden	1	1	2	—	3
Summa	70,394			17	18	18	20	56
<i>Uppsala län.</i>								
Uppsala	25,313	Magistraten	Kommitté	1	1	3	1	5
Enköping	5,059	Stadsfullmäktige	,	1	1	1	2	4
Bondkyrka	2,018	Kommunalnämnden	, ¹	1	1	1	1	1
Ålfkarleby	9,753	,	Kommunalnämnden	6	8	6	4	18
Summa	42,141			8	10	10	7	27
<i>Södermanlands län.</i>								
Nyköping	9,120	Magistraten	Kommitté	1	3	2	1	6
Eskilstuna	27,720	,	,	1	1	3	2	6
Torshälla	1,848	,	,	1	3	—	—	3
Strängnäs	2,733	Stadsfullmäktige	,	1	2	2	—	4
Trosa	836	Magistraten	,	1	1	1	1	3
S:t Nikolai med . .	2,322	Kommunalnämnden	Kommunalnämnden	1	1	—	1	2
Oxelösunds muni- cipalsamhälle . . .	2,196	Municipalnämnden	Municipalnämnden	1	1	2	2	5
Helgona	1,052	Kommunalnämnden	Kommunalnämnden	1	1	1	—	2
Frustuna med Gne- sta municipalsam- hälle	2,742	{Komm.-stämm. och Municipalstämman}	Kommitté.	1	2	1	1	4
Stora Malm med Katrineholms mu- nicipalsamhälle . .	2,638	Municipalnämnden	Municipalnämnden	1	1	1	—	2
Skyllinge (= Sköl- dinge)	2,980	— ²	— ²	—	—	—	—	—
Vrena	524	Kommunalnämnden	Kommunalnämnden	1	1	—	—	1
Flen	2,556	Municipalnämnden	Municipalnämnden	1	1	—	2	2
Torshälla lands- kommun	2,581	Kommunalnämnden	Kommunalnämnden	1	1	3	1	6
Åker	2,249	Kommunalstämman	Ordf. i Komm.-stämm.	1	1	—	—	1
Summa	65,047			14	20	16	11	47

¹ Samma funktionärer som i Uppsala stad; gemensam räkning. — ² Närmare uppgifter ej lämnade.

Tab. 2. Öfversikt af arbetslöshetsräkningens anordnande å olika orter. (Forts.)

Län och ort.	Invå- nar- antal d. 31/12 1908.	R ä k n i n g e n		Antal räkne- stäl- len.	A n t a l			Sum- ma funk- tionä- rer.
		beslutad af	ledd af		räkne- förrät- tare.	räkne- biträ- den.	kon- trol- lanter.	
<i>Östergötlands län.</i>								
Linköping	17,623	Arbetsförm:s styr.	Arbetsförm:s styr.	1	1	4	2	7
Norrköping	45,416	„	Kommitté	1	1	13	4	18
Söderköping	2,101	Magistraten	„	1	1	—	1	2
Motala	3,004	Kommitté ¹	„ ¹	1	1	—	2	3
Vadstena	2,440	„ ¹	„ ¹	1	1	3	—	4
Skeninge	1,275	Magistraten	„	1	1	—	1	2
{ Kisa med	3,781	Komm.-nämnden	Kommunalnämnden	1	2	—	—	2
{ Kisa kyrkobys mu- nicipalsamhälle . .	—							
Mjölby med	4,833	Kommitté ¹	Kommitté ¹	1	1	2	2	5
{ Mjölby municipalsam- hälle	—							
Ätvid med	4,261	Komm.-nämnden	Kommunalnämnden	1	1	—	1	2
{ Ätvidabergs municipalsam- hälle	—							
{ St Lars med	3,594	„	„	1	1	4	3	8
{ St Lars municipalsam- hälle	—							
Drothem	2,094	„	Kommitté	1	1	—	—	1
Mogata	1,322	„	Kommunalnämnden	1	3	—	—	3
Börum	439	„	„	1	1	—	—	1
Skällvik	1,189	„	„	1	3	—	—	3
St Anna	1,901	„	„	1	3	—	—	3
Risinge	7,163	„	„	4	2	2	—	4
St Johannes	3,020	„	„	1	1	2	2	5
Krokek	1,875	„	„	1	1	—	—	1
{ Östra Eneby med . .	3,239	„	Kommitté	1	1	3	3	7
{ Norrköpings norra förstad	4,860							
Kvillinge	4,383	Municipalnämnden	Municipalnämnden	1	1	2	2	5
Borg med	2,468	Kommunalnämnden	Kommunalnämnden	1	1	2	2	5
{ Borgs villastads municipalsamhälle . .	—	„	„	2	2	—	—	2
Odeshög	2,602	„	„	1	1	—	—	1
Ekeby	3,709	„	„	1	3	—	—	3
Boxholms municipalsam- hälle	2,221	Kommunalstämman	Ordf. i Komm.-stäm.	1	1	—	1	2
Fifvelstad (= Fågelsta) gelsta)	832	Municipalnämnden	Municipalnämnden	1	1	1	1	3
Motala landskommun	9,401	Kommunalnämnden	Kommunalnämnden	1	2	—	—	2
Rogslösa	1,351	„	„	1	2	—	—	2
Rogslösa	1,351	„	„	2	2	—	2	4
Brunneby (= Borensberg)	1,266	„	„	1	1	1	1	3
Summa	143,663	„	„	1	1	—	—	1
<i>Jönköpings län.</i>								
Jönköping	24,531	Drätselkammaren	Drätselkammaren	1	1	2	—	3
Eksjö	5,144	„	„	1	1	2	1	4
Värnamo köping . .	1,205	Kommunalnämnden	Kommunalnämnden	1	1	2	—	3
Barnarp	2,581	„	„	2	2	—	—	2
Sandseryd	1,207	„	„	1	1	—	—	1

¹ Närmare uppgifter ej lämnade.

Tab. 2. Öfversikt af arbetslöshetsräkningens anordnande å olika orter. (Forts.)

Län och ort.	Invå- nar- antal d. 31/12 1908.	Räkningen		Antal räkne- stäl- len.	Antal			Sum- ma funk- tionä- rer.
		beslutad af	ledd af		räkne- förrät- tare.	räkne- biträ- den.	kon- trol- lanter.	
Hakarp	1,619	Kommunalnämnden	Kommunalnämnden	1	1	2	2	5
Hässelby	1,878	, ,	, ,	1	1	1	1	3
Byarum	2,834	, ,	, ,	1	1	3	2	6
Värnamo	4,268	, ,	, ,	2	1	3	—	4
Färgaryd	1,361	, ,	, ,	2	2	2	2	6
Summa	46,628			13	12	17	8	37
<i>Kronobergs län.</i>								
Växjö	8,155	Magistraten	Kommitté	1	3	—	2	5
<i>Kalmar län.</i>								
Kalmar	14,835	Magistraten	Magistraten	1	1	7	—	8
Oskarshamn	7,916	, ,	Kommitté	1	1	6	—	7
Västervik	9,532	, ,	Magistraten	1	1	4	4	9
Vimmerby	2,628	, ,	Kommitté	1	1	2	1	4
Borgholm	1,130	Stadsstyrelsen	Ordf. i Stadsstyrelsen	1	1	3	2	6
Summa	36,041			5	5	22	7	34
<i>Gottlands län.</i>								
Visby	9,493	Stadsfullmäktige	Kommitté	2	2	4	5	11
<i>Blekinge län.</i>								
Karlskrona	26,917	Magistraten	Arbetsförm:s styr.	1	1	2	1	4
Ronneby	3,485	Stadsfullmäktige	Drätselkammaren	1	1	3	2	6
Karlshamn	7,288	, ,	Kommitté	1	1	4	6	11
Sölvesborg	2,824	, ,	, ,	1	5	—	—	5
Ramdala	2,790	{ Ordf. i Kommunal- stämman, Ordf. i Komm.-nämnden samt Fjärdings- mannen	{ Ordf. i Kommunal- stämman, Ordf. i Komm.-nämnden samt Fjärdings- mannen	1	3	—	—	3
Lösen	1,971	{ Ordf. i Kommunal- stämman	{ Ordf. i Kommunal- stämman	1	1	1	2	4
Augerum	4,365	{ Ordf. i Kommunal- nämnden och Ordf. i Komm.-stämman i Komm.-stämman	{ Ordf. i Kommunal- nämnden och Ordf. i Komm.-stämman	2	4	—	—	4
Rödeby	4,039	Kommitté ¹	Kommitté ¹	1	5	—	—	5
Fridlefsstad	2,925	Kommunalstämman	Kommitté	1	3	—	—	3
Nättraby	2,296	{ Ordf. i Kommunal- stämman	{ Ordf. i Kommunal- stämman	1	1	1	—	2
Haslö och Aspö	2,151	, ,	, ,	1	2	—	—	2
Listerby	2,615	Kommunalstämman	Kommitté	1	1	3	—	4
Förkärla	795	{ Ordf. i Kommunal- stämman	{ Ordf. i Kommunal- stämman	—	—	—	—	—
Hjortsberga	1,198	, ,	, ,	—	—	—	—	—
Edestad	1,122	, ,	, ,	—	—	—	—	—
Tving	3,523	Kommitté ¹	Kommitté ¹	1	3	—	—	3
Eringsboda	2,563	Kommunalnämnden	Kommunalnämnden	1	6	—	—	6
Ronneby landskom.	8,964	, ,	, ,	2	3	3	—	6
Backaryd	2,778	, ,	, ,	1	5	—	—	5
Bräkne-Hoby	5,700	, ,	, ,	1	1	1	2	4
Öljeult	1,816	{ Ordf. i Kommunal- nämnden	{ Ordf. i Kommunal- nämnden	1	1	2	—	3

¹ Närmare uppgifter ej lämnade.

Tab. 2. Öfversikt af arbetslöshetsräkningens anordnande å olika orter. (Forts.)

Län och ort.	Invä- nar- antal d. 31/12 1908.	Räkningen		Antal räkne- stäl- len.	Antal			Sum- ma funk- tionä- rer.
		beslutad af	ledd af		räkne- förrät- tare.	räkne- biträ- den.	kon- trol- lanter.	
Hällaryd	3,293	Kommunalnämnden	Kommunalnämnden	1	2	5	—	7
Äryd	2,773	„	„	1	1	—	1	2
Asarum	9,075	{ Ordf. i Kommunal- stämman och -nämnden	{ Ordf. i Kommunal- stämman och -nämnden	1	2	—	—	2
Ringamåla	2,021	Kommunalnämnden	Kommitté	1	1	1	—	2
Mörrum	4,567	Kommunalstämman	„	1	1	2	1	4
Jämshög	5,617	Kommunalnämnden	Kommunalnämnden	1	1	—	2	3
Kyrkhult	5,081	Kommunalordför.	Kommunalordför.	1	1	1	1	3
Gammelstorp	2,457	Kommunalnämnden	Kommunalnämnden	2	1	—	2	3
Ysane	1,103	„	„	1	1	1	1	3
Mjällby	5,517	„	Kommitté	1	1	1	2	4
Sölvesborgs landsk.	523	„	„	1	1	1	—	2
Summa	134,102			32	60	32	23	115
<i>Kristianstads län.</i>								
Kristianstad	11,388	Magistraten	Arbetsförm:s styr.	1	1	2	2	5
Angelholm	3,912	„	Kommitté	1	1	—	2	3
Summa	15,300			2	2	2	4	8
<i>Malmöhus län.</i>								
Malmö	81,120	Arbetsförm:s styr.	Arbetsförm:s styr.	4	4	11	14	29
Lund	19,675	„	„	2	2	3	10	15
Landskrona	16,083	Stadsfullmäktige	Kommitté	5	5	5	11	21
Hälsingborg	32,432	„	„	2	2	18	14	34
Ystad	10,860	„	„	2	2	2	4	8
Trelleborg	9,173	„	„	1	1	—	2	3
Limhamn	9,312	Kommunalnämnden	„	1	1	3	1	5
Eslöv	5,075	Kommunalfullmäkt.	„	1	1	1	1	3
Fosie	1,951	Kommunalnämnden	Kommunalnämnden	1	1	2	2	5
Härie	1,005	Kommunalstämman	Kommitté	1	2	—	—	2
V. Skräfvinge	4,325	„	„	2	1	8	—	9
S. Sallerup	894	„	„	1	1	1	1	3
Raus	7,523	Kommunalnämnden	„	3	4	3	5	12
St Peters Kloster	741	„	Kommunalnämnden	2	1	4	2	7
Lomma	3,452	„	„	1	2	6	5	13
Summa	203,621			29	30	67	72	169
<i>Hallands län.</i>								
Halmstad	18,009	Stadsfullmäktige	Kommitté	1	1	5	7	13
Laholm	1,855	Drättselkammaren	Drättselkammaren	1	1	—	1	2
Falkenberg	4,316	Stadsfullmäktige	Kommitté	1	1	3	—	4
Varberg	7,043	Drättselkammaren	Drättselkammaren	1	1	—	4	5
Eftra	1,266	Kommunalnämnden	Kommunalnämnden	1	1	—	—	1
Skrea	1,537	„	„	1	1	1	1	3
Lindome	2,741	„	„	1	12	—	—	12
Summa	36,767			7	18	9	13	40

Tab. 2. Öfversikt af arbetslöshetsräkningens anordnande å olika orter. (Forts.)

Län och ort.	Invä- nar- antal d. 31/12 1908.	Räkningen		Antal räkne- stäl- len.	Antal			Sum- ma funk- tionä- rer.
		beslutad af	ledd af		räkne- förrät- tare.	räkne- biträ- den.	kon- trol- lanter.	
<i>Göteborgs och Bohus län.</i>								
Göteborg	162,480	Arbetsförm:s styr.	Arbetsförm:s styr.	6	6	25	12	43
Lysekil	4,018	Magistraten	Kommitté	1	3	—	—	3
Uddevalla	12,059	„	„	1	1	4	—	5
Örgryte	18,100	Kommunalnämnden	Kommunalnämnden	3	3	5	3	11
Summa	196,657			11	13	34	15	62
<i>Älfsborgs län.</i>								
Vänersborg	7,316	Magistraten	Magistraten	1	1	3	—	4
Alingsås	4,684	„	„	1	1	—	—	1
Boås	20,585	„	Kommitté	1	1	2	3	6
Amål	4,120	„	„	—	—	—	—	—
Trollhättan	7,432	Kommunalnämnden	„	1	1	4	2	7
Fuxerna	3,066	„	„	2	2	13	7	22
Kinnarumma	2,260	„	Kommunalnämnden	1	1	1	2	4
Örby	4,384	„	„	1	1	—	—	1
Kinna	2,366	„	„	1	1	1	1	3
Summa	56,213			9	9	24	15	48
<i>Skaraborgs län.</i>								
Mariestad	4,313	Drätselkammaren	Kommitté	1	2	1	1	4
Lidköping	6,660	„	„	1	1	3	1	5
Sköfde	6,418	„	Drätselkammaren	1	1	2	2	5
Hjo	2,126	Kommitté ¹	Kommitté ¹	1	1	—	—	1
Falköping	4,488	Drätselkammaren	Drätselkammaren	1	1	1	1	3
Tidaholm	4,765	Kommunalnämnden	Kommitté	1	2	1	—	3
Töreboda	810	Kommitté ¹	„	1	1	2	—	3
Lyrestad	2,546	Vederb. kronofogde	Kommitté	1	1	—	—	1
Finnerödja	2,791	Kommitté ¹	„	1	1	—	—	1
Undenäs	4,409	Kommunalnämnden	Kommunalnämnden	2	1	—	1	2
Vämb	685	„	„	1	1	—	1	2
Falköpings Västra landskommun	1,069	Kommitté ¹	Kommitté ¹	1	3	—	—	3
Stenstorp	924	Kommunalstyrelsen	Ordf. i Komm.-stäm.	1	1	1	1	3
Hömb	348	Kommunalstämman	„	1	1	1	—	2
Agnertorp	1,842	Kommunalnämnden	Kommunalnämnden	1	1	—	—	1
Baltak	860	„	„	1	1	—	—	1
Fridene ²⁾	807	Kommunalstämman	Ordf. i Komm.-stäm.	1	1	1	—	2
Sandhem	1,989	Kommunalnämnden	Kommunalnämnden	1	1	2	—	3
Nykyrka	703	Kommunalstyrelsen	Kommitté	1	1	1	1	3
Skarke(= Varnhem)	756	Kommunalstämman	Ordf. i Komm.-stäm.	1	1	—	—	1
Vilske-Klefva	996	Kommitté ¹	Kommitté ¹	1	1	—	2	3
Medelplana	1,141	Kommunalnämnden	Kommunalnämnden	1	1	2	1	4
Västerplana	221	„	„	1	1	—	2	3
Österplana	1,386	„	„	1	1	—	—	1
Forshem	1,970	„	„	1	1	1	1	3
Fullösa	940	„	„	1	1	1	1	3
Summa	55,963			27	30	20	16	66

¹ Närmare uppgifter ej lämnade. — ² Räkningen ägde rum d. 14 jan.

Tab. 2. Öfversikt af arbetslöshetsräkningens anordnande å olika orter. (Forts.)

Län och ort.	Invä- nar- antal d. 31/12 1908.	Räkningen		Antal räkne- stäl- len.	Antal			Sum- ma funk- tionä- rer.
		beslutad af	ledd af		räkne- förrät- tare.	räkne- biträ- den.	kon- trol- lanter.	
Värmlands län.								
Karlstad	16,399	Arbetsförm:s styr.	Arbetsförm:s styr.	3	3	2	4	9
Kristinehamn . . .	8,569	{ Magistraten och Fattigvårdsstyr. }	Kommitté	1	2	13	2	17
Filipstad	4,211	Magistraten	,	1	1	3	2	6
Sefle	1,858	Kommunalnämnden	,	1	3	—	—	3
Arvika	4,559	,	Kommunalnämnden	1	2	2	4	8
Kroppa	3,795	,	,	2	2	—	2	4
Ransäter	5,000	Kommitté	Kommitté	2	2	2	1	5
Grafva	8,138	{ Vederb. krono- länsman och kom- munalnämnds- ordf. }	,	2	2	4	2	8
Eda ¹	6,148	Kommunalnämnden	,	1	1	2	3	6
Norra Råda	9,257	Ordf. i Komm.-stäm.	,	3	3	3	6	12
Summa	67,934			17	21	31	26	78
Örebro län.								
Örebro	28,583	Stadsfullmäktige	Kommitté	4	4	7	6	17
Askersund	2,004	Magistraten	Magistraten	1	1	1	—	2
Nora	1,932	,	,	1	1	2	—	3
Lindesberg	2,684	,	,	1	1	—	1	2
Hallsberg	1,804	Köpingsnämnden	Kommitté	1	1	—	4	5
Kopparberg	1,605	Kommunalsämman	,	1	4	—	—	4
Långbro	1,449	Kommunalnämnden	Kommunalnämnden	1	5	—	—	5
Almby	1,847	,	,	1	3	—	—	3
Asker	5,019	,	,	1	1	—	3	4
Kumla med	6,525	,	,					
Kumla municipal- samhälle	924	Municipalstyrelsen	Municipalstyrelsen	1	1	3	2	6
Bodarne	2,370	Kommunalnämnden	Kommunalnämnden	1	1	—	—	1
Knista	2,014	—	—	—	—	—	—	—
Kvistbro	3,962	Kommunalnämnden	Kommunalnämnden	2	3	2	2	7
Snallunda	2,146	,	,	1	1	—	1	2
Nora landskommun	5,460	,	,	2	2	3	4	9
Hjulsjö	2,934	,	,	2	2	4	2	8
Grythyttan	3,980	,	Kommitté	2	2	4	2	8
Hällefors	4,424	,	Kommunalnämnden	3	3	5	7	15
Karlskoga med . .	13,078	,	,	3	3	11	2	16
Karlskoga muni- cipalsamhälle . . .	2,392	,	,	1	1	2	1	4
Bjurtjärn	1,677	,	,	1	1	—	—	1
Ljusnarsberg . . .	9,877	,	,	7	7	14	13	34
Lindesbergs lands- kommun	9,521	,	,	5	5	5	6	16
Ramsberg	4,273	Kommitté ²	Kommitté ²	2	2	—	4	6
Näsby	1,961	Kommunalnämnden	Kommunalnämnden	1	1	2	—	3
Summa	124,445			46	56	65	60	181

¹ Räkningen ägde rum den 16 januari. — ² Närmare uppgifter ej lämnade.

Tab. 2. Öfversikt af arbetslöshetsräkningens anordnande å olika orter. (Forts.)

Län och ort.	Invä- nar- antal d. 31/12 1908.	Räkningen		Antal räkne- stäl- len.	Antal			Sum- ma funk- tionä- rer.
		beslutad af	ledd af		räkne- förrät- tare.	räkne- biträ- den.	kon- trol- lanter.	
<i>Västmanlands län.</i>								
Västerås	17,004	Magistraten	Kommitté	2	2	4	5	11
Sala	7,662	,	,	1	1	—	7	8
Köping	4,643	,	Magistraten	1	1	2	2	5
Arboga	5,183	,	,	1	1	6	—	7
Norberg	6,228	Kommunalstämman	Kommitté	1	1	2	2	5
Västansfors	5,821	, ¹	, ¹	2	2	5	—	7
Hvittinge	2,226	Vederb. kronofogde	,	2	1	—	2	3
Summa	48,767			10	9	19	18	46
<i>Kopparbergs län.</i>								
Falun	11,080	Fattigvårdsstyrelsen	Kommitté	1	1	1	—	2
Säter	1,121	,	Fattigvårdsstyrelsen	1	1	1	3	5
Hedemora	2,571	Magistraten	Kommitté	1	5	—	—	5
Borlänge	1,345	Kommunalnämnden	Kommunalnämnden	1	1	—	1	2
Avesta	4,538	,	Kommitté	1	1	2	—	3
Falu landskomm.	5,612	,	Kommunalnämnden	1	1	8	—	9
Aspeboda	1,113	Kommunalstämman	Kommitté	1	1	—	1	2
Svårdsjö	5,851	,	,	1	1	2	2	5
Enviken	2,268	,	,	1	1	2	—	3
Sundborn	2,320	Ordf. i Komm.-stäm.	Ordf. i Komm.-stäm.	1	1	—	—	1
Vika	3,698	Kommunalnämnden	Kommitté	1	1	2	2	5
Stora Tuna	19,241	,	,	2	6	—	—	6
Gustaf	2,408	Ordf. i Komm.-stäm.	Ordf. i Komm.-stäm.	1	1	—	—	1
Sätters landskomm.	1,768	Kommunalnämnden	Kommunalnämnden	1	1	2	1	4
Husby	5,475	,	,	3	3	5	1	9
Hedemora landsk.	5,713	Kommitté ¹	Kommitté ¹	1	5	—	—	5
Garpenberg	2,859	Kommunalnämnden	Kommunalnämnden	1	1	6	5	12
Grytnäs	2,741	,	,	1	1	2	2	5
Folkärna	6,316	Ordf. i Komm.-stäm.	Ordf. i Komm.-stäm.	1	1	—	—	1
By	5,804	Kommunalnämnden	Kommunalnämnden	1	1	1	2	4
Säfsnäs	3,167	,	,	1	1	—	—	1
Grangärde	11,405	,	,	2	2	3	—	5
Ludvika	6,651	Arbetsförm:s styr.	Arbetsförm:s styr.	3	3	10	—	13
Norrbärke	8,322	Kommunalnämnden	Kommunalnämnden	1	1	3	—	4
Summa	123,387			30	42	50	20	112
<i>Gäflleborgs län.</i>								
Gäflle	31,595	Arbetsförm:s styr.	Kommitté	4	4	8	5	17
Söderhamn	11,306	Magistraten	Magistraten	2	2	—	5	7
Hudiksvall	5,844	,	Kommitté	1	1	2	4	7
Valbo	13,089	Kommunalnämnden	,	2	2	8	4	14
Öster-Färnebo	3,336	,	Kommunalnämnden	1	1	2	3	6
Ofvansjö	8,325	,	,	2	2	2	3	7
Högsbo	9,028	,	Kommitté	1	1	3	—	4
Torsåker	7,744	,	Kommunalnämnden	2	2	—	2	4
Ockelbo	8,933	Kommunalstämman	Kommitté	3	3	3	7	13
Hamrånge	4,622	Kommunalnämnden	Kommunalnämnden	1	1	—	1	2
Bollnäs	12,355	,	,	2	2	1	2	5
Söderala	10,844	,	Kommitté	1	1	9	5	15

¹ Närmare uppgifter ej lämnade.

Tab. 2. Öfersikt af arbetslöshetsräkningens anordnande å olika orter.

Län och ort.	Invä- nar- antal d. 31/12 1908.	Räkningen		Antal räkne- stäl- len.	Antal			Sum- ma funk- tionä- rer.
		beslutad af	ledd af		räkne- förrät- tare.	räkne- biträ- den.	kon- trol- lanter.	
Norråla	3,495	Kommunalnämnden	Kommunalnämnden	2	2	3	2	7
Njutånger	3,067	„	Kommitté	1	1	1	1	3
Hälsing-Tuna	3,968	Mun.-nämnd. i Åvik	„	1	1	1	1	3
Forsa	4,122	Kommunalnämnden	Kommunalnämnden	1	1	—	—	1
Delsbo	5,403	„	„	1	1	—	—	1
Arbrå	5,891	„	„	1	1	1	—	2
Summa	152,917			29	29	44	45	118
Västernorrlands län.								
Härnösand	9,198	Magistraten	Kommitté	1	2	—	5	7
Sundsvall	16,278	Arbetsförm:s styr.	Arbetsförm:s styr.	1	1	1	7	9
Skön	11,634	— ¹	— ¹	3	—	—	—	—
Hälsjö	3,640	— ²	— ²	—	—	—	—	—
Arnäs	5,960	Kommunalnämnden	Kommunalnämnden	1	1	2	—	3
Summa	46,710			6	4	3	12	19
Jämtlands län.								
Östersund	8,079	Magistraten	Magistraten	1	3	5	6	14
Västerbottens län.								
Umeå ³	5,523	Kommitté ⁴	Kommitté ⁴	1	6	—	—	6
Umeå landskomm.	17,548	Kommunalnämnden	„	1	1	5	3	9
Summa	23,071			2	7	5	3	15
Norrbottens län.								
Luleå	9,172	Arbetsförm:s styr.	Arbetsförm:s styr.	1	1	10	2	13
Piteå	2,805	Magistraten	Kommitté	1	1	1	1	3
Haparanda	1,336	Municipalstyrelsen	Stadskassören	1	1	2	—	3
Piteå landskomm.	19,548	Kommunalnämnden	Kommitté	6	6	8	10	24
Ålfsby	5,643	„	„	4	4	8	3	15
Arvidsjaur	6,140	—	—	—	—	—	—	—
Arjeplog	2,732	Kommitté ⁴	Kommitté ⁴	1	1	5	—	6
Neder-Luleå	12,234	Kommunalnämnden	„	2	2	2	1	5
Öfver-Luleå	12,977	„	„	1	1	3	2	6
Jockmock	5,477	Kommitté ⁴	„ ⁴	6	6	10	—	16
Neder-Kalix	14,799	Kommunalstämman	„	8	8	17	11	36
Öfver-Kalix	5,971	Kommunalnämnden	„	3	6	3	5	15
Neder-Torneå	3,537	„	Kommunalnämnden	2	2	1	1	4
Karl Gustaf	2,357	„	Kommitté	2	2	—	—	2
Öfver-Torneå	3,644	„	Kommunalnämnden	2	2	2	2	6
Hietaniemi	2,126	Kommitté ⁴	Kommitté ⁴	1	9	—	—	9
Korpilombolo kap.	1,998	„ ⁴	„ ⁴	6	6	—	5	11
Tärendö kapell	1,490	Kommunalnämnden	„	1	1	2	—	3
Pajala	4,744	Kommitté ⁴	„ ⁴	1	1	3	2	6
Gällivare	15,336	Kommunalnämnden	„	4	5	3	1	9
Juckasjärvi	10,258	K. B. i länet	„	3	3	3	6	12
Summa	144,374			56	68	83	53	204
Summa samman	2,199,451			416	521	643	509	1,673

¹ Räkningen anordnad och ledd af 8 kommitterade för »de arbetslösas förening». — ² Frivillig räkning, anordnad af fackföreningar på orten. — ³ Räkningen ägde rum den 23 januari. — ⁴ Närmare uppgifter ej lämnade.

Tab. 3. De arbetslösa, fördelade efter orter och hufvudgrupper af näringar. (Forts.)

Län och ort.	In- vånar- antal d. 31/12 1908.	De arbetslösa inom								Till- sam- mans.
		jord- och skogs- bruk.	gruf- drift, jord- o. sten- indu- stri.	metall- och maskin- industri.	trävaru-, trämasse- och pappers- industri.	bygg- nads- verk- samhet.	textil- o. bekläd- nads- indu- stri.	närings- o. njut- nings- ämnes- industri.	handel o. trans- port m. m.	
Stockholms stad . . .	339,582	27	28	423	110	962	75	196	400	2,221
Däraf kvinnor	—	2	1	1	17	10	26	76	6	139
Stockholms län.										
Södertälje	10,307	9	18	32	1	95	2	3	13	173
Norrtälje	3,885	1	—	10	2	38	4	3	5	63
Sundbyberg	4,374	—	—	7	2	11	—	1	1	22
Spånga	7,556	1	6	7	4	44	1	1	6	70
Bromma	3,959	1	—	6	1	16	4	1	5	34
Lidingö	2,818	—	—	—	—	14	1	—	1	16
Solna	14,436	3	3	22	4	76	2	6	15	131
Brännkyrka	14,847	3	2	25	6	48	2	2	8	96
Nacka	5,413	—	—	5	3	25	—	—	1	84
Vätö	2,799	—	4	—	—	1	—	—	—	5
Summa	70,394	18	33	114	23	368	16	17	55	644
Däraf kvinnor	—	1	1	1	—	1	3	3	—	10
Uppsala län.										
Uppsala	25,311	11	32	19	5	158	2	12	16	255
Enköping	5,059	3	1	13	3	34	—	2	5	62
Bondkyrka	2,018	1	2	1	—	9	1	—	1	15
Ålfkarleby	9,753	10	—	27	60	10	—	5	44	156
Summa	42,141	25	35	60	68	211	3	20	66	488
Däraf kvinnor	—	1	—	—	—	—	—	2	—	3
Södermanlands län.										
Nyköping	9,120	11	4	5	12	45	3	—	12	92
Eskilstuna	27,720	—	—	144	3	44	2	8	15	216
Torshälla	1,848	—	1	4	—	3	—	—	1	9
Strängnäs	2,733	1	—	1	—	10	1	1	2	16
Trosa	836	—	4	—	—	—	—	—	—	4
St Nikolai med	2,322	1	—	—	—	2	—	—	—	3
Oxelösunds muni- cipalsamhälle	2,196	—	—	—	—	5	—	—	2	7
Helgona	1,052	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Fruktuna med Gnesta municipal- samhälle	2,742	—	—	—	—	10	—	—	1	11
Stora Malm med Katrineholms mu- nicipalsamhälle	3,638	—	—	3	4	10	1	2	3	23
Sköldinge (= Skil- linge)	2,980	—	—	—	—	—	—	—	—	1

¹ Ingen anmald.

Tab. 3. De arbetslösa, fördelade efter orter och hufvudgrupper af näringar. (Forts.)

Län och ort.	In- vånar- antal d. 31/12 1908.	De arbetslösa inom								Till- sam- mans.
		jord- och skogs- bruk.	gruf- drift, jord- o. sten- indu- stri.	metall- och maskin- industri.	trävaru-, trämasse- och pappers- industri.	bygg- nads- verk- samhet.	textil- o. bekläd- nads- indu- stri.	närings- o. njut- nings- ämnes- industri.	handel o. trans- port m. m.	
Vrena	524	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Flen	2,556	—	—	1	—	7	—	1	—	9
Torshälla lands- kommun	2,531	—	—	1	—	1	—	—	—	2
Åker	2,249	—	—	8	6	—	—	—	—	14
Summa	65,047	13	9	167	26	137	7	12	36	407
Däraf kvinnor	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
<i>Östergötlands län.</i>										
Linköping	17,623	13	7	12	17	73	3	23	18	166
Norrköping	45,416	14	13	42	47	261	38	20	211	646
Söderköping	2,101	—	1	1	—	8	—	—	1	11
Motala	3,004	2	—	3	2	7	—	1	2	17
Vadstena	2,440	1	—	2	—	10	—	—	3	16
Skeninge	1,275	4	—	2	2	4	1	2	2	17
Kisa med Kisa kyrkobys mu- nicipalsamhälle	3,781	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Mjölby med Mjölby municipal- samhälle	4,833	1	6	4	3	9	—	2	1	26
Åtvid med Åtvidabergs muni- cipalsamhälle	4,261	2	—	—	3	7	—	—	1	13
S:t Lars med S:t Lars muni- cipalsamhälle	3,594	—	1	—	2	2	—	5	4	14
Drothem	2,094	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Mogata	1,322	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Börum	439	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Skällvik	1,189	—	—	—	—	—	—	—	—	1
S:t Anna	1,901	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Risinge	7,163	1	1	24	1	7	—	—	2	36
S:t Johannes	3,020	4	3	—	1	12	—	—	—	20
Krokek	1,875	—	2	—	6	—	—	—	4	12
Östra Eneby med Norrköpings norra förstad	3,239	1	—	—	—	6	—	—	1	8
Kvillinge	4,860	5	1	5	4	34	6	2	6	63
Borg med Borgs villastads municipalsamh.	4,383	3	—	—	1	2	4	—	—	10
Ödeshög	2,468	1	—	1	—	8	—	—	1	11
Ekeby	2,602	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Boxholms muni- cipalsamhälle	3,709	—	—	2	—	—	—	—	—	2
Fifvelstad (= Fä- gelsta)	2,221	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Motala landskom- mun	832	—	—	—	—	—	—	—	—	1
	9,401	2	—	11	1	7	1	—	2	24

1 Ingen anmäld.

Tab. 3. De arbetslösa, fördelade efter orter och hufvudgrupper af näringar. (Forts.)

Län och ort.	In- vånar- antal d. 31/12 1908.	De arbetslösa inom								Till- sam- mans.
		jord- och skogs- bruk.	grnf- drift, jord- o. sten- indu- stri.	metall- och maskin- industri.	trävaru- trämasse- och pappers- industri.	bygg- nads- verk- sambet.	textil- o. bekläd- nads- indu- stri.	närings- o. njut- nings- ämnes- industri.	handel o. trans- port m. m.	
Rogslösa	1,351	—	11	—	—	—	—	—	—	11
Brunneby (= Bo- rensberg)	1,266	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Summa	143,663	54	46	109	91	457	53	55	260	1,125
Däraf kvinnor	—	—	—	—	1	—	3	4	—	8
<i>Jönköpings län.</i>										
Jönköping	24,531	3	2	18	6	49	2	11	5	96
Eksjö	5,144	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Värnamo köping .	1,205	—	—	2	3	6	—	—	—	11
Barnarp	2,581	—	—	4	—	—	—	—	—	4
Sandseryd	1,207	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Hakarps	1,619	—	—	11	—	2	—	1	—	14
Hässleby	1,878	—	—	—	—	1	—	1	—	2
Byarum	2,834	—	—	1	3	13	—	—	—	17
Värnamo	4,268	3	—	5	6	21	—	2	3	40
Färgaryd	1,361	—	—	—	1	2	—	—	—	3
Summa	46,628	6	2	41	20	94	2	15	8	188
Däraf kvinnor	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
<i>Kronobergs län.</i>										
Växjö	8,155	6	1	2	1	49	—	4	2	65
<i>Kalmar län.</i>										
Kalmar	14,835	—	—	4	5	62	—	4	17	92
Oskarshamn . . .	7,916	—	—	1	9	19	—	1	10	40
Västervik	9,532	—	1	2	3	33	—	1	14	54
Vimmerby	2,628	1	—	—	3	6	—	—	—	10
Borgholm	1,130	—	—	—	—	6	1	1	6	14
Summa	36,041	1	1	7	20	126	1	7	47	210
Däraf kvinnor	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
<i>Gottlands län.</i>										
Visby	9,493	2	15	4	9	53	1	3	21	108
<i>Blekinge län.</i>										
Karlskrona	26,917	3	2	14	5	85	5	7	32	153
Ronneby	3,435	2	1	3	—	15	1	—	1	23
Karlskrona	7,288	—	3	4	—	41	4	17	24	93
Sölvesborg	2,824	—	—	1	2	10	—	1	2	16
Ramdala	2,790	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Lösen	1,971	—	—	—	—	4	—	—	—	4

¹ Ingen anmäld

Tab. 3. De arbetslösa, fördelade efter orter och hufvudgrupper af näringar. (Forts.)

Län och ort.	In- vånar- antal d. 31/12 1908.	De arbetslösa inom								Till- sam- mans.
		jord- och skogs- bruk.	gruf- drift, jord- o. sten- indu- stri.	metall- och maskin- industri.	trävaru-, trämasse- och pappers- industri.	bygg- nads- verk- samhet.	textil- o. bekläd- nads- indu- stri.	närings- o. njut- nings- ämnes- industri.	handel o. trans- port m. m.	
Angerum	4,365	1	—	1	—	7	—	—	—	9
Rödeby	4,039	2	—	—	—	5	—	1	1	9
Fridlefsstad	2,925	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Nättraby	2,296	1	4	—	1	7	—	1	7	21
Hasslö och Aspö	2,151	1	1	—	—	6	—	—	—	8
Listerby	2,615	—	—	—	1	—	—	—	1	2
Förkärle	795	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Hjortsberga	1,198	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Edestad	1,122	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Tving	3,523	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Eringsboda	2,563	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Ronneby landsk.	8,964	3	6	11	—	16	2	8	1	47
Backaryd	2,778	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Bräkne-Hoby	5,700	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Öljehult	1,816	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Hällaryd	3,293	—	17	1	—	1	—	—	—	19
Äryd	2,773	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Asarum	9,075	2	4	4	1	11	1	12	2	37
Ringamåla	2,021	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Mörum	4,567	—	7	—	—	6	—	—	—	13
Jämsbög	5,617	—	—	10	—	—	—	—	—	10
Kyrkhult	5,081	—	2	1	—	—	—	—	—	3
Gammelstorp	2,457	—	—	—	—	1	—	1	1	3
Ysane	1,103	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Mjällby	5,517	3	9	1	—	6	1	—	2	22
Sölvesborgs lands- kommun	523	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Summa	134,102	18	56	51	10	221	14	48	74	492
Däraf kvinnor	—	—	—	3	—	—	—	4	—	7
<i>Kristianstads län.</i>										
Kristianstad	11,388	1	1	13	2	61	3	7	1	89
Ängelholm	3,912	—	1	1	2	17	2	18	2	43
Summa	15,300	1	2	14	4	78	5	25	3	132
Däraf kvinnor	—	—	—	—	—	—	1	5	—	6
<i>Malmöhus län.</i>										
Malmö	81,120	23	18	101	53	681	45	130	130	1,181
Lund	19,675	15	5	28	11	165	12	154	17	407
Landskrona	16,083	5	12	29	9	139	38	76	32	340
Hälsingborg	32,432	16	13	39	5	265	9	54	63	464
Ystad	10,860	—	—	13	7	42	—	20	15	97
Trelleborg	9,173	—	—	4	3	5	3	6	1	22
Limhamn	9,312	3	13	8	16	23	6	39	5	113
Eslöv	5,075	2	—	1	—	11	1	22	3	40
Fosie	1,951	3	1	3	—	12	—	1	2	22
Husie	1,005	2	10	2	—	2	—	—	—	16
V. Skräffinge	4,325	3	3	8	6	74	4	2	3	103

¹ Ingen anmald.

Tab. 3. De arbetslösa, fördelade efter orter och hufvudgrupper af näringar. (Forts.)

Län och ort.	In- vånar- antal d. 31/12 1908.	De arbetslösa inom								Till- sam- mans.
		jord- och skogs- bruk.	gruf- drift, jord- o. sten- indu- stri.	metall- och maskin- industri.	trävaru- trämasse- och pappers- industri.	bygg- nads- verk- samhet.	textil- o. bekläd- nads- indu- stri.	närings- o. njut- nings- ämnes- industri.	handel o. trans- port m. m.	
S. Sallerup	894	2	6	—	—	1	—	3	—	12
Raus	7,523	3	4	15	5	32	3	14	17	93
S:t Peters Kloster	741	—	—	—	—	2	—	—	—	2
Lomma	3,452	4	63	3	1	15	—	72	14	172
Summa	203,621	81	148	254	116	1,469	121	598	302	3,084
Däraf kvinnor	—	9	1	1	—	—	41	81	3	136
<i>Hallands län.</i>										
Halmstad	18,009	11	12	4	30	114	7	6	41	225
Laholm	1,855	—	—	—	—	2	1	—	—	3
Falkenberg	4,316	2	3	1	13	35	2	1	11	68
Varberg	7,043	—	2	—	2	39	—	3	7	53
Eftra	1,266	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Skrea	1,537	—	2	—	8	1	—	—	—	11
Lindome	2,741	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Summa	36,767	13	19	5	53	191	10	10	59	360
Däraf kvinnor	—	2	—	—	—	—	4	1	—	7
<i>Göteborgs och Bo- hus län.</i>										
Göteborg	162,480	17	20	169	147	846	53	64	270	1,586
Lysekil	4,018	—	2	11	—	9	—	5	3	30
Uddevalle	12,059	—	1	1	3	91	7	7	14	124
Örgryte	18,100	12	3	30	13	158	17	11	20	264
Summa	196,657	29	26	211	163	1,104	77	87	307	2,004
Däraf kvinnor	—	4	—	—	2	—	23	19	2	50
<i>Älfsborgs län.</i>										
Vänersborg	7,316	—	3	2	2	21	13	5	3	49
Alingsås	4,684	1	—	2	1	23	—	1	2	30
Borås	20,585	2	2	7	3	108	16	2	5	145
Ämål	4,120	1	—	1	13	11	—	—	2	28
Trollhättan	7,432	—	1	15	—	15	—	1	6	38
Fuxerna	3,066	—	6	—	12	4	—	—	—	22
Kinnarumma	2,260	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Örby	4,384	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Kinna	2,366	1	—	—	1	13	—	—	1	16
Summa	56,213	5	12	27	32	195	29	9	19	328
Däraf kvinnor	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
<i>Skaraborgs län.</i>										
Mariestad	4,313	—	—	1	2	20	—	2	3	28
Lidköping	6,660	1	1	5	—	27	—	6	6	46

¹ Ingen anmald.

Tab. 3. De arbetslösa, fördelade efter orter och hufvudgrupper af näringar. (Forts.)

Län och ort.	In- vånar- antal d. 31/12 1908.	De arbetslösa inom								Till- sam- mans.
		jord- och skogs- bruk.	gruf- drift, jord- o. sten- indu- stri.	metall- och maskin- industri.	trävaru-, trämasse- och pappers- industri.	bygg- nads- verk- sambet.	textil- o. beklåd- nads- indu- stri.	närings- o. njut- nings- ämnes- industri.	handel o. trans- port m. m.	
Sköfde	6,418	1	—	2	—	14	1	—	2	20
Hjo	2,126	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Falköping	4,488	—	—	2	1	4	—	—	—	7
Tidaholm	4,765	—	—	1	—	1	—	—	2	4
Töreboda	810	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Lyrestad	2,546	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Finnerödja	2,791	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Udenäs	4,409	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Vämb	685	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Falköpings västra landskommun	1,069	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Stenstorp	924	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Hömb	348	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Agnetorp	1,842	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Baltak	860	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Fridene	807	1	5	—	1	—	—	—	—	7
Sandhem	1,989	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Nykyrka	708	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Skarke (Värnhem)	756	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Vilske-Klefva	996	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Medelplana	1,141	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Västerplana	221	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Österplana	1,386	—	—	—	—	2	—	—	—	2
Forshem	1,970	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Fullösa	940	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Summa	55,963	3	6	12	4	70	1	8	13	117
Däraf kvinnor	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
<i>Värmlands län.</i>										
Karlstad	16,399	14	10	17	47	146	6	3	49	292
Kristinehamn	8,569	4	1	5	10	59	2	1	33	115
Filipstad	4,211	4	10	2	4	39	3	1	3	66
Sefle	1,858	—	—	—	1	—	1	1	—	3
Arvika	4,559	2	5	5	1	7	1	2	2	25
Kroppa	3,795	—	—	1	1	—	—	—	—	2
Ransäter	5,000	—	—	13	4	3	—	—	1	21
Grafva	8,138	23	2	4	154	9	1	1	1	195
Eda	6,148	2	111	—	5	3	—	—	—	121
Norra Råda	9,257	23	—	33	37	17	—	—	3	113
Summa	67,994	72	139	80	264	283	14	9	92	953
Däraf kvinnor	—	—	3	—	—	—	2	—	—	10
<i>Örebro län.</i>										
Örebro	28,583	2	16	7	6	103	14	13	16	177
Åskersund	2,004	—	—	3	1	18	—	1	2	25
Nora	1,932	1	2	1	—	11	—	—	4	19
Lindesberg	2,684	—	4	—	—	20	1	1	3	29

¹ Ingen anmäld.

Tab. 3. De arbetslösa, fördelade efter orter och hufvudgrupper af näringar. (Forts.)

Län och ort.	In- vånar- antal d. 31/12 1908.	De arbetslösa inom								Till- sam- mans.
		jord- och skogs- bruk.	gruf- drift, jord- o. sten- indu- stri.	metall- och maskin- industri.	trävaru- trämasee- och pappers- industri.	bygg- nada- verk- samhet.	textil- o. bekläd- nada- indu- stri.	närings- o. njut- nings- ämnes- industri.	handel o. trans- port m. m.	
Hallsberg	1,804	—	—	—	—	2	—	—	—	2
Kopparberg	1,605	3	—	1	—	4	—	—	3	11
Långbro	1,449	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Almby	1,847	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Asker	5,019	4	36	—	—	—	—	—	2	42
Kumla med	6,525	3	—	1	—	2	1	—	—	7
Kumla municipal- samhälle	924	—	—	—	—	1	3	—	—	4
Bodarne	2,370	—	—	3	—	—	—	—	2	5
Knista	2,014	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Kvistbro	3,962	—	3	1	3	27	—	—	—	34
Snåhunda	2,146	—	1	1	—	—	—	—	—	2
Nora landskom- mun	5,460	—	23	1	1	12	—	—	2	39
Hjulsjö	2,934	—	1	—	—	6	—	—	—	7
Grythyttan	3,980	1	—	4	—	5	—	—	—	10
Hällefors	4,424	—	—	5	2	—	—	—	1	8
Karlskoga med	13,078	3	1	11	—	38	—	1	—	54
Karlskoga muni- cipalsamhälle . .	2,392	2	—	6	—	13	—	1	1	23
Bjurtjärn	1,677	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Ljusnarsberg	9,877	3	10	18	7	30	—	—	4	72
Lindesbergs lands- kommun	9,521	4	9	16	2	48	—	—	—	79
Ramsberg	4,273	1	3	1	—	1	—	—	—	6
Näsby	1,961	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Summa	124,445	27	109	80	22	341	19	17	40	655
Däraf kvinnor	—	1	1	1	1	—	4	2	—	10
Västmanlands län.										
Västerås	17,004	11	3	45	3	77	—	11	29	179
Sala	7,662	1	88	41	2	55	—	2	5	194
Köping	4,643	—	—	1	4	4	1	—	9	19
Arboga	5,183	9	5	3	7	11	—	1	11	47
Norberg	6,228	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Västanfors	5,821	—	1	13	3	6	—	—	—	23
Hvittinge	2,226	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Summa	48,767	21	97	103	19	154	1	14	54	463
Däraf kvinnor	—	1	—	—	—	—	—	2	—	3
Kopparbergs län.										
Falun	11,080	3	3	5	2	17	2	5	2	39
Säter	1,121	1	—	—	—	4	—	—	—	5
Hedemora	2,571	—	—	19	5	5	6	—	1	36
Borlänge	1,345	—	—	5	—	2	—	—	—	7
Åvesta	4,538	7	—	8	3	11	—	—	1	30
Falu landskommun	5,612	4	6	1	9	5	—	—	1	26
Åspegöda	1,113	—	—	—	—	—	—	—	—	1

¹ Ingen anmäld.

Tab. 3. De arbetslösa, fördelade efter orter och hufvudgrupper af
näringar. (Forts.)

Län och ort.	In- vånar- antal d. 31/12 1908.	De arbetslösa inom								Till- sam- mans.
		jord- och skogs- bruk.	gruf- drift, jord- o. sten- indu- stri.	metall- och maskin- industri.	trävaru-, trämasse- och pappers- industri.	bygg- nads- verk- samhet.	textil- o. bekläd- nads- indu- stri.	närings- o. njut- nings- ämnes- industri.	handel o. trans- port m. m.	
Svärdsjö	5,851	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Enviken	2,268	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Sundborn	2,320	—	—	—	5	1	—	—	1	7
Vika	3,698	5	—	2	4	4	—	—	—	15
Stora Tuna	19,241	5	3	47	34	21	1	2	11	124
Gustaf	2,408	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Säters landskom- mun	1,768	2	3	—	1	6	—	—	—	12
Husby	5,475	—	—	2	—	1	1	—	—	4
Hedemora lands- kommun	5,713	3	—	6	1	8	1	—	—	19
Garpenberg	2,859	—	9	3	—	2	—	—	—	14
Grytnäs	2,741	2	—	5	—	6	—	—	1	14
Folkärna	6,316	—	—	—	—	—	—	—	—	1
By	5,804	2	—	50	2	4	—	—	—	58
Säfsnäs	3,167	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Grangärde	11,405	2	45	11	4	15	—	—	5	82
Ludvika	6,651	15	34	21	3	115	—	1	7	196
Norrbärke	8,322	7	90	43	1	35	—	—	3	179
Summa	123,387	59	193	228	74	262	11	8	33	868
<i>Gäfstleborgs län.</i>										
Gäffe	31,595	10	40	30	30	100	13	37	238	498
Söderhamn	11,306	13	2	5	50	56	—	3	57	186
Hudiksvall	5,844	2	1	5	9	55	3	3	47	125
Valbo	13,039	3	4	6	128	13	—	3	8	165
Öster-Färnebo	3,336	1	—	—	1	—	—	—	—	2
Ofvansjö	8,325	3	2	1	5	1	—	—	2	14
Högbo	9,028	—	1	21	—	8	1	1	2	34
Torsåker	7,744	9	—	36	2	11	—	—	2	60
Ockelbo	8,983	2	—	1	3	3	—	—	—	9
Hamrånge	4,622	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Bollnäs	12,355	6	1	3	15	10	—	1	13	49
Söderala	10,844	13	—	42	90	21	—	—	2	168
Norråla	3,495	7	—	—	28	5	—	—	8	48
Njutånger	3,067	1	—	7	5	3	—	1	2	19
Hälsing-Tuna	3,968	—	—	2	25	7	—	1	15	50
Forsa	4,122	—	—	—	6	—	—	—	—	6
Delsbo	5,403	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Arbrå	5,891	—	—	4	—	—	—	—	—	4
Summa	152,917	70	51	163	397	293	17	50	396	1,437
Däraf kvinnor	—	—	—	—	—	—	3	6	2	11
<i>Västernorrlands län.</i>										
Härnösand	9,198	2	1	6	7	80	—	—	39	135
Sundevall	16,278	5	7	4	15	75	3	10	104	223

¹ Ingen anmäld.

Tab. 3. De arbetslösa, fördelade efter orter och hufvudgrupper af näringar.

Län och ort.	In- vånar- antal d. 31/12 1908.	De arbetslösa inom								Till- sam- mans.
		jord- och skogs- bruk.	gruf- drift, jord- o. sten- indu- stri.	metall- och maskin- industri.	trävara-, trämasse- och pappers- industri.	bygg- nads- verk- samhet.	textil- o. bekläd- nads- indu- stri.	närings- o. njut- nings- ämnes- industri.	handel o. trans- port m. m.	
Skön	11,634	—	—	4	180	21	—	1	41	247
Hässjö ¹	3,640	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Arnäs	5,960	4	—	3	96	6	—	—	3	112
Summa	46,710	11	8	17	298	182	3	11	187	717
Däraf kvinnor	—	—	—	—	—	1	1	2	—	4
<i>Jämtlands län.</i>										
Östersund	8,079	—	3	4	3	23	—	1	2	36
<i>Västerbottens län.</i>										
Umeå	5,523	7	1	5	8	87	2	3	11	124
Umeå landskommun	17,548	6	—	—	127	12	—	—	49	194
Summa	23,071	13	1	5	135	99	2	3	60	318
<i>Norrbottnens län.</i>										
Luleå	9,172	1	8	8	14	67	—	3	29	130
Piteå	2,805	2	—	1	9	41	4	3	13	73
Haparanda	1,336	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Piteå landskommun	19,548	116	9	5	230	90	9	11	57	527
Älfsby	5,643	64	8	2	6	44	1	2	5	132
Arvidsjaur	6,140	9	—	1	—	3	1	—	1	15
Arjeplog	2,782	42	1	—	1	5	4	—	—	53
Neder-Luleå	12,234	5	12	15	67	51	3	10	41	204
Öfver-Luleå	12,977	17	13	10	4	146	5	5	14	214
Jockmock	5,477	143	6	—	6	44	6	12	5	222
Neder-Kalix	14,799	56	—	2	161	75	2	3	27	326
Öfver-Kalix	5,971	188	1	2	11	29	29	11	3	274
Neder-Torneå	3,537	5	—	1	69	11	1	2	2	91
Karl Gustaf	2,357	9	—	—	1	5	1	—	5	21
Öfver-Torneå	3,644	6	—	—	—	—	2	6	2	16
Hietaniemi	2,126	2	—	—	—	3	1	—	—	6
Korpilombolo ka- pell	1,998	81	—	1	4	8	8	6	1	109
Tärendö	1,490	78	5	—	3	2	8	8	4	108
Pajala	4,744	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gällivare	15,336	4	10	3	5	44	3	7	8	84
Juckasjärvi	10,258	7	15	3	3	43	3	—	7	81
Summa	144,374	835	88	54	594	711	91	89	224	2,686
Däraf kvinnor	—	11	—	—	5	48	67	14	3	148
Summa summarum	2,199,451	1,410	1,126	2,237	2,556	8,133	573	1,311	2,760	20,106
Däraf kvinnor	—	32	12	7	26	60	132	226	16	561

¹ Ordnad räkning ej företagen. Kommunalnämndens ordförande har sändt af arbetarne upprättad förteckning af arbetslösa, upptagande 112 män.

² Ingen anmäld.

Tab. 4. De arbetslösa inom olika yrkesgrenar, fördelade efter

Yrkes- grup- pe- ring n:r.	Yrkesgrenar.	Hela an- talet ar- bets- lösa	Arbetsför- het.		Organisa- tionsförhål- landen.		Tillfälligt arbete.		Födelseort.		Mantals- skriftnings- ort.		Å 1	
			Fullt ar- bets- föra.	Ej fullt ar- bets- föra.	Orga- nise- rade.	Ej orga- nise- rade.	Utan så- dant.	Med så- dant.	Å räkne- orten.	An- nor- stä- des.	Å räkne- orten.	An- nor- stä- des.	Un- der 18 år.	18- 25 år.
	I. Jordbruk och skogs- hushållning.													
1-5	Jordbruks- och ladugårdsarbetare	544	509	35	56	488	460	84	342	202	520	24	31	141
10	Trädgårdsarbetare	126	116	10	23	103	120	6	34	92	120	6	5	36
15-20	Skogsarbetare o. dyl.	670	658	12	41	629	533	137	545	125	657	13	21	170
	Summa	1,340	1,283	57	120	1,220	1,113	227	921	419	1,297	43	57	347
	II. Gruvdrift och malm- förädling.													
35	Gruvarbetare	315	306	9	138	177	269	46	203	112	302	13	16	112
40	Arbetare vid järnbruk, zink-, kopparverk o. dyl.	340	330	10	201	139	311	29	190	150	330	10	21	158
	Summa	655	636	19	339	316	580	75	393	262	632	23	37	270
	III. Industri och handverk.													
	A. Jord-, sten- och glasindustri.													
50	Gips- och cementarbetare . . .	79	79	—	59	20	76	3	25	54	76	3	—	18
51	Stenhuggare	204	190	14	102	102	181	23	77	127	199	5	1	37
52	Tegelbruksarbetare	209	202	7	105	104	184	25	71	138	205	4	2	47
53	Porslinsarbetare	5	5	—	3	2	5	—	2	3	5	—	—	3
54	Glasarbetare	108	106	2	103	5	108	—	88	20	108	—	2	30
55	Kakelfabriksarbetare	98	94	4	66	32	98	—	48	50	96	2	3	33
56	Kalk- och kritbruksarbetare . .	32	32	—	19	13	25	7	9	23	30	2	—	9
57	Torfströarbetare	12	12	—	—	12	12	—	8	4	12	—	—	4
	Summa	747	720	27	457	290	689	58	328	419	731	16	8	181
	B. Metall- och maskinindustri.													
60	Guldsmeder	1	1	—	—	1	1	—	1	—	1	—	—	—
61	Ur- och instrumentmakare . . .	5	5	—	—	5	4	1	3	2	5	—	—	3
62	Gjutare, formare, kärnmakare .	186	185	1	122	64	181	5	103	83	180	6	8	95
63-64	Bleck-, plåt- och kopparslagare.	341	331	10	223	118	335	6	175	166	330	11	19	156
65	Smeder och hofslagare	256	244	12	122	134	240	16	116	140	243	13	14	111
66-68	Maskin- och verktygsarbetare .	742	721	21	475	267	727	15	363	379	714	28	27	341
71-79	D:o handtlångare	147	139	8	48	99	136	11	67	80	144	3	7	54
69	Elektriker, elektriska montörer.	110	108	2	52	58	108	2	54	56	107	3	6	63
70														
	Summa	1,788	1,734	54	1,042	746	1,732	56	882	906	1,724	64	81	823
	C. Trävaruindustri.													
80	Sågverks- och brädgårdsarbetare	1,861	1,819	42	588	1,273	1,743	118	1,067	794	1,789	72	115	613
81	Maskin- och modellsnickare . .	154	150	4	83	71	147	7	56	98	152	2	1	55
82-83	Möbel- och fänsnickare, svarf- vare	238	225	13	121	117	223	15	80	158	232	6	2	75
84-89	Öfriga arbetare	85	29	6	13	22	32	3	14	21	35	—	—	12
	Summa	2,288	2,223	65	805	1,483	2,145	143	1,217	1,071	2,208	80	118	755

ålder, civilstånd, försörjningsplikt m. m. (Män.) (Forts.)

d e r.							Civilstånd.			F ö r s ö r j n i n g s p l i k t .											Yr- kes- grup- pe- ring n:r.
26— 30 år.	31— 40 år.	41— 50 år.	51— 60 år.	Öf- ver 60 år.	O- känd.	Ge- nom- snitts- ålder.	Ogift.	Gift.	Änk- ling eller frän- skild.	En- sam- stå- ende.	Fa- milje- försör- jare.	Däraf försörjande (utom sig själf)								Summa af arbets- lösheten berörda personer.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	flera än 6	pers.	pers.	
53 13 81	89 9 162	103 22 135	78 19 81	47 21 18	2 1 2	39 40 36	247 62 291	261 58 351	36 6 28	228 53 237	316 73 433	76 40 62	58 16 85	53 5 70	38 6 59	27 5 60	31 1 47	33 — 50	1,641 268 2,328	1-5 10 15-20	
147	260	260	178	86	5	38	600	670	70	518	822	178	159	128	103	92	79	83	4,237		
47	63	45	22	8	2	31	171	133	11	157	158	30	39	25	19	18	12	15	841	36	
44	50	32	20	13	2	30	206	130	4	182	158	38	38	32	18	17	9	6	803	40	
91	113	77	42	21	4	31	377	263	15	339	316	68	77	57	37	35	21	21	1,644		
15 25 37 1 19 11 2 3	24 57 47 — 20 18 9 4	14 32 37 1 20 9 7 1	5 29 23 — 14 7 — —	3 26 16 — 3 — 1 —	— — 3 — — — — —	35 40 37 29 35 36 37 31	24 68 78 2 44 60 10 5	54 127 129 3 60 51 20 7	1 9 2 — 1 1 2 —	19 60 60 2 39 38 8 3	60 144 149 3 69 60 24 9	14 26 35 2 11 22 10 1	13 35 40 — 21 16 2 1	9 33 34 1 10 9 4 2	10 12 13 — 10 4 5 —	6 12 13 — 9 2 5 —	6 12 14 — 2 2 3 —	2 4 14 — 6 2 2 —	268 684 617 10 334 246 100 41	50 51 52 53 54 55 56 57	
113	179	121	89	53	3	35	277	451	19	229	518	126	123	101	63	48	29	28	2,300		
— 1 30 60 18 120 20 14	— — 30 54 35 133 26 20	— 1 10 32 34 57 15 3	1 — 10 5 27 13 49 15 4	— — 3 5 — 13 9 —	— — — — 4 — 1 —	51 28 28 27 32 30 33 26	— 4 130 211 152 466 83 84	1 1 54 127 97 258 56 22	— — 2 3 7 18 8 4	— 4 116 167 141 406 74 75	1 1 70 174 115 336 73 35	— — 17 41 26 100 20 14	1 — 19 20 23 83 67 18	— — 10 10 26 67 37 16	— — 6 11 15 37 17 7	— — 4 7 11 9 5 4	— — 6 7 9 16 3 1	— — 4 4 7 16 3 2	3 10 396 762 631 1,653 352 196	60 61 62 63-64 65 66-68 71-79 69 70	
263	298	152	121	43	7	32	1,130	616	42	983	805	247	192	146	90	53	40	37	4,003		
236 28 34 1	358 35 50 4	287 17 35 5	183 9 23 6	58 8 18 7	11 1 1 —	33 33 35 41	884 77 107 13	925 72 121 22	52 5 10 —	736 65 111 12	1,125 89 127 23	227 24 25 6	255 29 40 4	201 11 29 4	158 13 15 6	103 6 8 1	85 1 7 1	96 5 3 1	5,612 395 596 104	80 81 82-83 84-89	
299	447	344	221	91	13	33	1,081	1,140	67	924	1,364	282	328	245	192	118	94	105	6,707		

Tab. 4. De arbetslösa inom olika näringsgrenar, fördelade efter

Yrkes- gruppering n:r.	Yrkesgrenar.	Hela antalet arbets- lösa.	Arbetsför- het.		Organisa- tionsförhål- landen.		Tillfälligt arbete.		Födelseort.		Mantals- skriftnings- ort.		Å 1	
			Fallt ar- bets- föra.	Ej fullt ar- bets- föra.	Orga- nise- rade.	Ej orga- nise- rade.	Utan sådant.	Med sådant.	Å räkne- orten.	An- nor- stads- des.	Å räkne- orten.	An- nor- stads- des.	Un- der 18 år.	18- 25 år.
	<i>D. Byggnadsverksamhet.</i>													
90 a.	Väg- och vattenbyggnadsarbetare . . .	535	524	11	205	330	484	51	226	309	511	24	4	151
b.	Jord- och schaktningsarbetare . . .	1,087	1,047	40	494	593	986	101	403	684	1,050	37	15	265
c.	Beton- och cementarbetare . . .	229	228	1	124	105	216	13	70	159	219	10	—	55
91	Grundläggare, bergssprängare, stenarbetare . . .	598	583	13	252	344	548	48	179	417	564	32	4	71
92	Rörläggare, gas- och vattenled- ningsarbetare . . .	242	235	7	117	125	227	15	110	132	228	14	1	82
93	Murare . . .	1,013	982	31	883	130	970	43	409	604	981	32	—	201
94	Mureriarbetsmän, tegelbärare . .	854	832	22	537	317	809	45	339	515	827	27	13	291
95	Byggnadssnickare, timmermän . .	1,750	1,680	70	806	944	1,642	108	340	1,410	1,710	40	4	143
96	Skeppsbyggare, varfstimmermän .	41	40	1	18	23	41	—	13	28	39	2	—	8
97	Måleriarbetare . . .	1,088	1,063	25	866	222	1,063	25	571	1,052	36	17	—	384
98	Bildhuggare, gipsmakare . . .	34	31	3	25	9	33	1	17	17	34	—	—	4
99	Glasmästare, förgyllare . . .	13	13	—	5	8	13	—	8	5	11	2	2	8
100	Kakelugnsmakare . . .	163	148	15	131	32	159	4	62	101	159	4	1	31
101-109	Öfriga byggnadsarbetare . . .	37	35	2	17	20	36	1	16	21	36	1	—	11
	Summa	7,682	7,441	241	4,480	3,202	7,227	455	2,709	4,973	7,421	261	61	1,705
	<i>E. Läder-, hår-, gummi- o. d. industri.</i>													
110	Garfveriarbetare . . .	82	31	1	8	24	27	5	11	21	32	—	—	4
111	Sadelmakare, tapetserare . . .	67	66	1	46	21	66	1	39	28	66	1	1	29
112	Gummifabriksarbetare . . .	7	7	—	4	3	7	—	4	3	7	—	1	4
113	Öfriga arbetare . . .	15	15	—	9	6	15	—	6	9	14	1	1	4
	Summa	121	119	2	67	54	115	6	60	61	119	2	3	41
	<i>F. Textilindustri.</i>													
120-122	Textilarbetare . . .	72	68	4	23	49	68	4	44	28	72	—	8	39
123	Färgeriarbetare . . .	27	26	1	18	9	26	1	11	16	26	1	—	13
124-129	Repslagare, segelmakare o. dyl.	23	22	1	8	15	20	3	11	12	22	1	2	7
	Summa	122	116	6	49	73	114	8	66	56	120	2	10	59
	<i>G. Beklädnadsindustri.</i>													
130	Skrädderiarbetare . . .	31	27	4	14	17	30	1	9	22	27	4	—	4
135	Skomakeri- och skofabriksarbetare	104	99	5	32	72	90	14	47	57	98	6	3	29
136	Handskmakeriarbetare . . .	8	8	—	7	1	7	1	4	4	7	1	—	3
137	Hattmakeriarbetare . . .	6	5	1	4	2	6	—	3	3	6	—	1	3
138	Tvätt- och strykningsarbetare . .	1	—	1	—	1	1	—	1	—	1	—	—	—
139-149	Öfriga arbetare . . .	8	8	—	1	7	7	1	2	6	7	1	—	2
	Summa	158	147	11	58	100	141	17	66	92	146	12	4	41
	<i>H. Närings- och nyttnings- ämnesindustri.</i>													
150	Kvarnarbetare . . .	25	22	3	11	14	23	2	7	18	24	1	—	4
151	Mejeriarbetare . . .	2	2	—	—	2	2	—	1	1	2	—	—	1
152	Bageri- och konditoriarbetare . .	124	120	4	98	26	124	—	44	80	111	13	4	61

ålder, civilstånd, försörjningsplikt m. m. (Män.) (Forts.)

d e r.							Civilstånd.			F ö r s ö r j n i n g s p l i k t.											Yrkes- gruppe- ring n:r.	
26— 30 år.	31— 40 år.	41— 50 år.	51— 60 år.	Öf- ver 60 år.	O- känd	Ge- nom- snitts- ålder.	Ogift.	Gift.	Änk- ling eller frän- skild.	En- sam- stå- ende.	Fa- milje- för- sör- jare.	Däraf försörjande (utom sig själf)								Summa af arbets- lösheten berörda personer.		
												1 pers.	2 pers.	3 pers.	4 pers.	5 pers.	6 pers.	flera än 6 pers.				
84 132 41	133 227 66	80 185 41	57 173 21	25 87 5	1 3 —	35 40 35	256 477 98	263 556 117	16 54 14	222 392 75	313 695 154	77 232 38	78 156 42	47 129 28	49 73 23	20 46 8	24 35 8	18 24 7	1,511 2,929 665	90 a. b. c.		
79	158	124	109	47	4	41	188	381	27	165	431	115	85	76	59	46	23	27	1,914	91		
41	48	28	32	10	—	34	125	112	5	102	140	49	33	27	18	7	2	4	587	92		
182	248	179	125	76	2	38	301	672	40	275	738	174	167	158	96	65	42	36	3,225	93		
144	185	103	74	41	3	33	446	383	25	372	482	158	100	96	53	30	21	24	2,162	94		
202	419	336	377	260	9	44	312	1,323	115	316	1,434	369	307	309	181	114	85	69	5,988	95		
3	5	6	10	8	1	45	11	26	4	10	31	11	6	6	4	3	—	1	123	96		
192	225	156	71	41	2	33	506	550	32	428	660	183	149	109	97	58	40	24	2,994	97		
7	11	5	6	—	1	38	14	20	—	11	23	6	5	2	7	2	—	1	101	98		
—	1	2	—	—	—	26	11	2	—	7	6	3	—	1	2	—	—	—	27	99		
24	30	42	22	12	1	39	45	114	4	40	123	37	27	16	17	12	6	8	528	100		
8	7	5	3	3	—	36	18	17	2	16	21	7	5	3	4	—	1	1	92	101-109		
1,139	1,763	1,292	1,060	615	27	37	2,808	4,536	338	2,431	5,251	1,459	1,160	1,007	638	411	287	244	22,846			
3	4	9	9	3	—	43	6	24	2	5	27	6	6	7	2	3	2	1	113	110		
11	17	5	2	2	—	36	41	24	2	35	32	7	8	7	2	5	1	2	164	111		
2	—	—	—	—	—	21	5	2	—	4	3	1	1	—	1	—	—	—	15	112		
5	3	1	1	—	—	30	8	7	—	6	9	1	5	1	—	2	—	—	39	113		
21	24	15	12	5	—	31	60	57	4	50	71	15	20	15	4	11	3	3	331			
12	4	4	3	2	—	26	55	15	2	48	24	11	5	6	1	1	—	—	120	120-122		
1	2	8	2	1	—	34	13	12	2	11	16	7	3	3	1	1	1	—	64	123		
3	5	1	2	3	—	35	12	11	—	10	13	4	2	3	3	—	1	—	58	124-129		
16	11	13	7	6	—	32	80	38	4	69	53	22	10	12	5	2	2	—	242			
6	4	10	5	2	—	41	6	24	1	7	24	4	8	5	3	1	2	1	102	130		
15	23	10	16	7	1	37	43	53	8	40	64	14	11	11	13	8	3	4	322	135		
—	2	3	—	—	—	35	4	4	—	4	4	1	1	—	2	—	—	—	19	136		
1	1	—	—	—	—	27	3	3	—	2	4	1	1	1	1	—	—	—	16	137		
—	—	1	—	—	—	47	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	5	138		
2	1	2	1	—	—	36	3	5	—	2	6	2	2	1	1	—	—	—	21	139-149		
24	31	26	22	9	1	37	59	90	9	55	103	22	24	18	20	9	5	5	485			
3	6	6	4	2	—	40	6	19	—	5	20	8	4	3	2	2	1	—	74	150		
1	—	—	—	—	—	24	1	1	—	—	2	—	—	—	—	1	1	—	13	151		
16	18	10	10	5	—	30	80	40	4	69	55	14	20	8	6	4	2	1	269	152		

Tab. 4. De arbetslösa inom olika yrkesgrenar, fördelade efter

[illegible]

ålder, civilstånd, försörjningsplikt m. m. (Män.) (Forts.)

d e r.							Civilstånd.			F ö r s ö r j n i n g s p l i k t .											Yrkes- gruppe- ring n.r.
26- 30 år.	31- 40 år.	41- 50 år.	51- 60 år.	Öf- ver 60 år.	O- känd.	Ge- nom- snitts- ålder.	Ogift.	Gift.	Änk- ling eller från- skild.	En- sam- stå- ende.	Fa- milje- för- sör- jare.	Däraf försörjande (ntom sig själf)								Summa af arbets- lösheten berörda personer.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	flera än 6	8	10	12
2 5 67 2	1 2 112 1	1 2 63 3	1 2 28 1	— — 9 2	— — — —	31 26 35 34	7 25 109 10	3 7 243 8	— — 5 —	7 22 104 7	3 10 253 11	1 4 42 2	— 3 51 3	1 1 61 3	1 1 49 2	— — 24 1	— 1 18 —	— — 8 —	18 55 1,166 48	153 154 155 156	
15 4	11 5	6 1	7 2	5 —	— —	36 31	27 11	31 10	— 1	22 11	36 11	15 4	9 1	8 2	1 2	— 2	2 —	1 —	138 52	157 158	
115	156	92	55	23	—	32	276	362	10	247	401	90	91	87	64	34	25	10	1,833		
— 17 27 5	1 22 36 6	1 11 12 6	— 8 7 1	— 4 — —	— — — —	22 36 33 32	13 29 23 14	2 51 71 12	— — 6 1	12 26 25 10	3 54 75 17	2 12 7 6	1 8 22 5	— 14 18 3	— 11 13 1	— 4 8 1	— 2 3 1	— 3 4 —	19 249 347 67	171 172 173 170	
49	65	30	16	4	—	31	79	136	7	73	149	27	36	35	25	13	6	7	682	174-179	
5 1 24	5 2 21	5 — 12	— — 6	2 1 —	— — 1	32 32 27	18 5 98	7 2 43	3 — 4	17 3 79	11 4 66	3 3 21	2 — 17	2 — 10	2 — 7	— — 4	1 — 4	1 1 3	62 17 324	181 182 180 183	
30	28	17	6	3	1	30	121	52	7	99	81	27	19	12	9	4	5	5	403		
13	11	10	1	1	—	30	47	17	1	38	27	11	8	3	2	—	3	—	127	190-199	
1 29 1	1 44 7	3 29 5	1 13 2	1 5 1	— 1 —	35 33 35	8 90 12	4 95 11	1 6 2	8 74 13	5 117 12	1 22 2	2 31 6	— 23 1	— 11 2	2 15 —	— 7 —	— 8 1	28 567 57	200 201-202 205	
31	52	37	16	7	1	34	110	110	9	95	134	25	39	24	13	17	7	9	652		
17 44 61	10 84 94	9 32 41	4 17 21	1 15 16	— 1 1	30 33 31	51 160 211	23 135 158	4 9 13	47 139 186	31 165 196	13 40 53	10 41 51	2 34 36	1 26 27	1 9 10	3 9 12	1 6 7	151 775 926	204 220-230 206-219 235 251	

Tab. 4. De arbetslösa inom olika yrkesgrenar, fördelade

Yrkes- gruppering n:r.	Yrkesgrenar.	Hela antalet arbets- lösa.	Arbetsför- het.		Organisa- tionsförhål- landen.		Tillfälligt arbete.		Födelseort.		Mantals- skriftnings- ort.		Å		
			Fullt ar- bets- föra.	Ej fullt ar- bets- föra.	Orga- nise- rade.	Ej orga- nise- rade.	Utan säm- dant.	Med säm- dant.	Å räkne- orten.	An- nor- stäm- des.	Å räkne- orten.	An- nor- stäm- des.	Un- der 18 år.	18- 25 år.	26- 30 år.
240-249	<i>C. Hotell-, kafé och restaurantrörelse.</i>														
	Hotell-, kafé- och restaurantpersonal	20	20	—	1	19	20	—	12	8	20	—	2	8	6
	<i>D. Landtransport.</i>														
250	Expressbud, stadsbud	41	39	2	7	34	41	—	20	21	39	2	15	7	3
252	Kuskar, åkeriarbetare	311	291	20	82	229	295	16	102	209	305	6	12	97	50
255	Järnvägs-, spårvägs-, post- och tullpersonal	121	119	2	49	72	111	10	54	67	119	2	1	67	21
257-259	Telefon- och telegrafarbetare	57	57	—	20	37	54	3	23	34	55	2	—	32	5
	Summa	580	506	24	158	372	501	29	199	331	518	12	28	208	79
	<i>E. Vattentransport.</i>														
260-263	Sjömän, alla slag	519	511	8	155	364	506	13	291	228	500	19	28	288	74
266-269	Stufveri- och hamnarbetare	1,103	1,073	30	790	313	1,006	97	473	630	1,089	14	5	160	168
265	Summa	1,622	1,584	38	945	677	1,512	110	764	858	1,589	33	33	448	242
	<i>VI. Annat arbete.</i>														
203	Renhållningsarb., vedhug- gare, diverse arb.	646	597	49	133	513	597	49	288	358	634	12	18	137	55
300	F. d. militärer	100	100	—	2	98	97	3	50	50	97	3	1	89	5
801-820	Summa	746	697	49	135	611	694	52	338	406	731	15	19	226	60
	Summa summan	19,545	18,902	643	9,608	9,942	18,221	1,324	8,662	10,888	18,908	637	501	5,689	2,799

efter ålder, civilstånd, försörjningsplikt m. m. (Män.)

d o r.						Civilstånd.			F ö r s ö r j n i n g s p l i k t.											Yrkes- grupper- ning n:r.
31— 40 år.	41— 50 år.	51— 60 år.	Öf- ver 60 år.	O- känd.	Ge- nom- snitts- ålder.	Ogift.	Gift.	Änk- ling eller frän- skild.	En- sam- stå- ende.	Fa- milje- försör- jare.	Däraf försörjande (utom sig själf)							Summa af arbets- lösheten berörda personer.		
											1 pers.	2 pers.	3 pers.	4 pers.	5 pers.	6 pers.	flera än 6 pers.			
1	2	1	—	—	27	16	4	—	15	5	1	1	3	—	—	—	—	32	240—249	
8 59	4 41	3 39	1 12	— 1	28 34	31 158	10 140	— 13	28 133	13 178	6 57	3 41	3 35	— 17	1 10	— 11	— 7	67 792	250 252	
12	10	10	—	—	29	75	44	2	63	58	18	22	7	3	3	2	3	266	255 257—259	
12	1	4	3	—	30	39	17	1	31	26	11	7	4	2	—	2	—	114	256	
91	56	56	16	1	30	303	211	16	255	275	92	73	49	22	14	15	10	1,239		
64 300	33 273	17 145	14 50	1 2	27 39	388 350	124 703	7 50	332 245	187 858	60 185	47 178	24 147	24 119	18 106	6 66	8 57	1,025 3,911	260—263 266—269 265	
364	306	162	64	3	33	738	827	57	577	1,045	245	225	171	143	124	72	65	4,936		
120 3	136 2	102 —	72 —	6 —	40 24	254 94	348 6	44 —	230 84	416 16	122 7	78 5	70 1	48 2	41 —	28 1	29 —	1,916 134	203 300 301—320	
123	138	102	72	6	32	348	354	44	314	432	129	83	71	50	41	29	29	2,050		
4,111	3,029	2,208	1,135	73	33	8,721	10,092	732	7,497	12,048	3,119	2,719	2,220	1,552	1,036	734	668	55,675		

Tab. 5. De arbetslösa inom olika yrkesgrenar, fördelade efter

Yrkes- gruppe- ring n.r.	Y r k e s g r e n a r .	Hela an- talet ar- bets- lösa.	Arbetsför- het.		Organisa- tionsförhål- landen.		Tillfälligt arbete.		Födelseort.		Mantals- skriftnings- ort.		Å 1	
			Fullt ar- bets- föra.	Ej fullt ar- bets- föra.	Orga- nise- rade.	Ej orga- nise- rade.	Utan sådant.	Med sådant.	Å räkne- orten.	An- nor- stads- des.	Å räkne- orten.	An- nor- stads- des.	Un- der 18 år.	18- 25 år.
	I. Jordbruk och skogs- hushållning.													
1-5	Jordbruks- och ladugårdsarbeter- skor	16	15	1	—	16	15	1	10	6	16	—	1	—
10	Trädgårdsarbeterskor	17	16	1	8	9	16	1	3	14	17	—	2	—
	Summa	33	31	2	8	25	31	2	13	20	33	—	3	—
	II. Grufvdrift och malm- förädling.													
35	Grufvarbeterskor	1	1	—	—	1	1	—	—	1	1	—	—	—
40	Arbeterskor vid järnbruk	1	1	—	—	1	1	—	—	1	1	—	—	—
	Summa	2	2	—	—	2	2	—	—	2	2	—	—	—
	III. Industri och handverk.													
	<i>A. Jord-, sten- och glasindustri.</i>													
53	Porslinsarbeterskor	1	1	—	—	1	1	—	—	1	1	—	—	1
54	Glasarbeterskor	8	8	—	5	3	8	—	8	—	8	—	—	2
55	Kakelfabriksarbeterskor	1	1	—	—	1	1	—	1	—	1	—	—	—
56	Kalk- och kritbruksarbeterskor	1	1	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—
	Summa	11	11	—	6	5	11	—	9	2	11	—	—	3
	<i>B. Metall- och maskinindustri.</i>													
69	Handtlangerskor och maskin- arbeterskor	6	6	—	—	6	6	—	2	4	5	1	—	1
	<i>C. Trävaruindustri.</i>													
80	Sågverks- och brädgårdsarbeter- skor	5	5	—	—	5	5	—	1	4	5	—	—	—
82	Möbelpolererskor	2	2	—	—	2	2	—	1	1	2	—	—	1
	Summa	7	7	—	—	7	7	—	2	5	7	—	—	1
	<i>D. Byggnadsverksamhet.</i>													
94	Mureriarbeterskor	7	7	—	5	2	7	—	—	7	7	—	—	—
101-109	Öfriga byggnadsarbeterskor	4	4	—	—	4	4	—	1	3	4	—	—	—
	Summa	11	11	—	5	6	11	—	1	10	11	—	—	—
	<i>E. Läder-, hår-, gummi- o. d. industri.</i>													
111	Sadelmakeriarbeterskor	2	2	—	—	2	2	—	—	2	2	—	—	—
113	Borstbinderiarbeterskor	8	7	1	7	1	8	—	8	—	8	—	—	1
	Summa	10	9	1	7	8	10	—	8	2	10	—	—	1

ålder, civilstånd, försörjningsplikt m. m. (Kvinnor.) (Forts.)

d e r.							Civilstånd.			F ö r s ö r j n i n g s p l i k t .											Yrkes- gruppering n:r.
26- 30 år.	31- 40 år.	41- 50 år.	51- 60 år.	Öf- ver 60 år.	O- känd.	Ge- nom- snitts- ålder.	Ogift.	Gift.	Änka eller från- skild.	En- sam- stå- ende.	Fa- milje- försör- jare.	Däraf försörjande (utom sig själf)								Summa af arbets- lösheten berörda personer.	
												1 pers.	2 pers.	3 pers.	4 pers.	5 pers.	6 pers.	flera än 6 pers.			
1 1	3 2	7 6	3 2	1 2	— 2	44 43	7 9	3 3	6 5	5 8	11 9	4 4	3 3	1 2	2 —	— —	1 —	— —	43 33	1-5 10	
2	5	13	5	3	2	44	16	6	11	13	20	8	6	3	2	—	1	—	76		
— —	— —	1 1	— —	— —	— —	44 49	— —	1 1	— —	— 1	1 —	— —	— —	— —	— —	— —	1 —	— —	7 1	35 40	
— —	— —	2	— —	— —	— —	47	— —	2	— —	1	1	— —	— —	— —	— —	— —	1 —	— —	8		
— 2	— 4	— —	— —	— —	— —	23 31	1 6	— —	— 2	— 2	1 6	1 3	— 2	— 1	— —	— —	— —	— —	2 18	53 54	
— —	1 —	— —	— —	— —	— —	31 45	— —	— 1	— —	— 1	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	3 1	55 56	
2	5	1	—	—	—	33	8	1	2	3	8	5	2	1	—	—	—	—	24		
1	—	3	1	—	—	40	2	—	4	2	4	2	1	—	1	—	—	—	14	69	
— —	4 —	1 —	— 1	— —	— —	40 36	2 1	— 1	3 —	1 —	4 2	1 1	2 1	1 —	— —	— —	— —	— —	11 5	80 82	
— —	4 —	1 —	1 —	— —	— —	38	3	1	3	1	6	2	3	1	—	—	—	—	16		
1 —	3 —	2 2	1 1	— 1	— —	42 51	5 —	2 2	— 2	4 1	3 3	1 2	1 1	1 —	— —	— —	— —	— —	13 8	94 101-109	
1	3	4	2	1	—	46	5	4	2	5	6	3	2	1	—	—	—	—	21		
— 1	1 —	— 5	1 1	— —	— —	46 41	— 7	1 —	1 1	1 4	1 4	— 1	1 2	— 1	— —	— —	— —	— —	4 16	111 113	
1	1	5	2	—	—	43	7	1	2	5	5	1	3	1	—	—	—	—	20		

Tab. 5. De arbetslösa inom olika yrkesgrenar, fördelade efter

Yrkes- grupper- ring n:r.	Y r k e s g r e n a r.	Hela an- talet ar- bets- lösa.	Arbetsför- het.		Organisa- tionsförhål- landen.		Tillfälligt arbete.		Födelseort.		Mantals- skrifnings- ort.		Å	
			Fullt ar- bets- föra.	Ej fullt ar- bets- föra.	Orga- nise- rade.	Ej orga- nise- rade.	Utan såd- dant.	Med såd- dant.	Å räkne- orten.	An- nor- stads- des.	Å räkne- orten.	An- nor- stads- des.	Un- der 18 år.	18- 25 år.
	<i>F. Textilindustri.</i>													
120-122	Textilarbeterskor o. dyl.	19	13	6	3	16	17	2	11	8	19	—	—	6
123	Färgeriarbeterskor	2	2	—	1	1	2	—	—	2	2	—	—	—
124-129	Repslageriarbeterskor, segelsöm- merskor, hemväfverskor o. dyl.	33	27	6	4	29	28	5	26	7	32	1	—	5
	Summa	54	42	12	8	46	47	7	37	17	53	1	—	11
	<i>G. Beklädnadsindustri.</i>													
130	Skrädderiarbeterskor	78	65	13	24	54	73	5	37	41	74	4	4	25
131	Linnesömmerskor	6	6	—	—	6	6	—	3	3	6	—	—	—
135	Skomakeri- och skofabriksar- beterskor	3	3	—	—	3	2	1	2	1	3	—	—	1
136	Handsmakeriarbeterskor	2	1	1	1	1	1	1	2	—	2	—	—	—
138	Tvätterkor och strykerskor	9	9	—	—	9	9	—	1	8	9	—	—	—
139-149	Frisörkor o. dyl.	1	1	—	—	1	1	—	1	—	1	—	—	—
	Summa	99	85	14	25	74	92	7	46	53	95	4	4	26
	<i>H. Närings- och njutnings- ämneshandelsindustri.</i>													
151	Mejeriarbeterskor	1	1	—	—	1	—	1	1	—	1	—	—	—
152	Bageri- och konditoriarbeterskor	19	18	1	13	6	15	4	5	14	19	—	—	5
153	Choklad- och karamellarbeterskor	7	6	1	2	5	7	—	5	2	7	—	—	5
155	Sockerfabriksarbeterskor	54	54	—	51	3	54	—	15	39	53	1	—	13
156	Tobaksarbeterskor	13	13	—	5	8	13	—	8	5	13	—	2	6
157	Bryggeriarbeterskor	5	5	—	1	4	5	—	2	3	5	—	—	2
158	Margarinarbeterskor	3	3	—	2	1	3	—	1	2	3	—	—	—
	Summa	102	100	2	74	28	97	5	37	65	101	1	2	31
	<i>I. Kemisk-teknisk och belys- ningsindustri.</i>													
171-179	Kemisk-tekniska arbeterskor	3	3	—	1	2	3	—	1	2	2	1	1	—
	<i>J. Trämasse- och pappers- industri.</i>													
181	Bokbinderi- och kartongarbetes- kor	18	17	1	16	2	18	—	17	1	18	—	2	12
180-183	Trämasse- och pappersindustri- arbeterskor	1	1	—	—	1	1	—	—	1	1	—	—	—
	Summa	19	18	1	16	3	19	—	17	2	19	—	2	12
	<i>K. Grafisk industri.</i>													
190-199	Typografer och litografer	4	4	—	1	3	4	—	2	2	4	—	—	1

ålder, civilstånd, försörjningsplikt m. m. (Kvinnor.) (Forts.)

d e r.							Civilstånd.			F ö r s ö r j n i n g s p l i k t .												Yrkes- grupper- ring n:r.
26- 30 år.	31- 40 år.	41- 50 år.	51- 60 år.	Öf- ver 60 år.	O- känd.	Ge- nom- snitts- ålder.	Ogift.	Gift.	Änka eller frän- skild.	En- sam- stå- ende.	Fa- milje- försör- jare.	Däraf försörjande (utom sig själf)								Summa af arbets- lösheten berörda personer.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	flera än 6	pers.			
4	5	1	2	1	—	32	14	2	3	12	7	3	1	2	—	1	—	—	35	120-122 123		
—	—	—	1	1	—	61	1	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2			
6	7	8	5	2	—	40	16	12	5	20	13	4	1	6	1	—	—	1	48	124-129		
10	12	9	8	4	—	44	31	14	9	34	20	7	2	8	1	1	—	1	85	130 131 136 136 138 139-149		
10	18	15	5	1	—	33	54	7	17	44	34	14	14	2	2	2	—	—	144			
—	1	1	—	—	—	51	5	1	—	3	3	3	—	—	—	—	—	—	9			
—	2	—	—	—	—	34	1	1	1	—	3	2	—	—	—	—	—	1	12			
—	2	3	4	—	—	28	1	1	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	4			
—	—	—	—	1	—	47	1	4	4	4	5	—	—	3	1	1	—	—	22	136		
—	—	—	—	—	—	62	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	138		
12	22	20	12	3	—	43	63	14	22	53	46	19	18	3	3	2	—	1	192	151 152 153 155 156 157 158		
—	1	—	—	—	—	34	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	4			
—	10	4	—	—	—	35	13	4	2	6	13	5	5	2	1	—	—	—	44			
15	17	8	—	1	—	26	7	—	—	4	3	3	—	—	—	—	—	—	10			
1	1	—	3	—	—	32	34	11	9	22	32	19	7	2	4	—	—	—	109			
—	2	1	—	—	—	31	8	3	2	10	3	1	1	—	—	—	1	—	22			
2	—	1	—	—	—	32	4	—	1	1	4	3	1	—	—	—	—	—	10			
—	—	—	—	—	—	32	2	—	1	2	1	—	1	—	—	—	—	—	5	157		
18	33	14	3	1	—	32	68	18	16	45	57	31	15	5	5	—	1	—	204	171-179 181 180-183		
1	1	—	—	—	—	27	3	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3			
2	—	1	1	—	—	25	16	1	1	16	2	1	1	—	—	—	—	—	21			
—	—	—	1	—	—	60	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1			
2	—	1	2	—	—	42	16	1	2	17	2	1	1	—	—	—	—	—	22	190-199		
2	1	—	—	—	—	28	2	2	—	3	1	—	1	—	—	—	—	—	6			

Tab. 5. De arbetslösa inom olika yrkesgrenar, fördelade efter

Yrkes- gruppe- ring n:r.	Y r k e s g r e n a r.	Hela an- talet ar- bets- lösa.	Arbetsför- het.		Organisa- tionsförhål- landen.		Tillfälligt arbete.		Födelseort.		Mantals- skrifnings- ort.		Å l	
			Fullt ar- bets- föra.	Ej fullt ar- bets- föra.	Orga- nise- rade.	Ej orga- nise- rade.	Utan sådant.	Med sådant.	Å räkne- orten.	An- nor- stads- des.	Å räkne- orten.	An- nor- stads- des.	Un- der 18 år.	18- 25 år.
	IV. Handel och samfärdsl.													
	<i>A. o. B. Kontors-, butiks-, magasinspersonal o. dyl.</i>													
220-230	Kontorsbiträden och kassörskor	9	9	—	—	9	8	1	5	4	9	—	—	6
235	Handels-, lagerarbeterskor o. dyl.	3	1	2	—	3	2	1	1	2	3	—	1	—
	Summa	12	10	2	—	12	10	2	6	6	12	—	1	6
	<i>C. Hotell-, kafé- och restau- rantrörelse.</i>													
240-249	Hotell-, kafé- och restaurantper- sonal	16	15	1	1	15	16	—	7	9	16	—	—	4
	<i>D. Landtransport.</i>													
250	Tidningsbud	1	1	—	1	—	1	—	—	1	1	—	—	—
256	Telefonbiträde	1	1	—	—	1	1	—	1	—	1	—	—	1
	Summa	2	2	—	1	1	2	—	1	1	2	—	—	1
	<i>E. Vattentransport.</i>													
265	Stufveriarbeterskor	2	2	—	—	2	2	—	—	2	2	—	—	—
280-289	V. Husligt arbete	168	146	22	3	165	150	18	68	100	164	4	4	11
	Summa summarum	561	504	57	156	405	520	41	257	304	549	12	17	109

ålder, civilstånd, försörjningsplikt m. m. (Kvinnor.)

d e r.							Civilstånd.			F ö r s ö r j n i n g s p l i k t .											Yrkes- gruppe- ring n:r.
26— 30 år.	31— 40 år.	41— 50 år.	51— 60 år.	Öf- ver 60 år.	O- känd.	Ge- nom- snitts- ålder.	Ogift.	Gift.	Änka eller från- skild.	En- sam stå- ende.	Fa- milje- försör- jare.	Däraf försörjande (utom sig själf)							Summa afarbets- lösheten berörda personer.		
												1 pers.	2 pers.	3 pers.	4 pers.	5 pers.	6 pers.	flera än 6 pers.			
1 —	1 1	— 1	1 —	— —	— —	27 34	8 1	— 1	1 1	9 1	— 2	— —	— 1	— —	— —	— 1	— —	— —	9 10	220-230 235	
1	2	1	1	—	—	31	9	1	2	10	2	—	1	—	—	1	—	—	19		
2	2	6	2	—	—	37	13	2	1	10	6	1	3	2	—	—	—	—	29	240-249	
—	—	1	—	—	—	43 23	— 1	1 —	— —	— 1	1 —	— —	— —	— —	1 —	— —	— —	— —	5 1		
—	—	1	—	—	—	33	1	1	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	6	265	
—	1	1	—	—	—	41	—	1	1	—	2	—	—	—	2	—	—	—	10		
9	41	61	30	11	1	43	57	49	62	51	117	40	36	18	9	7	5	2	449	280-289	
64	133	143	69	23	3	—	304	118	139	257	304	120	94	43	24	11	8	4	1,204		

Tab. 6. De arbetslösa inom olika yrkesgrenar, fördelade efter

Yrkes- grup- pering n:r.	Y r k e s g r e n a r .	Hela antalet arbets- lösa.	Sista fasta anställning.		Arbetslöshetens orsaker.					
			I eget yrke.	I annat yrke.	Arbets- brist.	Sjuk- dom.	Kon- flikt.	Värn- plikt.	Egen upp- säg- ning.	Okänd.
	I. Jordbruk och skogshushållning.									
1-5	Jordbruks- och ladugårdsarbetare . . .	544	462	82	512	7	3	5	13	4
10	Trädgårdsarbetare	126	113	13	109	7	4	1	2	3
15-20	Skogsarbetare o. dyl.	670	575	95	635	5	5	2	5	18
	Summa	1,340	1,150	190	1,256	19	12	8	20	25
	II. Gruvdrift och malmförädling.									
35	Gruvarbetare	315	291	24	295	5	1	1	8	5
40	Arbetare vid järnbruk, zink-, koppar- verk o. dyl.	340	328	12	307	5	—	—	22	6
	Summa	655	619	36	602	10	1	1	30	11
	III. Industri och handverk.									
	<i>A. Jord-, sten- och glasindustri.</i>									
50	Gips- och cementarbetare	79	78	1	74	—	3	1	1	—
51	Stenhuggare	204	193	11	194	5	1	1	3	—
52	Tegelbruksarbetare	209	202	7	204	2	—	1	1	1
53	Porslinsarbetare	5	4	1	5	—	—	—	—	—
54	Glasarbetare	108	107	1	108	—	—	—	—	—
55	Kakelfabriksarbetare	98	98	—	94	2	—	—	1	1
56	Kalk- och kritbruksarbetare	32	32	—	29	—	—	—	2	1
57	Torfströarbetare	12	11	1	9	2	—	1	—	—
	Summa	747	725	22	717	11	4	4	8	3
	<i>B. Metall- och maskinindustri.</i>									
60	Guldsmeder	1	—	1	1	—	—	—	—	—
61	Ur- och instrumentmakare	5	5	—	5	—	—	—	—	—
62	Gjutare, formare, kärnmakare	186	179	7	156	11	1	—	17	1
63-64	Bleck-, plåt- och kopparslagare	341	314	27	316	8	2	1	13	1
65	Smeder och hofslagare	256	215	41	219	8	11	3	15	—
66-68	Maskin- och verktygsarbetare	742	663	79	625	23	14	14	63	3
71-79	D:o handtlångare	147	137	10	130	3	—	3	11	—
69	Elektriker, elektr. montörer	110	105	5	98	3	1	1	6	1
70										
	Summa	1,788	1,618	170	1,550	56	29	22	125	6
	<i>C. Trävaruindustri.</i>									
80	Sågverks- och brädgårdsarbetare	1,861	1,804	57	1,810	26	2	5	7	11
81	Maskin- och modellsnickare	154	148	6	147	3	—	—	3	1
82-83	Möbel- och finsnickare, svarfvere	238	224	14	216	12	1	1	6	2
84-89	Öfriga arbetare	35	31	4	31	1	1	—	2	—
	Summa	2,288	2,207	81	2,204	42	4	6	18	14

arbetslöshetens orsaker och varaktighet m. m. (Män.) (Forts.)

A r b e t s l ö s h e t e n s v a r a k t i g h e t .															Antal arbets- löshets- dagar per arbeta- rare.	Yrkes- grup- ping n:r.
Intill 7 dagar.	V e c k o r .							M å n a d e r .					1 år och där- öfver.	Okänd.		
	1—2.	2—3.	3—4.	4—5.	5—6.	6—9.	9—13.	3—4.	4—5.	5—6.	6—9.	9—12.				
9	20	28	33	33	43	83	139	102	19	6	7	3	2	17	72	1—5
5	3	9	8	4	10	30	20	23	4	4	5	—	1	—	74	10
3	11	16	59	19	17	85	173	157	39	14	33	1	3	40	78	15—20
17	34	53	100	56	70	198	332	282	62	24	45	4	6	57	75	
4	21	81	35	11	17	54	25	29	11	5	9	1	5	7	60	35
27	16	68	36	19	13	41	46	32	10	9	14	3	4	2	64	40
31	37	149	71	30	30	95	71	61	21	14	23	4	9	9	61	
1	—	3	14	10	8	12	3	12	7	5	3	—	1	—	79	50
2	5	27	19	23	14	27	47	19	5	5	4	1	5	1	70	51
5	4	25	37	15	10	24	34	34	10	3	3	1	2	2	66	52
1	2	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	35	53
—	—	—	—	—	5	4	25	71	1	1	1	—	—	—	122	54
1	4	7	19	13	11	13	8	16	3	—	1	2	—	—	59	55
—	1	8	1	2	1	9	5	5	—	—	—	—	—	—	54	56
—	3	—	2	—	2	1	2	2	—	—	—	—	—	—	51	57
10	19	70	92	63	51	91	125	159	26	14	12	4	8	3	75	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	60
—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—	—	—	1	—	150	61
2	3	9	6	2	11	37	21	34	16	20	13	5	5	2	108	62
8	10	36	36	20	21	72	40	36	18	13	19	6	6	—	80	63—64
10	6	44	33	19	23	47	18	19	7	11	10	3	4	2	79	65
29	27	103	61	31	42	82	105	106	38	24	58	23	13	—	87	66—68
4	3	5	11	4	8	23	30	21	10	5	14	2	6	1	101	71—79
4	4	11	11	7	6	21	16	12	7	2	5	2	2	—	76	69
57	53	208	158	83	111	283	231	229	97	75	119	41	37	6	88	70
43	33	193	270	150	95	344	389	178	50	47	34	7	23	5	65	80
2	8	15	25	7	5	26	24	16	11	2	8	3	2	—	77	81
3	7	33	37	13	12	29	35	26	10	4	15	3	5	6	77	82—83
1	2	3	2	—	—	5	4	7	3	2	3	—	—	3	91	84—89
49	50	244	334	170	112	404	452	227	74	55	60	13	30	14	68	

Tab. 6. De arbetslösa inom olika yrkesgrenar, fördelade efter

Yrkes- grupper- n:r.	Y r k e s g r e n a r.	Hela antalet arbets- lösa.	Sista fasta anställning.		Arbetslöshetens orsaker.					
			I eget yrke.	I annat yrke.	Arbets- brist.	Sjuk- dom.	Kon- flikt.	Värn- plikt.	Egen upp- säg- ning.	Okänd.
<i>D. Byggnadsverksamhet.</i>										
90 a.	Väg- och vattenbyggnadsarbetare . . .	535	527	8	495	12	17	4	4	3
b.	Jord- och schaktningsarbetare . . .	1,087	1,077	10	989	28	56	7	4	3
c.	Beton- och cementarbetare . . .	229	219	10	224	3	1	—	1	—
91	Grundläggare, bergsprängare, stenarb.	596	562	34	557	12	11	3	8	5
92	Rörläggare, gas- och vattenledningsarb.	242	233	9	222	8	7	2	3	—
93	Murare	1,013	999	14	988	14	—	6	3	2
94	Mureriarbetsmän, tegelbärare . . .	854	818	36	806	21	12	9	5	1
95	Byggnadssnickare, timmermän . . .	1,750	1,661	89	1,669	44	13	3	9	12
96	Skeppsbyggare, varfstimmermän . . .	41	40	1	34	1	4	1	1	—
97	Måleriarbetare . . .	1,088	1,086	2	1,068	10	2	1	3	4
98	Bildhuggare, gipsmakare . . .	34	31	3	34	—	—	—	—	—
99	Glasmästare, förgyllare . . .	13	12	1	13	—	—	—	—	—
100	Kakelugnsmakare . . .	163	160	3	160	2	—	—	1	—
101-109	Öfriga byggnadsarbetare . . .	37	35	2	37	—	—	—	—	—
Summa		7,682	7,460	222	7,296	155	123	36	42	30
<i>E. Läder-, hår-, gummi- o. d. in- dustri.</i>										
110	Garfveriarbetare . . .	32	26	6	30	2	—	—	—	—
111	Sadelmakare, tapetserare . . .	67	66	1	65	1	—	1	—	—
112	Gummifabriksarbetare . . .	7	7	—	5	—	—	—	2	—
113	Öfriga arbetare . . .	15	13	2	13	—	—	—	2	—
Summa		121	112	9	113	3	—	1	4	—
<i>F. Textilindustri.</i>										
120-122	Textilarbetare . . .	72	61	11	56	6	2	—	7	1
123	Färgeriarbetare . . .	27	23	4	23	1	—	—	3	—
124-129	Repslagare, segelmakare o. dyl. . .	23	21	2	22	—	—	1	—	—
Summa		122	105	17	101	7	2	1	10	1
<i>G. Beklädnadsindustri.</i>										
130	Skrädderiarbetare . . .	31	29	2	25	3	1	—	2	—
135	Skomakeri- och skofabriksarbetare . .	104	86	18	96	4	—	1	3	—
136	Handskmakeriarbetare . . .	8	7	1	6	1	—	—	1	—
137	Hattmakeriarbetare . . .	6	5	1	6	—	—	—	—	—
138	Tvätt- och strykningsarbetare . . .	1	1	—	1	—	—	—	—	—
139-149	Öfriga arbetare . . .	8	5	3	6	1	—	—	1	—
Summa		158	133	25	140	9	1	1	7	—
<i>H. Närings- och njutningsämnes- industri.</i>										
150	Kvarnarbetare . . .	25	21	4	20	2	2	—	1	—
151	Mejeriarbetare . . .	2	2	—	1	1	—	—	—	—
152	Bageri- och konditoriarbetare . . .	124	116	8	101	6	2	5	10	—
153	Choklad- och karamellarbetare . . .	10	10	—	5	1	1	—	3	—

arbetslöshetens orsaker och varaktighet m. m. (Män.) (Forts.)

A r b e t s l ö s h e t e n s v a r a k t i g h e t .															Antal arbets- löshets- dagar per arbeta- re.	Yrkes- gruppe- ring n:r.
Intill 7 dagar.	V e c k o r .							M å n a d e r .					1 år och där- öfver.	Okänd.		
	1—2.	2—3.	3—4.	4—5.	5—6.	6—9.	9—13.	3—4.	4—5.	5—6.	6—9.	9—12.				
10	14	48	38	42	40	105	112	77	24	10	8	1	3	3	68	90 a.
14	30	82	73	43	81	195	207	204	54	26	42	11	15	10	81	b.
6	10	29	22	18	22	53	28	20	9	4	5	2	1	—	61	c.
24	11	53	65	46	61	108	97	70	30	7	11	3	9	1	67	91
3	7	15	18	12	23	55	48	23	9	12	9	4	4	—	80	92
29	14	67	77	65	72	167	203	170	59	21	39	9	20	1	81	93
21	27	80	64	69	52	146	159	121	39	34	24	9	9	—	74	94
40	58	154	166	137	128	336	339	209	45	46	39	17	28	8	71	95
—	1	2	2	1	2	1	4	14	5	4	4	—	1	—	115	96
13	17	98	104	83	84	267	296	97	12	8	3	2	1	3	59	97
—	—	4	—	4	1	5	4	8	1	1	3	—	3	—	107	98
1	1	3	2	—	1	—	3	—	—	—	1	—	1	—	77	99
2	13	10	22	11	9	27	41	14	8	1	4	—	1	—	64	100
1	1	1	3	2	2	8	10	5	3	—	1	—	—	—	71	101—109
164	204	646	656	533	578	1,473	1,551	1,032	298	174	193	58	96	26	72	
—	—	1	4	2	3	4	6	2	4	2	1	1	2	—	105	110
2	4	17	8	6	9	6	8	—	1	4	2	—	—	—	51	111
—	—	—	1	—	—	—	2	1	—	2	1	—	—	—	117	112
—	—	7	—	—	1	1	—	1	—	—	2	2	—	1	105	113
2	4	25	13	8	13	11	16	4	5	8	6	3	2	1	76	
2	—	2	3	3	2	3	14	15	8	10	6	—	4	—	123	120—122
—	—	2	2	—	—	7	2	3	3	1	4	3	—	—	128	123
1	1	—	2	—	1	5	3	4	3	—	2	—	1	—	96	124—129
3	1	4	7	3	3	15	19	22	14	11	12	3	5	—	119	
1	3	9	8	1	1	3	1	—	1	—	—	—	2	1	55	130
4	6	9	9	11	7	15	14	10	5	1	4	1	2	6	72	135
—	—	1	2	—	1	—	—	—	2	—	1	—	1	—	124	136
—	1	—	—	—	—	1	1	3	—	—	—	—	—	—	76	137
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	365	138
—	—	1	—	—	—	1	2	2	1	—	—	—	1	—	120	139—149
5	10	20	19	12	9	20	18	15	9	1	5	1	7	7	76	
—	2	2	4	—	—	1	4	4	3	3	1	—	1	—	95	150
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	111	151
4	8	14	4	4	8	11	20	24	10	7	4	2	4	—	89	152
—	1	—	1	—	1	1	1	2	—	1	1	—	1	—	121	153

Tab. 6. De arbetslösa inom olika yrkesgrenar, fördelade efter

Yrkes- grupper- ring n:r.	Y r k e s g r e n a r .	Hela antalet arbets- lösa.	Sista fasta anställning.		Arbetslöshetens orsaker.					
			I eget yrke.	I annat yrke.	Arbets- brist.	Sjuk- dom.	Kon- flikt.	Värn- plikt.	Egen upp- säg- ning.	Okänd.
154	Slakteri- och charkuteriarbetare	32	30	2	26	3	—	1	2	—
155	Sockerfabriksarbetare	357	356	1	353	2	—	1	1	—
156	Tobaksarbetare	18	15	3	15	2	—	—	1	—
157	Bryggeri- och mineralvattensarbetare	58	50	8	47	4	—	1	5	1
158	Margarinarbetare	22	22	—	18	2	—	—	2	—
	Summa	648	622	26	586	23	6	8	25	1
	<i>I. Kemisk-teknisk och belysnings- industri.</i>									
171	Tändsticksarbetare	15	14	1	10	2	—	—	3	—
172	Gas- och elektricitetsverksarbetare	80	80	—	45	1	32	—	2	—
173	Gödningsfabriksarbetare	100	100	—	92	—	8	—	—	—
170 174-179	Öfriga kem.-tekn. arbetare	27	24	3	21	2	—	—	4	—
	Summa	222	218	4	168	5	40	—	9	—
	<i>J. Trämasse- och pappersindustri.</i>									
181	Bokbinderi- och kartongarbetare	28	26	2	16	1	8	—	3	—
182	Tapetfabriksarbetare	7	6	1	5	2	—	—	—	—
180 183	Trämasse- och pappersindustriarbetare	145	144	1	128	3	—	2	12	—
	Summa	180	176	4	149	6	8	2	15	—
	<i>K. Grafisk industri.</i>									
190-199	Typografer, litografer o. dyl.	65	57	8	53	6	—	1	5	—
	<i>L. Industri och handtverk, ej spec.</i>									
200	Ingenjörer, ritare, verkmästare	13	13	—	11	—	—	1	1	—
201-202	Maskinister, eldare	191	161	30	159	9	7	4	12	—
205	Månadsskarlar, lagerarbetare	25	20	5	23	1	—	—	1	—
	Summa	229	194	35	193	10	7	5	14	—
	<i>IV. Handel och samfärdsel.</i>									
	<i>A. o. B. Kontors-, butiks-, maga- sinspersonal o. dyl.</i>									
204 220-230	Bokhållare, kontorsbiträden, expediter, kassörer o. dyl.	78	69	9	55	5	1	3	13	1
206-219 285 251	Handels- och lagerarbetare, varuutkörare alla slag	304	284	20	238	16	22	6	21	1
	Summa	382	353	29	293	21	23	9	34	2

arbetslöshetens orsaker och varaktighet m. m. (Män.) (Forts.)

A r b e t s l ö s h e t e n s v a r a k t i g h e t .															Antal arbets- löshets- dagar per arbeta- re.	Yrkes- gruppe- ring n:r.
Intill 7 dagar.	V e c k o r .							M å n a d e r .					1 år och där- öfver.	Okänd.		
	1—2.	2—3.	3—4.	4—5.	5—6.	6—9.	9—13.	3—4.	4—5.	5—6.	6—9.	9—12.				
3 1 3 1 —	— 22 — 2 1	4 108 9 4 1	3 121 — 7 1	— 43 1 3 2	5 24 — 3 2	5 18 — 3 5	4 12 — 12 4	4 5 1 8 5	2 2 1 2 1	— 1 1 2 —	2 — 1 2 —	— — 1 — —	— — — 2 —	— — — — —	64 31 58 82 65	154 155 156 157 158
12	36	142	141	54	43	51	57	53	21	15	12	3	8	—	55	174—179
— 1 28 1	— — 2 1	4 6 2 1	— 6 — 2	3 2 1 1	1 — 20 —	3 13 14 —	2 6 12 4	1 35 11 3	— 5 2 1	1 3 3 1	— — 5 3	— — — 1	— 1 — 1	— 1 — —	57 87 58 103	
30	3	13	8	7	21	37	24	50	8	8	9	1	2	1	74	
— — 2	— — 5	3 1 12	1 — 17	— — 13	— — 10	11 — 32	2 4 28	1 1 16	— — 2	— — 4	7 — 1	1 — 1	— 1 2	2 — —	102 110 65	
2	5	16	18	13	10	43	34	18	2	4	8	2	3	2	72	
3	2	4	4	2	2	5	12	8	7	4	6	3	3	—	113	190—199
— 5 2	— 12 1	1 18 2	3 19 1	1 9 2	— 13 1	— 33 6	1 33 2	5 16 3	— 9 —	— 4 2	— 9 2	1 2 —	1 6 1	— 3 —	109 78 84	200 201—202 203
7	13	21	23	12	14	39	36	24	9	6	11	3	8	3	80	204 220—230 206—219 235 251
— 6	4 27	1 17	4 28	1 22	3 18	7 41	11 39	14 43	6 22	2 10	9 20	7 6	9 4	— 1	152 84	
6	31	18	32	23	21	48	50	57	28	12	29	13	13	1	97	

204
220-230
206-219
235
251

Tab. 6. De arbetslösa inom olika yrkesgrenar, fördelade efter

Yrkes- gruppe- ring n:r.	Y r k e s g r e n a r .	Hela antalet arbets- lösa.	Sista fasta anställning.		Arbetslöshetens orsaker.					
			I eget yrke.	I annat yrke.	Arbets- brist.	Sjuk- dom.	Kon- flikt.	Värn- plikt.	Egen upp- säg- ning.	Okänd.
240-249	<i>C. Hotell-, kafé- och restaurantrörelse.</i>									
	Hotell-, kafé- och restaurantpersonal	20	18	2	16	—	1	—	3	—
	<i>D. Landtransport.</i>									
	250 Expressbud, stadsbud	41	38	3	38	2	—	—	1	—
	252 Kuskar, åkeriarbetare	311	295	16	246	20	20	5	18	2
255	{ Järnvägs-, spårvägs-, post- och tull- personal	121	116	5	95	6	14	—	6	—
257-259										
256	Telefon- och telegrafarbetare	57	55	2	47	1	—	—	9	—
	Summa	530	504	26	426	29	34	5	34	2
260-263 266-269 265	<i>D. Vattentransport.</i>									
	Sjömän, alla slag	519	473	46	414	40	10	13	37	5
	Stufveri- och hamnarbetare	1,103	1,071	32	894	15	183	1	2	8
	Summa	1,622	1,544	78	1,308	55	193	14	39	13
203 300 301-320	<i>VI. Annat arbete.</i>									
	{ Renhållningsarb., vedhugg., diverse arb. F. d. militärer	646	635	11	553	20	52	4	11	6
	Summa	746	735	11	648	23	52	4	13	6
	Summa summarum	19,545	18,550	995	17,819	490	539	128	455	114

arbetslöshetens orsaker och varaktighet m. m. (Män.)

A r b e t s l ö s h e t e n s v a r a k t i g h e t .																Antal arbets- löshets- dagar per arbeta- re.	Yrkes- gruppe- ring n:r.
Intill 7 dagar.	V e e k o r .							M å n a d e r .					1 år och där- öfver.	Okänd			
	1-2.	2-3.	3-4.	4-5.	5-6.	6-9.	9-13.	3-4.	4-5.	5-6.	6-9.	9-12.					
1	1	1	1	—	2	4	3	3	2	1	1	—	—	—	77	240-249	
2	5	6	1	1	2	9	3	7	2	—	1	—	1	1	67	250 252 255 257-259 256	
7	14	29	27	14	37	52	41	34	17	6	15	7	7	4	80		
3	11	3	8	6	9	19	21	15	3	13	3	1	3	3	84		
1	1	7	7	6	6	8	13	6	1	1	—	—	—	—	55		
13	31	45	43	27	54	88	78	62	23	20	19	8	11	8	77	260-263 266-269 265	
18	36	46	57	35	53	103	63	65	18	12	8	—	5	—	63		
59	50	126	147	107	91	139	114	61	21	164	13	2	3	6	68		
77	86	172	204	142	144	242	177	126	39	176	21	2	8	6	67		
26	25	35	42	29	32	87	131	113	31	14	23	2	16	40	83	203 300 301-320	
—	1	2	1	4	2	12	58	10	4	1	—	1	2	2	81		
26	26	37	43	33	34	99	189	123	35	15	23	3	18	42	83		
515	646	1,888	1,967	1,271	1,322	3,246	3,475	2,555	780	637	614	169	274	186	74		

Tab. 7. De arbetslösa inom olika yrkesgrenar, fördelade efter

Yrkes- grupper- ing n:r.	Y r k e s g r e n a r .	Hela antalet arbets- lösa.	Sista fasta anställning.		Arbetslöshetens orsaker.				
			I eget yrke.	I annat yrke.	Arbets- brist.	Sjuk- dom.	Kon- flikt.	Egen upp- säg- ning.	Okänd.
	I. Jordbruk och skogshushållning.								
1-5	Jordbruks- och ladugårdsarbeterskor .	16	16	—	15	—	—	1	—
10	Trädgårdsarbeterskor	17	17	—	12	1	4	—	—
	Summa	33	33	—	27	1	4	1	—
	II. Grufdrift och malmförädling.								
35	Grufarbeterskor	1	1	—	1	—	—	—	—
40	Arbeterskor vid järnbruk	1	1	—	1	—	—	—	—
	Summa	2	2	—	2	—	—	—	—
	III. Industri och handverk.								
	<i>A. Jord-, sten- och glasindustri.</i>								
53	Porslinsarbeterskor	1	1	—	—	—	—	1	—
54	Glasarbeterskor	8	8	—	7	—	—	—	1
55	Kakelfabriksarbeterskor	1	1	—	—	—	1	—	—
56	Kalk- och kritbruksarbeterskor	1	1	—	1	—	—	—	—
	Summa	11	11	—	8	—	1	1	1
	<i>B. Metall- och maskinindustri.</i>								
69	Handtlangerskor och maskinarbeterskor	6	6	—	5	—	—	1	—
	<i>C. Trävaruindustri.</i>								
80	Sågverks- och brädgårdsarbeterskor . .	5	5	—	5	—	—	—	—
82	Möbelpolererskor	2	2	—	2	—	—	—	—
	Summa	7	7	—	7	—	—	—	—
	<i>D. Byggnadsverksamhet.</i>								
95	Mureriarbeterskor	7	6	1	6	—	—	1	—
101-109	Öfriga byggnadsarbeterskor	4	4	—	3	—	1	—	—
	Summa	11	10	1	9	—	1	1	—
	<i>E. Läder-, hår-, gummi- o.d. industri.</i>								
111	Sadelmakeriarbeterskor	2	1	1	1	1	—	—	—
113	Borstbinderiarbeterskor	8	8	—	8	—	—	—	—
	Summa	10	9	1	9	1	—	—	—
	<i>F. Textilindustri.</i>								
120-122	Textilarbeterskor o. dyl.	19	19	—	11	6	—	2	—
123	Färgeriarbeterskor	2	2	—	2	—	—	—	—
124-129	Repslageriarbeterskor, segelsömmerskor, hemväfverskor o. dyl.	33	31	2	33	—	—	—	—
	Summa	54	52	2	46	6	—	2	—

arbetslöshetens orsaker och varaktighet m. m. (Kvinnor.) (Forts.)

A r b e t s l ö s h e t e n s v a r a k t i g h e t .														Antal arbets- löshets- dagar per arbeter- ska.	Yrkes- gruppe- ring n:r.	
Intill 7 dagar.	V e e k o r .							M å n a d e r .					1 år och där- öfver.			Okänd.
	1-2.	2-3.	3-4.	4-5.	5-6.	6-9.	9-13.	3-4.	4-5.	5-6.	6-9.	9-12.				
—	1	2	—	—	1	—	3	5	1	—	—	—	—	3	79	1-5 10
—	—	—	—	1	1	6	3	7	—	—	—	—	—	—	76	
—	1	2	—	1	1	6	6	12	1	—	—	—	—	3	77	35 40
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	180	
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	84	53 54 55 56
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	132	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	80 82
—	—	—	—	—	—	—	1	2	5	1	—	—	—	—	88	
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	48	95 101-109
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70	
—	—	—	—	—	—	2	3	5	1	—	—	—	—	—	89	69
—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	—	3	—	231	
—	—	—	1	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	78	80 82
—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	135	
—	—	—	1	—	—	—	1	4	1	—	—	—	—	—	94	95 101-109
—	—	1	1	—	1	—	2	2	—	—	—	—	—	—	65	
—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	87	111 113
—	—	1	1	1	1	1	3	2	—	1	—	—	—	—	73	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	265	120-122 123
—	—	5	1	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	66	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—	—	106	124-129
—	—	1	2	—	—	3	2	4	3	—	2	—	2	—	124	
2	—	1	1	11	4	1	2	4	1	—	—	—	—	6	51	124-129
2	—	2	3	11	4	6	4	8	4	—	2	—	2	6	80	

Tab. 7. De arbetslösa inom olika yrkesgrenar, fördelade efter

Yrkes- grupper- ning n:r.	Y r k e s g r e n a r .	Hela antalet arbets- lösa.	Sista fasta anställning.		Arbetslöshetens orsaker.				
			I eget yrke.	I annat yrke.	Arbets- brist.	Sjuk- dom.	Kon- fikt.	Egen upp- säg- ning.	Okänd.
	<i>G. Beklädnadsindustri.</i>								
130	Skrädderiarbeterskor	78	70	8	68	5	—	3	2
131	Linnesömmerskor	6	6	—	6	—	—	—	—
135	Skomakeri- och skofabriksarbeterskor	3	3	—	3	—	—	—	—
136	Handskmakeriarbeterskor	2	2	—	2	—	—	—	—
138	Trätterskor och strykerskor	9	9	—	9	—	—	—	—
139-149	Frisörskor o. dyl.	1	1	—	1	—	—	—	—
	Summa	99	91	8	89	5	—	3	2
	<i>H. Närings- och njutningsämnes- industri.</i>								
151	Mejeriarbeterskor	1	1	—	1	—	—	—	—
152	Bageri- och konditoriarbeterskor	19	19	—	16	1	—	1	1
153	Choklad- och karamellarbeterskor	7	7	—	5	2	—	—	—
155	Sockerfabriksarbeterskor	54	54	—	49	5	—	—	—
156	Tobaksarbeterskor	13	13	—	10	1	—	2	—
157	Bryggeriarbeterskor	5	5	—	4	1	—	—	—
158	Margarinarbeterskor	3	3	—	3	—	—	—	—
	Summa	102	102	—	88	10	—	3	1
	<i>I. Kemisk-teknisk och belysnings- industri.</i>								
171-179	Kemisk-tekniska arbeterskor	3	2	1	1	—	—	2	—
	<i>J. Trämasse- och pappersindustri.</i>								
181	Bokbinderi- och kartongarbeterskor	18	18	—	4	—	14	—	—
180-183	Trämasse- och pappersindust.arbeterskor	1	1	—	1	—	—	—	—
	Summa	19	19	—	5	—	14	—	—
	<i>K. Grafisk industri.</i>								
190-199	Typografer och litografer	4	4	—	2	1	—	1	—
	<i>IV. Handel och samfärdsl.</i>								
	<i>A. o. B. Kontors-, butiks-, magasins- personal o. dyl.</i>								
220-230	Kontorsbiträden, kassörskor	9	9	—	7	—	—	1	1
235	Handels- och lagerarbeterskor o. dyl.	3	3	—	1	—	—	2	—
	Summa	12	12	—	8	—	—	3	1
	<i>C. Hotell-, kafé- och restaurantrörelse.</i>								
240-249	Hotell-, kafé- och restaurantpersonal	16	15	1	11	2	—	3	—
	<i>D. Landtransport.</i>								
250	Tidningsbud	1	1	—	1	—	—	—	—
256	Telefonbiträde	1	1	—	1	—	—	—	—
	Summa	2	2	—	2	—	—	—	—
	<i>E. Vattentransport.</i>								
265	Stufveriarbeterskor	2	2	—	2	—	—	—	—
280-289	V. Husligt arbete	168	153	15	138	14	1	4	11
	Summa sammanlagt	561	532	29	459	40	21	25	16

arbetslöshetens orsaker och varaktighet m. m. (Kvinnor.)

A r b e t s l ö s h e t e n s v a r a k t i g h e t .															Antal arbets- löshets- dagar per arbeteska.	Yrkes- gruppe- ring n:r.
Intill 7 dagar.	V e e k o r .							M å n a d e r .					1 år och där- öfver.	Okänd.		
	1-2.	2-3.	3-4.	4-5.	5-6.	6-9.	9-13.	3-4.	4-5.	5-6.	6-9.	9-12.				
1	7	11	15	3	1	9	8	6	2	2	5	1	5	2	87	130
—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41	131
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	143	135
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	197	136
—	1	3	1	1	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	69	138
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	60	139-149
1	8	15	18	6	4	12	9	6	2	2	5	1	8	2	86	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	151
—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	66	152
2	—	1	1	—	—	1	7	—	1	—	1	—	—	—	72	153
—	3	40	2	—	2	2	4	—	—	—	—	1	—	—	32	155
1	—	—	5	—	—	3	1	1	—	—	2	—	—	—	69	156
—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	1	1	—	—	—	126	157
1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	32	158
4	3	41	15	1	2	8	14	2	2	1	5	1	—	3	70	
—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	112	171-179
1	—	—	2	—	2	13	—	—	—	—	—	—	—	—	43	181
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	84	180-183
1	—	—	2	—	2	13	1	—	—	—	—	—	—	—	45	
—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—	—	—	100	190-199
—	1	—	—	—	—	2	1	—	—	1	2	—	1	1	142	220-230
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	218	235
—	1	—	—	—	—	2	2	—	—	1	2	—	2	2	157	
1	5	—	—	1	1	1	1	1	2	—	2	—	1	—	96	240-249
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	189	250
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	119	256
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	154	
—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	42	265
3	9	22	14	11	4	9	22	24	6	1	3	4	6	30	82	280-289
12	27	88	56	33	19	61	71	66	21	11	21	7	22	46	80	

Tab. 8. De arbetslösa inom olika yrkesgrupper, fördelade

Yrkesgrup- pe- ring n:r.	Yrkesgrupper.	Hela antalet arbets- lösa.	Arbetsför- het.		Organisa- tionsförhål- landen.		Tillfälligt arbete.		Födelseort.		Mantals- skriftnings- ort.		Å 1		
			Fullt ar- bets- föra.	Ej fullt ar- bets- föra.	Orga- nise- rade.	Ej orga- nise- rade.	Utan såd- ant.	Med såd- ant.	Å räkne- orten.	An- nor- stä- des.	Å räkne- orten.	An- nor- stä- des.	Un- der 18 år.	18- 25 år.	26- 30 år.
I.	Jordbruk och skogshus- hållning	1,340	1,283	57	120	1,220	1,113	227	921	419	1,297	43	57	347	147
II.	Grufdrift och malmför- ädling	655	636	19	339	316	580	75	393	262	632	23	37	270	91
III.	Industri och handverk.														
A.	Jord-, sten- och glas- industri	747	720	27	457	290	689	58	328	419	731	16	8	181	113
B.	Metall- och maskin- industri	1,788	1,734	54	1,042	746	1,732	56	882	906	1,724	64	81	823	263
C.	Trävaruindustri . . .	2,288	2,223	65	805	1,483	2,145	143	1,217	1,071	2,208	80	118	755	299
D.	Byggnadsverksamhet .	7,682	7,441	241	4,480	3,202	7,227	455	2,709	4,973	7,421	261	61	1,705	1,139
E.	Läder-, hår-, gummi- o. d. industri	121	119	2	67	54	115	6	60	61	119	2	3	41	21
F.	Textilindustri	122	116	6	49	73	114	8	66	56	120	2	10	59	16
G.	Beklädnadsindustri .	158	147	11	58	100	141	17	66	92	146	12	4	41	24
H.	Närings- och njut- ningsämnesindustri	648	635	13	485	163	630	18	213	435	600	48	10	197	115
I.	Kemisk-teknisk och be- lysningsindustri . . .	222	214	8	157	65	204	18	77	145	216	6	2	56	49
J.	Trämasse- och pap- persindustri	180	175	5	95	85	174	6	101	79	172	8	10	85	30
K.	Grafisk industri . . .	65	62	3	47	18	62	3	37	28	64	1	4	25	13
L.	Industri och handverk, ej spec.	229	221	8	68	161	210	19	111	118	222	7	6	79	31
	Summa	14,250	13,907	443	7,810	6,440	13,443	807	5,867	8,583	13,743	507	317	4,047	2,113
IV.	Handel och samfärdsel.														
A.o.B.	Kontors-, butiks-, ma- gasinspersonal o. d.	382	369	13	95	287	358	24	168	214	378	4	8	140	61
C.	Hotell-, kafé- och res- tauranttrörelse . . .	20	20	—	1	19	20	—	12	8	20	—	2	8	6
D.	Landtransport	530	506	24	158	372	501	29	199	331	518	12	28	203	79
E.	Vattentransport . . .	1,622	1,584	38	945	677	1,512	110	764	858	1,589	33	33	448	242
	Summa	2,554	2,479	75	1,199	1,355	2,391	163	1,143	1,411	2,505	49	71	799	338
VI.	Annat arbete	746	697	49	135	611	694	52	338	408	731	15	19	226	60
	Summa sammanräknat	19,545	18,902	643	9,603	9,942	18,221	1,324	8,662	10,883	18,908	637	501	5,689	2,799

efter ålder, civilstånd, försörjningsplikt m. m. (Män.)

d e r.						Civilstånd.			F ö r s ö r j n i n g s p l i k t.											Yrkes- grup- pe- ring n:r.
31— 40 år.	41— 50 år.	51— 60 år.	Öf- ver 60 år.	O- känd.	Ge- nom- snitts- ålder.	Ogift.	Gift.	Änk- ling eller från- skild.	En- sam- stå- ende.	Fa- milje- försör- jare.	Däraf försörjande (utom sig själf)							Summa af arbets- lösheten berörda personer.		
											1 pers.	2 pers.	3 pers.	4 pers.	5 pers.	6 pers.	flera än 6 pers.			
260	260	178	86	5	38	600	670	70	518	822	178	159	128	103	92	79	83	4,237	I.	
113	77	42	21	4	31	377	263	15	339	316	68	77	57	37	35	21	21	1,644	II.	
																			III.	
179	121	89	53	3	35	277	451	19	229	518	126	123	101	63	48	29	28	2,300	A.	
298	152	121	43	7	32	1,130	616	42	983	805	247	192	146	90	53	40	37	4,003	B.	
447	344	221	91	13	32	1,081	1,140	67	924	1,364	282	328	245	192	118	94	105	6,707	C.	
1,763	1,292	1,080	615	27	37	2,808	4,536	338	2,431	5,251	1,459	1,160	1,007	683	411	287	244	22,846	D.	
24	15	12	5	—	31	60	57	4	50	71	15	20	15	4	11	3	3	331	E.	
11	13	7	6	—	32	80	38	4	69	53	22	10	12	5	2	2	—	242	F.	
31	26	22	9	1	37	59	90	9	55	103	22	24	18	20	9	5	5	485	G.	
156	92	55	23	—	32	276	362	10	247	401	90	91	87	64	34	25	10	1,833	H.	
65	30	16	4	—	31	79	136	7	73	149	27	36	35	25	13	6	7	682	I.	
28	17	6	3	1	30	121	52	7	99	81	27	19	12	9	4	5	5	403	J.	
11	10	1	1	—	30	47	17	1	38	27	11	8	3	2	—	3	—	127	K.	
52	37	16	7	1	34	110	110	9	95	134	25	39	24	13	17	7	9	652	L.	
3,065	2,149	1,646	860	53	33	6,128	7,605	517	5,293	8,957	2,353	2,050	1,705	1,170	720	506	453	40,611	IV.	
94	41	21	16	1	31	211	158	13	186	196	53	51	36	27	10	12	7	926	A.o.B.	
1	2	1	—	—	27	16	4	—	15	5	1	1	3	—	—	—	—	32	C.	
91	56	56	16	1	30	303	211	16	255	275	92	73	49	22	14	15	10	1,239	D.	
364	306	162	64	3	33	738	827	57	577	1,045	245	225	171	143	124	72	65	4,986	E.	
550	405	240	96	5	30	1,268	1,200	86	1,033	1,521	391	350	259	192	148	99	82	7,133		
123	188	102	72	6	32	348	354	44	314	432	120	83	71	50	41	29	29	2,050	VI.	
4,111	3,029	2,208	1,135	73	33	8,721	10,092	732	7,497	12,048	3,119	2,719	2,220	1,552	1,036	734	668	55,675		

Tab. 9. De arbetslösa inom olika yrkesgrupper, fördelade

Yrkesgrupp- pe- ring n.r.	Yrkesgrupper.	Hela antalet arbets- lösa.	Arbetsför- het.		Organisa- tionsförhål- landen.		Tillfälligt arbete.		Födelseort.		Mantals- skriftnings- ort.		Å 1		
			Fullt ar- bets- föra.	Ej fullt ar- bets- föra.	Orga- nise- rade.	Ej orga- nise- rade.	Utan såd- ant.	Med såd- ant.	Å räkne- orten.	An- nor- stäs- des.	Å räkne- orten.	An- nor- stäs- des.	Un- der 18 år.	18- 25 år.	26- 30 år.
I.	Jordbruk och skogshus- hållning	33	31	2	8	25	31	2	13	20	33	—	3	—	2
II.	Grufdrift och malmför- ädling	2	2	—	—	2	2	—	—	2	2	—	—	—	—
III.	Industri och handverk.														
A.	Jord-, sten- och glas- industri	11	11	—	6	5	11	—	9	2	11	—	—	3	2
B.	Metall- och maskin- industri	6	6	—	—	6	6	—	2	4	5	1	—	1	1
C.	Trävaruindustri . . .	7	7	—	—	7	7	—	2	5	7	—	—	1	—
D.	Byggnadsverksamhet .	11	11	—	5	6	11	—	1	10	11	—	—	—	1
E.	Läder-, hår-, gummi- o. d. industri	10	9	1	7	3	10	—	8	2	10	—	—	1	1
F.	Textilindustri	54	42	12	8	46	47	7	37	17	53	1	—	11	10
G.	Beklädnadsindustri . .	99	85	14	25	74	92	7	46	53	95	4	4	26	12
H.	Närings- och njut- ningsämnesindustri	102	100	2	74	28	97	5	37	65	101	1	2	31	18
I.	Kemisk-teknisk och be- lysningsindustri . . .	3	3	—	1	2	3	—	1	2	2	1	1	—	1
J.	Trämasse- och pap- persindustri	19	18	1	16	3	19	—	17	2	19	—	2	12	2
K.	Grafisk industri	4	4	—	1	3	4	—	2	2	4	—	—	1	2
	Summa	326	296	30	143	183	307	19	162	164	318	8	9	87	50
IV.	Handel och samfärdsel.														
A.o.B.	Kontors-, butiks-, ma- gasinspersonal o. d.	12	10	2	—	12	10	2	6	6	12	—	1	6	1
C.	Hotell-, kafé- och re- staurantrörelse	16	15	1	1	15	16	—	7	9	16	—	—	4	2
D.	Landtransport	2	2	—	1	1	2	—	1	1	2	—	—	1	—
E.	Vattentransport	2	2	—	—	2	2	—	—	2	2	—	—	—	—
	Summa	32	29	3	2	30	30	2	14	18	32	—	1	11	3
V.	Husligt arbete	168	146	22	3	165	150	18	68	100	164	4	4	11	9
	Summa sammanräknat	561	504	57	156	405	520	41	257	304	549	12	17	109	64

efter ålder, civilstånd, försörjningsplikt m. m. (Kvinnor.)

d e r.						Civilstånd.			F ö r s ö r j n i n g s p l i k t.										Yr- kes- grup- pe- ring n.r.
31— 40 år.	41— 50 år.	51— 60 år.	Öf- ver 60 år.	O- känd.	Ge- nom- snitts- ålder.	Ogift.	Gift.	Änka eller från- skild.	En- sam- stå- ende.	Fa- milje- försör- jare.	Däraf försörjande (utom sig själf)								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
5	13	5	3	2	44	16	6	11	13	20	8	6	3	2	—	1	—	76	I.
—	2	—	—	—	47	—	2	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	8	II.
5	1	—	—	—	33	8	1	2	3	8	5	2	1	—	—	—	—	24	III.
—	3	1	—	—	40	2	—	4	2	4	2	1	—	1	—	—	—	14	A.
4	1	1	—	—	38	3	1	3	1	6	2	3	1	—	—	—	—	16	B.
3	4	2	1	—	46	5	4	2	5	6	3	2	1	—	—	—	—	21	C.
1	5	2	—	—	43	7	1	2	5	5	1	3	1	—	—	—	—	20	D.
12	9	8	4	—	44	31	14	9	34	20	7	2	8	1	1	—	1	85	E.
22	20	12	3	—	43	63	14	22	53	46	19	18	3	3	2	—	1	192	F.
33	14	3	1	—	32	68	18	16	45	57	31	15	5	5	—	1	—	204	G.
1	—	—	—	—	27	3	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	H.
—	1	2	—	—	42	16	1	2	17	2	1	1	—	—	—	—	—	22	I.
1	—	—	—	—	28	2	2	—	3	1	—	1	—	—	—	—	—	6	J.
82	58	31	9	—	37	208	56	62	171	155	71	48	20	10	3	1	2	607	K.
2	1	1	—	—	31	9	1	2	10	2	—	1	—	—	1	—	—	19	IV.
2	6	2	—	—	37	13	2	1	10	6	1	3	2	—	—	—	—	29	A.o.B.
—	1	—	—	—	33	1	1	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	6	C.
1	1	—	—	—	41	—	1	1	—	2	—	—	—	2	—	—	—	10	D.
5	9	3	—	—	36	23	5	4	21	11	1	4	2	3	1	—	—	64	E.
41	61	30	11	1	43	57	49	62	51	117	40	36	18	9	7	5	2	449	V.
133	143	69	23	3	38	304	118	139	257	304	120	94	43	24	11	8	4	1,204	

Tab. 10. De arbetslösa inom olika yrkesgrupper, fördelade

Yrkes- grup- pering n.r.	Y r k e s g r u p p e r .	Hela antalet arbets- lösa.	Sista fasta anställning.		Arbetslöshetens orsaker.					
			I eget yrke.	I annat yrke.	Arbets- brist.	Sjuk- dom.	Kon- fikt.	Värn- plikt.	Egen upp- säg- ning.	Okänd.
I.	Jordbruk och skogshushållning .	1,340	1,150	190	1,256	19	12	8	20	25
II.	Grufvdrift och malmförädling . . .	655	619	36	602	10	1	1	30	11
III.	Industri och handverk.									
A.	Jord-, sten- och glasindustri . . .	747	725	22	717	11	4	4	8	3
B.	Metall- och maskinindustri	1,788	1,618	170	1,550	56	29	22	125	6
C.	Trävaruindustri	2,288	2,207	81	2,204	42	4	6	18	14
D.	Byggnadsverksamhet	7,682	7,460	222	7,296	155	123	36	42	30
E.	Läder-, hår-, gummi- o. d. industri	121	112	9	113	3	—	1	4	—
F.	Textilindustri	122	105	17	101	7	2	1	10	1
G.	Beklädnadsindustri	158	133	25	140	9	1	1	7	—
H.	Närings- och njutningsämnesindu- stri	648	622	26	586	23	5	8	25	1
I.	Kemisk-teknisk och belysningsindu- stri	222	218	4	168	5	40	—	9	—
J.	Trämasse- och pappersindustri . .	180	176	4	149	6	8	2	15	—
K.	Grafisk industri	65	57	8	53	6	—	1	5	—
L.	Industri och handverk, ej spec. .	229	194	35	193	10	7	5	14	—
	Summa	14,250	13,627	623	13,270	333	223	87	282	55
IV.	Handel och samfärdsel.									
A. o. B.	Kontors-, butiks-, magasinpersonal o. d.	382	353	29	293	21	23	9	34	2
C.	Hotell-, kafé och restaurantrörelse	20	18	2	16	—	1	—	3	—
D.	Landtransport	530	504	26	426	29	34	5	34	2
E.	Vattentransport	1,622	1,544	78	1,308	55	193	14	39	13
	Summa	2,554	2,419	135	2,043	105	251	28	110	17
VI.	Annat arbete	746	735	11	648	23	52	4	13	6
	Summa summarum	19,545	18,550	995	17,819	490	539	128	455	114

efter arbetslöshetens orsaker och varaktighet m. m. (Män.)

A r b e t s l ö s h e t e n s v a r a k t i g h e t .															Antal arbets- löshets- dagar per arbete- tare.	Yrkes- grup- pering n:r.
Intill 7 dagar.	V e e c k o r .							M å n a d e r .					1 år och där- öfver.	Okänd.		
	1—2.	2—3.	3—4.	4—5.	5—6.	6—9.	9—13.	3—4.	4—5.	5—6.	6—9.	9—12.				
17	84	53	100	56	70	198	332	282	62	24	45	4	6	57	75	I.
31	37	149	71	30	30	95	71	61	21	14	23	4	9	9	61	II.
10	19	70	92	63	51	91	125	159	26	14	12	4	8	3	75	III. A.
57	53	208	158	83	111	283	231	229	97	75	119	41	37	6	88	B.
49	50	244	334	170	112	404	452	227	74	55	60	13	30	14	68	C.
164	204	646	656	533	578	1,473	1,551	1,032	298	174	193	58	96	26	72	D.
2	4	25	13	8	13	11	16	4	5	8	6	3	2	1	76	E.
3	1	4	7	3	3	15	19	22	14	11	12	3	5	—	119	F.
5	10	20	19	12	9	20	18	15	9	1	5	1	7	7	76	G.
12	36	142	141	54	43	51	57	53	21	15	12	3	8	—	55	H.
30	3	13	8	7	21	37	24	50	8	8	9	1	2	1	74	I.
2	5	16	18	13	10	43	34	18	2	4	8	2	3	2	72	J.
3	2	4	4	2	2	5	12	8	7	4	6	3	3	—	113	K.
7	13	21	23	12	14	39	36	24	9	6	11	3	8	3	80	L.
344	400	1,413	1,473	960	967	2,472	2,575	1,841	570	375	453	135	209	63	73	IV.
6	31	18	32	23	21	48	50	57	28	12	29	13	13	1	97	A. o B.
1	1	1	1	—	2	4	3	3	2	1	1	—	—	—	77	C.
13	31	45	43	27	54	88	78	62	23	20	19	8	11	8	77	D.
77	86	172	204	142	144	242	177	126	39	176	21	2	8	6	67	E.
97	149	236	280	192	221	382	308	248	92	209	70	23	32	15	73	
26	26	37	43	33	34	99	189	123	35	15	23	3	18	42	83	VI.
515	646	1,888	1,967	1,271	1,322	3,246	3,475	2,555	780	637	614	169	274	186	74	

Tab. 11. De arbetslösa, inom olika yrkesgrupper, fördelade efter

Yrkes- grup- pering n:r.	Y r k e s g r u p p e r .	Hela antalet arbets- lösa.	Sista fasta anställning.		Arbetslöshetens orsaker.				
			I eget yrke.	I annat yrke.	Arbets- brist.	Sjuk- dom.	Kon- fikt.	Egen upp- säg- ning.	Okänd.
I.	Jordbruk och skogshushållning	33	33	—	27	1	4	1	—
II.	Grufdrift och malmförädling	2	2	—	2	—	—	—	—
III.	Industri och handverk.								
A.	Jord-, sten- och glasindustri	11	11	—	8	—	1	1	1
B.	Metall- och maskinindustri	6	6	—	5	—	—	1	—
C.	Trävaruindustri	7	7	—	7	—	—	—	—
D.	Byggnadsverksamhet	11	10	1	9	—	1	1	—
E.	Läder-, hår-, gummi- o. d. industri . .	10	9	1	9	1	—	—	—
F.	Textilindustri	54	52	2	46	6	—	2	—
G.	Beklädnadsindustri	99	91	8	89	5	—	3	2
H.	Närings- och nyttningsämnesindustri .	102	102	—	88	10	—	3	1
I.	Kemisk-teknisk och belysningsindustri .	3	2	1	1	—	—	2	—
J.	Trämasse- och pappersindustri	19	19	—	5	—	14	—	—
K.	Grafisk industri	4	4	—	2	1	—	1	—
	Summa	326	313	13	269	23	16	14	4
IV.	Handel och samfärdsel.								
A. o. B.	Kontors-, butiks-, magasinspersonal o. d.	12	12	—	8	—	—	3	1
C.	Hotell-, kafé- och restaurantrörelse . . .	16	15	1	11	2	—	3	—
D.	Landtransport	2	2	—	2	—	—	—	—
E.	Vattentransport	2	2	—	2	—	—	—	—
	Summa	32	31	1	23	2	—	6	1
V.	Husligt arbete	168	153	15	138	14	1	4	11
	Summa summaram	561	532	29	459	40	21	25	16

arbetslöshetens orsaker och varaktighet m. m. (Kvinnor.)

A r b e t s l ö s h e t e n s v a r a k t i g h e t .															Antal arbets- löshets- dagar per arbete- tare.	Yrkes- grup- pering n:r.
Intill 7 dagar.	V e c k o r .							M å n a d e r .					1 år och där- öfver.	Okänd.		
	1-2.	2-3.	3-4.	4-5.	5-6.	6-9.	9-13.	3-4.	4-5.	5-6.	6-9.	9-12.				
—	1	2	—	1	1	6	6	12	1	—	—	—	—	3	77	I.
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	132	II.
—	—	—	—	—	—	2	3	5	1	—	—	—	—	—	89	III.
—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	—	3	—	231	A.
—	—	—	1	—	—	—	1	4	1	—	—	—	—	—	94	B.
—	—	1	1	1	1	1	3	2	—	1	—	—	—	—	73	C.
—	—	5	1	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—	—	106	D.
2	—	2	3	11	4	6	4	8	4	—	2	—	2	6	80	E.
1	8	15	18	6	4	12	9	6	2	2	5	1	8	2	86	F.
4	3	41	15	1	2	8	14	2	2	1	5	1	—	3	70	G.
—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	112	H.
1	—	—	2	—	2	13	1	—	—	—	—	—	—	—	45	I.
—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—	—	—	100	J.
8	11	64	42	19	13	42	39	28	12	8	13	3	13	11	99	K.
—	1	—	—	—	—	2	2	—	—	1	2	—	2	2	157	IV.
1	5	—	—	1	1	1	1	1	2	—	2	—	1	—	96	A. o. B.
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	154	C.
—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	42	D.
1	6	—	—	2	1	4	3	2	2	1	5	—	3	2	118	E.
3	9	22	14	11	4	9	22	24	6	1	3	4	6	30	82	V.
12	27	88	56	33	19	61	71	66	21	11	21	7	22	46	80	

Tab. 12. De arbetslösa inom olika yrkesgrupper, fördelade efter

Yrkesgruppering n:r.	Yrkesgrupper.	Hela antalet arbetslösa.	Arbetsföret.		Organisationsförhållanden.		Tillfälligt arbete.		Födelseort.		Mantals-skrifnings-ort.		Å i		
			Fullt arbetsföra.	Ej fullt arbetsföra.	Organise-rade.	Ej organise-rade.	Utan så-dant.	Med så-dant.	Å räkne-orten.	An-nor-stä-des.	Å räkne-orten.	An-nor-stä-des.	Under 18 år.	18—25 år.	26—30 år.
I.	Jordbruk och skogshushållning	1,373	1,314	59	128	1,245	1,144	229	934	439	1,330	43	60	347	149
II.	Grufvdrift och malmförädling	657	638	19	339	318	582	75	393	264	634	23	37	270	91
III.	Industri och handverk.														
A.	Jord-, sten- och glasindustri	758	731	27	463	295	700	58	337	421	742	16	8	184	115
B.	Metall- och maskinindustri	1,794	1,740	54	1,042	752	1,738	56	884	910	1,729	65	81	824	264
C.	Trävaruindustri	2,295	2,230	65	805	1,490	2,152	143	1,219	1,076	2,215	80	118	756	299
D.	Byggnadsverksamhet	7,693	7,452	241	4,485	3,208	7,238	455	2,710	4,983	7,432	261	61	1,705	1,140
E.	Läder-, hår-, gummi- o. d. industri	131	128	3	74	57	125	6	68	63	129	2	3	42	22
F.	Textilindustri	176	158	18	57	119	161	15	103	73	173	3	10	70	26
G.	Beklädnadsindustri	257	232	25	83	174	233	24	112	145	241	16	8	67	36
H.	Närings- och njutningsämnesindustri	750	735	15	559	191	727	23	250	500	701	49	12	228	133
I.	Kemisk-teknisk och belysningsindustri	225	217	8	158	67	207	18	78	147	218	7	3	56	50
J.	Trämasse- och pappersindustri	199	193	6	111	88	193	6	118	81	191	8	12	97	32
K.	Grafisk industri	69	66	3	48	21	66	3	39	30	68	1	4	26	15
L.	Industri o. handverk, ej spec.	229	221	8	68	161	210	19	111	118	222	7	6	79	31
	Summa	14,576	14,103	473	7,953	6,623	13,750	826	6,029	8,547	14,061	515	326	4,134	2,163
IV.	Handel och samfärdsel.														
A.o.B.	Kontors-, butiks-, magasinpersonal o. d.	394	379	15	95	299	368	26	174	220	390	4	9	146	62
C.	Hotell-, kafé- och restaurantrörelse	36	35	1	2	34	36	—	19	17	36	—	2	12	8
D.	Landtransport	532	508	24	159	373	503	29	200	332	520	12	28	204	79
E.	Vattentransport	1,624	1,586	38	945	679	1,514	110	764	860	1,591	33	33	448	242
	Summa	2,586	2,508	78	1,201	1,385	2,421	165	1,157	1,429	2,587	49	72	810	391
V.	Husligt arbete	168	146	22	3	165	150	18	68	100	164	4	4	11	9
VI.	Annat arbete	746	697	49	135	611	694	52	338	408	731	15	19	226	60
	Summa samman	20,106	19,406	700	9,759	10,347	18,741	1,365	8,919	11,187	19,457	649	518	5,798	2,863

ålder, civilstånd, försörjningsplikt m. m. (Män och kvinnor.)

d e r.						Civilstånd.			F ö r s ö r j n i n g s p l i k t .												Yr- kes- grup- pe- ring n:r.
31— 40 år.	41— 50 år.	51— 60 år.	Öfver 60 år.	O- känd.	Ge- nom- snitts- ålder.	Ogift.	Gift.	Ank- ling o. änka eller från- skild.	En- sam- stän- dande.	Fa- milje- försör- jare.	Däraf försörjande (utom sig själf)								Summa af arbets- lösheten berörda personer.		
											1 pers.	2 pers.	3 pers.	4 pers.	5 pers.	6 pers.	flera än 6 pers.				
265	273	183	89	7	41	616	676	81	531	842	186	165	131	105	92	80	83	4,313	I.		
113	79	42	21	4	36	377	265	15	340	317	68	77	57	37	35	22	21	1,652	II.		
																			III.		
184	122	89	53	3	34	285	452	21	232	526	131	125	102	63	48	29	28	2,324	A.		
298	155	122	43	7	37	1,132	616	46	985	809	249	193	146	91	53	40	37	4,017	B.		
451	345	222	91	13	35	1,084	1,141	70	925	1,370	284	331	246	192	118	94	105	6,723	C.		
1,766	1,296	1,082	616	27	42	2,813	4,540	340	2,436	5,257	1,462	1,162	1,008	683	411	287	244	22,867	D.		
25	20	14	5	—	37	67	58	6	55	76	16	23	16	4	11	3	3	351	E.		
23	22	15	10	—	38	111	52	13	103	73	29	12	20	6	3	2	1	327	F.		
53	46	34	12	1	40	122	104	31	108	149	41	42	21	23	11	5	6	677	G.		
189	106	58	24	—	32	344	380	26	292	458	121	106	92	69	34	26	10	2,098	H.		
66	30	16	4	—	29	82	136	7	76	149	27	36	35	25	13	6	7	685	I.		
28	18	8	3	1	36	137	53	9	116	83	28	20	12	9	4	5	5	425	J.		
12	10	1	1	—	29	49	19	1	41	28	11	9	3	2	—	3	—	133	K.		
52	37	16	7	1	34	110	110	9	95	134	25	39	24	13	17	7	9	652	L.		
3,147	2,207	1,677	869	53	35	6,336	7,661	579	5,464	9,112	2,424	2,098	1,725	1,180	723	507	455	41,218	IV.		
96	42	22	16	1	31	220	159	15	196	198	53	52	36	27	11	12	7	945	A. o. B.		
3	8	3	—	—	32	29	6	1	25	11	2	4	5	—	—	—	—	61	C.		
91	57	56	16	1	32	304	212	16	256	276	92	73	49	23	14	15	10	1,245	D.		
365	307	162	64	3	37	738	828	58	577	1,047	245	225	171	145	124	72	65	4,946	E.		
555	414	248	96	5	33	1,291	1,205	90	1,054	1,532	392	354	261	195	149	99	82	7,197			
41	61	30	11	1	43	57	49	62	51	117	40	36	18	9	7	5	2	449	V.		
123	138	102	72	6	32	348	354	44	314	432	129	83	71	50	41	29	29	2,050	VI.		
4,244	3,172	2,277	1,158	76	36	9,025	10,210	871	7,754	12,352	3,239	2,813	2,263	1,576	1,047	742	672	56,879			

Tab. 13. De arbetslösa inom olika yrkesgrupper, fördelade efter

Yrkes- grup- pering n.r.	Y r k e s g r u p p e r .	Hela antalet arbets- lösa.	Sista fasta anställning.		Arbetslöshetens orsaker.					
			I eget yrke.	I annat yrke.	Arbets- brist.	Sjuk- dom.	Kon- flikt.	Värn- plikt.	Egen upp- säg- ning.	Okänd.
I.	Jordbruk och skogshushållning .	1,373	1,183	190	1,283	20	16	8	21	25
II.	Grufdrift och malmförädling . . .	657	621	36	604	10	1	1	30	11
III.	Industri och handverk.									
A.	Jord-, sten- och glasindustri . . .	758	736	22	725	11	5	4	9	4
B.	Metall- och maskinindustri . . .	1,794	1,624	170	1,555	56	29	22	126	6
C.	Trävaruindustri	2,295	2,214	81	2,211	42	4	6	18	14
D.	Byggnadsverksamhet	7,693	7,470	223	7,305	155	124	96	43	30
E.	Läder-, hår-, gummi- o. d. industri	131	121	10	122	4	—	1	4	—
F.	Textilindustri	176	157	19	147	13	2	1	12	1
G.	Beklädnadsindustri	257	224	33	229	14	1	1	10	2
H.	Närings- och njutningsämnesindu- stri	750	724	26	674	33	5	8	28	2
I.	Kemisk-teknisk och belysningsindu- stri	225	220	5	169	5	40	—	11	—
J.	Trämasse- och pappersindustri . .	199	195	4	154	6	22	2	15	—
K.	Grafisk industri	69	61	8	55	7	—	1	6	—
L.	Industri och handverk, ej spec. .	229	194	35	193	10	7	5	14	—
	Summa	14,576	13,940	636	13,539	356	239	87	296	59
IV.	Handel och samfärdsl.									
A. o. B.	Kontors-, butiks-, magasinspersonal o. d.	394	365	29	301	21	23	9	37	3
C.	Hotell-, kafé- och restaurantrörelse	36	33	3	27	2	1	—	6	—
D.	Landtransport	532	506	26	428	29	34	5	34	2
E.	Vattentransport	1,624	1,546	78	1,310	55	193	14	39	13
	Summa	2,586	2,450	136	2,066	107	251	28	116	18
V.	Husligt arbete	168	153	15	183	14	1	—	4	11
VI.	Annat arbete	746	735	11	648	23	52	4	13	6
	Summa samman	20,106	19,092	1,024	18,278	530	560	128	490	130

arbetslöshetens orsaker och varaktighet m. m. (Män och kvinnor.)

A r b e t s l ö s h e t e n s v a r a k t i g h e t .															Antal arbets- löshets- dagar per arbete- tare.	Yrkes- grup- pering n:r.
Intill 7 dagar.	V e e k o r .							M å n a d e r .					1 år och där- öfver.	Okänd.		
	1—2.	2—3.	3—4.	4—5.	5—6.	6—9.	9—13.	3—4.	4—5.	5—6.	6—9.	9—12.				
17	35	55	100	57	71	204	338	294	63	24	45	4	6	60	75	I.
31	37	149	71	30	30	95	72	61	21	15	23	4	9	9	62	II.
																III.
10	19	70	92	63	51	93	128	164	27	14	12	4	8	3	75	A.
57	53	208	158	83	111	283	232	230	97	76	119	41	40	6	88	B.
49	50	244	335	170	112	404	453	231	75	55	60	13	30	14	68	C.
164	204	647	657	534	579	1,474	1,554	1,034	298	175	193	58	96	26	72	D.
2	4	30	14	8	13	11	16	4	6	9	7	4	2	1	78	E.
5	1	6	10	14	7	21	23	30	18	11	14	3	7	6	108	F.
6	18	35	37	18	13	32	27	21	11	3	10	2	15	9	80	G.
16	39	183	156	55	45	59	71	55	23	16	17	4	8	3	59	H.
30	3	13	9	7	21	37	24	50	9	9	9	1	2	1	74	I.
3	5	16	20	13	12	56	35	18	2	4	8	2	3	2	69	J.
3	2	4	4	2	2	5	15	8	7	5	6	3	3	—	112	K.
7	13	21	23	12	14	39	36	24	9	6	11	3	8	3	80	L.
352	411	1,477	1,515	979	980	2,514	2,614	1,869	582	383	466	138	222	74	80	IV.
6	32	18	32	23	21	50	52	57	28	13	31	13	15	3	99	A. o. B.
2	6	1	1	1	3	5	4	4	4	1	3	—	1	—	87	C.
13	31	45	43	27	54	88	78	63	23	20	20	8	11	8	77	D.
77	86	172	204	143	144	243	177	126	39	176	21	2	8	6	66	E.
98	155	236	280	194	222	386	311	250	94	210	75	23	35	17	82	
3	9	22	14	11	4	9	22	24	6	1	3	4	6	30	82	V.
26	26	37	43	33	34	99	189	123	35	15	23	3	18	42	83	VI.
527	673	1,976	2,023	1,304	1,341	3,307	3,546	2,621	801	648	635	176	296	232	74	

Tab. 14. De arbetslösa i vissa större städer, fördelade efter

O r t.	Hela antalet arbets- lösa.	Arbetsför- het.		Organisa- tionsförhål- landen.		Tillfälligt arbete.		Födelseort.		Mantals- skriftnings- ort.		Å 1-		
		Fallt arbets- föra.	Ej fullt ar- bets- föra.	Orga- nise- rade.	Ej orga- nise- rade.	Utan sådant.	Med sådant.	Å räkne- orten.	Annor- städes.	Å räkne- orten.	An- nor- stä- des.	Un- der 18 år.	18— 25 år.	26— 30 år.
A b s o -														
Stockholm	2,221	2,097	124	1,167	1,054	2,179	42	849	1,372	2,170	51	28	626	339
Göteborg	1,586	1,508	78	806	780	1,553	33	840	746	1,580	6	41	403	200
Malmö	1,181	1,126	55	1,026	155	1,171	10	357	824	1,156	25	8	282	219
Norrköping	646	627	19	420	226	565	81	274	372	645	1	7	134	76
Gäffe	498	493	5	293	205	497	1	206	292	466	32	15	132	79
Inalles	6,132	5,851	281	3,712	2,420	5,965	167	2,526	3,606	6,017	115	99	1,577	913
Öfriga räkneorter	13,974	13,555	419	6,047	7,927	12,776	1,198	6,393	7,581	13,440	534	419	4,221	1,950
Samtliga	20,106	19,406	700	9,759	10,347	18,741	1,365	8,919	11,187	19,457	649	518	5,798	2,863
R e l a -														
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Stockholm	11.0	94.4	5.6	52.5	47.5	98.1	1.9	38.2	61.8	97.7	2.3	1.3	28.2	15.2
Göteborg	7.9	95.1	4.9	50.8	49.2	97.9	2.1	53.0	47.0	99.6	0.4	2.6	25.4	12.6
Malmö	5.9	95.3	4.7	86.9	13.1	99.2	0.8	30.2	69.8	97.9	2.1	0.7	23.9	13.5
Norrköping	3.2	97.1	2.9	65.0	35.0	87.5	12.5	42.4	57.6	99.8	0.2	1.1	20.7	11.8
Gäffe	2.5	99.0	1.0	58.8	41.2	99.8	0.2	41.4	58.6	93.6	6.4	3.0	26.5	15.9
Inalles	30.5	95.4	4.6	60.5	39.5	97.3	2.7	41.2	58.8	98.1	1.9	1.6	25.7	14.9
Öfriga räkneorter	69.5	97.0	3.0	43.3	56.7	91.4	8.6	45.7	54.3	96.2	3.8	3.0	30.2	14.0
Samtliga	100.0	96.5	3.5	48.5	51.5	93.2	6.8	44.4	55.6	96.8	3.2	2.6	28.8	14.2

ålder, civilstånd, försörjningsplikt m. m. (Män och kvinnor.)

d e r.						Civilstånd.			F ö r s ö r j n i n g s p l i k t.									
31— 40 år.	41— 50 år.	51— 60 år.	Öfver 60 år.	O- känd.	Ge- nom- snitts- ålder.	Ogift.	Gift.	Änk- ling o. änka eller från- skild.	En- sam- stå- ende.	Fa- milje- för- sör- jare.	Däraf försörjande (utom sig själf)							Summa afarbets- lösheten berörda personer.
											1 pers.	2 pers.	3 pers.	4 pers.	5 pers.	6 pers.	flera än 6 pers.	

I u t a t a l.

478	266	271	109	4	35	1,213	895	113	1,060	1,161	492	295	186	100	47	20	21	4,769
384	271	205	131	1	36	659	840	87	568	1,018	302	188	154	140	111	62	61	3,084
310	169	125	67	1	36	409	729	43	386	795	202	191	170	106	50	42	34	3,452
151	133	92	52	1	39	225	388	33	186	460	154	111	80	55	33	19	8	2,035
104	89	60	19	—	37	220	253	25	164	334	87	68	66	42	35	24	12	1,009
1,377	1,028	753	378	7	37	2,726	3,105	301	2,964	3,768	1,237	853	656	443	276	167	136	14,349
2,867	2,144	1,524	780	69	—	6,299	7,105	570	5,390	8,584	2,002	1,960	1,607	1,133	771	575	536	42,551
4,244	3,172	2,277	1,158	76	36	9,025	10,210	871	7,754	12,352	3,239	2,813	2,263	1,576	1,047	742	672	56,900

t i v a t a l.

%	%	%	%	%	—	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	—
21.5	16.5	12.2	4.9	0.2	—	54.6	40.3	5.1	47.7	52.3	42.4	25.4	16.0	8.6	4.1	1.7	1.8	—
21.0	17.1	12.9	8.3	0.1	—	41.5	53.0	5.5	35.8	64.2	29.7	18.5	15.1	13.7	10.9	6.1	6.0	—
26.3	14.3	10.6	5.6	0.1	—	34.6	61.7	3.7	32.7	67.3	25.4	24.0	21.4	13.3	6.3	5.3	4.3	—
23.4	20.6	14.2	8.0	0.2	—	34.8	60.1	5.1	28.8	71.2	33.5	24.1	17.4	12.0	7.2	4.1	1.7	—
20.9	17.9	12.0	3.8	—	—	44.2	50.8	5.0	32.9	67.1	26.0	20.3	19.8	12.6	10.5	7.2	3.6	—
22.4	16.8	12.3	6.2	0.1	—	44.5	50.6	4.9	38.6	61.4	32.8	22.7	17.4	11.8	7.3	4.4	3.6	—
20.5	15.3	10.9	5.6	0.5	—	45.1	50.8	4.1	38.6	61.4	23.3	22.8	18.7	13.2	9.0	6.7	6.2	—
21.1	15.8	11.3	5.8	0.4	—	44.9	50.8	4.3	38.6	61.4	26.2	22.8	18.3	12.8	8.5	6.0	5.4	—

Tab. 15. De arbetslösa i vissa större städer, fördelade efter

O r t.	Hela antalet arbets- lösa.	Sista fasta anställning.		Arbetslöshetens orsaker.						
		I eget yrke.	I annat yrke.	Arbets- brist.	Sjuk- dom.	Kon- fikt.	Värn- plikt.	Egen upp- säg- ning.	Okänd.	
A b s o-										
Stockholm	2,221	2,120	101	1,886	106	70	36	120	3	
Göteborg	1,586	1,541	45	1,472	43	35	6	29	1	
Malmö	1,181	1,142	39	906	23	227	7	18	—	
Norrköping	646	612	34	455	20	146	6	15	4	
Gäffe	498	468	30	467	23	—	4	4	—	
Inalles	6,132	5,883	249	5,186	215	478	59	186	8	
Öfriga räkneorter	13,974	13,199	775	13,092	315	82	69	294	122	
Samtliga	20,106	19,082	1,024	18,278	530	560	128	480	130	
R e l a-										
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	
Stockholm	11·0	95·5	4·5	84·9	4·8	3·2	1·6	5·4	0·1	
Göteborg	7·9	97·2	2·8	92·8	2·7	2·2	0·4	1·8	0·1	
Malmö	5·9	96·7	3·3	76·7	2·0	19·2	0·6	1·5	—	
Norrköping	3·2	94·7	5·3	70·5	3·1	22·6	0·9	2·3	0·6	
Gäffe	2·5	94·0	6·0	93·8	4·6	—	0·8	0·8	—	
Inalles	30·5	95·9	4·1	84·6	3·5	7·8	1·0	3·0	0·1	
Öfriga räkneorter	64·5	94·5	5·5	93·7	2·3	0·6	0·5	2·1	0·8	
Samtliga	100·0	94·9	5·1	90·9	2·7	2·8	0·6	2·4	0·6	

arbetslöshetens orsaker och varaktighet m. m. (Män och kvinnor.)

A r b e t s l ö s h e t e n s v a r a k t i g h e t .														Antal arbets- löshets- dagar per arbeta- re.	
Intill 7 dagar.	V e c k o r .							M å n a d e r .					1 år och där- öfver.		Okänd.
	1—2.	2—3.	3—4.	4—5.	5—6.	6—9.	9—13.	3—4.	4—5.	5—6.	6—9.	9—12.			

l u t a t a l .

102	125	187	209	119	162	363	371	233	84	68	87	48	63	—	79
14	39	64	80	98	86	245	349	240	129	56	100	25	49	12	98
36	18	58	68	49	44	124	172	337	76	63	92	24	18	2	98
23	33	53	42	35	44	106	50	54	16	153	19	3	13	2	92
6	39	124	106	55	40	77	17	21	6	4	2	—	1	—	44
181	254	486	505	356	376	915	959	885	311	344	300	100	144	16	86
346	419	1,490	1,518	948	965	2,392	2,587	1,736	490	304	335	76	152	216	67
527	673	1,976	2,023	1,304	1,341	3,307	3,546	2,621	801	648	635	176	296	232	73

t i v a t a l .

%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	—
4.6	5.6	8.4	9.4	5.4	7.3	16.3	16.7	10.5	3.8	3.1	3.9	2.2	2.8	—	—
0.9	2.5	4.0	5.0	6.2	5.4	15.5	22.0	15.1	8.1	3.5	6.3	1.6	3.1	0.8	—
3.1	1.5	4.9	5.8	4.2	3.7	10.5	14.6	28.5	6.4	5.3	7.8	2.0	1.5	0.2	—
3.6	5.1	8.2	6.5	5.4	6.8	16.4	7.7	8.4	2.5	23.7	2.9	0.5	2.0	0.3	—
1.2	7.8	24.9	21.3	11.1	8.0	15.5	3.4	4.2	1.2	0.8	0.4	—	0.2	—	—
3.0	4.2	7.9	8.2	5.8	6.1	14.9	15.6	14.4	5.1	5.6	4.9	1.6	2.4	0.3	—
2.5	3.0	10.7	10.9	6.8	6.9	17.1	18.5	12.4	3.5	2.2	2.4	0.5	1.1	1.5	—
2.6	3.3	9.8	10.1	6.5	6.7	16.4	17.6	13.0	4.0	3.2	3.2	0.9	1.5	1.2	—

Tab. 16. De på grund af värnplikt arbetslösa inom olika yrkes-

Yrkes- grup- pering n:r.	Y r k e s g r u p p e r .	Hela antalet arbets- lösa.	Arbetsför- het.		Organisa- tionsförhål- landen.		Tillfälligt arbete.		Födelseort.		Mantals- skrifnings- ort.	
			Fallt ar- bets- föra.	Ej fullt ar- bets- föra.	Orga- nise- rade.	Ej orga- nise- rade.	Utan så- dant.	Med så- dant.	Å räkne- orten.	An- nor- stäm- des.	Å räkne- orten.	An- nor- stäm- des.
I.	Jordbruk och skogshushållning .	8	8	—	—	8	8	—	4	4	7	1
II.	Grufvdrift och malmförädling . . .	1	1	—	—	1	1	—	—	1	—	1
A.	Jord-, sten- och glasindustri . . .	4	4	—	2	2	3	1	1	3	4	—
B.	Metall- och maskinindustri . . .	22	22	—	14	8	21	1	14	8	20	2
C.	Trävaruindustri	6	6	—	2	4	5	1	4	2	6	—
D.	Byggnadsverksamhet	36	36	—	25	11	35	1	22	14	32	4
E.	Läder-, hår-, gummi- o. d. industri	1	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—
F.	Textilindustri	1	1	—	—	1	1	—	1	—	1	—
G.	Beklädnadsindustri	1	1	—	1	—	1	—	—	1	1	—
H.	Närings- och njutningsämnesindu- stri	8	8	—	5	3	7	1	4	4	7	1
J.	Trämasse- och pappersindustri . .	2	2	—	1	1	2	—	2	—	2	—
K.	Grafisk industri	1	1	—	—	1	1	—	1	—	1	—
L.	Öfriga industrier och handverk, ej spec.	5	5	—	1	4	5	—	—	5	5	—
A, B.	Handelsarbetare och kontorsperso- nal	9	9	—	1	8	9	—	8	1	9	—
C.	Landtransport	5	5	—	—	5	5	—	2	3	5	—
D.	Vattentransport	14	14	—	5	9	14	—	9	5	14	—
V.	Annat arbete	4	4	—	—	4	3	1	2	2	4	—
Summa		128	128	—	58	70	122	6	75	53	119	9

grupper, fördelade efter ålder, civilstånd, försörjningsplikt m. m.

Å l d e r.				Civilstånd.			F ö r s ö r j n i n g s p l i k t.											Yrkes- grup- pering n:r.
18— 25 år.	26— 30 år.	31— 40 år.	Ge- nom- snitts- ålder.	Ogift.	Gift.	Änk- ling o. änka eller frän- skild.	En- sam- stå- ende.	Fa- milje- försör- jare.	Däraf försörjande (utom sig själf)							Summa af arbets- lösheten berörda personer.		
									1 pers.	2 pers.	3 pers.	4 pers.	5 pers.	6 pers.	flera än 6 pers.			
8	—	—	23	6	2	—	5	3	1	1	1	—	—	—	—	14	I.	
1	—	—	24	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	II.	
3	—	1	28	2	2	—	2	2	—	1	1	—	—	—	—	9	A.	
21	1	—	23	21	1	—	16	6	2	4	—	—	—	—	—	32	B.	
6	—	—	23	3	3	—	3	3	—	1	2	—	—	—	—	14	C.	
36	—	—	24	32	4	—	29	7	3	1	1	2	—	—	—	52	D.	
1	—	—	23	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	E.	
1	—	—	23	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	F.	
1	—	—	24	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	G.	
8	—	—	24	7	1	—	7	1	—	1	—	—	—	—	—	10	H.	
2	—	—	23	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	J.	
1	—	—	24	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	K.	
4	1	—	24	5	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	5	L.	
9	—	—	23	9	—	—	7	2	2	—	—	—	—	—	—	11	A, B.	
5	—	—	23	5	—	—	4	1	—	1	—	—	—	—	—	7	C.	
14	—	—	23	13	1	—	11	3	1	1	—	1	—	—	—	21	D.	
4	—	—	23	3	1	—	3	1	1	—	—	—	—	—	—	5	V.	
125	2	1	24	113	15	—	99	29	10	11	5	3	—	—	—	187		

Tab. 17. De på grund af värnplikt arbetslösa inom olika yrkes-

Yrkes- gruppe- ring n:r.	Y r k e s g r u p p e r .	Hela antalet arbets- lösa.	Sista fasta anställning.		A r b e t s -		
			I eget yrke.	I annat yrke.	Intill 7 dagar.	V e c .	
						1-2.	2-3.
I.	Jordbruk och skogshushållning	8	8	—	—	—	—
II.	Grufdrift och malmförädling	1	1	—	—	—	—
A.	Jord-, sten- och glasindustri	4	4	—	—	—	—
B.	Metall- och maskinindustri	22	21	1	2	1	2
C.	Trävaruindustri	6	5	1	—	—	—
D.	Byggnadsverksamhet	36	36	—	—	—	—
E.	Läder-, hår-, gummi- o. dyl. industri	1	1	—	—	—	—
F.	Textilindustri	1	1	—	—	—	—
G.	Beklädnadsindustri	1	1	—	—	—	—
H.	Närings- och nyttningsämnesindustri	8	7	1	—	—	—
J.	Trämasse- och pappersindustri	2	2	—	—	—	—
K.	Grafisk industri	1	1	—	—	—	—
L.	Öfriga industrier och handverk, ej spec. . .	5	4	1	—	—	1
A, B.	Handelsarbetare och kontorspersonal	9	9	—	—	—	—
C.	Landtransport	5	5	—	—	—	—
D.	Vattentransport	14	13	1	—	—	—
V.	Annat arbete	4	4	—	—	—	—
Summa		128	123	5	2	1	3

grupper, fördelade efter arbetslöshetens varaktighet m. m.

l ö s h e t e n s v a r a k t i g h e t .											Antal arbets- löshets- dagar per arbe- tare.	Yrkes- gruppe- ring n:r.
k o r .					M å n a d e r .					1 år och där- öfver.	Okänd.	
3-4.	4-5.	5-6.	6-9.	9-13.	3-4.	4-5.	5-6.	6-9.	9-12.			
—	—	—	—	4	2	1	1	—	—	—	—	I.
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	II.
—	—	—	—	1	2	1	—	—	—	—	—	A.
—	—	—	—	8	5	2	—	1	1	—	—	B.
—	—	—	—	2	1	3	—	—	—	—	—	C.
—	—	2	1	2	18	10	1	—	1	—	1	D.
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	E.
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	F.
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	G.
1	—	—	—	2	2	3	—	—	—	—	—	H.
—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	J.
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	K.
—	—	—	1	—	1	1	1	—	—	—	—	L.
—	—	—	—	2	4	2	—	—	—	1	—	A, B.
—	—	—	1	—	2	2	—	—	—	—	—	C.
—	—	1	3	2	3	1	—	2	—	2	—	D.
—	—	—	1	1	—	2	—	—	—	—	—	V.
1	—	3	8	27	42	29	3	3	2	3	1	109

Tab. 18. De arbetslösa inom arbetarnes

L ä n.	Sv. landarbetareförbundet.								Småbrukare- och skogsarbetareförbundet.									
	Antal redovisade		Däraf arbetslösa till följd af					Summa arbetslösa.		Antal redovisade		Däraf arbetslösa till följd af					Summa arbetslösa.	
	afdel- nin- gar.	med- lem- mar.	ar- bets- brist.	sjuk- dom.	kon- fikt.	an- dra orsa- ker.			afdel- nin- gar.	med- lem- mar.	ar- bets- brist.	sjuk- dom.	kon- fikt.	an- dra orsa- ker.				
							An- tal.	%							An- tal.	%		
Stockholms stad .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Stockholms län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Uppsala ,	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Södermanlands ,	5	136	—	1	—	—	1	0.7	—	—	—	—	—	—	—	—		
Östergötlands ,	4	67	4	1	—	—	5	7.5	—	—	—	—	—	—	—	—		
Jönköpings ,	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Kronobergs ,	1	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Kalmar ,	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Gottlands ,	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Blekinge ,	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Kristianstads ,	14	654	32	1	29	23	85	13.0	—	—	—	—	—	—	—	—		
Malmöhus ,	31	1,572	175	2	40	9	226	16.5	—	—	—	—	—	—	—	—		
Hallands ,	1	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Göteb. o. Bohus ,	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Älfsborgs ,	1	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Skaraborgs ,	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Värmlands ,	9	446	1	9	—	—	10	1.6	3	310	—	7	—	—	7	2.3		
Örebro ,	4	234	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Västmanlands ,	19	743	2	7	—	—	9	47.4	—	—	—	—	—	—	—	—		
Kopparbergs ,	10	453	11	4	—	1	16	3.7	9	372	—	2	—	—	2	0.3		
Gäflleborgs ,	5	170	10	1	—	—	11	6.5	3	206	—	2	—	—	2	1.0		
Västernorrlands ,	—	—	—	—	—	—	—	—	17	636	140	3	—	—	143	22.5		
Jämtlands ,	—	—	—	—	—	—	—	—	4	144	—	1	—	—	1	0.7		
Västerbottens ,	—	—	—	—	—	—	—	—	2	62	8	—	—	—	8	12.9		
Norrbottens ,	—	—	—	—	—	—	—	—	8	271	165	1	3	—	169	62.4		
Inalles	104	4,302	235	26	69	33	363	8.4	46	2,001	313	16	3	—	332	16.6		

fackorganisationer den 1 mars 1909. (Forts.)

Sv. grufarbetareförbundet.								Sv. stenhuggareförbundet.							
Antal redovisade		Däraf arbetslösa till följd af				Summa arbetslösa.		Antal redovisade		Däraf arbetslösa till följd af				Summa arbetslösa.	
afdelningar.	medlemmar.	arbetsbrist.	sjukdom.	konflikt.	andra orsaker.	Antal.	%	afdelningar.	medlemmar.	arbetsbrist.	sjukdom.	konflikt.	andra orsaker.	Antal.	%
—	—	—	—	—	—			—	—	2	217	76	13		
—	—	—	—	—	—	—	—	2	129	—	—	—	—	—	—
1	100	1	3	—	—	4	4'0	1	9	—	—	—	—	—	—
1	30	—	—	—	—	—	—	1	11	2	—	—	—	2	18'2
1	25	—	—	—	—	—	—	4	114	51	3	—	—	54	47'4
1	29	—	—	—	—	—	—	1	61	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	5	237	1	13	57	—	71	30'0
—	—	—	—	—	—	—	—	1	34	14	—	2	—	16	47'1
—	—	—	—	—	—	—	—	9	402	95	11	50	2	158	39'3
—	—	—	—	—	—	—	—	6	554	32	15	—	11	58	10'5
—	—	—	—	—	—	—	—	5	109	11	—	—	—	11	10'1
—	—	—	—	—	—	—	—	6	369	4	13	85	4	106	28'7
—	—	—	—	—	—	—	—	43	1,579	100	54	46	—	200	12'7
—	—	—	—	—	—	—	—	1	61	30	3	—	—	33	54'1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	105	13	—	—	—	13	12'9	—	—	—	—	—	—	—	—
16	692	25	12	—	2	39	5'6	5	211	90	18	—	—	108	51'2
5	590	92	22	—	—	114	19'3	—	—	—	—	—	—	—	—
12	1,189	58	38	15	—	111	9'3	—	—	—	—	—	—	—	—
1	50	—	—	—	—	—	—	1	14	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	178	7	—	—	—	7	3'9	—	—	—	—	—	—	—	—
44	2,968	196	75	15	2	288	9'6	93	4,111	506	143	240	17	906	22'0

Tab. 18. De arbetslösa inom arbetarnes

L ä n.	Sv. järn- och metallarbetareförbundet.								Sv. gjutareförbundet.									
	Antal redovisade		Däraf arbetslösa till följd af					Summa arbetslösa.		Antal redovisade		Däraf arbetslösa till följd af					Summa arbetslösa.	
	afdel- nin- gar.	med- lem- mar.	ar- bets- brist.	sjuk- dom.	kon- fikt.	an- dra orsak- er.			afdel- nin- gar.	med- lem- mar.	ar- bets- brist.	sjuk- dom.	kon- fikt.	an- dra orsak- er.				
							An- tal.	%							An- tal.	%		
Stockholms stad .	16	6,000	740	—	—	—	740	12.3	1	297	11	23	—	4	38	12.8		
Stockholms län	6	979	51	13	—	2	66	6.7	3	71	3	1	—	—	4	5.6		
Uppsala ,	3	319	19	8	8	—	35	11.0	4	42	1	—	—	—	1	2.9		
Södermanlands ,	5	211	4	—	—	—	4	1.9	5	228	14	9	—	—	23	10.1		
Östergötlands ,	8	1,335	51	23	10	—	84	6.3	6	135	5	6	—	6	17	12.6		
Jönköpings ,	5	422	17	8	—	3	28	6.6	4	193	8	1	—	—	9	4.7		
Kronobergs ,	3	38	1	—	—	—	1	2.6	1	4	1	—	—	—	1	25.0		
Kalmar ,	6	350	14	4	—	—	18	5.1	2	43	—	—	—	—	—	—		
Gottlands ,	1	33	21	—	—	—	21	63.6	1	7	5	—	—	—	5	71.4		
Blekinge ,	5	739	21	5	8	—	34	4.6	2	80	3	—	—	—	3	3.8		
Kristianstads ,	5	181	9	7	—	—	16	8.8	4	45	15	—	—	—	15	33.3		
Malmöhus ,	16	2,524	171	26	—	52	249	9.5	9	301	64	8	—	1	73	24.3		
Hallands ,	3	233	3	—	—	1	4	1.7	2	30	2	1	—	—	3	10.0		
Göteb. o. Bohus ,	3	194	14	2	—	3	19	9.8	1	16	3	—	—	—	3	18.8		
Älfsborgs ,	3	117	7	2	—	—	9	7.7	3	86	4	—	—	—	4	4.7		
Skaraborgs ,	1	24	—	—	—	—	—	—	1	15	—	—	—	—	—	—		
Värmlands ,	8	2,124	55	16	8	7	86	4.0	7	188	1	10	—	2	13	6.9		
Örebro ,	10	1,103	43	8	—	2	53	4.8	6	83	5	1	—	—	6	7.2		
Västmanlands ,	13	1,568	35	28	—	14	77	4.9	10	303	9	8	—	—	17	5.6		
Kopparbergs ,	10	1,350	247	140	—	39	426	31.6	5	137	14	2	—	—	16	11.7		
Gälleborgs ,	13	1,358	101	25	—	5	131	9.6	7	167	9	4	—	—	13	7.8		
Västernorrlands ,	4	127	35	—	—	—	35	27.6	2	35	2	—	—	—	2	5.7		
Jämtlands ,	1	28	—	—	—	—	—	—	1	7	—	—	—	—	—	—		
Västerbottens ,	—	—	—	—	—	—	—	—	1	9	1	1	—	—	2	22.2		
Norrbottnens ,	3	259	23	2	—	3	28	10.8	—	—	—	—	—	—	—	—		
Inalles	151	21,616	1,682	317	34	131	2,164	10.0	88	2,522	190	75	—	13	268	10.6		

fackorganisationer den 1 mars 1909. (Forts.)

Sv. elektriska arbetareförbundet.								Sv. träarbetareförbundet.							
Antal redovisade		Däraf arbetslösa till följd af				Summa arbetslösa.		Antal redovisade		Däraf arbetslösa till följd af				Summa arbetslösa.	
afdel- nin- gar.	med- lem- mar.	ar- bets- brist.	sjuk- dom.	kon- flikt.	an- dra orsaker.			afdel- nin- gar.	med- lem- mar.	ar- bets- brist.	sjuk- dom.	kon- flikt.	an- dra orsaker.		
						An- tal.	%							An- tal.	%
1	200	—	9	—	—	9	4'5	9	1,181	79	23	—	9	111	9'4
—	—	—	—	—	—	—	—	8	279	76	10	—	4	90	32'3
1	17	5	—	—	—	5	29'4	4	166	37	—	—	—	37	22'3
1	7	3	—	—	—	3	42'9	8	467	24	10	13	—	47	10'1
2	28	10	—	—	—	10	35'7	12	728	71	25	—	—	96	13'2
—	—	—	—	—	—	—	—	7	271	14	3	55	—	72	26'6
—	—	—	—	—	—	—	—	4	86	66	1	—	—	67	77'9
—	—	—	—	—	—	—	—	8	238	3	6	—	—	9	3'8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	23	12	—	—	—	12	52'2	6	159	70	1	24	—	95	59'7
—	—	—	—	—	—	—	—	10	369	84	13	8	1	106	28'7
2	124	23	1	—	1	25	20'2	28	1,196	411	29	13	12	465	38'9
1	25	6	—	—	—	6	24'0	5	316	174	7	—	—	181	57'3
1	200	100	5	—	—	105	52'5	6	303	62	5	—	—	67	22'1
2	64	1	1	—	—	2	3'1	3	105	14	1	2	2	19	18'1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	19	4	—	—	—	4	21'1	8	320	31	4	—	1	36	11'3
—	—	—	—	—	—	—	—	5	235	40	4	—	1	45	19'1
1	36	1	—	—	—	1	2'8	7	222	7	3	—	1	11	5'0
2	22	—	—	—	1	1	4'5	7	309	31	4	—	—	35	11'3
—	—	—	—	—	—	—	—	4	148	6	7	—	—	13	8'8
2	50	24	—	—	—	24	48'0	3	76	36	1	—	—	37	48'7
1	18	12	—	—	—	12	66'7	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	56	—	—	—	—	—	—
1 ¹	—	3	—	—	—	3	—	2	49	12	—	—	—	12	24'5
20	833	204	16	—	2	222	26'7	155	7,279	1,348	157	115	31	1,651	22'7

¹ Hela medlemsantalet icke uppgifvet.

Tab. 18. De arbetslösa inom arbetarnes

L ä n.	Sv. tunnbinderiarbetareförbundet.								Sv. sågverksindustriarbetareförbundet.									
	Antal redovisade		Däraf arbetslösa till följd af					Summa arbetslösa.		Antal redovisade		Däraf arbetslösa till följd af					Summa arbetslösa.	
	afdelningar.	medlemmar.	arbetsbrist.	sjukdom.	konflikt.	andra orsaker.	Antal.	%	afdelningar.	medlemmar.	arbetsbrist.	sjukdom.	konflikt.	andra orsaker.	Antal.	%		
Stockholms stad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Stockholms län	1	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Uppsala	—	—	—	—	—	—	—	—	4	409	81	16	—	—	97	23.7		
Södermanlands	1	8	—	—	—	—	—	—	1	35	—	—	—	—	—	—		
Östergötlands	1	10	—	—	—	—	—	—	2	74	22	2	—	—	24	32.4		
Jönköpings	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Kronobergs	—	—	—	—	—	—	—	—	1	118	—	—	—	—	—	—		
Kalmar	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Gottlands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Blekinge	—	—	—	—	—	—	—	—	1	18	6	—	—	—	6	33.3		
Kristianstads	5	31	15	—	—	—	15	48.4	—	—	—	—	—	—	—	—		
Malmöhus	6	133	8	—	—	—	8	6.0	—	—	—	—	—	—	—	—		
Hallands	1	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Göteb. o. Bohus	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—		
Älfsborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Skaraborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Värmlands	1	12	7	2	—	—	9	75.0	8	407	97	4	—	—	101	24.8		
Örebro	1	4	—	1	—	—	1	25.0	1	82	1	1	—	—	2	2.4		
Västmanlands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Kopparbergs	1	9	—	—	—	—	—	—	10	698	144	17	—	1	162	23.2		
Gäflleborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	17	1,305	247	27	—	5	279	21.4		
Västernorrlands	—	—	—	—	—	—	—	—	47	3,576	828	46	89	—	963	26.9		
Jämtlands	—	—	—	—	—	—	—	—	7	331	23	8	21	1	53	16.0		
Västerbottens	—	—	—	—	—	—	—	—	7	590	164	7	—	—	171	29.0		
Norrbottens	—	—	—	—	—	—	—	—	6	197	50	5	—	—	55	27.9		
Inalles	19	242	80	3	—	—	33	13.6	113	7,845	1,663	133	110	7	1,918	24.4		

fackorganisationer den 1 mars 1909. (Forts.)

Sv. bokbinderiarbetareförbundet.								Sv. förgylleri- och glasmästeriarbetareförbundet.							
Antal redovisade		Däraf arbetslösa till följd af				Summa arbetslösa.		Antal redovisade		Däraf arbetslösa till följd af				Summa arbetslösa.	
afdel- nin- gar.	med- lem- mar.	ar- bets- brist.	sjuk- dom.	kon- flikt.	an- dra orsak- er.	An- tal.	%	afdel- nin- gar.	med- lem- mar.	ar- bets- brist.	sjuk- dom.	kon- flikt.	an- dra orsak- er.	An- tal.	%
—	—	—	—	—	—	—	—	4	165	13	3	—	—	16	9.7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	62	4	1	—	—	5	8.1	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	9	—	1	—	—	1	11.1
1	29	—	—	—	—	—	—	1	22	—	—	—	—	—	—
1	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	66	2	2	—	—	4	6.1	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	41	5	—	—	1	6	14.6	3	44	6	2	—	—	8	18.2
1	8	1	—	—	—	1	12.5	—	—	—	—	—	—	—	—
1	7	—	—	—	—	—	—	2	45	5	1	—	—	6	13.3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	23	1	—	—	—	1	4.3	1	39	1	—	—	—	1	2.6
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	13	—	—	—	—	—	—
1	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	337	18	3	—	1	17	5.0	13	337	25	7	—	—	32	9.5

fackorganisationer den 1 mars 1909. (Forts.)

Sv. måleriarbetareförbundet.								Sv. bleck- och plåtslageriarbetareförbundet.									
Antal redovisade		Däraf arbetslösa till följd af					Summa arbetslösa.		Antal redovisade		Däraf arbetslösa till följd af					Summa arbetslösa.	
afdelningar.	medlemmar.	arbetsbrist.	sjukdom.	konflikt.	andra orsaker.	Antal.	%	afdelningar.	medlemmar.	arbetsbrist.	sjukdom.	konflikt.	andra orsaker.	Antal.	%		
2	2,402	1,217	100	—	—	1,317	54·8	1	644	206	11	—	—	217	33·7		
2	74	23	1	—	—	24	32·4	1	21	8	—	—	—	8	38·1		
1	85	40	—	—	—	40	47·1	1	39	5	1	—	—	6	15·4		
1	66	14	2	—	—	16	24·2	1	34	3	—	—	—	3	8·8		
2	174	129	—	—	—	129	74·1	1	2	—	—	—	—	—	—		
2	92	30	2	—	—	32	34·8	2	27	2	—	1	—	3	11·1		
2	52	25	1	—	—	26	50·0	—	—	—	—	—	—	—	—		
1	26	20	—	—	—	20	76·9	1	16	4	—	—	—	4	25·3		
—	—	—	—	—	—	—	—	1	8	—	—	—	—	—	—		
1	28	17	—	—	—	17	60·7	3	60	7	1	—	1	9	15·0		
1	57	32	—	—	2	34	59·6	—	—	—	—	—	—	—	—		
4	347	188	5	—	—	193	55·6	3	116	40	3	—	4	47	40·5		
1	15	7	1	—	—	8	53·3	1	18	11	—	—	—	11	61·1		
2	829	560	—	—	—	560	67·6	1	130	49	3	—	2	54	41·5		
2	47	31	—	—	—	31	66·0	2	11	2	—	—	—	2	18·2		
2	61	35	—	—	—	35	57·4	1	10	2	—	—	—	2	20·0		
1	26	24	—	—	—	24	92·3	2	10	—	—	—	—	—	—		
1	75	40	—	—	—	40	53·3	1	3	1	—	—	—	1	33·3		
—	—	—	—	—	—	—	—	3	63	7	1	—	—	8	12·7		
2	47	26	1	—	—	27	57·4	1	8	3	—	—	—	3	37·5		
3	130	66	—	—	—	66	50·8	1	23	3	—	—	—	3	13·0		
1	39	30	—	—	—	30	76·9	2	16	5	—	—	—	5	31·3		
—	—	—	—	—	—	—	—	1	10	1	—	—	—	1	10·0		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
2	38	17	—	—	—	17	44·7	—	—	—	—	—	—	—	—		
36	4,710	2,571	113	—	2	2,686	57·2	31	1,269	359	20	1	7	387	30·5		

Tab. 18. De arbetslösa inom arbetarnes

L ä n.	Sv. hattarbetareförbundet.								Sv. sadelmakare- och tapetserareförbundet.							
	Antal redovisade		Däraf arbetslösa till följd af					Summa arbetslösa.	Antal redovisade		Däraf arbetslösa till följd af					Summa arbetslösa.
	afdelningar.	medlemmar.	arbetsbrist.	sjukdom.	konfikt.	andra orsaker.	Antal.	%	afdelningar.	medlemmar.	arbetsbrist.	sjukdom.	konfikt.	andra orsaker.	Antal.	%
Stockholms stad .	2	111	2	1	—	—	3	2.7	1	162	9	6	—	4	19	11.7
Stockholms län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uppsala »	—	—	—	—	—	—	—	—	1	32	—	—	—	—	—	—
Södermanlands »	—	—	—	—	—	—	—	—	1	8	2	—	—	—	2	25.0
Östergötlands »	—	—	—	—	—	—	—	—	2	24	8	—	1	—	9	37.5
Jönköpings »	—	—	—	—	—	—	—	—	3	17	2	—	3	—	5	29.4
Kronobergs »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kalmar »	—	—	—	—	—	—	—	—	1	12	—	—	—	—	—	—
Gottlands »	—	—	—	—	—	—	—	—	1	8	—	—	—	—	—	—
Blekinge »	1	28	—	3	—	—	3	10.7	2	21	4	—	—	—	4	19.0
Kristianstads »	—	—	—	—	—	—	—	—	1	8	1	1	—	1	3	37.5
Malmöhus »	1	59	2	2	—	—	4	6.8	4	162	48	2	—	2	52	32.1
Hallands »	—	—	—	—	—	—	—	—	2	19	1	—	—	—	1	5.3
Göteb. o. Bohus »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Älfsborgs »	—	—	—	—	—	—	—	—	1	8	—	—	—	—	—	—
Skaraborgs »	1	26	—	—	—	—	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—
Värmlands »	—	—	—	—	—	—	—	—	1	6	1	—	—	—	1	16.7
Örebro »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västmanlands »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kopparbergs »	—	—	—	—	—	—	—	—	3	20	6	—	—	—	6	30.0
Gäflleborgs »	—	—	—	—	—	—	—	—	2	23	4	—	—	—	4	17.4
Västernorrlands »	—	—	—	—	—	—	—	—	1	6	1	—	—	—	1	16.7
Jämtlands »	—	—	—	—	—	—	—	—	1	22	1	—	—	—	1	4.5
Västerbottens »	—	—	—	—	—	—	—	—	1	9	1	—	—	—	1	11.1
Norrbottnens »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Inalles	5	224	4	6	—	—	10	4.5	30	567	89	9	4	7	109	19.2

fackorganisationer den 1 mars 1909. (Forts.)

Sv. skoarbetareförbundet.								Sv. skrädderiarbetareförbundet.							
Antal redovisade		Däraf arbetslösa till följd af				Summa arbetslösa.		Antal redovisade		Däraf arbetslösa till följd af				Summa arbetslösa.	
afdel- nin- gar.	med- lem- mar.	ar- bets- brist.	sjuk- dom.	kon- fikt.	an- dra orsa- ker.	An- tal.	%	afdel- nin- gar.	med- lem- mar.	ar- bets- brist.	sjuk- dom.	kon- fikt.	an- dra orsa- ker.	An- tal.	%
2	621	27	20	—	2	49	7.9	—	—	—	—	—	—	—	—
3	243	7	3	—	—	10	4.1	2	27	4	1	—	—	5	18.5
1	154	1	—	—	—	1	0.6	—	—	—	—	—	—	—	—
1	19	—	—	—	—	—	—	3	74	—	—	—	—	—	—
2	25	—	1	—	—	1	4.0	3	33	—	—	—	—	—	—
2	34	7	—	—	—	7	20.6	2	37	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	23	—	—	—	—	—	—
1	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	25	—	—	—	—	—	—
2	62	1	2	—	—	3	4.8	3	62	—	2	—	—	2	3.2
4	123	—	1	—	—	1	0.8	4	81	2	—	—	—	2	2.5
11	1,277	24	13	—	10	47	3.7	9	715	65	12	—	—	77	10.8
1	106	2	—	—	—	2	1.9	1	18	—	—	—	—	—	—
2	68	—	—	—	—	—	—	4	398	—	2	1	—	3	0.8
—	—	—	—	—	—	—	—	2	20	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	35	—	—	30	—	30	85.7
1	7	2	—	—	—	2	28.6	2	87	2	6	—	—	8	9.2
1	358	6	15	—	—	21	5.9	1	114	—	—	—	—	—	—
3	62	6	—	—	—	6	9.7	3	67	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	4	75	—	1	—	—	1	1.3
1	11	—	—	—	—	—	—	4	96	10	—	—	—	10	10.4
1	9	3	—	—	—	3	33.3	3	36	4	—	2	—	6	16.7
—	—	—	—	—	—	—	—	1	51	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	16	2	—	—	—	2	12.5	1	—	—	—	—	—	—	—
40	3,215	88	55	—	12	155	4.8	55	2,074	87	24	33	—	144	7.8

Tab. 18. De arbetslösa inom arbetarnes

L ä n.	Sv. textilarbetareförbundet.								Sv. bageri- och konditeriarbetareförbundet.									
	Antal redovisade		Däraf arbetslösa till följd af					Summa arbetslösa.		Antal redovisade		Däraf arbetslösa till följd af					Summa arbetslösa.	
	afdelningar.	medlemmar.	arbetsbrist.	sjukdom.	konflikt.	andra orsaker.	Antal.	%	afdelningar.	medlemmar.	arbetsbrist.	sjukdom.	konflikt.	andra orsaker.	Antal.	%		
Stockholms stad .	4	91	10	—	—	—	10	11.0	1	90	20	3	—	—	23	25.6		
Stockholms län	1	—	—	1	—	—	1	—	3	79	7	3	—	—	10	12.7		
Uppsala	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Södermanlands	4	256	2	8	—	—	10	3.9	2	70	—	—	—	—	—	—		
Östergötlands	10	904	34	34	—	5	73	8.1	2	69	14	—	—	—	14	20.3		
Jönköpings	1	33	1	—	—	—	1	3.0	—	—	—	—	—	—	—	—		
Kronobergs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Kalmar	—	—	—	—	—	—	—	—	1	12	—	—	—	—	—	—		
Gottlands	—	—	—	—	—	—	—	—	1	16	1	—	—	—	1	6.3		
Blekinge	3	58	32	1	2	—	35	60.3	—	—	—	—	—	—	—	—		
Kristianstads	1	30	—	—	—	—	—	—	1	20	—	—	—	—	—	—		
Malmöhus	11	717	6	4	5	—	15	2.1	5	137	11	2	1	1	15	10.9		
Hallands	3	486	—	44	—	1	45	9.3	2	40	2	—	—	—	2	5.0		
Göteb. o. Bohus	5	464	2	53	—	—	55	11.9	3	73	1	—	—	—	1	1.4		
Älfsborgs	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Skaraborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Värmlands	—	—	—	—	—	—	—	—	2	29	9	—	—	—	9	31.0		
Örebro	—	—	—	—	—	—	—	—	1	29	—	—	—	—	—	—		
Västmanlands	—	—	—	—	—	—	—	—	1	13	2	—	—	—	2	15.9		
Kopparbergs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Gäflleborgs	3	38	17	2	—	—	19	50.0	—	—	—	—	—	—	—	—		
Västernorrlands	—	—	—	—	—	—	—	—	3	163	14	—	—	—	14	8.6		
Jämtlands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Västerbottens	—	—	—	—	—	—	—	—	1	24	—	1	—	—	1	4.2		
Norrbottens	—	—	—	—	—	—	—	—	2	30	6	2	—	—	8	26.7		
Inalles	49	3,077	104	147	7	6	264	8.6	31	894	87	11	1	1	100	11.2		

fackorganisationer den 1 mars 1909. (Forts.)

Sv. bryggeriarbetareförbundet.								Internationella tobaksarbetareförbundet.							
Antal redovisade		Däraf arbetslösa till följd af				Summa arbetslösa.		Antal redovisade		Däraf arbetslösa till följd af				Summa arbetslösa.	
<i>afdel- nin- gar.</i>	<i>med- lem- mar.</i>	<i>ar- bets- brist.</i>	<i>sjuk- dom.</i>	<i>kon- flikt.</i>	<i>an- dra orsaker.</i>	An- tal.	%	<i>afdel- nin- gar.</i>	<i>med- lem- mar.</i>	<i>ar- bets- brist.</i>	<i>sjuk- dom.</i>	<i>kon- flikt.</i>	<i>an- dra orsaker.</i>	An- tal.	%
3	789	4	—	—	—	4	0.5	—	—	—	—	—	—	—	—
1	44	4	—	—	—	4	9.1	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—
1	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	—	—	1	21	—	—	—	—	—	—
1	12	—	1	—	—	1	8.3	—	—	—	—	—	—	—	—
1	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	23	—	—	—	—	—	—	2	75	3	—	—	—	3	4.0
1	37	—	—	—	—	—	—	4	101	—	—	12	—	12	10.9
5	177	14	2	—	—	16	9.0	6	566	34	24	—	1	59	10.4
1	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	355	20	6	—	—	26	7.3	1	69	—	9	—	—	9	13.0
3	80	—	1	—	—	1	1.3	—	—	—	—	—	—	—	—
1	31	—	1	—	—	1	3.2	—	—	—	—	—	—	—	—
1	9	—	—	—	—	—	—	2	77	—	2	—	—	2	2.6
1	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	9	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	74	—	2	—	—	2	2.7	2	80	—	4	—	—	4	4.5
1	20	1	—	—	—	1	5.0	1	72	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	1,802	43	13	—	—	56	3.1	21	1,070	37	40	12	1	90	8.4

Tab. 18. De arbetslösa inom arbetarnes

L ä n.	Sv. slakteri- och charkuteriarbetare-förbundet.								Sv. typografförbundet.									
	Antal redovisade		Däraf arbetslösa till följd af					Summa arbetslösa.		Antal redovisade		Däraf arbetslösa till följd af					Summa arbetslösa.	
	afdel- nin- gar.	med- lem- mar.	ar- bets- brist.	sjuk- dom.	kon- flikt.	an- dra orsaker	An- tal.	%	afdel- nin- gar.	med- lem- mar.	ar- bets- brist.	sjuk- dom.	kon- flikt.	an- dra orsaker.	An- tal.	%		
Stockholms stad .	1	292	8	—	—	5	13	4'5	—	—	—	—	—	—	—	—		
Stockholms län	—	—	—	—	—	—	—	—	3	48	—	—	—	—	—	—		
Uppsala >	1	11	—	—	—	—	—	—	2	195	1	7	—	—	8	4'1		
Södermanlands >	—	—	—	—	—	—	—	—	2	100	1	—	—	—	1	1'0		
Östergötlands >	2	40	1	—	—	—	1	2'5	5	252	8	1	—	—	9	3'6		
Jönköpings >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Kronobergs >	1	—	—	—	—	—	—	—	1	37	2	—	—	—	2	5'4		
Kalmar >	—	—	—	—	—	—	—	—	2	87	2	6	—	—	8	9'2		
Gottlands >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Blekinge >	—	—	—	—	—	—	—	—	2	88	1	—	—	—	1	1'1		
Kristianstads >	1	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Malmöhus >	2	118	2	2	—	1	5	4'2	5	586	29	9	—	2	40	6'8		
Hallands >	1	39	3	—	—	—	3	7'7	1	15	—	—	—	—	—	—		
Göteb. o. Bohus >	1	28	—	—	—	—	—	—	1	15	—	—	—	—	—	—		
Älfsborgs >	—	—	—	—	—	—	—	—	1	42	—	—	—	—	—	—		
Skaraborgs >	—	—	—	—	—	—	—	—	3	49	4	—	—	—	4	8'2		
Värmlands >	—	—	—	—	—	—	—	—	3	83	—	—	—	—	—	—		
Örebro >	—	—	—	—	—	—	—	—	2	135	2	1	—	—	3	2'2		
Västmanlands >	—	—	—	—	—	—	—	—	2	52	3	—	—	—	3	5'8		
Kopparbergs >	1	22	2	—	—	—	2	9'1	2	56	2	—	—	—	2	3'6		
Gäflleborgs >	—	—	—	—	—	—	—	—	1	116	—	—	—	—	—	—		
Västernorrlands >	—	—	—	—	—	—	—	—	2	62	3	—	—	2	5	8'1		
Jämtlands >	—	—	—	—	—	—	—	—	1	47	—	1	—	1	2	4'3		
Västerbottens >	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Norrbottens >	—	—	—	—	—	—	—	—	2	6	1	—	—	—	1	16'7		
Inalles	11	560	16	2	—	6	24	4'3	43	2,071	59	25	—	5	89	4'2		

fackorganisationer den 1 mars 1909. (Forts.)

Internationella litografförbundet.								Sv. järnvägsmannaförbundet.							
Antal redovisade		Däraf arbetslösa till följd af				Summa arbetslösa.		Antal redovisade		Däraf arbetslösa till följd af				Summa arbetslösa.	
afdelningar.	medlemmar.	arbetsbrist.	sjukdom.	konflikt.	andra orsaker.			afdelningar.	medlemmar.	arbetsbrist.	sjukdom.	konflikt.	andra orsaker.		
						Antal.	%							Antal.	%
1	91	3	3	—	1	7	7.7	2	129	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	2	81	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	2	293	—	—	—	—	—	—
1	8	—	—	—	—	—	—	8	930	4	6	—	—	10	1.1
1	37	1	—	—	1	2	5.4	7	776	1	1	—	—	2	0.3
—	—	—	—	—	—	—	—	3	330	10	—	—	—	10	3.0
—	—	—	—	—	—	—	—	5	230	2	2	—	—	4	1.7
1	4	—	—	—	—	—	—	2	132	4	—	—	—	4	3.0
—	—	—	—	—	—	—	—	2	103	—	1	—	—	1	1.0
—	—	—	—	—	—	—	—	3	132	—	2	—	—	2	1.5
—	—	—	—	—	—	—	—	6	665	20	2	—	—	22	3.3
2	56	4	—	—	—	4	7.1	19	2,719	117	39	12	4	172	6.3
—	—	—	—	—	—	—	—	3	406	16	—	—	—	16	3.9
—	—	—	—	—	—	—	—	4	450	14	2	—	—	16	3.6
—	—	—	—	—	—	—	—	6	803	5	—	—	2	7	0.9
1	12	—	1	—	—	1	8.3	2	67	1	—	—	—	1	1.5
—	—	—	—	—	—	—	—	7	538	1	1	—	—	2	0.4
—	—	—	—	—	—	—	—	4	398	35	2	—	—	37	9.3
—	—	—	—	—	—	—	—	4	489	10	1	—	—	11	2.2
—	—	—	—	—	—	—	—	12	938	2	1	—	24	27	2.9
2	16	—	—	—	—	—	—	6	554	12	—	—	2	14	2.5
—	—	—	—	—	—	—	—	2	233	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	2	250	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	175	—	2	—	—	2	1.1
—	—	—	—	—	—	—	—	10	984	21	6	—	—	27	2.7
9	224	8	4	—	2	14	6.3	124	12,805	275	68	12	32	387	3.0

Tab. 18. De arbetslösa inom arbetarnes

L ä n.	Sv. spårvägsförbundet.								Sv. transportarbetareförbundet.									
	Antal redovisade		Däraf arbetslösa till följd af					Summa arbetslösa.		Antal redovisade		Däraf arbetslösa till följd af					Summa arbetslösa.	
	afdel- nin- gar.	med- lem- mar.	ar- bets- brist.	sjuk- dom.	kon- flikt.	an- dra orsaker.	An- tal.			%	afdel- nin- gar.	med- lem- mar.	ar- bets- brist.	sjuk- dom.	kon- flikt.	an- dra orsaker.		
Stockholms stad .	4	1,001	—	29	—	—	29	2·9	3	681	76	27	—	—	103	15·1		
Stockholms län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Uppsala	1	25	—	—	—	—	—	—	1	144	55	—	—	—	55	38·2		
Södermanlands	—	—	—	—	—	—	—	—	2	333	1	3	—	2	6	1·8		
Östergötlands	1	60	—	4	—	—	4	6·7	2	60	52	2	—	—	54	90·0		
Jönköpings	1	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Kronobergs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Kalmar	—	—	—	—	—	—	—	—	4	142	37	—	67	—	104	73·2		
Gottlands	—	—	—	—	—	—	—	—	1	15	—	—	15	—	15	100·0		
Blekinge	—	—	—	—	—	—	—	—	6	195	60	4	—	—	64	32·8		
Kristianstads	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Malmöhus	3	51	—	4	—	—	4	7·8	8	506	161	18	9	—	188	37·2		
Hallands	—	—	—	—	—	—	—	—	5	256	33	12	16	—	61	23·8		
Göteb. o. Bohus	2	609	—	15	—	—	15	2·5	8	977	430	67	11	32	540	55·3		
Älfsborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	1	80	—	—	—	—	—	—		
Skaraborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Värmlands	—	—	—	—	—	—	—	—	1	84	30	—	—	—	30	88·2		
Örebro	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Västmanlands	—	—	—	—	—	—	—	—	1	25	20	—	—	—	20	80·0		
Kopparbergs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Gäflleborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	5	471	210	—	—	—	210	44·6		
Västernorrlands	—	—	—	—	—	—	—	—	2	330	85	—	—	—	85	25·8		
Jämtlands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Västerbottens	—	—	—	—	—	—	—	—	7	315	170	—	45	—	215	68·3		
Norrbottens	1	20	—	2	—	—	2	10·0	2	113	112	1	—	—	113	100·0		
Inalles	13	1,792	—	54	—	—	54	3·0	59	4,627	1,532	134	163	34	1,863	40·3		

fackorganisationer den 1 mars 1909. (Forts.)

Sv. handelsarbetare- och varuutköreförbundet.								Sv. maskinist- och eldareförbundet.							
Antal redovisade		Däraf arbetslösa till följd af				Summa arbetslösa.		Antal redovisade		Däraf arbetslösa till följd af				Summa arbetslösa.	
afdelningar.	medlemmar.	arbetsbrist.	sjukdom.	konflikt.	andra orsaker.	An-tal.	%	afdelningar.	medlemmar.	arbetsbrist.	sjukdom.	konflikt.	andra orsaker.	An-tal.	%
1	118	3	1	—	1	5	4.2	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	13	5	—	—	—	5	38.5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	21	2	—	—	—	2	9.5	1	21	5	—	—	—	5	23.8
1	46	—	—	—	—	—	—	1	27	2	—	—	—	2	7.4
10	929	60	5	9	2	76	8.2	11	385	15	4	30	—	49	12.7
—	—	—	—	—	—	—	—	1	23	3	—	—	—	3	13.0
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	36	3	2	—	—	5	13.9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	1,114	65	6	9	3	83	7.5	16	505	33	6	30	—	69	13.7

Tab. 18. De arbetslösa inom arbetarnes

L ä n.	Sv. grof- och fabriksarbetareförbundet.							
	Antal redovisade		Däraf arbetslösa till följd af				Summa arbetslösa.	
	afdelningar.	medlemmar.	arbetsbrist.	sjukdom.	konflikt.	andra orsaker.	Antal.	%
Stockholms stad	8	1,229	347	45	—	2	394	32'1
Stockholms län	12	556	108	4	—	—	112	20'1
Uppsala »	—	—	—	—	—	—	—	—
Södermanlands »	6	476	77	9	—	1	87	18'3
Östergötlands »	8	853	154	35	—	1	190	22'3
Jönköpings »	12	617	78	10	68	—	156	25'3
Kronobergs »	24	1,337	89	17	170	4	280	20'9
Kalmar »	18	676	63	11	2	4	80	11'8
Gottlands »	3	394	54	—	132	4	190	48'2
Blekinge »	4	174	40	3	—	—	43	24'7
Kristianstads »	16	1,003	389	19	13	—	421	42'0
Malmöhus »	47	6,529	2,128	114	74	19	2,335	35'7
Hallands »	5	378	195	8	—	—	208	53'7
Göteb. o. Bohus »	7	527	56	4	4	1	65	12'3
Älfsborgs »	9	1,076	30	23	96	—	149	13'8
Skaraborgs »	3	469	13	11	1	—	25	5'3
Värmlands »	24	1,370	186	16	—	6	208	15'2
Örebro »	16	1,078	45	17	—	3	65	6'2
Västmanlands »	14	902	140	13	1	9	163	18'1
Kopparbergs »	20	1,317	256	33	3	7	290	22'7
Gäflleborgs »	11	742	86	12	2	3	103	13'9
Västernorrlands »	7	436	82	14	3	1	100	22'9
Jämtlands »	3	258	85	1	—	—	86	33'3
Västerbottens »	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens »	3	45	35	3	—	—	38	84'4
På hela riket fördelade	1	5,925	1,825	145	711	14	2,695	46'3
Inalles	276	28,267	6,561	567	1,280	79	8,487	30'0

fackorganisationer den 1 mars 1909. (Forts.)

De förenade förbunden.								Sv. arbetareförbundet.							
Antal redovisade		Däraf arbetslösa till följd af				Summa arbetslösa.		Antal redovisade		Däraf arbetslösa till följd af				Summa arbetslösa.	
afdelningar.	medlemmar.	arbetsbrist.	sjukdom.	konflikt.	andra orsaker.			afdelningar.	medlemmar.	arbetsbrist.	sjukdom.	konflikt.	andra orsaker.		
						Antal.	%							Antal.	%
6	507	14	3	—	—	17	3'4	1	49	—	—	—	—	—	—
5	503	4	17	—	—	21	4'2	—	—	—	—	—	—	—	—
1	53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	84	—	—	—	—	—	—
3	49	—	—	—	—	—	—	2	68	—	—	—	—	—	—
1	3	—	—	—	—	—	—	1	88	—	5	—	—	5	5'7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	24	—	—	—	—	—	—	2	52	1	1	—	—	2	3'8
—	—	—	—	—	—	—	—	1	34	—	—	—	—	—	—
1	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	215	8	7	1	—	16	7'4	—	—	—	—	—	—	—	—
16	750	57	21	4	3	85	11'3	—	—	—	—	—	—	—	—
4	78	3	1	—	—	4	5'1	—	—	—	—	—	—	—	—
6	174	3	8	128	—	139	79'9	1	30	—	—	—	—	—	—
1	3	—	—	3	—	3	100'0	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	35	—	2	—	—	2	5'7	—	—	—	—	—	—	—	—
3	68	—	—	—	—	—	—	1	20	2	—	—	—	2	10'0
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	111	—	5	—	—	5	4'5	—	—	—	—	—	—	—	—
4	159	13	3	—	—	16	10'1	1	32	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	5	120	35	3	—	—	38	31'7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	2	85	12	1	—	1	14	16'5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
61	2,749	102	67	136	3	308	11'3	18	662	50	10	—	1	61	9'2

Tab. 19. De arbetslösa inom arbetarnes

L ä n.	Jord- och skogsbruk.				Grufdrift, jord- och sten-industri.			
	Antal redovisade		Däraf arbetslösa		Antal redovisade		Däraf arbetslösa	
	afdelningar.	medlemmar.	antal.	%	afdelningar.	medlemmar.	antal.	%
Stockholms stad	—	—	—	—	3	432	96	22.2
Stockholms län	—	—	—	—	5	161	10	6.2
Uppsala »	—	—	—	—	2	109	4	3.7
Södermanlands »	5	136	1	0.7	3	125	2	1.6
Östergötlands »	4	67	5	7.5	7	226	74	32.7
Jönköpings »	—	—	—	—	4	111	2	1.8
Kronobergs »	1	22	—	—	15	566	93	16.4
Kalmar »	—	—	—	—	13	613	113	18.4
Gottlands »	—	—	—	—	2	68	16	23.5
Blekinge »	—	—	—	—	10	496	159	32.1
Kristianstads »	14	654	85	13.0	9	660	141	21.4
Malmöhus »	31	1,372	226	16.5	25	1,493	578	38.7
Hallands »	1	13	—	—	7	396	131	33.1
Göteborgs och Bohus »	—	—	—	—	46	1,633	328	20.1
Älfsborgs »	1	12	—	—	3	337	42	12.5
Skaraborgs »	—	—	—	—	1	137	4	2.9
Värmlands »	12	756	17	2.2	7	315	137	43.5
Örebro »	4	234	—	—	26	1,019	153	15.0
Västmanlands »	19	743	9	47.4	11	837	193	23.1
Kopparbergs »	22	895	40	4.5	15	1,467	126	8.6
Gäflborgs »	8	376	13	3.5	5	134	4	3.0
Västernorrlands »	17	636	143	22.5	1	30	1	3.3
Jämtlands »	4	144	1	0.7	—	—	—	—
Västerbottens »	2	62	8	12.9	—	—	—	—
Norrbottens »	8	271	169	62.4	2	178	7	3.9
Samma summarum	155	6,393	717	11.2	222	11,543	2,414	20.9

fackorganisationer den 1 mars 1909. Sammandrag. (Forts.)

Metall- och maskin-industri.				Trävaru-, trämasse- och pappersindustri.				Byggnadsverksamhet.			
Antal redovisade		Däraf arbetslösa		Antal redovisade		Däraf arbetslösa		Antal redovisade		Däraf arbetslösa	
afdelningar.	medlemmar.	antal.	%	afdelningar.	medlemmar.	antal.	%	afdelningar.	medlemmar.	antal.	%
19	6,722	812	12.1	9	1,181	111	9.4	17	5,564	2,361	42.4
10	1,118	79	7.1	10	384	99	25.8	9	842	300	35.6
8	378	41	10.8	9	637	139	21.8	5	307	116	37.8
11	470	30	6.4	12	611	47	7.7	12	639	166	26.0
20	1,663	125	7.5	20	1,256	154	12.3	10	893	549	61.5
14	781	41	5.2	9	372	151	40.6	9	494	248	50.2
4	42	2	4.8	14	925	234	25.3	4	751	387	51.5
8	393	18	4.6	12	312	17	5.4	7	618	280	45.3
2	40	26	65.0	—	—	—	—	4	834	382	45.8
8	842	49	5.8	7	177	101	57.1	11	337	193	57.3
8	230	48	20.9	17	430	121	28.1	14	1,181	634	53.7
33	4,863	1,133	23.3	37	1,929	492	25.5	40	2,074	1,818	87.7
7	442	101	22.9	8	422	230	54.5	7	496	241	48.6
6	443	137	30.9	10	651	71	10.9	10	1,914	1,060	55.4
8	267	15	5.6	7	776	122	15.7	10	646	287	44.4
2	39	—	—	1	3	—	—	9	426	165	38.7
21	2,325	121	5.2	32	1,777	185	10.4	12	595	256	43.0
22	1,505	82	5.4	11	825	64	7.8	7	414	145	35.0
30	2,329	162	7.0	9	405	28	6.9	8	284	99	34.9
25	1,852	526	28.4	24	1,622	378	23.3	7	532	243	45.7
24	1,653	186	11.3	28	2,063	334	16.2	8	444	203	45.7
8	212	61	28.8	54	3,939	1,061	26.9	12	364	151	41.5
3	53	12	22.6	9	533	125	23.5	3	1,105	439	39.7
1	9	2	22.2	10	731	185	25.3	—	—	—	—
4	259	31	12.0	8	246	67	27.2	9	771	376	48.8
306	23,930	3,840	13.3	367	22,207	4,516	20.3	244	22,525	11,099	49.3

Tab. 19. De arbetslösa inom arbetarnes

L ä n.	Textil- och beklädnads- industri.				Närings- och nyttnings- ämnesindustri.			
	Antal redovisade		Däraf arbetslösa		Antal redovisade		Däraf arbetslösa	
	afdel- ningar.	med- lemmar.	antal.	%	afdel- ningar.	med- lemmar.	antal.	%
Stockholms stad	11	1,058	91	8.6	9	1,605	54	3.4
Stockholms län	8	361	18	5.0	10	583	33	5.7
Uppsala »	2	186	1	0.5	5	259	9	3.5
Södermanlands »	9	357	12	3.4	6	202	1	0.5
Östergötlands »	18	1,000	83	8.3	13	454	26	5.7
Jönköpings »	10	144	13	9.0	3	267	12	4.5
Kronobergs »	1	23	—	—	3	61	2	3.3
Kalmar »	4	84	—	—	8	340	8	2.4
Gottlands »	2	33	—	—	2	73	9	12.3
Blekinge »	13	261	47	18.0	5	186	4	2.2
Kristianstads »	14	353	20	5.7	11	355	41	11.5
Malmöhus »	45	3,651	266	7.3	41	3,997	508	12.7
Hallands »	9	620	48	7.7	8	255	22	8.6
Göteborgs och Bohus »	13	940	58	6.2	11	719	47	6.5
Älfsborgs »	7	26	3	11.5	5	204	11	5.4
Skaraborgs »	3	66	30	45.5	6	276	17	6.2
Värmlands »	5	135	13	9.6	8	198	11	5.6
Örebro »	4	523	21	4.0	6	259	4	1.5
Västmanlands »	6	129	6	4.7	5	74	5	6.8
Kopparbergs »	8	113	7	6.2	4	171	9	5.3
Gäflleborgs »	11	258	35	13.6	7	327	20	6.1
Västernorrlands »	5	51	10	19.6	8	420	90	21.4
Jämtlands »	2	73	1	1.4	1	47	2	4.3
Västerbottens »	1	9	1	11.1	1	24	1	4.2
Norrbottens »	2	16	2	12.5	5	46	9	19.6
Summa summarum	213	10,465	786	7.5	191	11,402	955	8.4

fackorganisationer den 1 mars 1909. Sammandrag. (Forts.)

Handel och transport m. m.				S u m m a.			
Antal redovisade		Däraf arbetslösa		Antal redovisade		Däraf arbetslösa	
<i>afdelningar.</i>	<i>medlemmar.</i>	antal.	%	<i>afdelningar.</i>	<i>medlemmar.</i>	antal.	%
10	1,929	137	7'1	78	18,486	3,662	19'8
3	95	—	—	55	3,544	539	15'2
4	462	55	11'9	35	2,338	365	15'6
10	1,263	16	1'3	68	3,808	275	7'2
10	896	60	7'0	102	6,455	1,076	16'7
4	356	10	2'8	53	2,525	477	18'9
5	230	4	1'7	47	2,620	722	27'6
7	287	113	39'4	59	2,647	549	20'7
3	118	16	13'6	15	1,166	449	42'1
11	369	73	19'8	65	2,668	626	23'5
11	765	24	3'1	98	4,628	1,114	24'1
51	4,590	489	10'7	303	23,969	5,510	23'0
9	685	80	11'7	56	3,329	853	24'9
14	2,036	571	28'0	110	8,336	2,272	27'3
8	810	10	1'2	49	3,078	490	15'9
2	67	1	1'5	24	1,014	217	21'4
8	572	32	6'0	105	6,673	772	11'6
5	434	42	9'7	85	5,213	511	9'8
5	514	31	6'0	93	5,315	533	10'0
12	938	27	2'9	118	7,590	1,356	17'9
11	1,025	224	21'9	102	6,280	1,019	16'2
4	563	85	15'1	109	6,215	1,602	25'8
2	250	—	—	24	2,205	580	26'3
8	490	217	44'3	23	1,325	414	31'2
13	1,117	142	12'7	50	2,904	803	27'7
230	20,861	2,459	11'8	1,926	134,326	26,786	19'9

Tab. 20. Kommunala arbeten, anordnade under vintern 1908—09 i anledning af arbetslösheten. (Forts.)

Län och ort.	In- vånar- antal d. 31/12 1908.	Antal arbets- lösa d. 12/1 1909.	Anordnade arbetens art.	Beräk- nadt antal arbe- tare.	Beräk- nad kostnad kr.
<i>Stockholms stad</i> . . .	339,582	2,221	Arbeten vid hamnen Underhålls- och planeringsarbeten Makadamtillverkning Planering Järnvägsbyggnad Stenslagning Gatiregleringar Kajarbeten ¹	151 192 380 25 40 à 100 43 — —	30,000 185,000 40,000 19,000 50,000 ¹ 4,000 200,000 30,000
<i>Stockholms län.</i>					
Södertälje	10,307	173	Jordschaktning, bergsprängning, stenhuggning och makadamslagning ³	85	24,000
Sundbyberg	4,374	22	Jord- och sprängningsarbeten, makadamslagning, väg- och kloakanläggningar	10	3,000
Solna	14,436	181	Planering	25 à 30	3,000
<i>Uppsala län.</i>					
Uppsala	25,311	255	Gatuarbeten, gatstenshuggning och makadamslagning	—	8,000
Enköping	5,059	62	Väganläggning och makadamslagning	30	2,000
<i>Södermanlands län.</i>					
Åskilstuna	27,720	216	Vatten- och aflöpsledningar	—	⁴ 15,000
<i>Östergötlands län.</i>					
Linköping	17,623	166	Makadamslagning samt diverse andra grof- arbeten	154	15,000
Norrköping	45,416	646	Makadamslagning och schaktningsarbeten ⁵	75	⁵ 15,000
Motala	9,401	24	Diknings-, röjnings- och planeringsarbeten ⁶	—	2,500
<i>Kalmar län.</i>					
Kalmar	14,835	92	Makadamslagning samt diverse andra grof- arbeten	35	7,000
<i>Gottlands län.</i>					
Visby	9,493	108	Makadamslagning och rensningsarbeten	17	3,000

¹ De upptagna 4,000 kr. beteckna en merutgift till följd af ifrågavarande arbetes förläggande till vintern och kan alltså icke jämföras med öfriga anslagssummor.

² Särskildt framhållet, att arbetena på grund af arbetslösheten gjorts tidigare än eljest.

³ På grund af arbetslösheten gjordes arbetena tidigare än eljest; till följd af olämplig årstid m. m. fördröjades arbetena med ca 20 %.

⁴ Ett anslag på 24,000 kr. motiveras med arbetslösheten. Den del af anslaget (24,000 kr.), som skulle utgå till makadamslagning, kom icke till användning, detta på grund af att inga arbetslösa ville förrätta dylikt arbete.

⁵ Arbete i två månader.

⁶ Till följd af sträng vinter var arbetet ej påbörjadt så sent som 18/s.

Tab. 20. Kommunala arbeten, anordnade under vintern 1908—09 i anledning af arbetslösheten. (Forts.)

Län och ort.	In- vånar- antal d. 31/12 1908.	Antal arbets- lösa d. 12/1 1909.	Anordnade arbetens art.	Beräk- nad antal arbeta- re.	Beräk- nad kostnad kr.
<i>Blekinge län.</i>					
Karlskrona	26,917	153	Gatuarbeten och makadamslagning	100	¹ 13,000
<i>Kristianstads län.</i>					
Ängelholm	3,912	43	Stenslagning	8	1,000
<i>Malmöhus län.</i>					
Malmö	81,120	1,181	Gatu-, väg-, vattenlednings- och kloakledningsarbeten	² 280	145,870
Lund	19,675	407	Uppröjnings-, gräfnings-, väglagnings-, diknings-, rörlägnings- och stenslagningsarbeten	—	6,775
Landskrona	16,083	340	Diverse gräfningsarbeten och makadamslagning	110	13,500
Hälsingborg	32,432	464	Stenslagning m. m.	120	10,000
Ystad	10,860	97	Stenslagning	—	—
Limhamn	9,312	113	Sten- och grusharvning, väg- och gatuarbeten	30	8,750
Lomma	3,452	172	Kloakledning	—	—
<i>Hallands län.</i>					
Halmstad	18,009	225	Utfyllning och kajanläggning i Nissaån .	—	15,250
Falkenberg	4,316	68	Planeringsarbeten och makadamslagning .	70	5,000
Varberg	7,043	54	Makadamslagning och tuktning af sten . .	20	3,000
Snöstorps sn	4,771	30	Makadamslagning	—	?
<i>Göteborgs o. Bohus län.</i>					
Göteborg	162,480	1,586	Bergsprängning	—	30,000
Lysekil	4,018	30	Diverse arbeten, hufvudsakligen makadamslagning och vedsågning	—	25,000
Örgryte	18,100	264	Makadamslagning	8	2,000
<i>Älfsborgs län.</i>					
Vänersborg	7,316	49	Makadamslagning ³	—	6,000
Borås	20,585	145	Makadamslagning, schaktning och sprängning ⁴	35	10,000
Ulricehamn	1,949	—	Gatuarbeten och schaktning	—	—

¹ Anslaget torde öfverskridas med 10 å 20 %.

² I de 280 arbetarne äro inräknade äfven stadens ordinarie; ungefär 70 extra arbetare. — Beredningsutskottet ¹²/s: »Då den ihållande vinterkylan dessvärre förhindrar och i stort sedt omöjliggör verkställandet af de arbeten, hvilka stadsfullmäktige på drätselkammarens förord beslutat skola anarast möjligt igångsättas, har den bland de arbetslösa inom samhället rådande bristen icke på denna väg kunnat nämnvärdt afhjälpas.» I stället anslagos 10,000 kr. till mat o. dyl. åt de arbetslösa.

³ Drätselkammaren: Af de 50 arbetslösa ville endast 10 slå makadam.

⁴ Drätselkammaren: Under lämplig årstid skulle för denna summa kunnat utföras 15 å 20 % mera arbete än under vintern.

Tab. 20. Kommunala arbeten, anordnade under vintern 1908—09 i anledning af arbetslösheten. (Forts.)

Län och ort.	In- vånar- antal d. 31/12 1908.	Antal arbets- lösa d. 31/1 1909.	Anordnade arbetens art.	Beräk- nadt antal arbeta- rare.	Beräk- nad kostnad kr.
Värmlands län.					
Karlstad	16,339	292	Schaktningsarbeten och stenslagning . . .	20	12,000
Kristinehamn	8,569	115	Stenkrossning och jordtransport	—	5,000
Arvika	4,559	25	Jordschaktning	40	8,000
Örebro län.					
Örebro	25,583	177	Makadamslagning	32	10,000
Askersund	2,004	25	Sänkning af gata och vattenledningsarbeten	20	1,000
Lindesberg	2,684	29	Stenhuggning	—	70
Västmanlands län.					
Västerås	17,004	179	Schaktning och planering, makadamslag- ning, huggning af kantsten samt upp- byggande af badhus	65	9,000
Sala	7,662	194	Makadamslagning m. m.	35	1,200
Norbergs härad	15,232	24	Vägarbeten ¹	17	15,000
Kopparbergs län.					
Grangärde	11,405	82	} Vaganläggning ²	125	100,000
Ludvika	6,651	196			
Gäflleborgs län.					
Gäflle	31,595	498	Kajarbeten	35	38,000
			Jordschaktning }	40	9,000
			Stensprängning }	50	5,000
			Fattigvårdsstyrelsens vedgårdar	25	3,700
Söderhamn	11,306	186	Dikning och utkilning af sten	10	3,000
Hudiksvall	5,844	125	Schaktningsarbete	11	1,200
			Skogsafverkning		
Västernorrlands län.					
Härnösand	9,198	135	Kajarbeten	—	23,500
			Stenslagning	—	1,000
Sundsvall	16,278	223	Muddrings- och kajarbeten, makadamslag- ning och skogsrensning	135	19600

¹ Kronofogden i Bergslags fögderi: Nödhjälpsarbeten äro ej af kommunen igångsatta. »Däremot har Norbergs härads vägstyrelse i uppgifven afsikt att bereda arbetstillfällen gått i författning om åtskilliga arbeten — — —, hvilka till äfventyrs eljest först längre fram kommit till utförande.»

² Konungens befallningshafvande: »För afhjälpande af arbetslösheten hafva Ludvika och Grangärde socknar, som bilda ett väghållningsdistrikt, — — — beslutat, att, så fort sig göra låte, påbörja arbetet med sådana vaganläggningar, hvilka redan blifvit beslutade. — — — Utom berörda vägbyggnader hade inom Ludvika municipalsamhälle jämväl påbörjats grundgräfningsarbete för större skolhusbyggnad.» — — — Till följd af Årstedens otjänlighet torde kostnaden för vägbyggnaderna belöpa sig till 5 å 10 % mera än eljest.

Tab. 20. Kommunala arbeten, anordnade under vintern 1908—09 i anledning af arbetslösheten.

Län och ort.	In- vånar- antal d. 31/12 1908.	Antal arbets- lösa d. 12/1 1909.	Anordnade arbetens art.	Beräk- nadt antal arbeta- tare.	Beräk- nad kostnad kr.
<i>Norrbottens län.</i>					
Luleå	9,172	130	Makadamslagning	—	13,500
Neder-Luleå	12,234	204	Upprensning af kanal	—	580
Jukkasjärvi	10,258	81	Bogårdsanläggning, brunnsgräfning och makadamslagning	40	4,000
Jockmök	5,477	—	Vatten- och kloakledningsarbeten	—	3,947
			Gruskörning och skogsutdrifning	39	5,200

¹ Merutgift till följd af att ackordspriset pr kubikfot satts 1 kr. högre än vanligt, detta för att bereda mindre vana arbetare en ordinär dagspenning.

BILAGOR

KUNGL. KOMMERSKOLLEGIUM.**AFDELNINGEN FÖR
ARBETSSTATISTIK.**

Rikstelefoner: 843 och 1935.
Telegramadress: TRADEBOARD.

Allmänna anvisningar

utfärdade af

Kungl. Maj:ts och Rikets Kommerskollegium, jämlikt nådiga brevet den 4 december 1908, att i tillämpliga delar tjäna till ledning vid anordnandet af

Arbetslöshetsräkningen den 12 januari 1909.

Ledningen af räkningen öfverlämnas lämpligen åt en särskild kommitté, i hvilken plats torde böra beredas för någon eller några representanter för ortens arbetareorganisationer. På platser, där offentliga arbetsförmedlingsanstalter finnas, torde dessas styrelser (i Stockholm och Göteborg i samråd med vederbörande kommunalstatistiska myndigheter) vara närmast till att öfvertaga uppdraget. Kommittén (eventuellt styrelsen) ombesörjer tillkännagifvanden om räkningen, anskaffar och anordnar lokaler, utser räkningsförrättare jämte biträden och kontrollanter samt meddelar dem instruktioner, tillser att räknekort finnas i förväg tillgängliga, omhändertager det inkomna räknematerialet samt öfversänder detsamma, sedan den för kommunen erforderliga bearbetningen ägt rum, till Kommerskollegium.

Tilkännagifvanden för allmänheten om räkningens ändamål och anordnande böra ske dels genom upplysande artiklar i pressen, dels genom offentlig kungörelse i tidningarne (enligt **Bl. 1**), dels genom anslag (**Bl. 1**) å offentliga platser, samlingslokaler, fackföreningsexpeditioner o. s. v. och dels genom andra anordningar, hvilka i hvarje fall kunna synas lämpliga; härvid torde särskildt arbetareorganisationernas medverkan vara att påräkna.

Lokalerna (i större kommuner eventuellt på flera ställen) för räkningen böra vara rymliga och medgifva obehindrad cirkulation af de besökande. Lämpliga för ändamålet torde vara allmänt läroverks gymnastiksal, samlingssal el. dyl. i folkskolehus eller i annan offentlig byggnad (kommunalhus, sockenstuga, försörjningsinrättning, kasern el. dyl.). Särskilda lokaler anordnas för män och för kvinnor, eller ock bestämmas olika tider för räkningen (t. ex. för männen kl. 8 f. m.—12 m.; för kvinnorna kl. 2—5 e. m.). Räkningen bör ovillkorligen försiggå å tider, då arbete i allmänhet pågår å fabriker och andra arbetsställen.

Tillräckligt antal pulpeter för räknekortens aflämnande anordnas, likaså skrifplatser, där de arbetslösa kunna ifylla korten, ev. med bistånd af särskilda kontrollanter.

Anmälan till vederbörande polismyndighet om lokalerna m. m. göres i god tid.

Räkneförrättare, en för hvarje räkneställe, utses jämte tillräckligt antal *biträden* af kommittén (styrelsen), som därtill företrädesvis torde kunna använda kommunala tjänstemän, folkskolelärare o. d. med vana vid och personlig kännedom om arbetarne.

Räkneförrättaren leder räkningen, fördelar biträdenas expeditiönsarbete, granskar och afgör tvistiga frågor beträffande räknerekortens ifyllande, redovisar det inkomna räknematerialet till kommittén (styrelsen) o. s. v. Vid redovisningen fogas en summarisk öfversikt af resultatet (Bl. 2), hvilken affattas i 2 exemplar. Af dessa insändas det ena senast dagen efter räkningens verkställande till Kungl. Kommerskollegium, afdelningen för arbetsstatistik.

Därjämte vore önskvärdt tillkalla särskilda *kontrollanter* att i räknelokalerna biträda de arbetslösa vid kortens ifyllande samt att genom sin personalkännedom i görligaste mån förebygga, att andra än arbetslösa anmäla sig o. s. v. Expeditörer och kassörer m. fl. inom de af arbetslösheten mest berörda yrkenas fackorganisationer torde finnas lämpliga och villiga för detta uppdrag.

För vinnande af enhetlig kontroll och behandling af räknerekorten böra räkneförrättare, biträden och kontrollanter lämpligen före räkningen sammanträda inför kommittén för erhållande af nödiga anvisningar.

Räknerekorten (Bl. 3 — för männen hvita, för kvinnorna gula) förses med kommunens stämpel och tillhandahållas den 11 och 12 januari såväl å räknelokalerna som ock å fackföreningarnes expeditioner, där de arbetslösa lämpligen kunna få anvisningar och hjälp i och för kortens korrekta ifyllande.

Vid räknerekortens aflämnande granskas desamma i aflämnarens närvaro med hänsyn till tydlighet, fullständighet och riktighet, samt vidtagas ev. erforderliga förtydliganden, kompletteringar och rättelser.

Yrkesgren och yrkesspecialitet angifvas i hufvudsaklig öfverensstämmelse med bifogade *yrkesförteckning* (Bl. 4) hvilken bör finnas anslagen på samma ställen, där räknerekorten tillhandahållas.

Preliminär bearbetning af det erhållna räknematerialet verkställs genom kommitténs (styrelsens) försorg och i den omfattning, som anses önskvärdt för kommunens egna intressen. Måhända är därvid lämpligt uppgöra en namnförteckning å de arbetslösa, med angifvande för hvar och en af ålder, yrkesspecialitet, mantalsskrifningsort, bostad och försörjningsplikt el. d. Formulär till dylik namnförteckning bifogas (Bl. 5).

Hela räknematerialet (bl. 3 a och b) jämte kort redogörelse för räkningens anordnande och förlopp insändes senast den 1 februari 1909 till Kungl. Kommerskollegium, afdelning för arbetsstatistik.

Kostnaderna för räkningens anordnande och verkställande äfvensom för den preliminära bearbetningen af materialet bestridas af vederbörande kommun. Allt för räkningen erforderligt *blankettryck* (bl. 1—5) tillhandahållas dock *kostnadsfritt* i Stockholm af Öfverståthållareämbetet och i landsorten af Konungens Befallningshufvud i länet, och böra rekvisitioner å de olika blanketterna i tillräckligt antal exemplar göras i *god tid* före räkningens anordnande. Efterrekvisitioner kunna och för tids vinnande göras direkt hos Kungl. Kommerskollegium. Kostnaderna för den slutliga bearbetningen af räknematerialet, hvilken Kommerskollegium har att verkställa, bestridas likaledes af staten.

Stockholm i december 1908.

KUNGL. MAJ:TS OCH RIKETS KOMMERSKOLLEGIUM.

Tillkännagivande om arbetslöshetsräkning.

Enligt beslut företages

tisdagen den 12 januari 1909

en undersökning rörande arbetslöshetens omfattning i

I anledning häraf uppmanas **alla i kommunen boende, hvilka äro arbetslösa, män såväl som kvinnor inom alla slags yrken**, att nämnda dag anmäla sig.

Räknekort erhållas den 11 och 12 januari å räkningslokalerna äfvensom å de olika fackföreningarnes expeditioner.

Korten, som skola **sorgfälligt** ifyllas, aflämnas af de arbetslösa personligen **tisdagen den 12 januari 1909** i någon af följande lokaler:

.....
.....
.....
.....

Anmälningstid för **män**: kl.

, , **kvinnor**: kl.

Legitimationspapper (arbetsbetyg, fackföreningsbok, inskrifningskort å offentlig arbetsförmedlingsanstalt, sjukkassebok, prästbetyg, värnpliktsbok el. dyl.) medtages.

OBS.! Endast en anmälan göres!

KUNGL. KOMMERSKOLLEGIUM.

AFDELNINGEN FÖR
ARBETSSTATISTIK.

Bl. 2.

Summarisk öfversikt

af
Arbetslöshetsräkningen den 12 januari 1909
i

(kommun och län)

att efter räkningens verkställande afgifvas i 2 exemplar till den kommitté eller styrelse, som anordnat räkningen.

Räkningen har anordnats af:

Räknelokal:

Räkneförrättare:

(namn, yrke, ev. titel)

Räknebiträden:

(namn, yrke, ev. titel)

Kontrollanter:

(namn, yrke, ev. titel)

Räkningen ägde rum: för män kl.; för kvinnor kl.

Anmälningar hafva gjorts afarbetslösa män
..... ” kvinnor

Summaarbetslösa män och kvinnor.

Af de anmälda hafvamän ochkvinnor uppgifvit sig vara *fullt arbetsföra*.

” ” ” ”män ochkvinnor uppgifvit sig hafva *tillfälligt arbetsförtjänst*.

.....den 12 januari 1909.

(Ortens namn)

(Räkneförrättare.)

Det ena exemplaret af förestående öfversikt vidareändas härmed till
Kungl. Kommerskollegium, afdelningen för arbetsstatistik.

.....den 18 januari 1909.

(Ortens namn)

(Ordförande i)

KUNGL. KOMMERSKOLLEGIUM.

AFDELNINGEN FÖR
ARBETSSTATISTIK.

Bil. 3 a.

Räknekort för MÄN.

Arbetslöshetsräkningen den 12 januari 1909.

Kommun:

Räknelokal:

-
-
1. För- och tillnamn:
 2. Födelseort: Födelseår:
(kommun och län)
 3. Mantalskrifningsort:
(kommun och län)
 4. Bostadsort: Sedan när? år
(kommun) (månad)
 - Fullständig adress:
 5. Är Ni ogift, gift, änking eller fränskild?
 6. Huru många personer har ni att försörja (utom Er själf)?
Hustru Barn under 15 år Andra
(huru många) (huru många)
 7. Är Ni fullt arbetsfö?
 8. Hvilken är Eder yrkesspecialitet?
(Mera ovanlig eller obestämmd yrkesspecialitet kompletteras af kortets mottagare med anteckning af specialnummer enligt den bilagda yrkesförteckningen.)
 9. Tillhör Ni fackförening? Hvilken?
 10. Senaste fastare anställning? Som hos
(anställningens art) (arbetsgifwarens namn)
Senaste arbetsgifwarens yrkesgren? adress?
Huru stor var vid Er senaste anställning Er medelinkomst pr vecka?
 11. Sedan huru många veckor, ev. dagar, är Ni arbetslös?
 12. Har Ni nu något tillfälligt arbete?
Sedan huru många dagar? Mot huru stor medelinkomst pr dag?
 13. Blef Ni arbetslös till följd af sjukdom, arbetsbrist, arbetskonflikt eller af hvilken annan anledning?
(Angif här anledningen)
Därest anledningen varit sjukdom, när blef Ni fullt återställd?
, , , arbetskonflikt, när bilades konflikten?
 14. Legimitation, därvid någon af följande handlingar företes: arbetsbetyg (a), fackföreningsbok (f), inskrifningskort å offentlig arbetsförmedlingsanstalt (i), prästbetyg (p), sjukkassebok (s), värnpliktsbok (v) el. dyl.:
(anteckning härom göres af kortets mottagare)
 15. Anmärkningar:
-
-

.....
(Underskrift af kortets mottagare.)

KUNGL. KOMMERSKOLLEGIUM.

AFDELNINGEN FÖR
ARBETSSTATISTIK.

Bl. 3 b.

Räknekort för KVINNOR.

(Tryckt på gult papper.)

Arbetslöshetsräkningen den 12 januari 1909.

Kommun:

Räknelokal:

-
-
1. För- och tillnamn:
 2. Födelseort: Födelseår:
(kommun och län)
 3. Mantalsskrifningsort:
(kommun och län)
 4. Bostadsort: Sedan när? år
(kommun) (månad)
 - Fullständig adress:
 5. Är Ni ogift, gift, änka eller fränskild?
 6. Huru många personer har Ni att försörja (utom Er själf)?
Barn under 15 år Andra
(huru många) (huru många)
 7. Är Ni fullt arbetsför?
 8. Hvilken är Eder yrkesspecialitet?
(Mera ovanlig eller obestämmd yrkesspecialitet kompletteras af kortets mottagare med anteckning af specialnummer enligt den bilagda yrkesförteckningen.)
 9. Tillhör Ni fackförening? Hvilken?
 10. Senaste fastare anställning? Som hos
(anställningens art) (arbetsgivarens namn)
Senaste arbetsgivarens yrkesgren? adress?
Huru stor var vid Er senaste anställning Er medelinkomst pr vecka?
 11. Sedan huru många veckor, ev. dagar, är Ni arbetslös?
 12. Har Ni nu något tillfälligt arbete?
Sedan huru många dagar? Mot huru stor medelinkomst pr dag?
 13. Blef Ni arbetslös till följd af sjukdom, arbetsbrist, arbetskonflikt eller af
hvilken annan anledning?
(Angif här anledningen)
Därest anledningen varit sjukdom, när blef Ni fullt återställd?
, , , arbetskonflikt, när bilades konflikten?
 14. Legitimation: därvid någon af följande handlingar företes: arbetsbetyg (a), fackföreningsbok (f), inskrifningskort å offentlig arbetsförmedlingsanstalt (i), prästbetyg (p), sjukkassebok (s), el. dyl.:
(anteckning härom göres af kortets mottagare)
 15. Anmärkningar:
-
-

(Underskrift af kortets mottagare.)

KUNGL. KOMMERSKOLLEGIUM.

AFDELNINGEN FÖR
ARBETSSTATISTIK.

Bl. 4.

Yrkesförteckning.

**I. Jordbruk och skogs-
hushållning m. m.**

1. Förvaltare o. d.
5. Jordbruks- och ladugårds-
arbetare.
10. Trädgårdsarbetare.
15. Skogsafverkningsar-
betare o. d.
19. Flottningsarbetare.
20. Andra.

**II. Gruvdrift och malm-
förädling.**

25. Ingenjörer och verk-
mästare (inklusive ritare).
30. Förvaltningspersonal.
35. Gruvarbetare.
40. Arbetare vid järnbruk,
kopparverk o. d.
- 45—49. Andra.

**III. Industri och handt-
verk m. m.**

**A. Jord-, sten- och glas-
industri.**

50. Gips- och cementarbetare.
51. Stenhuggare o. d.
52. Tegelbruksarbetare.
53. Porslinsarbetare.
54. Glasarbetare.
- 55—59. Andra (kakelfabriks-
arbetare m. fl.).

**B. Metall- och maskin-
industri.**

60. Guldsmeder.
61. Ur- och instrumentma-
kare.
62. Gjutare och formare.
63. Bleck- och plåtslagare.
64. Kopparslagare.
65. Smeder och hofslagare.
66. Verktygsarbetare.
67. Filare och bänkarbetare.
68. Maskinarbetare.
69. D:o handtlangare.

70. Elektriker.

- 71—79. Andra (galvanise-
ringsarb., emaljerings-
arb., förnicklingsarb.,
lampfabriksarb., gör-
delmakare m. fl.).

C. Trävaruindustri.

80. Sågverks- och bräd-
gårdsarbetare.
81. Maskin- och modellsnic-
kare.
82. Möbel- och finsnickare
(träsnick.).
83. Svarfware.
- 84—89. Andra (tunnbindare,
vagnmakare, korgma-
kare, korkarbetare m.
fl.).

D. Byggnadsverksamhet.

90. Jord- beton- och schakt-
ningsarbetare (inkl.
gatu-, väg- o. vatten-
byggnadsarbetare).
91. Grundläggare, bergsprän-
gare och stensättare.
92. Rörläggare, gas- och
vattenledningsar-
betare.
93. Murare.
94. Murarbetsmän och tegel-
bärare.
95. Byggnadssnickare och
timmermän.
96. Skeppsbyggare, varfs-
timmermän.
97. Måleriarbetare.
98. Bildhuggare och gips-
makare.
99. Glasmästare och förgyl-
lare.
100. Kakelugnsuppsättare.
- 101—109. Andra.

**E. Läder-, hår-, gummi- o. d.
industri.**

110. Garfveriarbetare.
111. Sadelmakare och tapet-
serare.

112. Gummifabriksarbetare.
113. Andra (borstbindare m.
fl.).

F. Textilindustri.

120. Spinneriarbetare.
121. Väfveriarbetare.
122. Beredningsarbetare.
123. Färgeriarbetare.
- 124—129. Andra (repsl., se-
gelmak. m. fl.).

G. Beklädnadsindustri.

130. Herrskrädderiarbetare.
131. Kapp- och klädsömmer-
skor.
132. Linnesömmerskor.
133. Trikotagearbetare.
134. Modister.
135. Skomakeri- och skofa-
briksarbetare.
136. Handskmakeriarbetare.
137. Hattmakeriarbetare.
138. Tvätt- och strykings-
arbetare.
- 139—149. Andra (buntmakare,
frisörer, baderskor m.
fl.).

**H. Närings- och njutnings-
medelsindustri.**

150. Kvarnarbetare.
151. Mejeriarbetare.
152. Bageriarbetare.
153. Konditori- och choklad-
arbetare.
154. Slakteri- och charkute-
riarbetare.
155. Sockerfabriksarbetare.
156. Tobaksarbetare.
157. Bryggeri- och mineral-
vattensarbetare.
- 158—169. Andra (margarin-
arbetare m. fl.).

**I. Kemisk-teknisk och belys-
ningsindustri.**

170. Såp-, tvål- och ljusar-
betare.

171. Tändsticksarbetare.
172. Gas- och elektricitets-
verksarbetare.

173—179. Andra (gödnings-
arbetare, laboranter
m. fl.).

**J. Trämasse- och pappers-
industri.**

180. Pappersbruksarbetare.
181. Bokbinderi och kartong-
arbetare.

182. Tapetfabriksarbetare.
183—189. Andra.

K. Grafisk industri.

190. Typografer.
191. Litografer och kemi-
grafer.

192. Fotografer.
193—199. Andra (stilgjutare,
galvanisörer, stereoty-
pörer m. fl.).

**L. Industri och handverk,
ej särskildt specif.**

200. Ingenjörer, ritare och
verkmästare, alla slag.

201. Maskinister.

202. Eldare.

203. Fabriksarbetare, ej specif.
204. Kontors- och lagerbiträ-
den.

205. Månadskarlar och lager-
arbetare.

206—219. Andra.

**IV. Handel och sam-
färdsl.**

**A. Kontors-, bank- o försä-
ringspersonal.**

220. Bokhållare, korrespon-
denter etc.

221—229. Andra.

**B. Butiks- och magasins-
personal.**

230. Bokhåll., expediter, kas-
sörskor etc.

235. Handelsarbetare (lager-
m. fl.).

236—239. Andra.

**C. Hotell-, kafé- och restau-
rantrörelse.**

240. Servitörer.

241. Vaktmästare, städerskor
m. fl.

245. Kockar och kokerskor.

246. Diskerskor, köksor m. fl.

247—249. Andra (drängar,
tvätterskor m. fl.)

D. Landtransport.

250. Bud (springpojkar och
-flickor).

251. Varnutkörare.

252. Kuskar och åkeriarbe-
tare.

255. Järnvägs- och spårvägs-
personal.

256—259. Andra.

E. Vattentransport.

260. Kaptener, styrmän, sjö-
män.

263. Maskinister, eldare, kol-
lämpare.

265. Stufveriarbetare.

266—269. Andra.

**F. Handel och samfärdsl,
ej särskildt specificerade.**

270—279. Diverse personal.

V. Husligt arbete.

280. Hushållerskor.

281. Hus- och barnjungfrur.

282. Kokerskor och köksor.

283. Ensamjungfrur.

285. Tvätt- och rengörings-
arbete.

286—289. Andra.

**VI. Allmän och litterär
verksamhet.**

290. Litterär verksamhet,
sjukvård.

291—299. Andra.

**VII. Arbete, ej hänfö-
rligt till annan grupp.**

300. Grofarb. (renhålln. ved-
hugg. etc.)

301—320. Andra (f. d. mili-
tärer).

(Originalformat: 36 x 47 cm.)

Förteckning å arbetslösa

i

[illegible]

